

**critică și
cronică:**
Barbu Cioculescu
Gheorghe Grigurcu
Alex Gregora
Victor Isac
Vasile Ponea
Ion Popescu-Brădiceni
Ioan Toderiță
Ion Trancău

proză:
Camelia Ardelean
Radu Daniel
Aneta Pioară

eseuri și studii:
Marin I. Arcuș
Eugen Evu
Antigona Grecu
Andrei Novac
Mihaela Sanda Popescu
Ion M. Ungureanu

poezie:
Mihai V. Afilom
Radu Arbore
Nicolae Brelea
Ion Sabin Cerna
Constantina Dumitrescu
Nicolae Gugu
Nicolae Mățaș
Aurelia Panait
Lazăr Popescu
Paula Romanescu
I.D. Sicore
Dumitru Tâlvescu
Adriana Tomoni
Mircea Tutunaru

**restituiți
și evocări:**
Ștefan Baciu
William Golding
J.N. Manzatti
Ion Pribeagu
George Pruteanu
Corneliu Vadim Tudor
Tudor Voinea

interviu:
Corneliu Bran cu Valeriu Butulescu

SOROCA
Lumânarea Recunoștinței
(expl. pag.8)

Fotografii realizate la Soroca, cu ocazia "Zilei Limbii Române"
– 31 August 2016, de: Cătălina Orsivski și Felicia Popescu

traduceri:
Paula Romanescu

grafică și pictură:
Petru-Ilie Birău

E necesară reiterarea BING-BANG-ului

Vasile Ponea

Dacă în Evul mediu *exista o ordine ascunsă sub un dezastru aparent*, astăzi putem spune, fără tăgadă, că există un dezastru în profunzime și o ordine inexistentă, sau mai bine zis o dezordine organizată minuțios.

Lumea e precum gravitația – continuă să se atragă în efectul de turmă distructiv. Toate epocile au avut avangarda lor, care au frământat continuu existentul cuprins de o inerție enervantă, generând valențe noi germinative.

Din antichitate, trecând prin multiple perioade istorice, sociale și spirituale s-a ajuns la postmodernism, s-a trecut de el, iar azi se generează un transmodernism prin care se încearcă reîntoarcerea la origini, la simplitate, la nativism, la Dumnezeirea, de la care s-a plecat de fapt.

(continuare în pag. 43)

**Redacția Revistei Caietele COLUMNNA urează tuturor
colaboratorilor și cititorilor săi un sincer
La Mulți Ani cu Sănătate!**

semnal

S ✓

Omul minimal, omul maximal
Florian Saioc,
Editura Măiaștra, 2016,
pag. 128

O altă lumină lină
Victoria Munteanu-Stolojanu,
Ed. TipoMoldova, Iași, 2016,
pag. 242

Evadarea din mecanic
Dumitru Tâlvescu,
Editura Singur,
Târgoviște, 2016, pag. 94

Tangaj de cuvinte
Vasile Ponea, Ed. TipoMoldova,
Iași, 2016, pag. 240

La prima lectură

Ion Trancău

Școala de Literatură de la Târgu Jiu

Doi scriitori din Gorj, Ion Popescu-Brădiceni, poet, prozator, critic literar, teoretician și eseist, și Lazăr Popescu, scriitor total, potivit sintagmei steinhardtene, adică poet, prozator, dramaturg, critic și eseist, au lansat, fiecare, câte un concept original de teorie literară: *transmodernismul* și *metamodernismul*. Cele două concepte au deja ecouri și utilizări critice extrajudețene, la nivel național, în reviste cultural-literare.

Ion Popescu-Brădiceni este și autorul expresiei *Școala de Literatură de la Târgu Jiu*, pe care o susține cu entuziasm și ardore, în mod publicistic și editorial, situînd-o cu aplomb în descendența unor faimoase organisme literare, precum *Cercul Literar de la Sibiu*, *Școala de Literatură Mihai Eminescu* din București și *Școala de la Târgoviște*. Spre deosebire de aceste instituții sau grupări literare care aveau drept scop suprem cultivarea creației literare veritabile la nivel artistic elevat, școala noastră de la Târgu Jiu are trepte și reprezentanți pentru toate formele de învățământ: preșcolar, primar, gimnazial, liceal sau preuniversitar și universitar. Spațiul rezervat acestei colaborări nu permite nominalizări pentru toate aceste trepte de învățământ util, eficient și formativ, așa cum este necesar creației literare din *Amarul Târg* grigurcian și din întregul județ Gorj. Școlarizarea, ierarhiile și ierarhizările din acest învățământ, uneori prea didacticist, constituie și o misiune a mentorilor de la Cenaclul *Columna*, în frunte cu autoritățile culturale locale. Dacă luăm în serios *Școala de Literatură de la Târgu Jiu*, patronată de conferențialul universitar și scriitorul Ion Popescu-Brădiceni, trebuie să-i delimităm spațiul invocînd nume remarcabile de scriitor consacrați, de ce nu, clasici, occidentali, precum Nicolae Dragoș

și Romulus Iulian Olariu, și orientali, începând cu regretații Ion Lotreanu și Arthur Bădița, continuând cu Darie Novăceanu și Marius Marian Șolea. Să nu-i ignorăm ori să nu-i omitem nici pe municipali (cei de la centru), membri ai USR, Aurel Antonie, Gelu Birău, Zenovie Cârlegea, Ion Cepoi, Adrian Frățilă, Alex Gregora, Gheorghe Grigurcu, Lazăr Popescu, Spiridon Popescu și, iarăși regretatul Valentin Tașcu. Toți cei enumerați, renumiți și... pomeniți, pot fi considerați, direct, procolumniști, și, indirect, prin opere, ca magiștri, mai simplu, ca dascăli literari ai acestei școli vestite și înalte, condusă de rectorul ei, Ion Popescu-Brădiceni. Și astfel, ajung și eu, neinclus în poemelnicul anterior, dar ca absolvent ne-remarcat al Cenaclului *Columna*, să ofer cititorilor revistei *Caietele Columna*, câteva referințe sau eșantioane critice, evident succinte,... nu sucite, cum mai scriu unii reprezentanți ai... *analfabetismului funcțional* de pretutindeni.

(continuare în pag. 56)

Fondator: Tudor Voinea

Redactor șef: Vasile Ponea

Redactori: Ion Popescu Brădiceni - redactor principal, Ion Trancău, Lazăr Popescu, Cristian George Brebenel, Aurel Antonie, Marius Iorga, Gelu Birău, Elena Roată, Alex Gregora, Florian Saioc

Tehnoredactare și procesare grafică:
Bogdan Chirimbău

Fundația Culturală "COLUMNA", Tg.Jiu,
tel: 0253 216529, 0740157280

cenaclulcolumna.wordpress.com la rubrica "Revista"
Vizualizare și pe: www.targujiu.ro la rubrica "Cetățeni" și
Correspondență pe e-mail: ponea.vasile@yahoo.com

**Opiniile exprimate în revistă aparțin exclusiv autorilor.
Materialele trimise să fie scrise cu diacritice și în
format digital, dar cele netipărite nu se restituie.**

O carte despre Mircea Eliade

Gheorghe Grigurcu

Ar mai putea fi Mircea Eliade, la ora de față, un „mit”, după cum se întreabă Mihai Gheorghiu, la începutul unei voluminoase exegeze ce i-o consacră? Foarte probabil, în pofida unor aparențe adverse, din cel puțin două motive. Mai întâi viziunea pe care acesta a oferit-o asupra condiției umane, centrată pe factorul sacralului, *id est* un gen de „umanism” (termenul îi aparține) opus reducăționismelor reprezentate succesiv de marxism și psihanaliză, tentațiilor materialiste în genere ce s-au amplificat în contemporaneitate, merit a identifica esențele umanității cu o spiritualitate ireductibilă. Un „umanism” de asemenea net disociat de existențialism, de, mai cu seamă, existențialismul ateu, ostentativ „angajat” în direcție comunistă, al lui Sartre. În al doilea rând pentru că mitul eliadesc e unul al culturii în condițiile sale de liberă, suverană afirmare, neînfeudată criteriilor istorice, neîngrădită de injoncțiunile politicului. Să recunoaștem că din unghiul de vedere al postmodernității, concomitent blazate și suspicioase, un asemenea mesaj poate părea mai mult ori mai puțin defazat. Din care pricină „mitului” i-a luat locul un „proces” ce s-a extins pînă la jenante dimensiuni, dînd la iveală un șir de antieliadieni. Între alții, doar în mediul nostru, Norman Manea, care și-a făcut din Eliade un obiectiv statornic al incriminărilor de ordin politic, Andrei Pleșu, comentator al paginilor de jurnal ale marelui autor cu un condei meprizant și, *hélas*, ex-discipolul acestuia, Ioan Petru Culianu,

care a ajuns a-l socoti un „mistagog”, cultivator de false „misterii”, ca și exponentul unui patriotism echivalat cu un „sentiment puțin vetust”, pe deasupra un meschin vînător de admiratori... Dar nu cumva tocmai asemenea contestări constituie un test al rezistenței legatului eliadesc? Nu cumva ele prefațează o mai bună înțelegere a acestuia, în contextul chiar al unei posibile schimbări a climatului cultural actual, care nădăjduim că va deveni mai receptiv la relevantele chestiuni pe care le-a pus în dezbatere, la perenitatea principiilor pentru care a optat Eliade?

În favoarea unui asemenea optimism discret însă constant care străbate cercetarea lui Mihai Gheorghiu, stau, între altele, opiniile lui Mircea Eliade asupra rolului intelectualității. În atît de învolburata perioadă interbelică, Eliade a avut în vizor cu obstinație subiectul raportului intelectualului cu politica. Nu o dată acesta „renunță la orice demnitate personală, uită cu desăvîrșire misiunea lui istorică: frica face din el o lichea sau un sclav”. Termenul „frică”, îndeajuns de sever, e justificat de adeziunea unor condeieri de-a se alipi extremei drepte care se afla pe val, tot, crede Eliade, cum nu peste multă vreme vor da dovadă de o dezarmantă obediență față de extrema opusă: „Tot așa cum le-a fost frică tuturor intelectualilor creștini de succesele «Gărzii de Fier» - și au început să o aprobe nu pentru că le convenea programul «Gărzii», ci pentru că se temeau să nu fie suspecți și persecuți după o eventuală

victorie a ei”. Sub nici un motiv, crede Eliade, intelectualul ce se respectă nu se cuvine a deveni agentul unei mișcări politice, a-și pleca fruntea în fața conjuncturilor, întrucît țelul său este o creație sub semnul absolutului. E vorba aici de o mistică a intelectualului „neangajat”. Un cântec de sirenă prin care politicianismul s-a străduit a-i atrage pe intelectuali l-a constituit mirajul „lumii noi”, prezent deopotrivă în ideologiile comunismului, fascismului, nazismului. Însă ce sînt *de facto* aceste „lumi noi” decît proiecții bolnave ale unor infirmi morali, ale unor ființe monstruoase? „Ceva mai grav și mai deprimant; lumile noi se deșteaptă, lumile noi pe care le visează atîția însetați de dreptate – tot de asemenea oameni mutilați sînt visate și pregătite. Va veni într-o zi un vizionar cu cap și fără inimă, sau cu brațe și fără ochi – și ne va da o lume nouă. O lume cu sînge și lumină, sau numai cu pietre, sau numai cu fier”. Dovadă a umanismului nediscreționar ce-l insufla pe Eliade stă și incriminarea, sub

☑
 pana sa, a sistemului penitenciar din anii '30, majoritatea victimelor acestuia nefiind alții decât comuniștii deținuți la Doftana. Constatarea sa este vaticinară: “Am ales întradins asemenea pilde, de ce se petrece lângă noi, la Doftana – de ce s-ar putea petrece cu noi, într-una din lumile noi care ni se pregătesc”. N-ar fi fost oare Eliade însuși cu certitudine un deținut de conștiință, în condiții cu mult mai dure decât cele de la Doftana, dacă ar fi rămas în țară după 1944? Cel puțin pînă în 1937, Eliade a refuzat explicit toate chemările extreme. Îl oripila caracterul grosier al lozincilor care constituie numitorul lor comun, modul în care se silesc a trata populația ajunsă sub puterea lor ca pe-o turmă, înscriind un dureros recul istoric: “Am făcut exact două mii de ani înapoi. Economia spirituală a creștinătății nu mai poate funcționa; în locul ei se instaurază matriarhatul german și tribul sovietic, cu o economie specifică și o spiritualitate specifică. Pîine nu vor mai mânca decât arienii (în matriarhatul german) și proletarii (în tribul sovietic)”. Patriotismul lui Eliade e unul axat pe cultură. Datoria intelectualului e cea de-a produce valori imanente, națiunea neputînd fi “un instrument politic, ci unul cultural”. Punct de vedere pe care îl atribuie propriei generații, “generația lui 1906”, anul în care s-a petrecut “revoluția” culturală a lui Iorga, care a provocat manifestarea împotriva folosirii limbii franceze la Teatrul Național.

Consecvent cu cerințele sale democratice, Mircea Eliade respinge și imaginea liderului

mesianic, a “conducătorului” omniscient și omnipotent, precum și cea a “omului nou”, nadă de căpetenie a propagandei totalitare. Unicul “om nou” care ar putea fi validat este cel al unei înnoiri de ordin spiritual, care să pună în valoare virtuțile autentice ale umanității. Statul se cuvine a fi în principal garantul culturii, “adică este obligat să nu lase pe nimeni să moară, necreînd. (...) Păturile urbane și suburbane trec printr-o completă secetă sufletească. Ele nu vor fi salvate prin politică – ci printr-un nou profetism, care să exalte creația, fapta, așezările sufletești”. Eliade nu contenește a se război cu falsul mit al revoluției, bizuit pe politicianism și pe populism, pus în circulație atît în Rusia cît și în Germania și Italia. Într-o polemică cu Miron Radu Paraschivescu, susține că spiritul e autonom, neputînd fi interpretat nici prin rasă, nici prin sînge, nici prin sex, considerații pe care autorul **Cînticelor țigănești** le denumește “fascism” și “escrocherie” (iată una din primele răbufniri, la noi, ale fanatismului comunist), ceea ce îl determină pe interlocutorul său a-l trimite la bibliotecă. Sancționînd extremele, Eliade nu uită totuși factorul etnic, care se cade însă abordat cu moderație. Confiscarea sentimentului de patrie de către o sirenă politică îl revoltă: “Multă vreme n-am știut că a vorbi de românism înseamnă a fi mercenar hitlerist – după cum n-am știut că a vorbi numai o dată pe zi despre același lucru înseamnă a fi subversiv și primejdios siguranței statului”. Se închină în fața unui “românism” cultural și spiritual, în tradiția triadei

Eminescu, Iorga, Pârvan, în fața căreia “nu se poate spune decît «da»”. Nu mai puțin discuția prea insistentă asupra valorilor naționale devine “suspectă”: “Mai puțin lichelism, mai puțin jemenfischism, mai multă cinste, mai mult nerv”. Statul român modern fiind opera intelectualului luminat, acesta trebuie a fi socotit în continuare figura centrală a spiritului public (ne putem aminti și de “noocrația” lui Camil Petrescu). Făcînd o vultă sociologică, Eliade consideră că intelectualitatea s-ar afla, în “succesiunea clasei țărănești”. Deoarece țărănimea se distinge prin realism, prin simț pragmatic, prin neîncrederea în abstracțiuni, în nebulozitatea teoriilor extreme, ceea ce o face, alături de intelectualitate, o pavază împotriva acestora. În nu mai mică măsură, acțiunea elitei culturale este totuși de altă natură decît cea a țărânimii. Creația culturală se dezvoltă nu în anonim, ci prin individualizare, suportă influențele străine, acceptînd și refuzînd diverse modele. Așa încît ar fi inutil să dorim întoarcerea la un etnicism elementar, la o mentalitate folclorizantă, fără doar și poate anacronică.

Și acum cîte ceva despre relațiile lui Mircea Eliade cu Legiunea de care s-a bătut atîta monedă, inclusiv calpă. O primă apropiere de formația în cauză ar putea fi semnalată în 1936, pentru a se declara plenar în 1937, menținîndu-se “activă” și “eficace”, cum apreciază Mihai Gheorghiu, pînă-n 1947. S-ar zice că e la mijloc o abdicare a lui Eliade de la crezul său susținut cu ardoare, al refuzului factorului politic, incompatibil cu

creația. În realitate, e mai puțin un act al renegării, cât o dilatare circumstanțială a conceptului de politică. Acesta dobândește, la un moment dat, în conștiința lui Eliade accepția de istorie. Pe temeul criticii dure adresate politicianismului nostru impotent și corupt, Eliade crede că s-ar fi ivit o grandioasă oportunitate a unei ieșiri din marasm, a întemeierii unei societăți purificate: “Asistăm la disoluția obiectivelor politice (partide, legi, administrații, afacerism, ambiție etc.) și înlocuirea lor cu obiective «istorice» (un om nou, o altă Românie, o altă libertate)”. Un elan juvenil îl cuprinde, făcându-l sensibil la “mîntuirea” pe care o propăvăduia Legiunea, al cărui discurs consuna cu o utopie posedînd valențe metafizice. Cercetătorul asiduu al religiilor și al miturilor avea prilejul de-a se întîlni cu un program apăsător creștin, conținînd o sumă de mituri: al tinereții, al purității, al sacrificiului, al benedictiunii divine, al revoluției naționale (se pare că tocmai religiozitatea acestei grupări politice a determinat Curtea procesului de la Nürnberg s-o absolve de calificarea fascistă). O feerie spirituală părea a se fi pogorît printre noi. Cu atît mai mult cu cît legionarii respectau un cod medieval al onoarei, de plidă pre-dîndu-se benevol autorităților, dacă era vorba de o execuție pe care au săvîrșit-o. Marea eroare a Legiunii a fost însă aceea de-a trece de la registrul de idealitate a unui proiect spiritual și etic la registrul politic, ajungînd la violențe, între care asasinatul. Avea loc totuși o largă mișcare a unei întregi generații, inclusiv

de intelectuali, care va fi crunt prigonită de Carol al II-lea, de Antonescu, ca și de comuniști, creînd un gol în care-și va face loc ocupația bolșevică. Astfel că legionarii și-au achitat cu vîrf și îndesat vinovățiile defel neglijabile cum nici o altă categorie politică a întregii noastre istorii. Cu comuniștii nu s-a întîmplat nici măcar în proporție de unu la mie din ce le-a fost rezervat legionarilor! Frisonat de simțămîntul unui “eroism” al momentului, Eliade scrie texte “legionare”, în consonanță cu furoarea naționalistă a lui Cioran și cu cea a lui Noica, încă mai ardent cel din urmă. Comentariul lui Mihai Gheorghiu: “Opinia mea este că angajarea politică a lui Eliade este o funcție a raportului cu Nae Ionescu. Eliade nu are la această epocă (și e discutabil dacă va avea și mai tîrziu) o conștiință politică, adică nu interpretează istoria contemporană în termeni politici, nu caută în nici un fel o ideologie politică care să întemeieze o acțiune politică concretă. Nimic din ideea acestei epoci nu fundamentează o poziție politică reală. Eliade este mai degrabă captivul propriilor obsesii intelectuale și a unei viziuni quasi-conservatoare a istoriei. Eliade nu are obiective politice proprii, va adera, din rațiuni diverse, la obiectivele politice descrise sau afirmate de Nae Ionescu, care, după 1933, va găsi în Legiune un nou vector politic pentru acțiunea sa publică. Interpretarea acțiunii politice a Legiunii ca acțiune creștină de restaurare a sensului spiritual al existenței și acțiune justițiară va constitui fundamentul acceptării angajării sale politice”. Așa să fie? Oricum e o binevenită

încercare de disculpare a marelui Eliade de ceea ce s-a considerat, din păcate, a fi o vinovăție a sa gravisimă, cum o condamnare morală pe viață.

Numai că, numai că... nu mai înțelegem în acest caz un lucru. Nu-l putem înțelege în rufatul capului. Dacă lui Mircea Eliade i se fac interminabile rechizitorii pentru relativ scurta și fără o pondere specială în cadrul operei, adeziune la legionarism, de ce apar scutiți de o similară povară autorii, unii de prima mîna, care au slujit comunismul timp mult mai îndelungat și cu beneficii de carieră și pecuniare de care Eliade n-a avut parte (dimpotrivă, s-a văzut întemnițat în lagărul de la Miercurea-Ciuc, alături de maestrul său, Nae Ionescu)? De ce această discrepanță? Nu avem știre ca vreunul din acuzatorii publici ai lui Eliade să fi întreprins nici pe departe o acțiune similară împotriva scriitorilor care au pactizat cu regimul de ocupație sovietic (deoarece așa putem defini, în bună conștiință, regimul comunist din România, a cărei cultură Mircea Eliade a slujit-o în ultimele decenii de viață în condiții de exilat). Iată un pasaj edificator din jurnalul Monicăi Lovinescu: “Cînd ataci pe scriitorii comuniști, și se răspunde că întreții atmosfera «războiului rece». E cu totul bine-venit, în schimb, să-i incriminezi pe scriitorii extremei drepte interbelice (Cioran-Eliade-Noica). Nürnbergurile sunt rezervate numai unora (...) Am impresia unei halucinații (și o scriu). Oare nu cumva ne-am înșelat, am visat, și în 1989 am scăpat de fascism și nu de

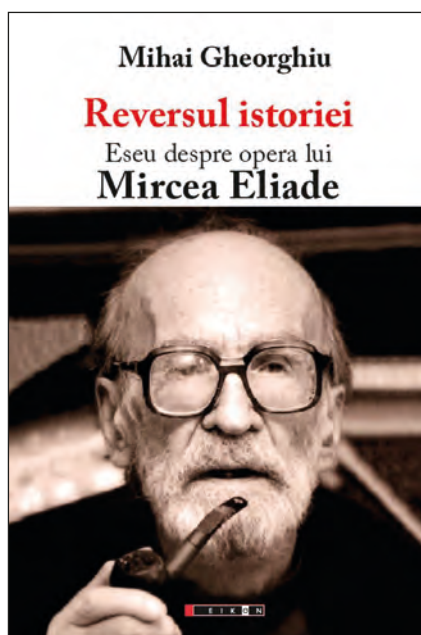

comunism? Nu comuniștii sunt aceia care au domnit (distrugându-ne fizic și moral) aproape o jumătate de veac, ci legionarii. Comuniștii n-au avut puterea decât puține luni și apoi, arestați de Antonescu în timpul războiului, n-au mai ieșit din închisori decât în... 1964! Numai o astfel de inversare ar face normală acum investigația asupra trecutului lui Mircea Eliade și nu al lui... Arghezi, de pildă”.

Am citit cu încântare amplu studiu al lui Mihai Gheorghiu, înfățișat mai sus. O construcție solidă, o scriitură atrăgătoare în exactitatea sa, pliată pe un obiect arborescent, o multitudine de referințe care însă sînt departe de a obosi ochiul lecturii. În plus, o modestie de cărturar onest, nu tocmai des înfîlnită, ce-l face să delege altora competențe pe care însă dovedește a le poseda. Avem a face neîndoios cu cea mai importantă scriere închinată pînă acum lui Mircea Eliade.

Mihai Gheorghiu: **Reversul istoriei. Eșeu despre opera lui Mircea Eliade.** Ed Eikon, 2014, 874 p.

Motivația creației și creativității

Mircea Tutunaru

Abstract

Creativitatea reprezintă o activitate psihică complexă a individului uman de a realiza noul sub diferite forme. Ea exprimă un proces mental și social care implică elaborarea unor idei sau concepte noi ori asocieri ale minții creative între diverse idei sau concepte existente. Motivația este acceptată ca fiind fundamentală pentru creativitate. Creația literară reprezintă o formă a creației analizată în general și poate fi orală sau scrisă. Creativitatea implică aptitudinea de a reda lucruri apreciate pentru noutatea unor idei sau concepte.

Cuvinte cheie: creație, creativitate, motivație, idee, concept.

Termenul de creativitate a fost introdus în anul 1937 de G. W. Allport în psihologie. Etimologia termenului *creativitate* provine din latinescul *creare* și înseamnă *a zămisli, a naște, a făuri*. Creativitatea a constituit și constituie condiția sine qua non a progresului cunoașterii și transformării lumii.

Fenomenul creației a constituit o preocupare a omului din cele mai vechi timpuri, însă cercetări asupra fenomenului creativ s-au întreprins doar din secolul al XIX-lea. Creația și creativitatea au constituit o problemă pentru psihologie în secolul al XX-lea. Gândirea secolului în care trăim și a celor viitoare se dorește a fi tot mai mult o gândire creatoare, nu numai în domeniul literar ci în toate activitățile umane, iar omul prezentului și

al viitorului este ușor adaptabil la schimbări.

În prezent creația și creativitatea se definesc prin variate modalități. Astfel, psihologii susțin astăzi că a fi creativ înseamnă a crea ceva nou, original și adecvat realității, a face să existe ceva, a genera sau a produce ceva. Creația se manifestă astăzi în diferite sectoare ale activității omului și anume în știință, în tehnică, în agricultură, în industrie, în economie, informatică, literatură, etc. Creativ este cel care se distinge prin originalitate și expresivitate, este imaginativ, inovativ, generativ, deschizător de drumuri etc. În esență creativitatea este un proces complex, o activitate psihică complexă care se finalizează într-un anumit produs. Este așadar creativitatea capacitatea psihică a individului uman de a realiza noul sub diferite forme: teoretică, științifică, tehnică, socială etc., de a scoate în relief aspecte deosebite, necunoscute ale realității, de a elabora căi și soluții originale de rezolvare a problemelor și de a le exprima în forme personale inedite.

Creativitatea este un proces mental și social care implică elaborarea unor idei sau concepte noi sau noi asocieri ale minții creative între idei sau concepte existente. Creativitatea este un concept multidimensional ce se poate manifesta în multiple domenii și la niveluri distincte (cognitiv, intelectual,

☑ social, economic, artistic, literar etc.). În Dicționarul Enciclopedic (1993) creativitatea este definită ca „trăsătură complexă a personalității umane constând în capacitatea de a realiza ceva nou, original”.¹ Dicționarul Webster (1996) oferă trei semnificații ale creativității: „starea sau calitatea de a fi creativ; procesul prin care se utilizează abilitatea creativă; abilitatea de a transcende ideile, regulile, modelele, relațiile tradiționale și de a crea noi și semnificative idei, forme, metode, interpretări etc., originalitate, sau imaginație”.² Encyclopedia Britannica (2009) prezintă o definiție concentrată pe obiectivele activității creative. Creativitatea este definită ca fiind „abilitatea de a face sau altfel spus de a produce ceva nou, fie o nouă soluție a unei probleme, fie o nouă metodă, un nou dispozitiv sau obiect artistic nou ori o nouă formă artistică”.³ Dicționarul Robert (2001) include o definiție concisă: *créativité* (după engl. *creativity*) care însemnează putere de invenție, putere de creație etc.⁴

O definiție amplă a creativității a fost enunțată de Ellis Paul Torrance (1974) care spunea: „creativitatea este un proces de sensibilizare la probleme, deficiențe, goluri în cunoștințe, elemente care lipsesc, dizarmonii etc., identificarea dificultăților, căutarea de noi soluții sau formularea ipotezelor asupra deficiențelor, testarea și retestarea acestor ipoteze și, posibil, modificarea și retestarea lor iar în final comunicarea rezultatelor”.⁵

Expertiza este baza oricărei activități creative. Motivația

este în general acceptată ca fiind fundamentală pentru creativitate, iar factorii cei mai importanți ai motivației sunt pasiunea intrinsecă (automotivația) și interesul intrinsec de a efectua lucrarea (obiectul creației), care sunt mai eficienți decât motivația extrinsecă (recompensă, recunoaștere etc.); așadar, persoanele creative sunt la dispoziția propriilor valori și motivații și se ocupă cel mai bine de probleme pentru care au o puternică afinitate emoțională.

Creativitatea științifică în termenii cei mai simpli implică descoperirea unor adevăruri științifice.

Creativitatea artistică este aptitudinea de a reda lucruri apreciate pentru frumusețea lor estetică.⁶

Creativitatea conceptuală implică crearea de soluții sub formă de concepte relevante unice pentru problemele existente și emergente. În acest sens creativitatea este procesul mental care implică generarea unor noi idei sau concepte sau asocierea unor idei noi între cunoștințele, ideile ori conceptele existente.

Un alt aspect al creativității este reprezentat de persoana creativă și de trăsăturile sale de personalitate. Atmosfera și influența mediului / sistemului socio-cultural au legătură cu situația creativă și pot determina nivelul și frecvența comportării creative. Persoanele creative posedă mai multe trăsături distincte care le diferențiază semnificativ de persoanele mai puțin creative sau noncreative. Persoana creativă prezintă originalitate în gândire și idei și vede lucrurile în

modalități noi.⁷

Creația literară este o formă a creației analizată în mod general și poate fi orală sau scrisă, iar în aceasta autorul transfigurează realitatea în ficțiune (operă literară).⁸ Opera literară prezintă mai multe caracteristici: trezește în sufletul cititorului emoții și sentimente; are un conținut (idei, tablouri, acțiuni, sentimente) care este exprimat într-o formă artistică; între conținut și formă există o strânsă legătură, opera literară fiind un tot unitar; are o structură (temă, idee, motiv, conflict, subiect, personaj, moduri de expunere, elemente de prozodie etc.); literatura este o artă a cuvântului. Compoziția unei opere literare este modalitatea de organizare a diferitelor elemente ale operei într-o structură unică (gradația, ritmul, îmbinarea semnelor dialogate cu narațiunea sau descrierea etc.).⁹

Opera literară reprezintă o creație în care autorul creează un univers propriu pornind de la elementele realității pe care el le combină conform propriei viziuni despre lume dând frâu liber sentimentelor și imaginației sale.¹⁰

În ansamblul său opera literară instituie o relație de comunicare specifică între autor și cititor. Într-o lume democratică precum este cea în care trăim asțazi recunoașterea creativității și promovarea acesteia este o realitate, o necesitate reală, astfel că o societate care stimulează creativitatea poate asigura cetățenilor săi patru libertăți de bază:

- libertatea de studiu și pregătire;
- libertatea de explorare și

investigație;

- libertatea de exprimare;
- libertatea de a fi ei înșiși.

Opera artistică devine un tărâm al verosimilului, o alternativă la concretul perceptibil, stimulând resursele expresive ale limbajului și transformând neobișnuitul în firească.

În concluzie, putem aprecia că de fapt creativitatea tânărului și adultului se hrănește din cea a copilului care a fost și continuă să fie în sufletul și în trăirile lui zilnice. Așa cum spunea Einstein, imaginația e mai importantă decât cunoștințele deoarece acestea sunt limitate pe când imaginația nu are limite. Creativitatea constituie, așadar, condiția sine qua non a procesului și progresului cunoașterii și transformării lumii.

Referințe bibliografice:

1. *Dicționarul Enciclopedic*, vol. 1, București: Editura Enciclopedică, 1993; *Dicționarul Explicativ al Limbii Române (DEX)*, București: Editura Academiei, 1975, p. 206
2. *Webster's Encyclopedic*

Unabridged Dictionary, New rev. deluxe ed., New York: Gramercy Book, 1996

3. *Encyclopedia Britannica* [online] <https://www.britannica.com/topic/creativity>

4. Rey Alain (ed), *Le grand Robert de la langue française : dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, 2e éd., Paris: Le Robert, 2001

5. Torrance Ellis Paul, *Torrance Tests of Creative Thinking*. Bensenville: Scholastic Testing Service, Inc. 1974

6. Amabile Teresa M, *Motivating creativity in organizations: on doing what you love and loving what you do*, California Management Review, Vol. 40 No. 1, Fall 1997; (pp. 39-58)

7. National Advisory Committee on Creative and Cultural Education, *All our futures: Creativity, culture & education* (report), Sudbury: Dept. for Education and Employment, 1999

8. Toța L., *Creativitatea*, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1980

9. Ștefan Ion, *Cogniție și creativitate*, Brașov: Editura Dealul melcilor, 1999

10. Bejat Marian, *Talent, inteligență, creativitate*. București: Editura Științifică, 1971

Lumânarea Recunoștinței

(expl. din pag.1 și 104)

„Lumânarea Recunoștinței” este un monument, ale cărui rădăcini merg adânc în trecutul Basarabiei. Acest monument este un tribut adus tuturor eroilor anonimi, oamenilor care au păstrat limba, cultura și istoria Moldovei.

Totodată monumentul perpetuează amintirea marelui poet necunoscut care a scris balada „Miorița” (inscripția de la începutul traseului).

Aici îngropate în fundație stau toate durerile și speranțele multor generații de trăitori pe aceste meleaguri. Acest monument este o lucrare excepțională a sculptorului dedicată tuturor monumentelor distruse ale culturii moldovenești.

Ideea de a construi acest monument e a vestitului clasic al literaturii de specialitate din Republica Moldova, Ion Druță. Deși el a sugerat această idee cu cincisprezece ani mai înainte, proiectul s-a deschis oficial numai pe 27 martie 2004.

Datorită participării sale la crearea acestui monument, scriitorul Ion Druță, prin credință, muncă și sprijin material a contribuit semnificativ la realizarea monumentului, astfel că „Lumânarea Recunoștinței” stă astăzi ridicată deasupra apelor Nistrului.

Pentru a ajunge la monument trebuie urcate șase sute de trepte. După primul tronson de trepte întâlnești „Fântâna Profesorului”, construită tot la îndemnul scriitorului Ion Druță, dar inaugurată și sfințită zece ani mai târziu.

„Lumânarea recunoștinței este o clopotniță sub formă de lumânare, înaltă de 29,5 m. Pe timp de noapte lumina lumânării poate ajunge la Otaci (55 km spre nord) și Camenca – 110 km spre vest, aproape de granița cu România.

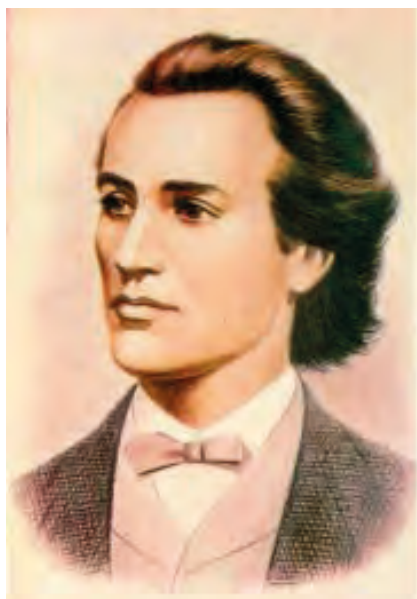
De pe platforma lumânării se deschide o frumoasă priveliște asupra râului Nistru și orașului Soroca.

A cincea dimensiune, 2016

VERTICALUL EMINESCU

Ion M Ungureanu

În perioada studiilor de la Viena, Mihai Eminescu îi scria, lui Iacob Negruzzi, la 11 februarie 1871, printre altele:

„În articolul Echilibrul publicat în „Federațiunea” (No 38 și 39 – Mai 1870) am susținut autonomia Transilvaniei, fărâmarea dualismului, a unei forme ce contrazice natura obiectivă a monarhiei, dreptul ce-l are fiecare popor de a-și determina viața prin legi și de-a avea un propriu organ pentru formularea acestor voințe, o legislatură. Acest articol a dat însă (ocazie) procurorului public din Pesta de-a măcita la judecătoria de instrucțiune.(...)”

Poetul nostru național a fost un mare patriot și militant pentru unitatea națională a românilor, din fragedă vârstă, până a închis ochii. La Anul Nou 1870, el, împreună cu alți studenți români aflați la studii în capitala Austriei, au făcut o vizită memorabilă, la Dobling, primului domnitor al Principatelor Unite – Alexandru Ioan Cuza, aflat în exil. Devine partizanul serbărilor

de la Putna cu prilejul împlinirii a 400 de ani de la sfințirea mănăstirii, propunând și un congres al studențimii. Serbările aveau să fie amânate, datorită survenirii războiului franco-prusac, pentru anul următor la 15 august. Președinte al Comitetului de organizare a fost Ioan Slavici iar ca secretar, Mihai Eminescu. Serbările au fost o deplină reușită. Eminescu a mărturisit că au fost multe momente mărețe la acea serbare, dar cel mai sublim și mișcător al întregii serbări a fost cel al colonelului Boteanu, care în mare ținută, după o scurtă cuvântare, a îngenunchiat înaintea mormântului marelui voievod Ștefan cel Mare, și-a deschis centironul de aur de la brâu și l-a depus pe mormânt, spunând că îl depune în numele oștirii române, în semn de admirare și mare venerațiune, stârnind lacrimile asistenței.

Ce l-a determinat pe Eminescu să-și exprime punctul de vedere exprimat în „Echilibrul” din presa vremii ?. Evident că lua apărarea românilor din Transilvania, prea mult oprimați și împotriva cărora se ducea o politică de desnaționalizare, cum îi explicase, mai în amănunt, în altă scrisoare, trimisă, tot din Viena, la 6 februarie 1871. Citez doar ultima frază din acea scrisoare: „...*E destul de tristă starea unui popor când trebuie să lupte pentru limbă și naționalitate în numele confesiunii religioase căreia-i aparține.*”

„Federațiunea” era o gazetă politică și literară, apărută cu primul număr din 2 mai 1868, al cărei proprietar era Alessandro

Roman, profesor de limba și literatura română la Universitatea din Pesta și deputat de Bihor în parlamentul de la Pesta. În scurt timp, „Federațiunea” a devenit o publicație a tuturor românilor care combătea dualismul austro-ungar și milita pentru egalitatea în drepturi a românilor cu celelalte naționalități din Ungaria, care trebuia concepută ca un stat federativ, iar Transilvania care avea populația majoritară română să-și recapete autonomia.

Proprietarul și în același timp, director și editor, a fost închis la Vacs, acuzat pentru cele ce se scriau în gazetă. În lipsa acestuia, la conducerea ziarului a rămas Ion Poruțiu, redactor responsabil.

Al. Roman, după eliberarea din închisoare, preciza în nr. 116-584 din 14 decembrie/ 29 noiembrie 1871: „*Publicul român știe că eu în două ocaziuni, în două procese ce avusesem, între altele mai multe, înaintea Curții Juraților din Pesta, am refuzat cu persistență a spune numele autorilor articolelor incriminate. Cum de aș putea spune numele corespondenților mei expunându-i la persecuțiuni și neplăceri? Aceasta nu am făcut-o și nici voi face cât timp voi fi redactor.*”

După alte două articole – „Să facem un congres”(nr. 33-365 din 17/5 aprilie 1870), „În unire e tăria”(nr. 34-366 din 22/10 aprilie 1870), Eminescu a publicat „Echilibrul”, în două numere(38-370 din 4 mai/22 aprilie 1870 și 39-371 din 11 mai/29 aprilie 1871, însă toate cele trei articole au fost semnate cu

☑ pseudonimul „Varro”, probabil, inspirat de opera eruditului enciclopedist al antichității romane, Marcus Terențiu Varro (116 – 27 înainte de Hristos).

În acest ultim număr, la rubrica „Poșta redacției” se specifică: „D-lui Varro (adică autorului articolului „Echilibrul” nn) – *să nu te superi, căci în situația noastră, nu se poate altminteri*”. Era, deci, și o aprobare celor susținute de autor.

La 5 luni de la publicarea articolelor s-a sesizat procurorul din Pesta.

Pentru articolul „Echilibrul”, mai întâi a fost luat la întrebări de către autoritățile ungare, redactorul responsabil Ion Poruțiu, invitația fiind reprodușă în nr. 105- 457 din 26/14 octombrie 1870. În articolul respectiv, printre altele se menționa: „*Ungurii nu sunt cu nimica superiori națiunilor cu care locuiesc la un loc și acest palat cu spume minciunoase cu care au înșelat Europa e, de aproape privit, forma ridicolă a unei pretenții ridicole*”. Fermitatea și verticalitatea lui Mihai Eminescu o observăm și în frazele următoare din același articol: „*E timp să declarăm neted și clar că în țara noastră (căci este a noastră mai bine decât a orișicui) noi nu suntem nici vrem să fim maghiari ori nemți. Suntem români, vrem să rămânem români și cerem egala îndreptățire a națiunii noastre*”.

Eminescu mai constata că armata imperiului austro-ungar, formată pe de o parte din unguri și germani, și români și slavi, pe de altă parte, în majoritate de 8 la 2, era în favoarea celor din urmă. Eminescu cerea stabilirea echilibrului potrivit componenței, de

aci și numele articolului.

Deși nu era obligatoriu, Eminescu și-a dezvăluit identitatea și că el a semnat cu numele de Varro, asumându-și reponsabilitatea pentru cele scrise, din care considerente a fost și el citat de către procurorul din Pesta. După cum se știe, când nu era cunoscut adevăratul autor, răspunderea plană asupra editorului sau proprietarului ziarului. Revista „Familia” a publicat la 13 noiembrie 1870, informația lui Poruțiu, potrivit căreia, autorul articolului „Echilibrul” este Mihai Eminescu, bineînțeles, cu acordul poetului.

Delictele de presă erau incriminate în art. 33 din Legea presei XVII din 1848.

Încă nu s-a dovedit dacă în acest proces, intentat lui Mihai Eminescu, s-a pronunțat vreo sentință de condamnare, însă multe păreri converg spre ipoteza că numele autorului articolului a fost aflat de autorități abia la 13 noiembrie 1870, și cum delictele de presă aveau termen de prescripție 6 luni, fapta s-ar fi prescris.

Eminescu va mai fi acuzat, într-un proces, la Iași.

Consilier juridic pr, Ion M Ungureanu – Țicleni – Gorj

CE PUNEA EMINESCU PE PRIMUL PLAN ?

După moartea lui Eminescu, publicistul D. Teleor a luat un interviu D-nei Maria Flechtenmacher, soția compozitorului muzical A Flechtenmacher, care locuiau pe str. Domnița Anastasia din București. Iată cele aflate:

„D-ta, d-nă ai cunoscut desigur pe Eminescu ?

Pe Eminescu ? cum nu. A fost sufleur la teatru. Un tânăr cu părul cam lung și cu mustățile rase.

Așa se purta ?

- Da. Ah! La Cernăuți, în Bucovina a avut haz...

Ce?

Eu eram cu trupa lui Pascaly, care da reprezentații în Cernăuți. Eminescu, sufleurul, umbla cu niște ghete rupte, în niște haine....vai de lume.

Și ?

Și l-a observat Pascaly, directorul. Acest artist avea ceva din școala vechilor actori: prestața, aerul silențios. Când mergea pe drum ținea capul ca Napoleon. Mă mir cum de a văzut el ghetete rupte ale lui Eminescu !

I-a făcut observații ?

Nu. L-a întrebat dacă nu are altele mai bune. Poetul i-a răspuns că nu are.

Păi să-ți cumperi...

Să-mi cumpăr....dar n-am parale.

Poftim 50 de lei.... Să-mi vii diseară cu ghete și cu haine ! M-ai înțeles ?

Am înțeles, îi răspunse Eminescu, care umflă banii și plecă prin oraș.

Când se întoarse seara, Pascaly îl luă din scurt:

Ai cumpărat ghete și haine, domnule ?

Da!

Unde sunt ?

Uite-le.

Și-i arată operele complete ale lui Goethe și ale lui Heine:

- **Uite, Goethe și Heine....”[1]**

1. Eminescu. Un veac de nemurire. Editura Minerva, București, 1990, pag. 142

Din scrierile lui PITAGORA (Pythagoras din Samos, 570 B.C. - 495 B.C.)

Câtă înțelepciune, a fost în capul acestui filozof etc..

Lucrul cel mai rușinos al unei stăpâniri este pândirea și iscodirea oamenilor !!!???

Legi ale moralei și ale politicii - Pitagora.

Viața cumpătată, în slujba bine-lui și a dreptății, trebuie să stea și la baza alcătuirii politice a unui stat. Nu încerca să vindeci un popor mare și corupt: cangrena nu se poate vindeca.

Nu încerca să schimbi orânduirea unei mari națiuni. Un popor numeros e ca o dihanie hădă; e ceva împotriva firii. Dintre toate soiurile de dobitoace cea mai rea e speța umană ce se cheamă „popor”. Nu răspândiți vestea unei fapte rele! Faceți în așa fel încât să-i dispară cât mai curând și cele mai mici urme. Lăsați răul să moară!

Să crezi doar pe jumătate pe cei ce vin să pîrască fapte rele.

Nu năzui la himera unei democrații pure; egalitatea perfectă există numai la morți.

Legiuitorule! Nu lăsa oamenilor de stat timpul să se deprindă cu puterea și onorurile!

Legiuitorule! Nu uni credința cu morala. Roadele acestei legături nepotrivite nu pot fi decât niște monștri.

Legiuitorule, bagă de seamă să nu te înșeli!

Drepturile omului nu sunt la fel cu ale popoarelor din cauză că **oamenii deveniți „popor” încetează a mai fi oameni.**

Un Senat de 100 de capete e mult prea mult!

Puțini legiuitori, dar înțelepți! Puțini războinici, dar viteji! Puțin „popor”, dar multi cetățeni!

Dă legi poporului taur și boabe

poporului bou.

Supune-te legilor chiar dacă sînt proaste! Nu te supune oamenilor dacă nu sunt mai buni ca tine.

Taie unghiile poporului, dar nu-i spăla capul cu propria-i urină; **pedește-l, fără să îl înjosești.**

Nu chemați în magistraturi decât bărbați ce sunt în săptămâna mare a vieții lor.

Magistrați! Fiti precum în Sparta! La intrarea în tribunale: ridicăți un altar al Fricii, frica de a fi pedepsit înspăimântă poporul și copiii.

Magistratul! Legea îți e soție legitimă; desparte-te de ea mai bine decât să o faci să devină o femeie trândavă și care se învoiește cu orice.

Magistrați ai poporului!

Nu urmați pilda pescarilor de pe Nil care aruncă cu noroi în ochii crocodilului ca să-l poată stăpîni.

Să nu fii legiuitorul ori magistratul unui popor care se lauda cu mintea sa luminată.

Urmand pilda locuitorilor din Creta, la fiecare 9 ani, legile sa fie citite și îndreptate de un înțelept.

Când magistratul vorbește, preotul să tacă!

Scuțiți-vă magistrații de jurământ atunci când intră în funcție, dar **nu-i scuțiți să dea socoteală când o părăsesc.**

Poporul ! Cîntărește-ți legile!

Numără-ți magistrații!

Poporul! Dacă îți dorești o bună rînduială în ceea ce privește politica, **fereste-te de o organizație fără vlagă, o administrație fără putere și de luxul ospeteilor.** Acestea trei dau întotdeauna naștere vrajbei în viața civilă și în gospodării și au ca urmare năruirea statului și a familiei.

Nu tulbura o apă stătătoare ori un popor în sclavie.

Fugi de poporul căruia îi place eșafodul.

Nu te aștepta să ți se mulțumească atunci când faci un bine poporului: dintre toate dobitoacele, el este cel mai nerecunoscător.

Lucrul cel mai rușinos al unei stăpâniri este pândirea și iscodirea oamenilor.

Nu urma pilda omizii: nu primi să te târăști la picioarele prințului sau în fața poporului pentru ca într-o zi să porți aripi.

Toți sîntem egali! Să nu credeți însă că neghiobul este egalul înțeleptului.

În fiecare an să aveți o zi de sărbătoare numită „pacea familiei”. În această zi, soțul și soția, la prânz, în mijlocul familiei, își vor da mâna și își vor ierta unul altuia greșelile făcute de-a lungul anului.

Învăț să vezi mai departe decât pot ajunge privirile tale.

Lebăda tace toată viața ca să poată cânta desăvârșit o singură dată. Omule de geniu! Rămâi în umbră și păstrează tăcerea până în clipa în care vei putea să apari cu toată strălucirea unei faime pe care nimeni nu o mai poate tăgădui.

Nu admira nimic! Zeii s-au născut din admirația oamenilor.

Să nu ai alt Zeu în afară de propria conștiință.

Fii cetățean al lumii întregi pînă cînd vei întîlni un popor înțelept și cu legi drepte.

Trăiește-ți viața; nu există nimic înainte și nimic după ea. Să-ți placă să trăiești și să trăiești bine. Cel ce privește viața cu dezgust fie că are spiritul bolnav, fie inima putrezită. (Redacția)

Scriitorul prejbean Valeriu Butulescu, invitat de onoare în China...

Pe perioada 24 -28 august 2016 va avea loc a 23-a ediție a Târgului Internațional de Carte de la Beijing, eveniment cultural de mare amploare, la care vor expune cărți aproape 2000 de edituri din întreaga lume! România - prin Institutul Cultural Român (ICR) și Centrul Național al Cărții - are statut de invitat de onoare. Delegația română numără 13 membri, inclusiv oficialii. Printre ei l-am descoperit, cu satisfacție pe scriitorul Valeriu Butulescu, petroșenean cu statut de flotant în Preajba natală. (Corneliu Bran)

Corneliu Bran: Domnule Valeriu Butulescu. Cine v-a invitat în China?

Valeriu Butulescu: Editura Zhong Yi, din Beijing care anul acesta a tipărit, într-un tiraj amețitor pentru noi, cartea mea de aforisme, tradusă în chineză de doamna Chen Xiaoying. Este o importanță editură, specializată în traduceri din literatura universală. Tipărește cca. 400 de titluri anual. Editura va lansa și promova lucrarea mea la Târgul de Carte de la Beijing. Evenimentul e trecut în program pe 25 august, ora 14. Într-o asemenea situație se invită autorul... Așa e la ei obiceiul pământului...

C.B.: De ce cartea dumneavoastră?

V.B.: Pentru că e o carte ușoară. O ia vântul și o poartă peste tot. Așa a ajuns să fie tipărită pe toate continentele. Că dacă era o carte de mare greutate rămânea, în vecii vecilor, la București...

C.B.: Știu. Cartea dv. a fost tradusă în peste cincizeci de limbi. Dar cine a finanțat tipărirea în China?

V.B.: Bineînțeles editura chineză, căreia, prin contract i-am cedat toate drepturile asupra aforismelor mele, în China, pe o perioadă de cinci ani. Mai mult, la lansare editura pune la dispoziție, gratuit, pentru promovare, 300 de volume din această carte. În România, de multe ori 300 de volume înseamnă tot tirajul...

C.B.: Cu cât se vinde cartea Dv. în China?

V.B.: Cărțile sunt scumpe în China. A mea e mai ieftină. Văd că se vinde cu 5 Euro...

Din programul prezentat pe net rezultă că în aceeași zi se prezintă și cartea „Aforisme” de Blaga. De Lucian Blaga, nu de Vasile...

Acest aspect, care mă onorează și mă emoționează, e mai degrabă o coincidență. Cartea marelui Blaga a fost publicată anul trecut la Editura Huacheng din Guangzhou. La standul României se prezintă însă toate cărțile românești publicate în chineză, în ultima vreme. Care sunt puține...

La loc de cinste este cartea „Pas cu pas” a președintelui Iohannis. Mediile românești spun că e finanțată de ICR...

ICR nu finanțează apariția unor cărți peste hotare, poate doar în cazul marilor clasici. Cărțile oamenilor politici marcanți au însă o valoare comercială. Totdeauna mai mare decât cea literară. Adică se vând. Editurile cunosc acest aspect, de aceea tipăresc asemenea cărți. Care le aduc bani...

C.B.: Chiar credeți acest lucru?

V.B.: În România, cartea Președintelui Iohannis s-a tipărit într-un tiraj de 100.000 de exemplare. Care s-a vândut integral. Chinezii, printre altele sunt și buni comercianți. Sunt bine orientați, când scot o carte. Că busola și hârtia au fost inventate de chinezi...

C.B.: Puteți da exemple de cărți de politicieni care sau vândut bine?

V.B.: Jurnalul lui Constantin Argetoianu este una din cele mai căutate cărți. Scrierile lui Iorga, reflecțiile lui Tsatsos... Repet. Viața politicianilor de succes, cum ajung ei, din simpli cetățeni, să conducă o țară, treburile acestea trezesc interesul cititorilor...

C.B.: Cine vă plătește transportul?

V.B.: Transportul este suportat de ICR București, iar cazarea o plătește Ministerul Culturii. Am și o mică diurnă, adică ceva bani, de covrigi, tramvai etc...

C.B.: Care este atunci meritul ICR?

V.B.: ICR este liantul, organizatorul prezenței României la acest eveniment. ICR este reprezentat la Beijing de eminentul sinolog Constantin Lupeanu, poate cel mai valoros traducător și cunoscător de limbă chineză din România. A tradus și a publicat în România sute de autori chinezi, în ultima jumătate de secol. ICR a întocmit un program variat și valoros. În această perioadă se va prezenta la Beijing piesa „Angajare de clovn” de Matei Vișniec (cu Magda Catone în rolul principal), Grigore Leșe va da un recital special, se va evoca personalitatea lui George Enescu prin recitalul violonistului Andrei Mihail. Se va prezenta albumul „Descriptio Danubii” etc. La toate aceste acțiuni vor participa importanți oameni de cultură chinezi, instituții de cultură etc. ICR-ul face ceea ce trebuie să facă. Stabilește poduri culturale internaționale, promovează cultura românească, în variile ei forme.

C.B.: Ați mai participat la acțiuni ICR?

V.B.: Rar și ocazional. De fiecare dată m-au impresionat. În 2008, ICR mi-a plătit deplasarea la Viena unde am reprezentat saitul citatepedia și am vorbit despre aforisme și literatura on line, iar la Literaturhaus Wien mi s-a organizat prezentarea cărții mele de aforisme în limba germană. În 2015, la ICR Varșovia am făcut o expunere despre poezia românească tradusă în poloneză, împreună cu celebrul scriitor polonez Aleksander Nawrocki. Dar cea mai consistentă acțiune ICR legată de numele meu o constituie proiectul „Infinitul Brâncuși”. Piesa mea cu același titlu, prezentată de regizorul Mihai Lungeanu sub forma unui spectacol radiofonic (cu Ștefan Iordache în rolul principal) a fost tradusă de către ICR în limbile engleză și portugheză, asigurând astfel subtitrarea spectacolului radiofonic. Care spectacol a reprezentat România în Festivalul european de teatru radiofonic de la Lisabona. Organizat de ICR împreună cu institutul Goethe...

Vă simțiți bine în postura de cel mai tradus scriitor român contemporan?

Să nu exagerăm. Se pare că dețin un record neomologat, vizavi de numărul de limbi în care mi s-au tradus cărțile de aforisme. Dar literatura noastră are greii ei, bunăoară Mircea Cărtărescu, tradus masiv în limbile de mare circulație, publicat de edituri de prim rang. Nu e relevant faptul că marile sale romane, premiate în Occident, n-au fost traduse în persană, mongolă, armeană sau vietnameză, asemenea aforismelor mele...

C.B.: Dar ați luat și Dv. premii în Canada, Italia, Grecia, Bulgaria, Polonia...

V.B.: Da, dar au fost premii mărunțele, parcă făcute special pentru oameni din provincie, pentru gânditori de Valea Jiului...

C.B.: Acum vă dați modest...

V.B.: Vă mărturisesc un mare adevăr. Un scriitor mare trebuie să fie ancorat într-o problemă majoră și să fie legat de un mare centru de cultură. Punct!

C.B.: Ce salvează aforismele dv.?

V.B.: Habar n-am! Criticii susțin că acel fulgurant amestec de umor și poezie. Și autoironia! Mă iau singur peste picior, făcând inutil și zadarnic efortul detractorilor mei. Încearcă și ei să mă ridiculizeze, dar mie îmi iese treaba aceasta mult mai bine. Spre disperarea lor... Apoi mai e și concizia. Un aforism bun n-ar trebui să depășească zece cuvinte. Cum am mai spus. Aforismele mele sunt replici din piesele mele de teatru. Piese care se joacă, nu pot să mă plâng. Dar nu au nici pe departe amploarea internațională a aforismelor.

C.B.: De obicei vă dedicați cărțile. Pe cea din China cui ați dedicat-o?

V.B.: Regretatului Daniel Butulescu, om crescut și trăit în Valea Jiului, un suflet bun care ne-a părăsit prematur, în iarna acestui an...

C.B.: Care ar fi următorul dv. proiect literar?

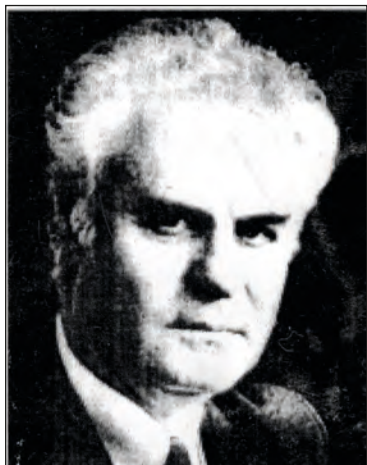
V.B.: Punerea în scenă a unei comedii totale, deja scrise: Caragiale, Caragiale! „Caietul albastru”, carte de aforisme inedite în limba română, volume de aforisme în finlandeză și tătară...

C.B.: O frază de încheiere, vă rog. Dar una scurtă, aforistică.

V.B.: Mulțumesc editurii Zhong Yi pentru faptul că m-a băgat în seamă, ajutându-mă să escaladez spiritual Marele Zid, mulțumesc Institutului Cultural Român pentru includerea unui miner de subteran în această delegație la nivel înalt.

Sonete

Nicolae Mălcaș

Nu te mai miri că oaia stă să muște

Pandora iar cutia și-o desface:
Ranchiună, pizmă, toane, îngâmfare,
Dihonii, bârfe, șoșot, șfichi, rancoare...
Și răul iar în noi ravagii face.

Că unu-ar fi patron pe Ursa Mare,
Un altu-ar da cu iahtul prin răstoace,
Un cap-de-bou s-ar da la dobitoace,
Un tont garant se dă de bunăstare.

Și se bușesc, se calc' pe băătăură,
În ochii lor scânteie numai ură.

Atâta lup strivindu-și dinții-n puiă
Și rău în suflet – câte-n stoc piroște,
De nu te miri că oaia stă să muște,
Ci doar te-ntrebi cum se mai face ziuă.

Credeau că-n junglă-s șefi, prin Zanzibar

S-a tot prăsit un soi de șefi de paie:
Primari, perfecți, zapcii, subșefi. Edilii
Puiesc palate, vile, mall-uri și li-i
Perfect în cot ce toacă-o ghionoaie.

Scot șapte piei de pe-un mieluț, spondilii,
Iar mielul, stors, pân-la pământ se-ndoaie,
Doar-doar s-a pricopsi c-un blid de zoaie
Și-un țap de cvas, la vot, ca oxifilii.

De-abia atunci pricep că viața-i slută,
Când li se strânge funia la par.
Credeau că-n junglă-s șefi, prin Zanzibar,
Unde-i votează nouăzeci la sută.

La dubă pus, tâlharul, paralytic,
Insinuează că-i dosar politic.

La ce să-i pui prin muncă crizei digul?

Multicolora faună de criză
A generat un soi nou de jivine
Ce-a învățat să dea din coate bine,
Făr-a mai pune cerebelu-n priză.

Omniprezente-n mediile caline:
Mezat, lansare, împrumut, coriză,
Cât ai clipi-și prind locul în ampriză
Să-ți sugă-apoi și sângele din tine.

La ce să-i pui prin muncă crizei digul,
Când poți să te-mprumuți la FMI?
Plătească vama cei care-or veni.
Le lasă borta, ție-ți ia covrigul.

Parangheliștii-și umflă teșcherea,ua,
Iar țara și-a găsit cu ei belea,ua.

Proaspăt uns prin fals și fraudare

Proaspăt uns prin fals și fraudare,
Noul șef îndrugă verzi, ca prostul
(Chit că vulgul nu-i pricepe rostul)
C-o să curgă râu de bunăstare.

Dezlegări la dulce nu-s în postul
Mare? Lumânări? Agheasmă? Moare?
Găuri la curea? Piper și sare?
Nu-i guvernul meu de vină. Fostul.

O s-aveți chibrituri, paie, cuie,
Funii, ceară, năsălii, chitrim,
Răzători de netezit cucuie,
Drumul asfaltat spre țintirim.

Un mehenghi boblete, pirpiriu:
-Cuie – da, dar scânduri de sicriu?

Iar de răsuflă inarmonic, greu

Stăpân și sclav ori nobil și plebeu,
Bogat, sărac de toate câte are,
Din vene-i storc și laptele pe care
L-a supt din țâța mamei ca bebeu.

Să nu te miri să vezi, când, la culcare,
Cu lumea pleacă însuși Dumnezeu
Și jugul greu se smulge din resteu,
Pământul, stors, cum pică din picioare.

☑ La pieptul lui, sensibil ca o liră,
Să-ți pui urechea, sonului pereu,
Pacientat, cu simțul neaoșist,

Și să-i ascuți plămâni cum respiră.
Iar de răsuflă inarmonic, greu,
Sisteză sonda gazelor de șist.

Creștin să fii, pios, în postul mare

Pe Net – prilej de râs, bălăcării.
Toți anonimii: lup, șacal, hienă,
Frustrați de-a nu-și afla vreun loc pe scenă,
Te țin sub tirul dur din bălării.

Ți-aruncă-n cap gunoaie ca la ghenă:
Minciuni, injurii, bârfe, măscării,
Lături, gogoși, abjecții, flecării,
Jigniri de crapă facebook-ul de jenă.

Creștin să fii, pios, în postul mare,
Imaculat ca sfântul Ieronim,
Tot îți găsește pete, ca și-n soare,
Te scaldă-n zoi postacul anonim.

Ci tu ignoră-l, râde, joacă creps
Să se transforme-n propriul Katableps.

Ca-ntr-un pustiu, un șchiop, pe trei picioare

Alergic la răcoare și la verde,
Cu fierea verde, negru-n cerul gurii,
Zimțat la grai ca ramura răsirii,
Vlăstar prosper din stirpe burtăverde,

Mimând că-i face loc arhitecturii,
Tăia la arbori fără pic de fler de
Om răvășit de raiul ce se pierde
Sub colții nepăsării, imposturii.

Cad sub rafale teii, secularii,
Ducând cu umbra file legendare.
Ca-ntr-un pustiu, un șchiop, pe trei picioare,
Își face cruce: ”Doamne, vin tâlharii?”

Opriți securea. Priponiți-l, boul,
Cât n-a privat de umbră-ntreg Copoul.

Nu-și facă grijă bravii temniceri

Se pregătesc de-o nouă ofensivă:
Beton, bulău, cambuză, krâșa, pilă,
Baros, cazma, tun, șpagă, țeapă, bilă,
On-line, e-mail, smartphone ori skipe, misivă...

Deconspirați, cad în pârnăi în vrilă.
Buni sănătoși, scornesc la boli – o stivă
S-ajungă de-un prohod și de-o colivă,
Că mai îți vine să le plângi de milă.

Azi cade-un pește, -un gușter sau ciulin.
Un grangure, un mahăr, un rechin.
Stau dolofane, pale și livide:
Le sună ceasul gherlelor gravide.

Nu-și facă grijă bravii temniceri:
Mai-marii-anunță ample-amnistieri.

Privești cu cumpănire gloata, grotă

Atâția proști, doar câțiva – înțelepții.
La un normal, o mie de nebuni.
De n-ar fi strâmbi, nu s-ar curba nici dreptii,
Nu s-ar orna nici ciorile-n păuni.

I-ai accepta cumva cu gărgăuni,
Mimând rigori, s-o facă pe deștepții,
Și i-ai ierta că n-au idei, concepții,
De nu s-ar vrea, sub pielea ta, tăuni.

Nebunul n-ar fi el să nu te-nșele,
Nici prost destul de n-ar fi și fudul.
Păgânul vrea să-i fii iconodul.
Ți-arată orbul calea printre stele.

Privești cu cumpănire gloata, grotă
Și-ți duci, martiric, crucea spre Golgota.

Cum urlă gloata, aclamând casapul

Dar gloata – vai! – n-o poți decât abduce,
De vrei s-o-nveți, cu calm, urcușul, zborul.
Te-ar vrea, mai musai, răstignit pe cruce,
Chiar dacă-i ești tu – ei – mântuitorul.

Nici la liman, din glod, de-o vrei răduce,
N-ai sorți. Te-a și luat, pe loc, cu zorul,
Te-amestecă-n tărățe cu citorul
Și drept la porci în albie, *in nuce*.

Talent de ești ori geniu – tot martir,
O țintă-n care toți slomnesc la tir,
Căci nerozia are-un calapod:
Ieși din comun – sfârșești pe eșafod.

Cum urlă gloata, aclamând casapul,
Când lama ghilotinei-ți zboară capul!

Mărturii despre Eugen Evu și creația sa...

de Victor ISAC

O enciclopedie poetică

TRESĂRIREA FOCULUI, Editura Signata, Timișoara

Secolul XXI și implicit Mileniul III vin cu surprize, din păcate, cele mai multe dureroase, compensate benefic de cele de ordin spiritual, prin creații remarcabile în planul vieții culturale. La anii mei peste 90, lecturile pe internet nu mai sunt posibile, însă am avut recent bucuria lecturării unui volum masiv (604 pagini), precedat cumva de „*Omul actual*”, de H.R.Patapievici. Desigur, avem dreptul la subiectivitatea „rece” și asocierea mea nu este decât una pejorativă.

„*Tresărirea Focului*” este o carte a revelațiilor poetice în compăna milenaristă, a unui admirabil poet și prieten, care se dovedește din nou un remarcabil om de cultură, cărturar al Hunedoarei și al României, așa cum este receptat de experți critici din țară și din occident. Poetul este un cercetător neliniștit, epifanic, cum ar spune Noica. Cartea sa este deopotrivă un caleidoscop (compozit) inițiativ, și un itinerar labirintic propriu. Străbătînd conținutul, apreciez, deplin justificat, că nu e vorba de „*tresărirea*” unui foc rug, ci de erupția unui vulcan, cu foarte multă lavă fierbinte, din care se decantează, încremenind în forme fascinante, substanță și semnificație. În limitele unei recenzii, mă rezum a semnala temele și problemele fundamentale pe care le cuprinde, și care impun prin valoarea lor, iradiind și valoare spirituală, având contribuții originale. Iată ordinea tematică:

I. Despre om și umanitate

- Cei ce se ascund de

semeni se ascund de ei înșiși și de Dumnezeire (pag.99);

- Expansiunea omului în cosmos e doar un salt de purice. (297);

- Toți suntem datori cu o moarte... Însă înainte suntem datori cu o viață (378);

- Lumea-i un iad în expansiune (565);

- Toate crimele din istorie își află justificare (403);

- Cei ce iubesc mult mor mult (466);

Gânduri și idei privind omul și destinul său se mai găsesc în cuprinsul cărții, citatele fiind suficiente a ilustra calitatea de profund gânditor și autentic om de cultură.

II. Mărturisile ca mărturie poetică

- Pentru mine, înzestrarea a fost talantul alegoric testamentar, m-a trezit la timp, în situații limită, dramatice, conștientizînd că nu am voie să sfidez suidar aceste legi ale sacrului din om (127);

- Poezia mea poate fi rugăciunea mea, însă adresată și în numele altora, celor asemenea mie. Să împart-comunic, tot ceea ce am, cu ceilalți, visul, înțelesurile, ideile, „arătările”(139);

- Inima mea, un cocor rămas în iarnă într-o Himalaie (242);

- Nu am urât niciodată, am disprețuit; chiar pe mine însumi m-am judecat cu asprimea unui dușman, atitudine ce îți oferă obiectivitate (310);

- Igiena și gimnastica zilnică (dar și insomniacă, nocturnă) a scrisului literar... Să nu mă las pradă nici răului, nici binelui în exces (488);

- Ceea ce scade în mine este voința (gr. Thelema). Memoria reziduală, din care extragem firicelul de aur, devine povară, „*greul pământului*”, teluricul. Inteligența, prudența, tind spre static (448);

- Omul care arde, acesta sunt. Totul curge arzând, ardere e biochimic organic, oxidare, ardere cu lumină proprie (553);

- Cum încă n-am murit... după toate pe care nu le pot uita, zac reprimat-n mine, subterane... Am fost trădat, înșelat, mințit, lovit, furat, umilit... De aceea m-am trezit tot mai singur, numai ziduri de apărare, numai cochilie de melc, scoică... (593).

Poetul analizează și unele vise decodîndu-le ca premoniții, ca și întâmplări (situații) limită, când s-a simțit „*controlat*” (experiența unui lung stop și reanimare, după un înec ș.a. Ne-am edificat cu viața zbuciumată a poetului și înțelegem bine atenția sa și conduita de mentor în arealul cultural al Cetății, fondator de cenaclu, de fapt al unei Mișcări literare.

III. Evocarea religiei și a valorii sale supreme, Divinitatea.

O contribuție surpriză, de mare valoare, cu deosebită semnificație, este o evocare a autorului – a unui încercat credincios și cu nobile năzuințe - de emancipare a vieții religioase, dincoace de dogmatism, înnoitoare. Iată câteva enunțuri edificatoare :

- Sufletul îmbolnăvit, ca lumina cristalelor dezordonate... când este deja corupt, se poate sfărma, rătăci și riscă să-l cunoască pe Dumnezeu, însă a nu-l

☑ recunoaște, fiindu-i străin prin alienarea de Sine a Sinelui. Se cere pregătire, se cere clarviziune prin cercetare, altfel Misterul asuprește (154)...

Religia originii va reveni curând, dincolo de entropia conceptelor... Divinul este devenire în lume... Una e mântuirea, alta bântuirea... (170). Evocarea divinului este, la Eugen Evu, o primenitoare redefinire a omului, a Creațiunii din operă. Omul oare să fie opera abandonată? Inefabilul nu are cum fi suspendat în durată.

Luciferismul ca stigmat conceptualist îl demonizează pe omul scrutător, inteligența imuabilă. Trascendentală... (271).

Dacă am reține din acest volum masiv toate considerațiile privind religia (ca atitudine a Fiindului) – am obțineo un curs de dogmatică, mult mai eficient decât cele existente. „În lume nimeni nu este ateu”, scrie poetul.

Orfania este efectul ancestral al unei traume imemoriale, al unei „frustrări de părinte”. Poetul profetic-apostol se arată referențial la actualitatea din istorie a misterului creator ca principiu ordonator al devenirii continue.

IV. Omagiul poeziei, omului poetic.

Suntem categoric în fața unei autentice enciclopedii, amplexarea arhitecturală a cărții lui Eugen Evu amintind de Lucian Blaga, fără a-l parafraza cu ceva... Cartea sa este obiect de cult și templu, sau mai degrabă sanctuar. Poezia este oraculară, prin rostire mantramică, iar psihanalitic i-am spune mandalică. Sunt nenumărate enunțuri - sentințe, citabile, axiomatice, geniale. Poezia pentru Eugen Evu este

Viața interioară (esoterică) fuzionând inspirat cu accederea în sus (exoterică)... Poetul este un teosof și un hermeneut, discursul conține comprimat sau explicit, codificat sau revelatoriu – metaforic, informație luminoasă.

Poetul (omul-poieion) - este analogat cu inventatorul, ingeniios, intuitiv superior, prin autocunoaștere de sine și „reflecție-comunicare-cuminecare”. Se invocă „furtuni magnetice-psihice, empatia divinului, acalmiile de după dramatice fenomene interioare, ale psihicului, de unde șiriscurile „înnebunirii”.

„Mesagerul mental este îngerul – gemelar – al călătoriei și levitației scrutătoare, prin scriere”, observație „suspendată” și

„luare prin surprindere a zeului”... Sigur, Evu definește poetizând, acesta e harul lui inventiv, analogizant, „imitatio Dei”, cum spune.

A regîndi-interpretă poetic realul este a-l reîndumnezei, a-l „reumple de mister” (pag. 241). Verbul este, scrie el, al

unei virtuți preexistente din neviu întru viu (viețuire, ca ardere purificatoare, sau catharsică. Eugen Evu, de altfel, a reușit un incitant preambul al acestei cărți prin „Empatia divină”, editat în tandem cu Magdalena Schlesak, din Germania, fiind pe aceeași lungime de undă cu gânditoarea și cercetătoarea cristalogiei și a

Tarotului. „Poezia este un fenomen al divinului în preaplinul inteligenței materiei”. „Uneori poezia este rugăciune, altfel decât cea isihasmică”... Ea „extrage înțelesurile care nu îmbătrânesc odată cu funcțiile umanului, ci tind a fi resorbite cosmic, reciclate.” (252).

V. „Lumina care râde”...

„Ne plângem morții și pe cei încă vii”... Se poate reuși o armonizare, o sinergie recuperativă la vibrația infinitului universal (531). Am avut uneori acea stare indefinibilă (l'inncomunicabile), de extaz pur-și-simplu, că Sunt, ceva care vine și intră din spațiu, ca energie luminoasă, „lumina care râde”. Omagiile de

acest fel oferite poeziei ca stare ce activează primenitor (înnoitor, învietor) – spiritul sunt semnificative întru admirația față de cartea poetului nostru.

Instructivă, enciclopedică spiritual și cultural, edificatoare, epuizînd decantatoriu arderile și subînțelesurile ce ni se

oferă... Sunt valoroase și considerațiile aforistice, despre istoria imediată, dar și retrospectivă, mai ales din fosta dictatură proletaristă, și a așa- zisei revoluții din 1989, Evu oferind mărturii foarte valoroase, utile Memoriei publice, detașate de subiectivismul sau „*memoria cosmetizată*” a unor obscure intruziuni specifice „*monstrului istoriei*” – relatările în acest sens fiind de valoare documentară intrinsecă. Între alte cărți ale valorosului scriitor, „*Tresărirea Focului*” este rezonantă și rezistentă, față de „*timpurile ce se precipită invers acelor ceasornicului spre noi*”, cum inspirat consemnează Eugen Evu.

O carte a mândriei sincere, neretică, pentru cultura și nația românească, sub înariparea apartenenței ca paideuma..

Impecabil familiarizat cu gnostica, alchimia, astrofizica, teosofia și științele de graniță ce se precipită fără precedent în „*omul actual*”, anticipative, Eugen Evu, trăitor într-un oraș ascuns în propriile-i dimensiuni făuritoare, ca într-un loc magic, de unde poetul afirmă că scrie „*radiesteziac*”, urbe a „*Arderilor focului zoroastriac*”, merita cel puțin un Premiu al Uniunii Scriitorilor. Cum evocă el undeva, avem o păgubitoare percepție la timp a propriilor valori, după aplatizata teorie vechi-testamentară, că „*nimeni nu e profet în satul lui*” (țara lui). Dar țara este în noi, în fiecare, începând cu laptele matern, izvoarele din care bem, din „*ulciorul care m-a învățat sărutul și hrana din care ne înfructăm*”.

**Cu ocazia Zilei Naționale a României
redacția urează un călduros
„LA MULȚI ANI ȚĂRII-ROMÂNIA
ȘI CETĂȚENILOR EI !”**

SATUL ROMÂNESC IERI ȘI AZI ÎN CONTEXT EUROPEAN

Marin I. Arcuș

Satul. Lume de sine stătătoare, cu legile ei dictate de natură.

O. Tăslăoanu

Autorul Cărții Oltului, Geo Bogza, în lectura Sate și orașe, care se preda la gimnaziu, menționa faptul că la început țara noastră a fost o țară de sate, însă datorită schimburilor de mărfuri, a negoțului unele sate au devenit viitoarele orașe-târguri.

Atât satul de odinioară cât și satul de azi au un duh specific, dumezeiesc, o liniște și un aer serafic de început de timp, mai cu seamă la răsăritul și apusul soarelui. Nu întâmplător marii artiști ai penelului și ai condeiului au pictat/creat opere nemuritoare în legătură cu satul și viața oamenilor trăitori pe meleagurile rurale.

O simplă comparație între ieri și azi pune în evidență o realitate uneori paradoxală pe care am trăit-o și o trăim în continuare la început de secol și mileniu.

Din punct de vedere edilitar în satul de altădată cele mai multe case erau construite din lemn cu un singur nivel cu două sau trei camere, rar cu beci și camere sus, cu mobilier lucrat de meșteri locali. Noaptea se lumina cu lampa cu gaz. Azi locuințele au funcționalitate modernă, iar satele sunt electrificate. În fiecare gospodărie există posibilități moderne de viață: aragaze, frigidere, mașini de spălat, televizoare, computere și telefoane mobile. Mulți gospodari au băi în locuință și centrale termice care asigură un confort ce rivalizează cu viața urbană. Înainte hrana se asigura prin munca familiei de primăvara până toamna pe câmp și pe dealuri. Porumbul, grâul, legumele de iarnă, țuica, vinul și celelalte constituiau hrana pe un an de zile, procurate, cum am zis, prin muncă fizică ajutați de animale și atelaje (sape, seceri, care, pluguri, rarițe, grape, etc), iar pe terenurile cultivate se admnisistrau îngrășminte naturale-o autarhie rurală specifică. Acum există mijloace moderne pentru lucrul pământului: tractoare, semănători mecanice, combine de treierat și recoltat cerealele de pe terenurile pe care s-au administrat îngrășeminte chimice atât de dăunătoare pentru sol și oameni. Carul cu boi pictat cu mare artă de N. Grigorescu-simbol pentru viața și existența țaranului român, acum e pe cale de dispariție. Șoselele și drumurile laterale erau de pământ. Azi cel puțin șoseaua principală este asfaltată. În aceste condiții modeste, dar curate, indicele demografic era destul de mare. Existau

multe familii cu mulți copii. La școlile care funcționau în case particulare cu chirie sau chiar în școli construite, la ciclul primar de 4-5 clase, frecventau sute de elevi așa cum atestă monografia Școlii din Rădinești; un învățător lucra de dimineață și după-masă cu două sau trei clase cu efective destul de mari de elevi, fără a mai vorbi de mobilierul rudimentar și mijloacele didactice din acea vreme. În satul de azi populația este în scădere simțitoare. Nu aș vrea să generalizez, dar realitatea, totuși, e cam generală. În satul Rădinești, comuna Dănciulești pe 18 km. lungime, de exemplu, numărul copiilor născuți este din ce în ce mai mic. Din cinci grădinițe au rămas două, din cinci școli cu clasele primare a rămas una și din trei școli gimnaziale, prin restructurare, a rămas una în centrul geografic al comunei, la Rădinești. În viitorul nu prea îndepărtat vor fi probleme în ceea ce privește numărul de copii/elevi la toate ciclurile de învățământ unde lucrează cadre didactice calificate.

Quo vadis învățământul din mediul rural?

Referitor la sănătate. Despre medici se auzea la orașe. La sate exista vreun ofician sanitar care făcea pe medicul. Fiindcă alimentația era naturală 100%, populația era numeroasă, oamenii mureau de bătrâni fără a îngurgita vreo pastilă sau a face un tratament injectabil. A nu se înțelege că atunci nu se îmbolnăvea lumea. În dese cazuri oamenii se tratau natural. Acum, în fiecare comună există un medic sau doi ajutați de cadre sanitare cu pregătire medie. De la copilul născut și până la bătrâni

Fractalii memoriei, 2015

apar maladii de diferite tipuri, unele foarte grave. Tratatamentul cu pastile, pe cale injectabilă sau tratarea în spitale nu rezolvă suferințele oamenilor. Se întâmplă ca uneori din spital să vii mai bolnav de cum ai fost! Cauza principală constă în alimentația chimicalizată, cu euri periculoase în pâine și otrăvuri în fructe și legume despre care se vorbește pe toate canalele de informații, dar măsuri nu se iau. Homo chimicalis suferă și din cauza unor plante modificate genetic care dăunează sănătății oamenilor și animalelor, ducând la apariția cancerului, slăbirea imunității organismului și modificări ale ADN-ului. La toate acestea se mai adaugă stresul și vremurile grăbite. Al. Philipide, fiul marelui lingvist de la Iași, Al. Philippide, menționa: „Mașina s-o lăsăm să se grăbească/ Doar asta e menirea ei firească./ Iar omul? cu cât graba e mai mare/Cu atât viața s-a scurtat mai tare”.)

Chiar și așa, după Primul Război Mondial și mai ales după Al Doilea Război Mondial satul românesc a evoluat până în zilele de azi cu bune și cu mai puțin bune. Mașini mici, camioane și tractoare la foarte multe familii, locuințe solide și moderne, școli moderne, cămine culturale, edificii de primării moderne, societăți comerciale în locul vechilor prăvălii și a magazinelor de stat.

Învățătorii organizau cu elevii programe și manifestări culturale în timpul anului și mai cu seamă la sfârșit de an școlar. Preotul și învățătorul erau intelectuali de bază ai satului. O perioadă de mare înflorire în învățământul și cultura din satul Rădinești este perioada de război 1941-1945 când oficiau cu mare artă dascălii Gheorghe și Tasia Gârbaciu din Teleștii Gorjului¹. Azi numărul intelectualilor cu pregătire medie și superioară este apreciabil. Dacă înainte ziarele soseau în sat cu mare întârziere, azi, prin mijloacele media informațiile de toate tipurile sunt posibile la orice oră din zi.

Care este paradoxul?

În satul de odinioară condițiile de viață erau grele, iar populația era numeroasă și sănătoasă; în satul românesc de azi, condiții de viață moderne, populația în scădere și bolnavă, bolnavă!

1 v. Prof. dr. Constantin M. Arcuș, Liana Marinela Arcuș, Marin I. Arcuș, *Școala Generală CORNELIUS RADU Rădineșt*, Editura Sitech, Cariova, 2012, p. 41-42. Informație preluată și adăugită de Zenovie Cârlușea în articolul Poetii gorjeni de altădată: *Tasia Gârbaciu (1909-1992)*, Gorjeanul, Vineri, 30 septembrie 2016, p.15.

În unele sate au apărut coruri mixte sau pe voci gale, echipe de dansuri, formații de teatru care au funcționat în cadrul programului „Cântarea României”, iar după 1989 s-au înființat societăți și fundații culturale în mediul urban și rural. Proesorul Ilie Șeclăman din Dănciulești a avut ideea unei reviste, „Rocvaiv”. Am consultat pe distinsul profesor Nicolae Brânzan, șeful Secției Propagandă a Comitetului Județean de Partid Gorj, care ne-a spus: „Nu se poate aproba, dar făceți-o ca s-o aveți...”

În satul Rădinești, în anul 1989 s-a sărbătorit 500 de ani de la prima atestare documentară a localității, prilej cu care s-a lansat în manuscris monografia „Sate de moșneni la izvoarele pârâului Plosca”, autor, subsemnatul. Atunci am cerut organelor locale și județene aprobarea unui statut al Societății Cultural-Științifice „Rădinești-Gorj”, model fiindu-ne Societatea Cultural-Științifică „Stroești-Argeș”, condusă de profesorul universitar doctor inginer Nicolae Leonăchescu. Tovarășii de la județ au propus la Primăria Dănciulești și au hotărât a ne feriți cu un Cerc de cultură și educație socialistă în loc de societate cum am cerut noi. Programul aniversării l-a aprobat tovarășul Tâlvescu de la propagandă.

Pregătind evenimentul aniversar, pavoazând satul, pregătind Muzeul Satului Rădinești, am fost vizitați cu câteva zile înainte de domnul Ion Mocioi, președintele Comitetului Județean pentru Cultură și Educație Socialistă și de tovarășul D. Corcoveanu, ziarist la Gazeta Gorjului, care au luat legătura cu primarul Dorângă și au aflat că eu nu am făcut contract de porc. Dacă Ion Mocioi m-a felicitat și mi-a promis ajutor pentru muzeu, D. Corcoveanu m-a criticat aspru pentru că nu am făcut contract de porc. „Ți-aș putea anula aniversarea-spunea Corcoveanu-dar muzeul ce-l aveți este o bijuterie!”. A scris un articol elogios despre muzeu în Gazeta Gorjului.

Cu o zi înainte, în febra pregătirilor, a venit la Rădinești cu o mașină militară tovarășul Mircea, șeful Secției Propagandă de la Tg.-Jiu, care a observat ce se pregătește cu adevărat. Era vara anului 1989 când părea iminent apusul regimului comunist în România. L-am invitat pe tov. Mircea la eveniment. N-a promis nimic. Din partea județenei de partid n-a venit nimeni. Erau prea mult preocupări de convulsia scenei politice naționale.

Aniversarea a unei jumătăți de mileniu a

Rădineștilor a avut loc la 4 iulie 1989, exact la 500 de ani de la actul de atestare documentară de la 4 iulie 1489, în timpul domnitorului Vlad Călugărul.

După Revoluția din Decembrie 1989 am legalizat la Judecătoria Tg. Cărbunești Societatea Cultural-Științifică „Rădinești-Gorj” (SC-S”R-G”) prin Sentința civilă nr. 2921, avându-se în vedere statutul propus de noi.

Societatea rădineșteană are cont în bancă și cod de identificare fiscală. Ca președinte al societății am fost eu 25 de ediții (1989- 2014), după care adunarea generală a ales pe prof. dr. Constantin M. Arcuș. De-a lungul timpului s-au organizat activități culturale periodice, s-au inițiat și susținut proiecte de interes local și regional conform statutului acesteia. În anul 1992 a apărut revista societății, „Interfluvii”, membri fondatori fiind Marin Arcuș, poetul Spiridon Popescu și prof. Aurel Roșca de la Liceul Melinești-Dolj. Revista este înregistrată la Academia Română, cota P II 47328 și la Biblioteca Națională cu ISBN-ISSN 1584-0581, un nume unic în peisajul atât de divers al revistelor din România.

La vârste rotunde de la naștere sau de la trecerea la cele veșnice SC-S”R-G” a patronat conferințe științifice privind viața și opera lui Mihai Eminescu, George Enescu, Constantin Brâncuși, I.L. Caragiale, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Cornelius Radu și alții. În colaborare cu Primăria Dănciulești SC-S”R-G” a realizat Proiectul de reabilitare a Școlii Gimnaziale „Cornelius Radu” și alte două proiecte conduse de prof. dr. Constantin M. Arcuș cu elevi din școală și pentru elevi, obținând sume de bani apreciabile, mobilier și aparate pentru uz didactic.

Societatea a întreținut relații de colaborare cu Societatea Cultural-Științifică „Stroești-Argeș”, Asociația cultural „Jaleșul” din Stolojani-Gorj condusă de regretatul dr. în economie Gheorghe Gârdu cu care m-am cunoscut la Arhivele Centrale, azi SANIC. El a condus Asociația „Jaleșul” Stolojani și a continuat seria nouă a revistei Crinul sateilor la care și eu am fost colaborator, Societatea „Academica” din Florești-Gorj, Biblioteca Națională a României și Biblioteca Academiei Române care au primit revistele- 21 de numere- și cărțile de literatură și artă în număr de 9 semnate de unii membri ai societății.

SC-S”R-G” a declarat un număr de 14 personalități ale artei științei și culturii din țară și din alte

☑ țări drept membri de onoare ai acesteia.

SC-S”R-G” este membru activ al Grupului de Acțiune Locală Amaradia –Jiu prin intermediul căruia vom construi un modern local pentru Muzeul Satului Rădinești, cu fonduri europene, având deja act de proprietate pe un teren intravilan în Rădinești.

Începând cu anul 2014 SC-S”R-G” oferă granturi de cercetare pentru doctoranzi sau doctori în științe din străinătate care pot veni în România pentru cercetare în diferite domenii ale științei, artei și culturii. Pentru toate acestea societatea a deschis

pagina [https:// radinesti-gorj-cult-sci-society.wikispaces.com](https://radinesti-gorj-cult-sci-society.wikispaces.com)

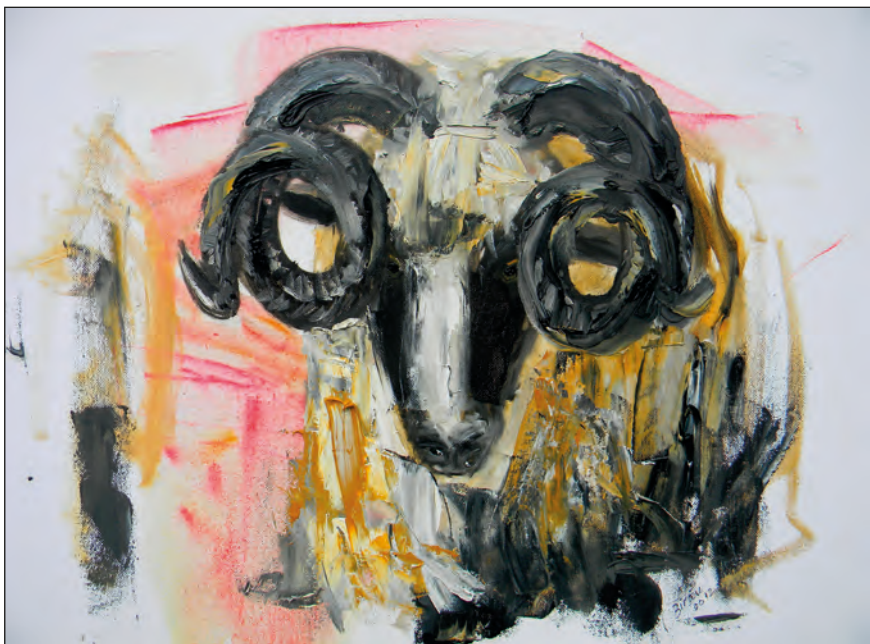
În colaborare cu regretatul profesor doctor în muzică Alexie Al. Buzera de la Universitatea Craiova am compus „Imnul SC-S”R-G” un cântec „Rădinești, plai de baladă” pe versurile poetului Spiridon Popescu și alte cântece înregistrate la Filarmonica Oltenia sub bagheta dirijorului Alexandru Racu.

Aceste piese se ascultă la deschiderea sesiunii societății în fiecare an. În această acțiune un ajutor important am primit și de la preotul Petre Mocanu, fiu al satului Rădinești, care oficia la biserica Madona Dudu din Craiova.

Pentru prezent, dar mai cu seamă pentru viitorimea din arealul Rădineștilor și nu numai, cu numărul 225 din 28 iunie 2010, la 520 de ani ai satului, în anul 2009, am făcut o analiză a istoriei noastre și am hotărât a lansa un Testament către urmașii urmașilor noștri din satele de la izvoarele pârâului Plosca, arătând ce am realizat noi în acest timp și spațiu sacru românesc și ce ar putea face ei în continuare. În total 11 paragrafe și o strofă de final.

Urmașilor noștri rădineșteni,
Lăsăm, cu drag, drept moștenire
Izbânzile noastre de moșneni
Spre-a le continua în veci,
Cu și mai multă râvnă și iubire.

Iată, cam cu ce ne afișăm noi în vasta panoramă a satelor europene contemporane.

Berbec, 2015

Restituiri

Descântec pentru Cameleonia

Tudor Voinea, 1976

Belșug

Cântecul acestui pământ
îmi pare un lan imens
legănat pe crestele valurilor
iar în luna iulie ciocârlia
are drepturi depline
în zenitul acestui anotimp
ce cântă până când mioarele
își leapădă lâna de aur
peste pământul întors
cu vârstele doldora de iubire.

Trandafiri bărbați

Când trandafirii în stele își ard
spini
rana uitării târzie se deschide
spre dor,
cântecul respiră prin porii luminii
și ciocârlia se avântă-nbătută de
zbor

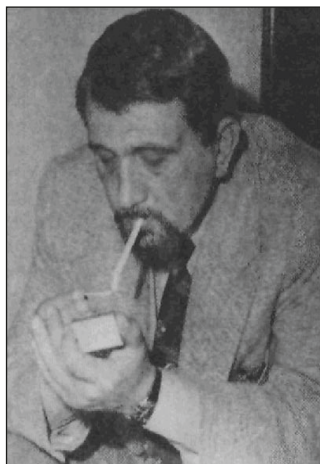
spre anotimpul hoinar rămas
în trecut
ca despre ceva de care
ne aducem aminte
cu sângele iernilor noastre
pe scut
și primăveri răbufniri din oțel și
cuvinte.

iar aripa-i despică zarea-n iubire
lunecând spre mare Măriei din
scoică mai drept
să-i fie un cântec de leagăn
și mire
când așteptăm cu lumina
crescută pe piept.

ca din fântâni să scoatem cai
nebotezați,
crența noastră va fi ca
o-ngânare nouă
și pe cămașa trandafirilor bărbați
soarele va așeza o platoșe de
rouă.

Romulus Guga

Eugen Evu

**Numele poetului-
Ioan și al Șaroltei- Ercsei**
GUGA Romulus,
se naste la 2 iun. 1939,
Oradea - moare în 17
oct. 1983, Târgu Mureș.
Poet. prozator și drama-
turg. Fiul lui Ioan Guga,
medic, și al Șaroltei (n.
Ercsey). Liceul „Gh.
Barițiu» (1952-1954);
Facultatea de Filologie
(1957-1964). Debutează

cu poezie în Steaua (1959). Metodist la Clubul Casei Universitarilor din Cluj (1964-1966); referent literar și secretar literar la Teatrul de Stat din Târgu Mureș (1967-1971); redactor-șef al revista Vatra (1971-1983). Colaborează la Tribuna, Contemporanul, România literară etc. După un început ca poet (Bărci părăsite, 1968; Totem, 1970), publică în deceniul al optulea mai multe romane (Nebunul și floarea, 1970; Viața post-mortem, 1972; Sărbători fericite, 1973; Paradisul pentru o mie de ani, 1974; Adio, Arizona, 1974), pentru ca în ultima perioadă să scrie câteva piese de teatru (Speranța nu moare în zori, 1973; Noaptea cabotinelor, 1978; Evul Mediu întâmplător, 1980; Amurgul burghez, 1982), jucate cu succes pe scenele din Capitală și din țară. Premiul Uniunii Scriitorilor (1970; 1977). Convins că „scriitorul de mâine este un scriitor total», ceea ce ar însemna „o revenire la punctul de pornire al artei: mânăuirea tuturor genurilor cu un singur scop - modificarea omului și a lumii» -, Romulus Guga își propune să împlinească acest deziderat abordând, cu șanse inegale, mai multe genuri. Volumele de versuri Bărci părăsite (1968) și Totem (1970) caligrafiază, pe un ton elegiac și melancolic, stări și atitudini grave ale existenței, impresiile unei sensibilități ultragiutate de tensiunea și zbuciumul timpului. **Poetul deplânge „singurătatea lumii-n care pier» și este înfiorat de iminența morții. Pe de altă parte, așa cum observa M. Iorgulescu: „nostalgia naturii, aversiunea organică pentru cita-dinism, un vitalism marcat, cultul strămoșilor anonimi, toate acestea țin de cel mai curat spirit ardelean, dominat de prezența uriașă a lui Lucian Blaga».** Activitatea poetică a lui Romulus Guga a fost repede umbrită

de cea a romancierului.

Abordând teme întâlnite și la alți prozatori (războiul, revoluția socialistă, dogmatismul, relația dintre putere și adevăr), scriitorul le tratează într-o manieră ironică sau polemică. Prin multitudinea formulelor narrative (realiste, simbolice, poetice, parabolice etc), Romulus Guga pare a exploata toate achizițiile romanului modern. Ancorate în politic și social, cu digresiuni științifice și filosofice, romanele sale conțin multe pagini care au aspectul unor poeme în proză, amintind de experiența similară a lui Zaharia Stancu. Personajele se află uneori în situații-limită, „în spații închise, în care - cum spune autorul însuși - sunt obligate să depășească posibilitățile curente ale autodefinirii lor». Se imaginează adesea un dialog între personaje și propria lor conștiință, întruchipată în rol de ludecător. De aici anexarea, ca un domeniu specific, a marilor mitologii de sorginte biblică; **numele simbolice ale eroilor sint Isus, Luca, Matei, Ioan, Pavel, Iosif, Rebeca**, iar ipostazele cele mai frecvente pe care acestea le trăiesc - mahnirea, credința, speranța, puritatea etc. În Nebunul și floarea (1970), roman-parabolă, naratorul trăiește într-un univers maladiv, pe care însă nu-l percepe ca atare, ci ca pe unul normal, guvernat de legi proprii.

Aspectul clinic (sănătatea) nu interesează aici pentru caracterul său insolit, ci doar ca pretext pentru o parabolă asupra existenței. Personajele simbolice (Isus, Nebunul, Regele, Filosoful, Savantul) își

confruntă concepțiile despre lume și viață. Preluând nebunia nu ca dereglare patologică, ci ca formă de înțelepciune capabilă să sublimeze umanul și să-l reducă la esențial. Romulus Guga transferă în contemporaneitate **meditația lui Erasmus**. Viața post-mortem (1972) aduce în prim-plan un personaj machiavelic, odios și bestial, din anii dogmatismului postbelic. Punând problema dereglării psihice prin setea arbitrară de putere, romanul are un substrat polemic, crimele și ratările ne-fiind puse exclusiv pe seama

☑ istoriei și a revoluției. Romulus Guga demonstrează că nu doar „cumplitele vremi» conduc la degradarea condiției umane, ci și omul însuși este responsabil de destinul său. Nu lipsesc aluziile la adresa unor oameni cu o viață duplicitară: „una exprimată în cuvinte și alta gândită doar pe ascuns». Morți sufletește, aceștia continuă să vegezeze, într-o viețuire „post-mortem». Consumată pe parcursul a trei zile din viața unui fiu (Luca) și a unui tată (Ioan), acțiunea din Sărbători fericite (1973) folosește un pretext epic (moartea mamei/soției) pentru a surprinde natura contradictorie a relațiilor sociale, oscilația omului între lașitate și demnitate, între egoism și altruism. Intenția este și de a demonstra că melodramaticul și sentimentalismul rămân categorii actuale pentru literatură, fiindcă ele aparțin unor dimensiuni sufletești perene. În *Adio, Arizona* (1974), autorul caută o stare de spirit romantică, o vârstă ireversibilă, ipostaziată în „Arizona», cofetăria unde tinerii se întâlneau pentru „a convorbi cu idealuri». Acțiunea este proiectată pe fundalul anilor ‘50, când oamenii „se căzneau să sădească pomi, să strânga fier vechi și să descopere în ce casă mai pâlpaie lupta de clasă». Două lumi diametral opuse, una a azilului de bătrâni, care ascunde mari rezerve de candoare și umanitate, alta a „paradisului» fascist, dominat de lagăre, închisori, crime și abjecție, se găsesc în *Paradisul pentru o mie de ani* (1974). Pierzând sensul existenței, Remus, unul dintre protagoniști, intră în lupta partizanilor nu din convingere/ ci ca urmare a crizei morale prin care trece. Romulus Guga încearcă să dea o replică eroismului de manual: omul nu poate merge la moarte ca la o nuntă, fiindcă viața și instinctul de conservare sunt „mai presus de libertate și jertfă, dragoste și deșertăciune». Varianta scenică a romanelor (prin tematică, motive, stil și viziune artistică), teatrul lui Romulus Guga (*Speranța nu moare în zori*, 1973; *Noaptea cabotinilor*, 1978; *Evul Mediu întâmplător*, 1980 și *Amurgul burghez*, 1982) constituie o modalitate de a privi condiția umană în raport cu istoria nu odată agresivă. Laitmotivul creației sale dramaturgice îl formează, tocmai de aceea, libertatea - binele suprem și forma superioară a afirmării demnității, condiție sine qua non a progresului uman. De aici tema luptei înverșunate a individului împotriva mistificării, a dictaturii și terorii -tot atâtea atentate la libertatea ființei umane, temă cu variații inerente, impuse de specificitatea fiecărei piese: astfel,

Speranța nu moare în zori dezbate problema libertății prin prisma opțiunii politice într-un moment de răscruce al istoriei naționale - căderea guvernului Radescu și instaurarea primului guvern „democratic» al țării, în timp ce în *Noaptea cabotinilor* libertatea este condiționată de evadarea celor trei fii (Coriolan, Viniciu, Timofte) de sub tirania unui pater familias (Anton). *Evul Mediu întâmplător* și *Amurgul burghez*, piesele cele mai reprezentative ale lui Romulus Guga, sunt două parabole politice, grefate pe fundalul istoriei omenirii, replici artistice date ideologiilor totalitariste din perspectiva umanismului ca factor de regenerare spirituală. Ca și proză, greu de cuprins într-o formulă definitorie, teatrul lui Romulus Guga relevă o unitate în diversitate, pe care i-o conferă nu numai convergența problematică, ci și încercarea de a lărgi valențele artei dramatice prin asimilarea unei categorii care i-a devenit specifică: parabola etico-politică. Poezia, proza și teatrul lui Romulus Guga și-au propus să contribuie, în măsura în care arta o poate face, la „modificarea omului și a lumii».

Notă 1 la geniul gugulan, ramură revendicându-se ca ultimii urmași ai Dacilor, subscriu sintagmei Numele poetului, alui Cezar Ivănescu...Cu acest alt genial poet, am avut norocul de a ne întâlni și umbla munții Gugu, Retezat și Poiana Ruscăi...

...: Citind trei din cărțile lui Romulus Guga încă de când trăia, l-am considerat, cum și Ștefan Aug.Doinaș (Popa) îi spunea, unul din genialii scriitori tragici, un suflet gemelar... Aidoma și lui Arghezi, cercetătorii relevă recent, că el, ca și Arghezi, provine din tată român și mamă unguroaică ... Un alt suflet gemelar, pe care am avut onoarea a-l cunoaște, citi, și a-i fi spectator la Deva, în ajunul Marii Farse din Decembrie 1989.. a fost și va fi Marin Sorescu... *Nu departe ca nume și lucrare... sunt Romul Munteanu și, parțial, Silviu Guga?...*

Notă 2 - Ca și în cazul lui Blaga, Guga ar fi meritat premiul Nobel, dar... timpurile, ca niște zombi colective, își au lucrarea lor, ÎN ORB...

Mereu vitraliile poeziei pot fi reinventate, din ghețuri și amurguri*

Alex Gregora

Poezia lui Ion Popescu-Brădiceni incendiază din nou cu volumul intitulat *„Istoria lui Abrasax în Era transfilosofică și transpoetică”* apărut la TIPOMOLDOVA în colecția Opera Omnia, redactor de carte Aurel Ștefanachi, coordonator serie Valeriu Stancu, coperta Andrei Ștefanachi.

Iată-l pe poet posedat de o vrăjitorie de la începuturi: *“În cochilia-mi de melc/ m-am decis să stau în cerc// cu Abrasax, prinț de frunte,/ înglodat în amănunte.// Dar cum stau, dinspre-asfințit,/ dinspre zarea unui mit,// dinspre marea-n care cerul/ își răsfânge-n van misterul// că nu-i fire să-i citească/ limba cea nepământescă,// s-a înfățișat un crai,/ călăreț, frumos, cel mai,// și-a grăit în tăiul el: “M-am decis să fiu model// și-orice grea ucenicie/ îndura-voi. Am o mie// de motive și nevoia/ să-ți fiu soț în Metanoia,// soț de paradigmă-n care/ totul stă în cercetare,/ soț de arderi și de rost/ în aulic adăpost,// precum ți-e Biblioteca,/ soț pe drumul către Meka,// soț de glorie și artă/ să nu ne, nimic, despartă.”* (pag.99 și următoarea).

La un studiu atent al cărților de poezie publicate de Ion Popescu-Brădiceni în ultimii ani observ o dulce, dulce voluptate, un parcurs cu muzică proprie, parnasiană, barbiliană, argheziană, într-o măiestrie a întregului, o prestanță ce dă fiori și în același timp naște întrebări amenințătoare. Citez: *“Eu, în amurgul hiperboreu,/ mi-am smintit tăcerea înviitoare/ sedus de fiecare formă a ta./ Te-am găsit cu ochii orbiți/ de lumina ce izvora/ din spițele de grâu,/ din macii ca niște incendii/ menite să-ți coacă sânii,/ să-ți înmoaie stăpânii,/ într-un târziu.// Mi-ai surâs, bătrâne Num,/ și m-am contemplat/ în pupila ochiului tău drept/ altfel de cum mă știam: “Fiule, acolo, pe bibliotecă/ sunt câteva alephuri de grâu,/ coapte, uscate, aurii-/ privește-le ca pe niște ființe/ și lasă-te vrăjit/ de aureolele lor strălucitoare./ Scrie pe fiecare bob/ câte un haiku sau rubaiat/ despre fiecare an al/ trăitei mele vieți/ de soldat/ nebiruit de frumuseți./ Ia apoi boabele și le seamănă/ într-un pământ pururea fertil!// Eden, Delta, Nil!”* (pag.34-35).

Poemul-carte de sărbătoare *„Istoria lui Abrasax în Era transfilosofică și transpoetică”* se naște ca o: *“Baladă a dreptilor părinți/ la înălțimea unui cânt/ și-a unui fiu zdrobit în dinți/ un dor cu*

sâmburii de vânt.// “O dragii mei, precum prea-n grabă/ cu-acest cais în podul palmei,/ iarba e-n toi tot mai bolnavă/ pe verzele tăiș al lamei/ de spadă strălucind din slavă.” (pag.171) Din întâmplări crude irumpe: *“Abrasax se zgâiește la geamul/ odăii în care-mi scriu/ epopeea de față./ Și fac semn/ să intre./ Pare o fantomă/ dornică să se reintegreze/ în real și brusc se dedă/ confesiunii: “De spaima/ de-a fi singur fug/ ca pasărea de statuia ei./ În Turnul Verde al amintirilor/ zac cu ochii răvășiți: cireș la margine de pâine.”* (pag.164) Sau: *“N-am cules via și-a bătut bruma./ Vai, și struguri s-au stafidit,/ cum începe să-mi îmbătrânească/ pielea de pe trup/ încă de pe acuma.// Iubita-mi înfruntă și ea/ timpul cu un eroism special./ Eu, într-o cafenea,/ compun acest poem/ de parcă-aș picta un totem.”* (pag.203)

Iată și o mărturisire hrănită, bănuiesc, și eu bănuiesc frumos, cu lumina potrivită la balot de corabie antichității: *“Dacă vrei să știi, iubito,/ eu, Priam, rege al Troiei,/ și fiii mei,/ Hector războinicul glorios/ și Paris îndrăgostitul neînfricat/ ne sorbim în cea mai/ mare taină/ Elixirul Nemorții.”* (pag.217)

Înfățișări lămuritoare asupra eroului Abrasax pot fi culese mai ales din cântul 1 al părții intitulate *Istoria Regelui Abrasax și a Cetății sale, Abraxas: “Abrasax, tânăr iubitor fiind/ de cărți, de dialoguri, de cuvinte/ spuse seara la lumina jupuită de pielea/ ei cea de fecioară -/ ca un dinte în coapsa morții/ este El.// Tânăr deci fiind Abrasax, iubitor/ de tratate poeticomagice, de praguri de netrecut: resturi/ ale unei civilizații în care fiecare națiune/ și narațiune/ constituie un zid impenetrabil,/ îmi expediază mereu, printr-un ambasador de hârtie,/ câte un capitol din capodopera/ unui uitat Menestrel/ restituit în entelehie.”* (pag.30)

Cântul 38 plasat în aceeași zonă ce mi se pare de o trufașă cochetărie: *“Urcă-n ierburi, vii, arheii/ iar amiaza-i ultim fruct/ la ospătu-n care zeii/ au ieșit din cer în vis./ Dintr-un timp neîntrerupt,/ plin de moarte, s-au închis// în miresmele livezii./ Roagă-se Abrasax bietul/ să-I ajungă alfabetul:// “Doamne, singur sunt și lupt/ cum cândva-n cetăți aezii/ și îmi stă alături blând// și tăcut Tudor*

☑ *Arghezi/ trup Cuvântului arzând:/ litere-n tiparul sfânt.*” (pag 105)

Ion Popescu-Brădiceni scrie delicat și mai scrie imens. Creează de cele mai multe ori o așa stare de incantație sublimă: “Și ce mai faci tu,/ muie-re sălbatică?/ Cum o mai duci tu/ cu Enghidu/ pe Câmpia atică?/ Ce mai scrii tu, poete,/ în zorii de aur ai transmodernismului românesc?/ Din care tezaur/ de limbi nevorbite încă/ îți extragi mine-reul/ ca dintr-o stâncă?/ Eul producător de inexistent/ mai trece munții/ până dincolo de orizont/ ca să vadă cum cresc/ alte femei direct din pământ?” (pag.218)

Dar modelele de poezie/iubire sunt siderate de asemenea șoptiri: “Ce frumoasă-i Paula/ care-mi umple aula/ cu-o ambrozie-nectar/ ca s-o-nscriu în calendar/ ca pe-o Sfântă a iubirii. Paula-i frumoasă foarte,/ ca o amforă cu toarte,/ soldurile ei m-adorm/ ca-n baia de cloroform/ a poezilor pierduți:/ rătăcindu-se spre Meka. (...)” (pag.221)

Cartea se deschide cu un text – “În loc de prefață: Un poet al frumuseții imaginației” – al scriitorului Ladislau Daradici, cronică la volumul de poeme “Pasărea Măiastră”, apărut în 2014. Constată prefațatorul: “O imprevizibilă dialectică a rostirii, așadar, precum un izvor care, sfidând legile naturii, își propulsează șuvoiul spre creste, oferindu-ne un poem derutant și revigorant, deopotrivă ludic și profund, scânteietor și erudit, creând un univers de dincolo de aparențe, dincolo de cuvintele care “ard peste sămburi/înțeleșuri cumplite”. Referințele critice sunt semnate, în această ordine, de Alex Gregora, prof.dr. Petru Ilie Birău, Eugen Evu, Constantin Zărnescu, Haralambie Bodescu, Valentin Tașcu.

Există și un mister al ordonării cânturilor lui Ion Popescu-Brădiceni, *Istoria lui Abrasax*(...) fiind o melancolie de poem cavaleresc încărcat de parfume pentru domnițele ce abia ating coperțile din piele moale și catifea roșie ale cărții: *Câteva însemnări de lectură ale lui Abrasax, Cartea – Graal* – pag. 11 - 14; *Primul eseu al lui Abrasax, Poezie, erism și umanism* – pag. 15 – 18; *Al doilea eseu al lui Abrasax, Propoziții transpoetice despre antipo(i)ezie* – pag.19 – 21; *Al treilea eseu al lui Abrasax, Zăpezile de altădată* – pag.22 – 24; *Al patrulea eseu al lui Abrasax, (E)DICTEURI* – pag.25 – 29; *Istoria Regelui Abrasax și a Cetății sale, Abrasax* – pag.30 – 224, în total 90 de cânturi; și, la final, o “În loc de postafță: În al treilea mileniu de fier”, tot

în versuri, din care citez un fragment: “Io, Ionaion, reîntemeietorul de Labirint (me)ontologic,/ binefăcătorul tuturor semnelor/ ce nu s-au supus transmetaforei/ maestru al transmodernismului,/ ispitit de fuziuni nemaiîntâlnite,// io, Ionaion, credincios prinț (parsi)falic și fa(l)nic,/ aventurier transversalic,/ prins într-o falie transemergentă de sânge,/ hohotind adevăruri mortale,/ dar strict/imperativ necesare,// Io, Ionaion, purtătorul de lance/ și-al Cupei graalice, și-al Trandafirului Negru/ răsărit din viitorul meu Craniu/ în sicriul de lemn putrezit,/ șlefuit de viermii intestinali/ ai Ființei Mele Eterne,// Io, Ionaion, (z)eul în carne și oase,/ mirele Alor Frumoase, poet de duminică,/ dar adept al Sfintei Vineri (venus, Venera),/ căreia mă rog să mă ia de bărbat,/ în transcendență să-i venerez trupul abstract,/ să i-l contemplant purificat și în fine să i-l pătrund,” (pag 225-226)

Trebuie să spun că Ion Popescu-Brădiceni dovedește și în acest volum că mereu vitraliile poeziei pot fi reinventate, din ghețuri și amurguri. Cărturar de o elevată (re)găsire, poet tulburător, cu impulsuni de la începuturi.

Istoria lui Abrasax (...) este scrisă într-un tipar înalt, de o carnație densă și cu explozie singulară.

*“*Istoria lui Abrasax în Era transfilosofică și transpoetică*”, autor Ion Popescu-Brădiceni, cu o prefață de Ladislau Daradici, 262 de pagini, Editura TIPOMOLDOVA, Iași, 2016, redactor Aurel Ștefanachi.

Minimalul – Implozie Generativă

Mihaela Sanda Popescu

Voir venir les choses c'est la meilleure façon de les comprendre[1].

De ce avangarda descoperă minimalul ?

Ce înseamnă minimalul în epoca modernității?

Ce înseamnă eterna întoarcere în epoca marilor decoperiri ?

În muzică, **minimalul** este nucleul motivic al avangardei, iar **fronda**, spiritual ei.

Minimalul este eterna întoarcere (retour du meme; este însăși parcimonia ca principiu, *Briciul lui Ockham*[2], prin care pluralitatea nu trebuie asumată ca necesitate [*Pluralitas non est ponenda sine necessitate*][3]). Întoarcerea către simplitate este întoarcerea înnoitoare către copilăria spiritului, cu tot ce implică această vârstă - *ab initio*, vulnerabilă, condamnată de tot ce e rutină și izolată în viitor; o lume a *implozivului* a cărui perspectivă este *germinativul*; înnoirea este *enarmonicul* spiritului de *frondă*, un *post-modernism* cu sensul prefixului răsturnat; ordine ascunsă sub un dezastru aparent, momentul de înnoire muzicală va apela mereu la un alt semn al revoltei a cărui caracteristică este adaosul *spațial* (cuvânt-imagie-concept), la *temporalitatea* muzicală.

Muzica redimensionată spațial va fi *spectacolul total*, înnoitor.

Filosofia avangardistă este însăși existența avangardistului care imprimă nota de originalitate, după carteziana *regulă a evidenței*. Fenomenul – avangardă poate porni și de la căluțul de lemn - *dada*, de la *crudul* ca fugă din fața *cruzimii*, o căutare a identității într-o lume în care dimensiunea era asimilată inerției – gravitaționalului.

Avangarda rămâne o dezbatere permanentă, identificându-se, în sfera muzicală, cu însuși sunetul. Latența sonoră implozivă capătă valențe germinative într-o *rezonanță naturală*; sunetul singur își cheamă la sine, razele propriului spectru pentru că sunetul însuși comportă ideea *eterneli întoarceri*; rezonanța naturală descrie toată istoria de la construcțiile modale tetracordice - cu *tetratkys*-ul pitagoreic, la clasicismul armoniei, la disoluțiile cromatice ale revoltei atonale, construindu-se în entități sonore care se succed într-o istorică negare, până la rezolvarea finală, într-un *retour du même*: „o finalitate în șansa cercului.”[4]

Baroc, Clasic, Romantic, Modern sunt teoretizări relative ale unor epoci. Deși fiecare impune o anumită caracteristică, fiecare este rezultanta unei *avangarde* și al unui spirit de *frondă*. Un exemplu sugestiv rămâne *Barocul* a cărui denumire trăda ironia contemporanilor în fața noutății: în 1733, succesul discutabil al dramei lirice, *Hippolyte et Aricie* a lui J. Ph. Rameau, provoacă un comentariu descoperit de muzicologul Claude V. Palisca (1921

- 2001), în *Mercure de France*, mai 1734: *O parte din public a fost entuziasmat de muzica „plină de frumuseți singuratice”; era clanul „rameauneurs”* (adeptii lui Rameau – paronimicul lui “ramoneur” = coșar n.n.). *Cealaltă parte, conservatoare și precaută, a fost șocată de atâta noutate, disonanță, tăărăboi și „baroc”*[5] [tr. n].

Spiritul francez definea astfel imperfecțiunea care, paradoxal, va implica elementul înnoitor. *Fronda* însăși, ca avangarda avangardei, are o abordare în filosofia carteziană, într-o împrejurare care explică una din cele mai importante descoperiri științifice, odată cu o mare înnoire a genului muzical. În 1633, în lucrarea sa, *Le Monde ou Traité de la lumière*, în capitolul VII, filosoful René Descartes vorbește despre metonimica *fronde* (praștie); capitolul este sugestiv intitulat *Des lois de la Nature de ce nouveau Monde* (*Legile Naturii acestei noi Lumi*), lumea în care *lumina* (și ea tot o metonimie) era elementul central al dezbaterii. Nu întâmplător, exemplul folosit de Descartes era *la fronde* (praștia), din care țâșnește piatra în linie dreaptă (sensul adevărului n.n.), linia dreaptă fiind, în accepțiunea carteziană, individualizarea, desprinderea de «mişcarea de rotație» - semn teluric al inerției - gravitației. Era epoca în care se confruntau acerb, două concepții: geocentrismul lui Ptolemeu (*prin constrângere*) și heliocentrismul lui Copernic (în linie dreaptă deîndată ce s-a desprins). Gândirea carteziană

☑ adoptă heliocentrismul în *Tratatul despre Lumină*, dar în 1633, anul celebrului proces al lui Galileo Galilei, Descartes oprește tipărirea lucrării, pentru a evita același conflict cu biserica. Tatăl savantului era Vincenzo Galilei, autorul lucrării *Dialogo della musica antica e della moderna* (1581/2) și unul din membrii marcați ai Cameratei Florentine sau *Camerata de' Bardi*. La 14 ianuarie 1573, la Florența, în casa contelei Giovanni Bardi, are loc prima întrunire a *Cameratei* în care erau dezbătute noile orientări artistice, cu precădere cele privind muzica și arta dramatică; ideea centrală era întoarcerea la sensul cuvântului anihilat de excesul polifonic; astfel că, Bardi va propune *le recitar cantando*, după modelul antic grecesc al *monodiei* acompaniate. Grijă față de cuvânt a lui Giovanni Bardi îl determină, în 1582, să pună bazele unei academii literare, *Accademia della Crusca*[6] (*crusca* = *pleavă, țărâțe*), în care contemporaneitatea *cuvintelor* trebuia reanimată cu modelul literar al lui Petrarca și Boccaccio din *Quattrocento*, perioada florentină a Renașterii italiene.

Monodia acompaniată - le recitar cantando a generat spectacolul mare, de operă; în 1607, la 24 februarie, în palatul ducal Accademia degl'Invaghiti din Mantova, este reprezentată opera *L'Orfeo, favola in musica*, compusă de Claudio Monteverdi pe libretul în cinci acte al lui Alessandro Striggio: noutatea disonanțelor, modificările imprevizibile de tempo erau consecințe ale trăirilor intense (în 1978, Theodor W. Adorno consideră această creație, arhetipul

spectacolului de operă; cuvântul- text, în această *favola*, capătă dimensiuni spectrale. Orfeu este însăși jertfa pentru *Rinascimento*, așa cum Galileo Galilei este condamnat să trăiască în viitor. Spiritul de *frondă* afirmă *lumină* în tot polisemnatismul său. *Minimalul monodic este implorativul generativ al spectacolului mare, de operă. Eppur si muove!*

Un alt exemplu în care *minimalul* este semnul revoltei avangardiste, este genul *opereitei* ca replică a Spectacolului total - Opera viitorului – *Gesamtkunstwerk* – ul Wagnerian. Cu personajele sale (Tannhäuser, Lohengrin, Tristan, Parsifal), Wagner afirmă spiritul universal, întoarcerea la miturile esențiale, precreeștine și face apologia rațiunii umane, singura în măsură de a salva omul de la „gradul maxim de tulburare afectivă”[7]. La mijlocul secolului XIX, figura care stârnește cea mai mare reacție a lui Wagner este Jacques Offenbach. Prezența creațiilor lui Offenbach și mai ales popularitatea sa, amenințau *Gesamtkunstwerk* - ul wagnerian. Evreul de origine germană devenise trup și suflet francez și grație prieteniei cu fratele vitreg al lui Napoleon al III-lea, obține și cetățenia și Legiunea de Onoare. Una din contribuțiile prezenței lui Offenbach la Paris este înființarea teatrului *Les Bouffes Parisiens*[8], în 1855, într-un sediu situat pe Champs Elysées, ales special parcă să creeze impresia unei duble antiteze: față de ”opera viitorului” (Wagner) și încă odată, în umbra gigantului Palais de l'Industrie care urma să adăpostească Expoziția Universală din același an. *Les Bouffes Parisiens* era ”...un fel de cavernă... Deasupra intrării

înguste, o inscripție modestă care anunță că acolo se află *Les Bouffes – Parisiens*. Contrastul e valabil și pentru noul gen al *opereitei* care, atât prin dimensiune, cât și prin tematică devine antiteză monumentalismului wagnerian. Semnificativă este creația lui Offenbach, *Orfeu în Infern*, o pasișă a întorcerii către clasicismul elen și metafora unui atac la adresa ”Olimpului” social. Astfel, opereta franceză se înscrie în tradiția spectacolului de avangardă. Genul miniaturii picante făcea parte din spiritual francez; opereta are ca antecedentă, *vaudeville*-ul pe care Jean-Jaques Rousseau, în *Dictionnaire de musique* - 1738, îl considera: «Un fel de cântec în cuplete care se desfășoară în mod obișnuit pe teme glumețe sau satirice. Originea acestui mic poem se întinde până la domnia lui Carol cel Mare; dar părerea generală este că fu inventat de un anume Basselin, postăvar din Vire, în Normandia; și cum acestor cântece de dans li se spune Vaux-de-Vire, iar, prin corupere, vaudeville»[9]. Libertatea operetei franțuzești afirmă spectacolul înnoirilor. Offenbach dezvoltă genul, dar originea operetei contrazice încă odată estetica wagneriană: Florimond Hervé (1825-1892), *compositeur toqué* (*compositor scrântit*), prietenul și rivalul lui Offenbach inventează genul operetei inspirat tocmai de „gradul maxim de tulburare afectivă”, cu nebunii azilului Bicêtre; în 1842, pune în scenă schița *L'Ours et le Pacha* (*Ursul și Pașa*), jucată de pacienții azilului, devenind „tatăl” operetei și unul dintre primii muzicoterapeuți; scriitorul Raymond Queneau (1903 - 1976), el însuși

un suprarealist, îl considera „primul dintre Suprarealiști”[10].

Modernitatea interferenței secolelor XIX-XX, aduce în scenă „clasicul” avangardei și părintele *minimalismului* muzical, compozitorul Érik Satie. Satie nu s-a considerat niciodată *minimalist*. Existența sa „minimală” pe lângă cei pe care tot el îi numea „perimații” impresionisti, Debussy și Ravel, îl plasează într-o zonă pe care nu și-a dorit-o; copilul pe care Satie îl rugase să-i ducă la curățătorie gulerul și manșetele, că de multe ori, doar atât purta pe sub haină, nu i-a ținut minte numele și l-a numit *Domnul Sărac - Monsieur le Pauvre* și așa i-a rămas numele. *Monsieur le Pauvre* a scris *musique pauvre* (*muzica săracă*), fără știința și măiestria *perimaților*; ci doar semne – replici ale celui pentru care *forma* făcea ca *arta* să dispară.

Anul 1913 este anul în care apariția creației stravinskiene, *Le Sacre du Printemps*, la Paris, îi provoacă starea de angoasă totală, pierzând orice speranță a unui loc fruntaș în rândul creatorilor. Atunci, Satie își dă seama că singura salvare este simplitatea - *Être simple (A fi simplu)*; *Être simple* devine esența esteticii sale, considerată de Jean Cocteau, cea mai mare îndrăzneală a secolului XX. *A fi simplu* are sensul neputinței în fața realului *gata-făcut*, așa cum implozia *minimalismului* este semnul condiției de supraviețuire. Este un nou *Eu știu că nu știu nimic* – socratic. Pentru el, Brâncuși sculptează *Cupa lui Socrate (1918)* și *Socrate (1022)*. Înțelepciunea socratică se regăsește în conceptual satist la *Muzicii de Mobilier*,

fără personalitate, dar persistență într-un *sine qua non* repetitiv. Scrisoarea adresată lui Jean Cocteau la 1 martie 1920, poate fi considerată drept *Manifestul Muzicii de Mobilier: Muzica de Mobilier este în întregime industrială. Există obiceiul – uzajul - de a face muzică în ocazii în care muzica nu are ce face. Atunci se cântă Valsuri, Fantezii, Opere și alte lucruri asemănătoare, scrise pentru cu totul alt scop. Vrem să stabilim o muzică făcută pentru a îndeplini cerințele utile. Artă nu intră în aceste nevoi. Muzica de Mobilier creează vibrații; nici nu are alt scop; îndeplinește același rol ca lumina, căldura – sau confortul sub toate formele etc. Minimalul devine *minimalism* cu o desinență a perimării, a cruzimii infantile, care distruge cu nevinovăție. *Minimalismul* este o teoretizare târzie, iar ca denumire, apare în 1965, în articolul *Minimal Art*, semnat de britanicul Richard Wollheim, filosof politic și analitic, termen introdus în critica de artă. Conținutul artistic „de niciun fel” are un contur conceptual, deține ideea, revolta, mesajul într-o atemporalitate. Anul propriu-zis al declanșării *minimalismului* muzical este 1960 când, la New-York, compozitorul american, John Cage are inițiativa interpretării integrale a creației satiste, *Vexations*[11], compusă în 1893; o temă scurtă (13 timpi, 1 timp = o pătrime), urmată de două „variațiuni” de aceeași dimensiune, era interpretată de 840 de ori, timp de 18 ore. Indicația autorului era următoarea: « Pentru a cânta de 840 de ori acest motiv, ar fi bine, în cea mai mare liniște, să se pregătească dinainte prin imobilizări serioase »[12] [tr.n.]. Astfel debutează *minimalismul*[13],*

bazat pe „maxima” economie a mijloacelor de expresie. 1960 era momentul trecerii de la primatul *producției*, la primatul *consumului* și în care lumea obiectelor schimbă *valoarea* cu *semnificația*. *Minimalismul* devenea extazul repetării, în sensul în care filosoful Jean Baudrillard[14] (1987) descrie extazul comunicării în lumea modernă”[15], ca „interactivitate nebună în circuit închis”[16] [tr.n.]; *Vexations* anunță drogul postmodernist, iar Satie devine iar, o prezență bizară, cu o influență „socratică” asupra contemporaneității noastre.

Dar *minimalul* continuă să își verifice apariția contextuală, avangardistă: Érik Satie venea din Vestul modernității, dintr-un capitalism al tuturor posibilităților, pentru care libertatea era o condamnare, într-un existențialism *avant la lettre*; din Estul concentraționar al totalitarismului roșu, compozitorul Arvo Pärt evadează în singurătatea și în tăcerea sunetului. Născut în 1935, în Estonia, Arvo Pärt[17] studiază la Conservatorul din Tallinn. Crezul său artistic este inspirat de înțelepciunea *simplă* și de iubirea adâncă a sfântului Siluan Atonitul. Izgonit de regimul sovietic pentru care *decafonismul* și *serialismul* erau decadentă occidentală, Arvo Pärt se refugiază în taumaturgia sunetului simplu, descărnat de reguli. „Muzica mea se naște după ce am tăcut multă vreme [...] Când vorbesc de tăcere, înțeleg acel *nimic* din care Dumnezeu a creat lumea. De aceea, dintr-un punct de vedere ideal, pauza e sacră”[18].

Între anii '64- '66, Arvo Pärt abordase tehnica avangardistă a colajului care culminează cu *Credo* (1968);

este un periplu al rezonanței naturale în care „fundamentală” este *Preludiul în Do major* al lui Johann Sebastian Bach. Este o luptă între disonanțele telurice ale eului și puritatea întrupată de creația lui Bach. După ultimul strigăt *Credo*, se instalează singurătatea sunetelor finale. Acest final anunță *Tintinnabuli*, tehnică inspirată de creația medievalului Pérotin (1160-1230), de la Notre Dame.

Să fie oare, o simplă coincidență că aceiași ani '60 îl propulsează pe Arvo Pärt?

În anul 1976, tăcerea lungă a dat în cele din urmă naștere la muzică, odată cu miniatura pentru pian, *Für Alina*. Cu această piesă, Pärt a găsit el însuși, tehnica compozițională pe care a numit-o *Tintinnabuli* (în latină „clopoței”); se realizează nu prin intermediul unei creșteri progresive în complexitate ci, paradoxal, printr-o reducere extremă a materialului sonic, până la esență: *Pluralitas non est ponenda sine necessitate*. Toată creația lui Arvo Pärt este tăcerea smerită întru îndumnezeire. Tehnica *Tintinnabuli* este un proces prin care elementele compoziționale se află dincolo de paradigmele armoniei funcționale. În esență, este o dualitate: o fundamentală - tenor și consecința sa spectrală. *Muzica - spune Arvo Pärt - trebuie să existe în sine ... misterul trebuie să fie prezent, independent de orice instrument special ... cea mai mare valoare a muzicii se află dincolo de simpla culoare tonală*[19].

Lumina albă conține toate culorile. Noi nu le observăm. Numai prisma poate să le descompună și să le facă să apară. Prisma

aceasta ar putea fi sufletul ascultătorului. Muzica noastră va ajunge într-o zi la sfârșit. Trebuie să trăim cu conștiința acestui fapt. Poate că va veni o clipă în care nici chiar cel mai mare artist nu va mai voi sau nu va mai avea ce să creeze. Și poate că în acea clipă își va prețui și mai mult creația, căci va fi trecut dincolo de munca lui. Polifonia ideală este rugăciunea neincetată, rugăciunea lui Iisus. Acestui contrapunct „ideal” îi este cu puțință, în toate și pretutindeni, să creeze relații ideale.[20]

Odată cu Arvo Pärt, muzica redevine spectru, iar sunetul singur își cheamă la sine toate razele căci sunetul însuși comportă ideea eternei întoarceri.

Note bibliografice:

1. Diction adoptat de Goethe: *Observarea lucrurilor în evoluția lor e cea mai rodnică metodă pentru a le înțelege - Gândirea lui Goethe în texte alese - alegerea și sistematizarea textelor, traducere și comentarii de Mariana Șora - Editura Minerva 1973, p. 7.*

2. William of Ockham (c. 1287-1347) este, alături de Toma d'Aquino și John Duns Scotus, printre cele mai proeminente figuri din istoria filosofiei în timpul Evului Mediu. El este, probabil, cel mai bine cunoscut astăzi ca nominalist; într-adevăr, principiul metodologic cunoscut sub numele de „Briciul lui Ockham” îi poartă numele. Ockham a avut importante puncte de vedere, nu numai în metafizică, ci și în toate celelalte domenii majore ale filosofiei medievale: logica, fizica, teoria cunoașterii, etică, politică și filosofie precum și în teologie [tr.n.] *William of Ockham (c. 1287-1347) is, along with Thomas Aquinas and John Duns Scotus, among the most prominent figures in the history of philosophy during the High Middle Ages. He is probably best known today for his espousal of metaphysical nominalism; indeed, the methodological principle known as “Ockham's Razor” is named after him. But Ockham held important, often influential views not only in metaphysics but also in all other major areas of medieval philosophy—logic, physics or natural philosophy,*

theory of knowledge, ethics, and political philosophy—as well as in theology. STANFORD ENCYCLOPEDIA OF PHILOSOPHY <http://plato.stanford.edu/entries/ockham/>

3. *Encyclopaedia Britannica*, written by Brian Duignan (senior editor in philosophy at Britannica) <http://www.britannica.com/topic/Occams-razor>

4. Friedrich Nietzsche *Așa grăit-a Zaratuștra* apud Ștefan Augustin Doinaș *Nietzsche și discursul mixt* Ed. Humanitas, București 1994, p. 37.

5. Le Magazine de l'opéra - Hippolyte et Aricie: *Une partie du public s'enthousiasme pour cette musique « remplie de beautés singulières » ; elle forma le clan des « rameauneurs » ; L'autre partie, conservatrice et frileuse, fut choquée par tant de nouveautés et de dissonances qu'elle ressentit comme du bruit, du tintamarre, du « baroque ».* http://operabaroque.fr/RAMEAU_HIPPOLYTE.htm

6. *Enciclopedia Britanica* <http://www.britannica.com/art/Crusca-Academy>

7. Harold Schonberg *Viețile marilor compozitori* Ed. Lider- București 1997, p. 176.

8. *La Salle des Bouffes Parisiens a été inaugurée en 1855, par Jacques Offenbach - précisez la plaque sur la façade du théâtre de la rue Monsigni.* <http://www.bouffesparisiens.com/>

9. J.J. Rousseau *Dictionnaire de musique Tome II ARMAND - AUBRÉE, Paris 1768, p. 158 - 159.* Rousseau, Jean-Jacques, 1712-1778: *Dictionnaire de musique.* (Paris, Garnery, 1823) **Vaudeville.** *Sorte de chanson à couplets, qui roulent ordinairement sur des sujets badins ou satiriques. On fait remonter l'origine de ce petit poème jusqu'au règne de Charlemagne; mais, selon la plus commune opinion, il fut inventé par un certain Basselin, foulon de Vire, en Normandie; et comme, pour danser sur ces chants, dit-on, Vaux - de - Vire, puis, par corruption, Vaudeville.* <http://www.musicologie.org/sites/v/vaudeville.html>

10. Jacques Rouchouse, Hervé, le père de l'opérette: *50 ans de folie parisienne* www.micheldemaule.com/Titres-Disponibles.../49.htm

11. <http://www.partitions-piano.fr/index.php/actualites/67-oeuvre-pour-piano/138-vexations-erik-satie>

12. *Pour se jouer 840 fois de suite*

☑ *ce motif, il sera bon de se préparer au préalable, et dans le plus grand silence, par des immobilités sérieuses.* Ibidem.

13. Termen introdus de filosoful analitic, Richard Wollheim (1923-2004) în 1965, cu ocazia unei expoziții din New-York, la Green Gallery, în eseu intitulat *MinimalArts*, publicat în 1965, în *Arts Magazine*. http://fr.wikipedia.org/wiki/Richard_Wollheim

14. Filosof, sociolog și critic literar francez (1929 - 2007). http://ro.wikipedia.org/wiki/Jean_Baudrillard

15. Eero Tarasti *La Musique et Les Signes* L'Hamattan, 2006, p. 72: Le Minimalisme, à son tour, s'efforce de plonger les auditeurs dans un état où ils fuisonnent avec le procès musical [...] Le Minimalisme musical est une „extase” de répétition, au sens où Jean Baudrillard (1987) décrit l'„extase” de la communication dans le monde moderne.

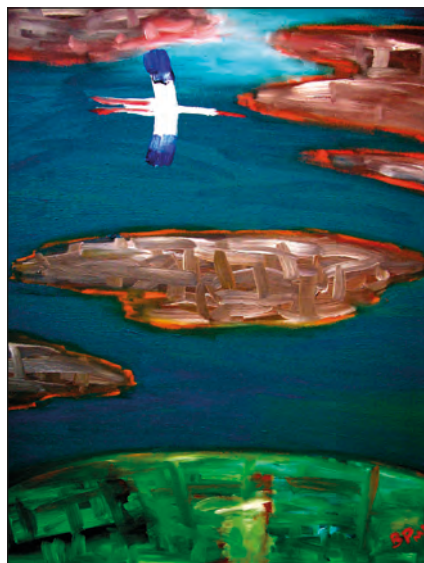
16. Jacques Marlaud, **À qui sert Baudrillard. Hommage à un grand contre-moderne** (*Ecran total*): *La drogue elle-même n'est jamais que l'exemple parfait d'une interactivité folle en circuit fermé.* espriteuropeen. [fr/portraits_baudrillard.htm](http://portraits_baudrillard.htm)

17. <http://www.arvopart.ee/en/arvo-part-2/biography/bio-timeline/>

18. Grigorie Teologul, sf.; Serafim Rose, pr., Arvo Part; Ilarion Alfeiev, mitrop.; Maxime Egger *Cantul inimii. Puterea cuvântului și a muzicii*, Ed. Sophia; Alexandria; Cartea ortodoxă 2012, p. 68.

19. Idem.

20. Idem

Zborul berzei, 2000

Cronici de carte

Ion Popescu-Brădiceni

1. Cosmin Sebastian Cercel în „Grădina morții”

Despre Cosmin Sebastian Cercel a scris o cronică în „Caietele Columna” pe care am simțit-o ca profund motivată Aurel Antonie, cel care își risipește cu mare zgârcenie notele elogioase.

Vag îmi amintesc aspectul principal pe care autorul „Cenușii” îl surprindea: precizia halucinantă a detaliului narativ; și dezinvoltura dezvoltării subiectului pe spațiu scurt.

Într-un Gorjeanul din 22 noiembrie 1998, George Manoniu îl saluta pe tânărul Cercel (o fi coborând din spița lui Petru Cercel? – n.m.), cel născut la 16 septembrie 1982 și, de la 16 ani, membru al Cenaclului literar „Columna” din Târgu-Jiu; așa cum se cuvine când asigurându-te că debutantul chiar are talent nu eziți în a-l cezariza („Să-i dăm Cezarului ce-i al lui” – n.m.) elocvent și chiar a-l herculiza („acest tânăr Hercule furios” – G.M. în text. cit.) cu strașnice temeuri.

În volumul – scos de scriitorul și pe atunci editorul drag sufletului meu, parcă dintotdeauna, Viorel Gârbaciu, „sezoniera” editură „Punct” în 1998, toamna târziu – volumul „Grădina morții” împletește realul cu fantastul, reveria cu oniricul, intrând ex abrupto în peisajul literaturii gorjene / naționale, precum un alt columnist, Silviu D. Popescu (cu „Amiază pe mare” și „Astrolab pentru Steaua Morgana”).

Deja de o autoreferențialitate autopoietică, textul cu care

se deschide „cärticica de seară” „În loc de prefață” are capacitatea să ne inițieze într-un „portret al autorului la tinerețe” cel care își metamorfozează spiritul mimetic – benefic pentru început – în cea mai pură creativitate compozițională.

Ca orice columnist care se respectă, Cercel ne dovedește că se cunoaște pe sine însuși și își știe din capului locului poziția de au(c)tor dilematic, imperios necesar ca altoi pe trunchiul matur al Columnismului târziu (anii 1990 – 2010) și totodată dotat cu atât de stringenta pasiune-dăruire.

Astfel, în genere, tânărul vlăstar columnist consideră că „nici o carte nu este scrisă pentru a fi citită de cineva ci doar pentru a fi scrisă ca expresie a eu-lui autorului, ca o proiecție a individualității sinelui, și nu pentru a deveni o armă sau o unealtă încărcată cu nebunia arzătoare a gândurilor cuiva” („În loc de prefață” pp. 3-4).

Un tânăr care se întrebă de-o asemenea manieră: „Dar oare dacă ar pătrunde oare cineva esența înghețată a scrierilor mele ar mai putea să gândească la fel, ar mai fi oare același... Cum ar putea oare cineva să înțeleagă în întregime ceea ce am scris și doar eu să intuiesc în întregime?”.

Colegul său de generație, Silviu Doinaș Popescu, debutase furtunos cu „Idea de gheață”, sub egida solidă a intelectualului veritabil Zenovie Cârlușea ce-i era profesor de literatură la C.N. „Ecaterina Teodoroiu”. Cosmin Sebastian Cercel vădește și el aceeași aplecare

spre scriitura oglindită, fantasmatică, existentă doar atât cât gheața oglinzii îi reține forma / nu și / fondul, vai! Ba, același Zenovie Cârlușea își botezase și el o plachetă „Gheață la mal”. Adus să depună mărturie despre această gheață de un rece mimetism – care poate deveni înfiorător ca moartea, deci sacru, Jean-Jacques Wunenburger, îmboldit de mine, comiliton cu el de transmodernism de prin anii 1980-1990 încoace, ar replica sec/alb cum îi e stilul: „Imberbul tău prozator, maestre, se teme, încă, de jocul dintre același și altul, ca de-o contradicție indisolubilă. Transpersonal caută a te încredința, cumva ipocrit, că integralismul său intuiționist nu înșeală așteptările și totodată orizontul artistic (esteticitate = artisticitate, Gérard Genette – n.m.) al nimănu!”.

„Ai dreptate, maestre, (oare când maestrul se gratulează unul pe celălalt nu se teme de celebrul poem arghezian? n.m.) iată care e opinia tânărului povestitor. Permite-mi să-l citez: „Dreptul nu este oare vocația artei tocmai acest fapt, de a-l face să înțeleagă ceea ce vor (cititorii – n.m.), de a-și găsi (aceștia – n.m.) propriile trăiri și năzuințe în lucrurile scrise de un necunoscut, de a transforma pentru câteva clipe realitatea în iluzie, de a aduce pe același plan subiectivul exterior nouă și subiectivul interior!?” Ai priceput? Autorul columnist, de care tare sunt mândru, lasă în urmă postmodernismul, pe care și l-a însușit dar revoluționar îl obligă la speciație, la bifurcație, croindu-și propria cale, cea transmodernă firește, fiindcă cea

postmodernă tocmai se înfundase / expirase „la mal” (adică rușinos și idiotesc – n.m.). Gestul său se produsese din intuiție (orice teorie a literaturii se sforțea să țină pasul cu creația literară, mai ales cu cea reîncepătoare / refondatoare de nouă paradigmă – n.m.) și menirea mea e modestă să prețuiesc / să reculeg asemenea excepționale atitudini ontologice la start dar simultan axiologice. Încolo, prozatorul selectează oportun citatul gnostic de secol VII (din Ginza): „Lumea n-a fost creată după voința Vieții” ci, adaug eu, după voința... Morții”.

C.S. Cercel descrie – în prozele sale (1997-1998) – nouă la număr – existența individului într-un spațiu desacralizat, într-o lume care a pierdut legătura cu divinitatea. Modelele sunt Mircea Eliade ori Ioan Petru Culianu din „Pergamentul diafan. Ultimele povestiri”. Iar ontologia sa ține de doctrina cathară. Prozele sunt fie mici nuvele (Conjurația imbecililor, Întuneric, Lupul, Zidurile) ori poeme în proză (Grădina morții, Gotica).

Stilistic, autorul columnist combină – cum el însuși se autodezvăluie – „elemente avangardiste din literatura sud-americană contemporană, imagini de natură kafkiană, dar și elemente ce țin de simbolism sau de curentul romantic în vederea realizării unui echilibru între grotesc și sublim”.

În proza „Întuneric”, este reconotat Eminescu și motivul „fetei din vis” înădit cu personajul emblematic al „Sărmanului Dionis” ori cu alte personaje din arealul prozei lui Laurențiu

Fulga ori din cel al lui Hermann Hesse și James Joyce.

Scriitura e densă idiomatic, interogativă, ispitită de o metafizică trăită acut, sub semnul revelației și al crimei (asupra imensului siberian până a-l transforma într-un cadavru însângerat). Personajul din „Întuneric” este dominat de malefica triadă Răul – Umbra – Demonul și sedus de o iluzie: aceea a unei nuvele totale, ca reflexie a propriilor gânduri, dar redactată de un om cu o altă structură spirituală, cu o altă esență, a cărui obsesie constă în refuzarea ori acceptarea alterității și în găsirea drumului spre el însuși. Personajul acesta pare compus după tipologia lui Oscar Wilde (Dorian Gray) ca avatar al lui Dionysos ori al lui Orlando al Virginiei Wolf.

Toate aceste „sesizări” și „reclamații” ale mele aparțin arhi și inter-textualității și chiar de la un punct încolo trans-textualității adică celei mai recurente creativități întrariate de lectură, literatură, poezie, cultură și filozofie (a se citi fenomenologia de frontieră recroită pe alt

☑ schelet – n.m.) critică și inspirată de „tovarășul” de sinucidere „șoferul de autobuz, Dumnezeu”. Brr, finalul schiței e formidabil. E de o violență autosacrificială memorabilă și à la René Girard.

Oh, iar proemzia (transgenică – n.m.) „Grădina morții” anticipează, glorioasă în fieful propriu, „Dorința” lui Silviu D. Popescu, de departe cel mai „titrat” tânăr scriitor columnist și cel mai semnificativ comentat de criticii de azi.

Cum o face? Printr-o alchimie a sensurilor reinaugurală, prin cionismul (postcioranian?) demențial (ori postbacovian?). Dinspre Anghel și Petică, adie aburi de apocalipsă (vezi și cea mai recentă cartea a lui Lazăr Popescu „Cărțile destrămării. Introducere în apocalipsele literare.”) iar dinspre A.E. Baconsky se dezestompează credibilă Cetatea plină de nebuni și de cadavre vii, într-un decor evident surrealist (vezi „Echinoxul nebunilor și alte povestiri” și „Biserica neagră”).

Despre celelalte proze – repet – „mortale”, pronunță-se și alți... exegeți, recuperatori ca mine de „tezaure uitate”. Cartea lui C.S. Cercel are calitatea superioară a „Mozaicului” lui Aurel Antonie, a romanelor lui Ion Cepoi „Scrisori de la Mila Zero”, „Când zeii ca și oamenii”.

Întâlnirea 2008

2. Ion Mocioi: „Drum în timp”

1. Redactez aceste însemnări de lectură, cu promisiunea că, în funcție de timpul disponibil, voi reveni. Ele au ca obiectiv-țintă câteva din cărțile publicate de Editura Spicon de-a lungul fructuoasei sale existențe. Este vorba de cele ale lui Ion Mocioi: „Drum în timp”, Doru V.Fometescu: „Punct de sprijin”, I.D.SICORE: „Cărămizi pentru o catedrală”, Gelu Birău: „Cântece esențiale”, Romeo Ionescu: „Singurătatea pluralului”.

Fără a mă pierde în fluxurile și refluxurile stilistice ale poeziei scrise de autorii amintiți mai sus, am simțit nevoia să prezint, din start, că o notă oarecum comună de apropiere, dar ale câteva particularități le individualizează.

Ion Mocioi, de pildă, e un creator răsfrânt dinspre marea cultură a lumii. Romeo Ionescu se revendică de asemenea din matricea profund livrescă, Gelu Birău esențializează durabil, alimentându-și discursul liric din experiența coabitării cu mitologia europeană ori cu expresionismul german. Doru V.Fometescu se vâdește un laborios și un sacerdot al ideilor, ritualizând dreptul omului la cugetare și ființare, I.D.SICORE pare și el sedus de modul sentențios, echilibrat al lirei, dozând lucid datele realului cu cele ale imaginarului.

2. Ion Mocioi rămâne un adept ferm al genului tradițional, pe care Miron Radu Paraschivescu l-ar fi salutat cu entuziasm cândva. Rezistența la vremuri și-o demonstrează textele din „Drum în timp” prin vluptatea abordării curajoase a

unor teme așa-zise sacre (nemărginirea, visul, dragostea, așteptarea, sinea), prin dezinvoltura dezbaterii unor motive fundamentale (zidirea, Gomora, invocarea divinității, eternitatea, tăcerea, dorul) fără a cădea în retorica desuetă, uscată, prin încrederea neclintită în conjugarea metaforei cu muzica intrinsecă limbajului poetic, prin creditul acordat arhitecturilor ample, fastuoase, în care verbul construiește cu promptitudine interioare romantice, monumentale.

Aspectul poeziei lui Ion Mocioi este de proiecție vizionară, de avânt hugolian și de sensibilitate lamartiniană. Am depistat cu o relativă ușurință străduința de a consemna liric evenimentele realității imediate și efortul de a prinde vibrațiile lăuntrice ale individului în fața stimulilor exteriori, ca și oportune exerciții de pură virtuozitate.

3. Elementele descriptive, de atmosferă, de reconstituire senzorială sunt topite în dimensiunea cosmică a revelațiilor și intuițiilor estetice. Aspirația spre artă aduce la același numitor acoladele epice cu conotațiile sugestive, aurorale. Ca un autentic cronicar al epocii sale, Ion Mocioi ascultă cu atenție și fidelitate vocile omului, naturii, apei, urmărește cu încântare eidetică zborul libelulelor, al cocorului, ori deplânge labișian moartea țipărului de Jaleș. Și nu se sfiește (nu se complexează) a-și impune ambiția de a fi, prin compunerile sale clasicizate, elegiace, de o concretețe paradoxal simbolistă, în linia unui Dimitrie Anghel, un inițiat în marile mistere ale facerii.

Exact ca Victor Hugo,

cu o incredibilă disponibilitate de adaptare, potul utilizează întreaga gamă a mijloacelor expresive ale limbii, folosind speciile cele mai diverse, de la meditație a satiră, de la glosă la pastel, de la odă la cântec, de la fabulă la baladă. Fără să greșesc, „Drum în timp” – ca volum în sine stătător – conține memoriile unui suflet contemplativ, spiritualizat, ale unei conștiințe autosuspectându-se de fragmentaritate și efemeritate și în consecință revoltată, îndurerată de situație, oferind niște permanențe sub semnul reprezentativității virtuale și al ipostazelor afective.

4. Ion Mocioi apelează discret (asemenea regretatului Titu Rădoi, în romanul „Cântec mare de petrecut”) la recuzita modernității de pionierat, permițându-și salvatoare ieșiri din canoane și autodefiniții *pro domo*: „visul meu nu-i născocire”; „inima-mi plânge-n concertul etern”; „te invit să uiți din nou de tine/ hai cu mine pe ogor de jaruri/ din lumini cu farmec punem rodul/ în câmpia-n flăcări de smaralduri”. Și tot asemenea magistrului Titu Rădoi, în același megatext „Cântec mare de petrecut”, reînvie în ciclul „Cântece de la țară”, în descendența lui Octavian Goga și a lui Nichifor Crainic, o civilizație țărănească încărcată de simboluri străvechi și rezonantă în plan ontologic și axiologic.

Ecourile din semănătorism, poporanism, din Aron Cotruș și Ion Pillat sunt grilate exigent și conduc într-un teritoriu liric personalizat cu bun-simț și subtilitate („apele cu chip de ființă”: „ochii mei ca apa morții”). O mențiune cu totul și cu totul specială pentru „Cântecele lui Brâncuși”, surprins socratic, patriotic, în legea hieratică a românismului.

Toamnă în Fătăciuni, 2015

Ioanide despre Ioanide

Barbu Cioculescu

Omul strângător este prețuit în popor, ca fiind garantul bunăstării gospodăriei sale și, prin aceasta, a armoniei colective. La oraș, categoria se îmbogățește cu persoana colecționarului, omul de gust sau, în orice caz, cu deosebită pricepere într-un domeniu, cel care adună, într-o lume

dedată consumului și risipei, obiecte, astfel salvate de la dispariție. Obiecte care scriu, ilustrează chiar, o istorie, o epocă, de la cutia de chibrituri la piesele de artă, de la acele „căpițele de sfoară din care nu se poate face nimic”, la tablouri, monede rarissime, documente, cu valoare adesea necalculabilă în bani.

Elevul silitor este îndemnat să-și facă ierbar, un insectar, dobândind, astfel, o disciplină, un gust, o pasiune. Peste un secol, cușorul uitat în pod este deschis, într-însul se descoperă comori, nu în bare de aur, ci într-o fabuloasă grămadă de epistole, de prim interes public.

Trăim în epoca dominată în literatură de memorialistică, nu deschizi astăzi o revistă fără să nu dai de o scrisoare inedită de la... sau măcar de o fotografie a bătrânului zimbru, pe când era vițel. Piața este vioaie, clienții lacomi, câmpul de acțiune nelimitat. Dacă satisfacția celui care vizionează o colecție de pictură este mare, aceea a mecenei, de a-și contempla bunurile strănse, de a constata cum sporește colecția, prin noi achiziții surprinzătoare, atinge culmea, euforia, extazul.

Fiu de colecționar, revăd ceasul de spiritualitate când în biblioteca paternelului intră o carte rară, precum aceea a pelegrinului transilvan sau rarisimă, precum biblia lui Șerban Cantacuzino. Clipa de tăcută exultare când pe peretele biroului se așternea gravura executată *ex vivo*, în anul 1600, de către Egidius Sade Ier, înfățișându-l pe Mihai Viteazul - cu două-trei exemplare în România, încă pe atâtea în restul lumii, din suta inițială. Lectorul va înțelege, prin urmare, cu cât interes am deschis cartea

☑ intitulată „Tempi passati” (Editura Continent XXI, Buc., 2012), a dlui Sorin Popescu, jurist de profesie, colecționar de documente culturale, mai vechi autor al unei remarcabile lucrări dedicate poetului Ion Barbu în epistole. Persoana - și personajul - de altfel, reapare și în acest volum, dar pe un spațiu restrâns.

Sunt, în această carte, bogat ilustrată, capitole cuprinzând date, arbori genealogici ai unor familii cu trecut în istoria țării, cum acelea privind familia boierească Ernandi, înrudită cu altele, Ghyka, Sturdza, Balș, Cantacuzino, Sion. Și tot istoricul altor familii; Iarka, Tătărăscu, Ghyka. Un mai viu interes îl prezintă corespondențele emise de iluștri bărbați politici, precum Mareșalul Averescu, Take Ionescu, ori artiști plastici - Ștefan Popescu, Alexandru Steriadi.

Și, prin prisma noastră, de maxim interes epistole scrise de scriitori, Tudor Arghezi, G.Călinescu, Mircea Eliade, Constantin Noica, Perpessicius, Tudor Vianu, Ion Caraion. Cu toatele înfățișate ca inedite, cum inedite și epistolele emanând din propria familie a colecționarului, destăinuind și viața profesională a acestuia, o vreme în cadrul Comisiei Juridice a M.A.N.. Adunare a trecutele vremuri, „rezultat al unor alegeri mai mult sau mai puțin măsluite, dacă nu chiar pe față”. Dixit. Cu duioase memorări la adresa fostului procuror general al R.S.R., Voitinovici, ucigaș profesional, din simpatie versificată autor dramatic, în orele libere. Memorialistul nu suferă de false pudori.

Două sunt piesele de rezistență ale culegerii, o scrisoare a lui Constantin Noica, din perioada refugiului la Câmpulung, o alta, aparținând lui G.Călinescu, la scurtă vreme după ce acesta încheiase scrierea romanului „Bietul Ioanide”. Și cu ani buni înainte de a fi adusă înaintea publicului cititor. Adresantul a fost Alexandru Piru, fostul său asistent la catedră, lui îi încredințează manuscrisul romanului, spre a-i cunoaște opinia despre. Nu cunoaștem scrisoarea acestuia, conținând opinia asupra esenței și reușitei artistice a romanului, dar intuim că Piru mai avusesse de-a face cu sensibilitatea mentorului său, foarte sensibil la critici.

Scriind, bunăoară, altfel favorabil, despre „Enigma Otiliei”, Perpessicius considerase, totuși, drept umflat personajul Stănică Rațiu. Inamiciția profesorului Călinescu l-a urmărit, apoi, toată viața.

Din tonul de răspuns al profesorului Călinescu, deducem că, în linii generale, raportul corespondentului său îl va fi mulțumit, că acesta n-a comis nici o gafă ireparabilă, în verdictul lui. Dar nu îndestul de ager. Drept urmare, epistolierul va proceda la o amănunțită explicitare a operei în cauză. Primul punct combate definiția propusă de lector, aceea de document personal asupra unei epoci. „Ceea ce nici n-a urmărit nici nu este obiectul unei scrieri literare”. Alexandru Piru înscria romanul în categoria scene din categoria vieții politice.

Eroare, profundă eroare! Ideea de „comedie umană”, de asemenea nu l-a interesat pe autor. El a urmărit desfășurarea de caractere, contradictoriul

într-un personaj nu i-a scăpat, cum n-a scăpat nici unui romanțier veritabil.

În totul, e un fel de privire în oglinzi paralele: „Eu îmi trădez starea mea de spirit de autor, ea să te înțeleg și pe d-ta, în aceeași postură când te citesc eu”. Foarte pe scurt, în opinia sa „important pentru o scriere e să fie solid remarcată și să trezească discuții”. După ce ideea că ar fi conceput romanul ca unul politic sau documentar a fost exclusă de la început, ni se comunică și ce aduce nou și în plus „Bietul Ioanide” față de „Enigma Otiliei”, și anume schimbarea complexității culturale a eroilor - pe care nu o confundă cu aceea interioară. Iată, în „Bietul Ioanide” „aproape toii eroii au o concepție despre univers”. Și-i chiar enumera.

Ioanide, de pildă, „are mereu în față antinomia conștiință umană - cruzimea universului! Însă tema eroticului rămâne aceeași, în ambele opere, opinia lui G.Călinescu asupra femeii dovedindu-se invariabilă. Adică, femeile n-ar avea „caracter”, ci „subsistând numai din inefabilul lor temperamental, oglindit în conștiința bărbatului”.

Un roman de analiză deci, „Bietul Ioanide”, palpitant și recurgând la trucul deliberat al senzaționalului, evenimentele politice fiind „numai prilejuri de manifestare a energiilor” și având oricum în roman un aspect fantastic. Acolo unde Al, Piru a decodat greșit este îndreptat și, cu magnanimitate, iertat. Prin ce miracol nu este politic un roman unde ambii copii ai eroului principal, legionari, sunt Împușcați, într-o ambuscadă cu forțele de ordine și unde ☑

Înșuși eroul principal devine un adept incondiționat al comunismului, și cum de nu e document viața universitară, prin dascălii ei, întruchipând toate cusururile profesiei, rămâne să ne consultăm profunzimea priceperii. Și să considerăm, eventual, că într-o asemenea optică se situează în afara documentului și a politicii și „Scrinul negru”, în virtutea, poate, a uluitoarei sale ficționalități.

Socotim că, de acum înainte, oricare nouă editare a „Bietului Ioanide” trebuie să conțină, în prefață, ampla, extraordinara scrisoare, perla cărții dlui Sorin Popescu, sacru obiect al colecției sale. Pentru care nu putem decât să-l invidiem.

Geneze II, 2013

Au fost deschise arhivele de la Nürimberg: Cine credeți că a fost în spatele celui de-al Doilea Război Mondial?

Telford Taylor, Procuror american la Tribunalul de la Nürimberg pentru crimele de război declară împotriva responsabililor cartelului petrolifer și farmaceutic IG Farben următoarele:

„Crimele de care sunt acuzați acești indivizi nu au fost comise de furie sau pentru o reacție neașteptată. Nu se construiește o enormă mașină de război într-o răbufnire de pasiune, nici un lagăr ca și Auschwitz într-o crampă de brutalitate. Scopul lor era să construiască din poporul german o mașină militară care să își poată impune propriul domeniu în Europa și în alte națiuni dincolo de mări. Au fost urzeala mantiei negre a Morții care a devastat Europa.,,

După 60 de ani de liniște, arhivele istorice ale Tribunalului pentru crime de război care au stabilit cine sunt responsabilii celui de-al Doilea Război Mondial par să fie în sfârșit disponibile publicului din toată lumea. Actualmente, cărțile de istorie învață că al Doilea Război Mondial a izbucnit din cauza unui dictator nebun, Hitler, și de urmașii săi nemiloși, naziștii.

Cu toate acestea, zeci de mii de documente istorice ale Tribunalului din Nürimberg, publicate recent online, descriu în

mod neechivoc, că:

Al Doilea Război Mondial, un conflict care a costat viața a peste 60 de milioane de persoane, a fost planificat și finanțat de cel mai mare cartel chimic și farmaceutic din lume. La acea vreme, germana IG Farben era constituită din Bayer, BASF, Hoechst și alții.

Forța care a pus în mișcare cel de-al Doilea Război Mondial era ambiția IG Farben de a obține controlul asupra piețelor mondiale ale petrolului și medicamentelor, eliminând orice concurență prin forță. Companiile din grupul IG Farben au finanțat ridicarea la putere a partidului nazist și transformarea democrației germane într-o dictatură.

Planul coaliției dintre naziști și IG Farben pentru dominarea lumii prevedea trei faze: - prima era cucerirea continentului euroasiatic; - a doua era cucerirea Marii Britanii și a tuturor coloniilor; - a treia era înfrângerea militară a SUA și a celorlalte țări din lume.

Așa cum toată lumea știe, planul coaliției dintre naziști și IG Farben pentru dominarea lumii a fost distrus de angajamentul majorității țărilor din lume și de sacrificiile lor extraordinare. Cu toată că această victorie a fost importantă pentru toată rasa umană, noua ordine post-belică era deja influențată de interesele națiunilor câștigătoare, în termeni de petrol și medicamente:

Acțiunile cartelului IG Farben

au fost înmânate concurenților lor economici din țările învingătoare.

Directorii cartelului IG Farben, după o simplă „avertizare” la Nürimberg, au fost imediat re-integrați de noii proprietari ai acțiunilor de la IG Farben în Statele Unite și în Regatul Unit pentru a contribui la consolidarea cartelului petrolifer și farmaceutic la nivel mondial.

Aceste fapte, au fost totuși ascunse în mod esențial lumii întregi; toți au fost păcăliți să creadă că, cu primul proces de la Nürimberg, împotriva responsabililor militari și politici, „principalii criminali de război” au fost deja înmânați justiției.

Binențeles că nu era așa. După acest prim proces, Tribunalul din Nürimberg a condus alte 12 procese. Printre acestea, cel mai important era împotriva cartelului petrolifer și farmaceutic IG Farben. Directorii cartelului, conform Procurorului american Telford Taylor, erau principalii criminali de război, fără de care al Doilea Război Mondial nu ar fi fost posibil.

E de neconceput și intolerabil faptul că rasa umană trebuie să continue să bâjbâie în întuneric atunci când e vorba de responsabilii celui de-al Doilea Război Mondial: cea mai mare crimă comisă până acum pe planeta pe care trăim.

Studenti, profesori, cercetători științifici, politicieni și milioane de persoane din toată lumea sunt invitați să se informeze din această arhivă, pentru a avea un punct de plecare în încercarea de a înțelege mai bine istoria. Acest lucru este important mai ales atunci când ne gândim că multinaționalele continuă și acum să se folosească de forța militară pentru a-și îndeplini propriile obiective mondiale.

Cosmogonie, 2011

Poeme

Mircea Tutunaru

Călător printre astre

Te-a nins tăcerea, draga mea,
Cuvintele de tine parcă fug.
Iubirile de altădată sunt pierdute
Și dragostea a ars pe rug.
Doar anii grei de așteptare
Mă fac la tine să ajung,
Dar, ce să fac?
Zidită-i ușa la intrare
Și-n cămăruță nu pot să pătrund.
Tot ce a fost frumos cândva, demult,
E-acoperit de colbul vieții,
Tristețea-n inimă-a pătruns
Încât, acoperită cu o husă,
Nu se trezește-n zorii dimineții.
Îmbracă-te, iubito, în voalul de mireasă
Și lasă vântul să-ți pătrundă-n casă,
Tu, doamna inimii albastre,
Să mi te lași purtată printre astre
Și când vei fi acolo, sus,
Tu să primești la tine-n vis
Un călător care te cheamă
În drumul printre astre
Fără teamă.

Mi se părea

Mi se părea că lespede de piatră
Cu dăre aurii și lucitoare
Intra în prundul cel molatic
Spălat de apele cristale.
Către sfârșitul veacului se pare
Că lespede crăpă de încordare
Și ostenită de tăcere
S-a hotărât să se prefacă
În sute, mii de pietricele.
Râul care curge și le spală
Cu apa lui ca o morișcă,
În valuri el le înfășoară
În sunete de lut și de vioară.

Blestemul țaranului român

Priviți această mână de bătrân
Voi, ce conduceți țara spre ruină,

E palma sfântului țaran român
 Căruia-i luați și pâinea de la gură.
 Priviți, boieri fără de nevoi
 Căci ați mâncat cândva din astă mână
 Și azi, când voi vă credeți cei puternici
 Vă este silă că e plină de noroi.
 O! E prea murdară și crăpată
 Ce greu vă este s-o priviți
 Dar ea v-a mângâiat odată,
 Pe când erați copii și erați mici.
 N-a stat întinsă niciodată

La mila unor parveniți
 A fost la sapă și la coasă
 Și la arat și la prașit.
 Voi astăzi cocoțați în scările puterii
 Că lăfăiți în lux, c-așa-s boierii.
 Urâți această mână dar
 Din ea furați mereu
 Blestemul meu să vă ajungă
 Pedepsa să v-o deie Dumnezeu.

Holda cuvintelor

În holda cuvintelor mele
 Crește un dac
 Iar sub coasa sa
 Cad firele de iarbă
 Năpădite de sânge

Iarba cosită cade
 La pământ în otcoșuri
 Suprapuse peste șiruri de stele.
 Coasa fășăie și doboară
 Holda mea de cuvinte
 Din țara lui Burebista.
 În bătaia vântului de vară
 Se aude muzica cuvintelor
 Ce se desprinde
 Și crește în mine
 În unde concentric așezate
 Ca degetele din frunza plopului
 Deasupra lacului albastru
 Din dealul Bujorăscului.

Cuvintele

Când umbra mă privește blând
 Nedumeriri parcă se sting de-o boală
 Idei și gânduri ard pe rug
 Cuvintele din etajeră se răstoarnă
 Eu le adun în mare grabă
 Și vreau afară să le-arunc
 Să prindă trenul jos în haltă
 Dar lacrimi de oțel m-apasă
 Când din văzduh se-aude-un glas,
 Poetule, tu vii cu mine!
 Cuvintele le lași acas'!

Isonuri de durere

De-ar fi să pierd promisa ta iubire
 Să știi că eu nu ți-o mai cer
 Și suspendat în piramide de durere
 Am să rog îngerii să mă ia-n cer
 În foșnete de frunze învelit
 Se află gândul meu nebun
 Prin noaptea-ntunecată
 Ca păcatul lumii
 Aud strigând din depărtare
 Un glas de înger
 Și mă doare
 Când văd genunchii goi sclipind
 Ca flacăra de lumânare
 Și ard uitându-mă la cer
 Și ard cuvintele și ele
 Săgeți de foc nu-mi trec prin piept
 Ci doar isonuri de durere.

Restituiri**Cuvinte GRELE...****Corneliu Vadim Tudor**

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie:
 Scapă cât mai iute de masonerie!
 Numai neamuri proaste, șmecheri, impostori
 Toți sînt Mari Maeștri (în a trage sfori).
 Poartă șorț, galoane și-alte tinichele
 Plini de semne sacre și de lanțuri grele.
 Ei se trag, cu toții, din Hiram Abif
 Ziditori de temple, scriși în catastif.
 Sînt colegi cu Mozart, Franklin, Casanova
 Și cu manelistul Jean de la Craiova.
 Și cu Fulgerică, zis și Bragadel
 Care face-n spume bere caramel.
 Ce solemnitate! Și ce jurăminte!
 Toți sînt Frați de Ordin și de lucruri sfinte!
 Plini de importanță, nimeni nu-i ca ei
 Au ceva din puiul rumen, cu mujdei.
 E o stare bună, de suficiență
 Ei au luat caimacul, merg doar la esență.
 Peste tot au oameni, siguri, la butoane
 Ei adoră, zilnic, altfel de icoane.
 Dumnezeu le este „Mare Arhitect”
 Temple – nu Biserici, ce vreți mai direct?
 Cui jură credință, lăcrimînd pios?
 Forțelor oculte, nu și lui Hristos.
 Toți vor să parvină, brusc, pe scurtătură
 Ei vor să răstoarne legile-n natură.
 Funcții și onoruri aprig sînt vîinate
 Prostul avansează doar pentru că-i Frate.
 Eu cunosc prea bine lumea de ocară
 A masoneriei de la noi din țară.
 N-are idealuri, ci doar interese
 Intrigă, și bîrfă, lupte tot mai dese.
 Primitivi sînt unii, n-au nici o valoare
 Nu știu nici să scrie, hoți de drumul mare
 Interlopi cu ștate vechi în pușcărie
 Și-au găsit refugiul în masonerie
 Ocoliți de Lege, fiindcă ei sînt frați
 Chiar cu cei mai vajnici dintre magistrați.
 Iar de la o vreme, după cum se știe
 Și muieri fac parte din masonerie.
 Doamne, ce ridicol! Și ce degradare!
 Le privește lumea ca pe vrăjitoare.
 Sînt femei cu barbă și cu voce groasă
 Nu au altă treabă? N-au copii acasă?
 Au schimbat și șorțul de bucătărie
 C-un șorț geometric, de masonerie.
 Ele joacă rolul unor amazoane
 N-au feminitate – doar niște șabloane.
 Lume subterană e masoneria

Șubredă ca fumul și butaforia.
 N-au zidit o casă toți acești „zidari”
 Ei, de trei milenii, sînt doar panglicari
 Ritualuri false, ce s-au perimat
 Ca o operetă într-un bîlci uitat.
 Noi s-avem în viață doar un etalon:
 Împăratul Lumii nu a fost mason.
 Templul Lui sluiți-l, nu un zid surpat
 Mai e timp să puneți capăt la păcat...

**Pamflet scris sîmbătă,
 13 septembrie 2014, de Sf. Corneliu Sutașul**

Comment eugen evu

**În actuala mascaradă a toate rizibilă,
 tribunul neamului nu are cum să fie uitat, pe
 aceeași tragic-exotică paradigmă dadaist-
 nunuistă care românează, implicit post
 mortem, cea mai bogată limbă din lume,
 limba românească. Corneliu Vadim Tudor
 îl depășește și pe Caragiale, pe Arghezi,
 și pe Păunescu, și pe A.E. Baconski and
 Patapievici, mai recent pe Ponta, cu această
 parodie parafrazică la Mihail Eminescu
 (ovici). România mare nu moare, nu-i așa?
Lumea subterană e masoneria
 ...Șubredă ca fumul și butaforia. O fi, sau o nu fi?**

Grifoni la Catedrala Sain Just, 2008

Restituiri

Noile legi ale lui Murphy. N-aveți decât să nu le respectați, puțin le pasă lor.

George Pruteanu

Legea fondului funciar -

-Pământul e ca lumina: se distribuie, dar nu se împarte.

Legea legilor multe -

-O rețea deasă de legi e pentru excroci, ca plasa pentru acrobați.

Ipoteza Funar -

-Maghiarul e un român stricat. Noi trebuie să-l reparăm.

Teoria distribuirii spațiului -

-A) Este loc sub soare pentru toată lumea.

-B) Inutil pentru că toată lumea vrea la umbră.

Dilema Tökeş -

- Îi dai ungurului dreptul, el vrea și stângul.

Axioma liberală -

-Tot ce e de stat – stă.

Constanta Pruteanu –

Toată lumea a tras :

-Armata în unii.

-Securitatea în alții.

-Justiția de timp.

-Nomenclatura foloase.

-Poporul – nădejde.

Teorema nostalgică –

- O dreaptă nu poate fi paralelă cu o stângă.

Legea pesimistă a tranziției –

-Drumul spre mai bine trece prin foarte prost și se înfundă acolo.

Legea optimistă a tranziției –

-Drumul spre mai bine trec prin noi. Rămân cicatricele.

Legea cea mai optimistă a tranziției –

-Drumul spre mai bine trece prin noi. Rămân ei.

Legea simplă a caselor naționalizate –

-Cui are, nu i se va lua. Cui n-are, nu i se va da.

Stăveche regulă a informatorului –

-Torna, torna, frate !

Legea suprapunerii –

-Pe vremuri – voi.

-Sub vremuri – noi.

Vechea lege a parlamentar-guvernamentală a lichidelor, a fluidelor vâscoase și lipicioase -

-Dacă nu curge pică. Cât curge nu pică.

Varianta folclorică -

În legătură cu corupția, multor factori de decizie li se corupe în 14.

Legea circulației -

-Drumul cel mai scurt dintre două gropi trece întotdeauna printr-o groapă.

-Orice începe bine sfârșește rău. Orice începe rău sfârșește și mai rău.

Constanta puterii sau principiul titirezului –

-Ca să rămâi în picioare trebuie să fii învârtit.

Decretul emblemei –

-Emblema vremurilor noi este secera și ciolanul.

Legea privatizării –

- Dacă din ceva scoți ceva, te poate prinde; mai bine ei cu totul.

Proportionalitatea nostalgică –

-Înainte era bine. Înapoi era și mai bine.

Postulatul oportunistului –

- Izmenirea e indispensabilă.

Observația opoziției la legea gravitației –

-Toate lucrurile cad în jos, dar din păcate, nu se precizează când.

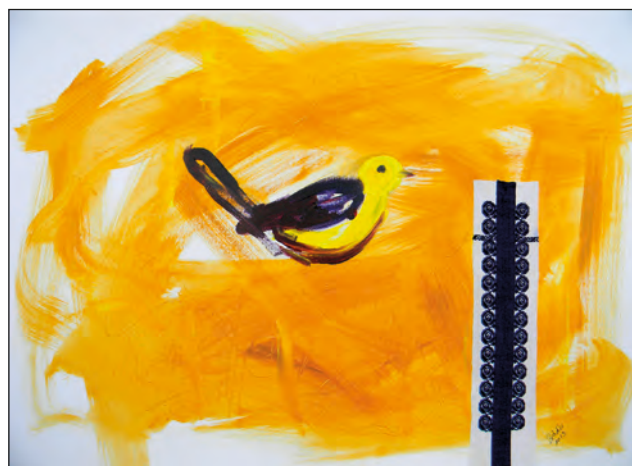
Regula partidelor –

-Unde nu e cap, sunt multe aripi.

Legea ciocoirii -

-Un cap ridicat la putere devine pătrat.

Observație: Din greșeală a fost introdusă în cartea „Pe siajul gândurilor” – autor Vasile Ponea și această ultimă cugetare, care nu-i aparține autorului și regretă.

Pasărea sufletului I, 2013

Jocul mirărilor de Lucia Pătrașcu

Ioan Toderiță

Motto: *Inima se hrănește din amintiri. Minte, din cuvinte ne-măiîntâlnite (t.i.)*

Carte scrisă pe o „revelație a unei trăiri tainice”. Iconic-biografică. Din sursă-materie psihică, reprodusă figurativ. Între realitate și ficțiune neexistând bariere. Fractalitatea temelor-întâmplare legându-se într-un fluid „sentimentalism înduioșător”, într-un „bocet al amintirii omului iubit”. Din care lacrima cuvântului scris își hrănește tau-maturgia reînvierii „timpului pierdut”.

Procedul de bază a stilisticii epice - Lucia Pătrașcu - este tautologia. Expresiile sintactico-morfologice ale narațiunii ei, aparent ancombrante (incomodante), „însumează” umilitatea în marele devotament-deferență a meditației retrospective.

Prin repetarea unor cuvinte, cu același înțeles (pleonasmatic), ca hetero-forme ale unei intonații lingvistice reconciliabile. Mereu însoțită de înge-rul-guard al pietății, al memoriei-confesiune. Atât de vrednică reușită a scrisului memorabil, comemorabil.

„Îngerul, pornit să omagieze un vernisaj de umilități, trecea, prin om, de-a dreptul, în nopți siameze”(t.i.)

Timpul ce însoțește

spațiile-labirint, cu treptele sale existențiale, afective, schimnice: prezentul, trecutul, în mod deosebit, se hrănește dintr-un timp-strămoș, ancestral, „transformat” în havuzul estimp, în timpul „acesta și acum”; interpret al cascadelor trecutului, ori, mai larg, al a-temporalității. Această substanțialitate a cărții, Jocul mirărilor, ne pune în dezbatere, dincolo de „parcursul temporal”, starea aprehensivă și extrasensibilă a autoarei – eul artistic și totodată fizic, în două incluzive planuri referențiale.

Acestei stări, i se alătură „conștiința dubitativă”, de percepere a unor realități trăite ca un vis în fulguranțele amintirii. Care irizează limitele privirii în oglinda îngrijorării, tristeții și bucuriei, până la marginea disperării Narcisiene - de scufundare în sine, cu tot cu oglindă. Până în pragul saltului Empedoclian în „focul purificării in-sinelui”.

Măiestria de a se hrăni din „ancestral”, vine, în epicul acestei cărți, din experiența scriitoricească a Luciei Pătrașcu. Din alte cărți zidite, cu migală și neastâmpărată perseverență, despre orașul-târg arhitectural, Brăila.

Dar, fără îndoială și din marea izbândă a poeziei, Lucia Pătrașcu, peregrin liric în cetatea unui suflet însetat de lumină și iubire. Poezie, care, în „proza mirărilor”, în această realizare bi-referențială, devine un talisman, un „apotropeu”. „Dacă dragostea are manifestări de aprehensiune dăunătoare, poetul repară această „daună” printr-o misiune antropopaică”(t.i.)

În planul „eului artistic”, eroina Lelia își povestește viața,

din momentul morții mamei sale, până dincolo de viața de adult, plină de suferinți și bucurii trecătoare, până într-o viață interioară socratică. A frământărilor spirituale, erotematice. În planul „eului fizic”, „persoana a treia”, dă drept „persoanei întâi” de „suveranitate jertfelnică”.

Planul imaginar dialoghează cu cel real, prin aceste pronume actante, fiecare fiind în stare să și împrumute cu generozitate linia comună de demarcație a sentimentelor trecute și prezente.

Femeia - persoana a treia, pe acest hotar semantic-temporal: trecut-prezent, nu are nume. Dar conversează cu numele ei sfânt de copil - Lelia. Doar în finalul cărții, destinele se unesc în pocalul mirărilor lucide, elucidante. Lelia devenind reală, pământeană.

Iată, adevărul, așa cum este el, dincolo de opiniile mele generale. Lucia Pătrașcu, veți recunoaște și dumneavoastră, lecturând-o, a devenit o prozatoare brăileancă importantă, din ce în ce mai stăpână pe reprezentarea imaginii în text, a personajelor active, pasive, în spațiul dramatic al evoluției lor.

„Hai fetițo, ia să vedem! ... Să ne amintim”, (dialog între „ea” și „ea”)

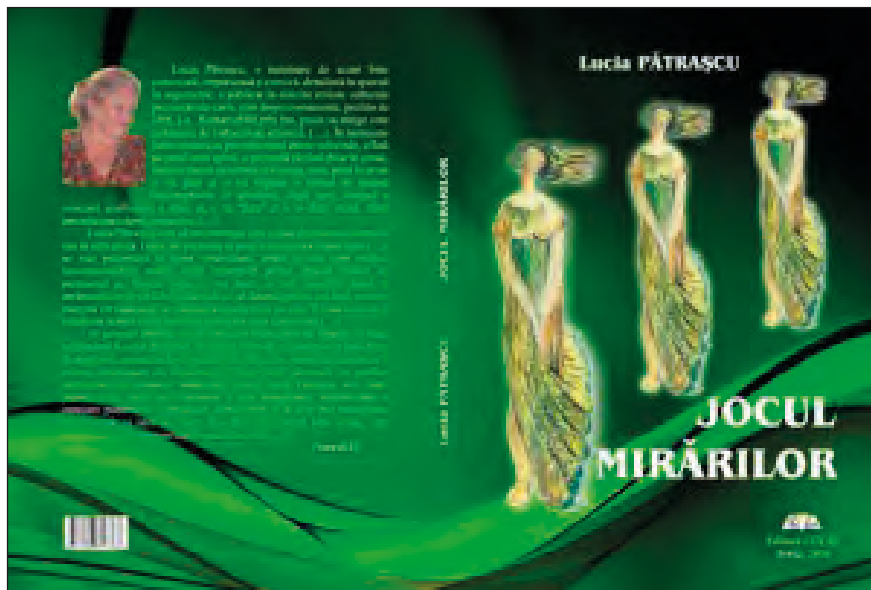
Și, descrierea persoanei a treia. Printr-o frumoasă variație a respirațiilor vorbirii.

„Femeia oftă. Ochii îi alergică după țigările de care nu se putea lipsi. Încercase, dar ...Pachetul început ieri era la îndemână. A scos cu nerăbdare o țigară, a frământat-o ușor între degete. Ascultând cu plăcere fâșâitul uscat al tutunului, >

☑ *a aprins-o cu un gest hotărât. Trăgând cu sete primul fum. Aruncă bricheta pe pat, s-o știe lângă ea la nevoie. Inhală cu poftă un fum, și încă unul... Așa!*”

Acest text, desigur spontan, exprimă prin descrierea detaliilor spațiale ale unui obicei, ale unor deprinderi-plăceri vicioase, neliniștea, tulburarea viitoare. De a te întoarce în ... simțuri. De parcă, această întoarcere e o „inhalare” a sufletului „cu fum”.

Intimitatea amintirii, călătoria în orice intimitate, e un „freamăt” (*a frământat-o între degete*). O nerăbdare (*a scos cu nerăbdare o țigară*) arzătoare (*țigara*).

Chiar amintirea e un motiv emoțional, existențial. Ca o „țigară, de care nu te poți lipsi”. „Încercase, dar!”. Iată dubitația: „ne putem lipsi de amintiri, ori nu?”

Tot în acest text, putem observa, ceea ce aș numi eu „transferurile sublimale ale amintirii”: bricheta ca obiect declanșator al focului, al iluminării anevoioase, al încețoșării mnezice: „Aruncă bricheta pe pat (figurație a expresiei: aruncă cremena pe pământ) s-o știe (să-și amintească)

lângă ea (trebuincioasă) la nevoie (în aprinderea focului).

Aceste „figuri literare” abundă proza Luciei Pătrașcu. Dialogul dintre estetic și fizic, între real și imaginar, este frecvent folosit: „Fii fată cuminte și nu mai ofta! (ea și ea). Ce ai cu timpul de atunci, care, e adevărat, este și timpul tău de acum? (planele temporale).

Lucia Pătrașcu și-a consolidat expresia romantică, poetică, în proza „mirărilor”. Cartea ei deapănă povestiri pline de farmecul alegoriei. Fraza fuge din abstract în concret, din aluzie în sugestie, prin constructul unor imaginii unice. Cu tendință de idealizare eseistică a unor

mișcătoare, care i-au împotmilit traiul, aici, pe Pământ”.

Întâlnim în această desfășurare de proză lirică, din partea de început și de ...mijloc, o bruscă satisfacție de a trăi în istorie. Istoria literaturii universale sau istoria modernă a Brăilei.

Lelia își sfârșește singurătățile sensibile, o parte din ele, odată cu întâlnirea lui Virgil Dumșa, al cărui portret este desenat fără ocolișuri cromatice, meditative:

„Glasul baritonal, se armoniza perfect cu fizicul său distins. I-a plăcut că nu s-a repezit, ca atâția ațli bărbați, să-și sărute mâna”. Aparent, poți crede că Lelia a renunțat la lirism. Dar acesta este chiar un scop elaborat.

Scriitoarea pune în corespondență psihologia „vorbitorului – persoana a III-a”, cu starea ei spirituală, intelectuală. Nedesprinsă decât aparent de vocea interioară a Leliei de ieri, din timpul durerii continue.

Sfârșindu-și amintirile în... străinătate, Lucia Pătrașcu nu și înstrăinează amintirile „natale”. Stadiile lirice sunt așezate în matca lor. Ele nu mai suferă de recrudescență, de „păcatul înfloririi”. Dimpotrivă, de o stringență nevoie de contopire cu realitatea. Cu voracitatea-veridicitate a prezentului, așa cum este el: pierderea casei părintești, reazemul în valorile umane universale, ori în „marea citadelă” a culturii universale – Brăila.

Virgil și Lelia sunt îmbrățișați de o...garoafă. Ca doi adolescenți într-un „burg medieval”. Călătoresc prin Paris, prin bistrouri, prin biblioteci. La Moulin Rouge, despre care aflăm că: „...în martie 1890, la cel de-al șaselea Salon al

sintagme filosofice: „Cerul și Pământul, se întruchipau în clepsidra trecătoare pe care Dumnezeu ne-a dăruit-o fiecăruia, atunci, la începutul lumii, ca pe o zestre vremelnică”.

Totodată, întâlnim metafore de opoziție. Metafore magice. Metafore obscure. Susținându-și proza liric, pe limita psihologiei întristării, îngândurării, însingurării: „Ușile vieții vor fi încuiate sau descuiate?”; „să rătăcească prin labirintul nepăsării”; „înșelăciunea nisipurilor

independenților, Henri de-Toulouse-Lautrec, a prezentat „Dansul la Moulin Rouge”. Că „Templul Amourului a fost construit pe la 1777-1778”.

Și Lelia nu renunță la visare. Nici în finalul cărții. Cum altfel decât scufundând-se în toposul etnic: „*Sub ochii săi, Dunărea își unduia leneșă valurile împovărate de povești... Vârfurile sălciilor se plecau cu resemnare sub ceața inserării... Vapoarele își dansau valsul în ritmul albastru al amintirilor... În zare, munții Măcinului, știu că sunt acolo, dintotdeauna, pentru a întregi orizontul. Lelia simți că jocul mirărilor sale se apropie de sfârșit....*”

Lucia Pătrașcu. O scriitoare pe care o poți cunoaște citindu-i **proza** din: *Evantaiul albastru, Darul. Poezia* din cărțile: *Cunună la nunta de aur* (2008); *Cu anotimpurile în viață* (2009); *Rugă, poezie religioasă* (2011); *Fluturi de iubire* (2012); *Pe plai de baladă* (2014); *Poeme împlânzite - poemas domados* (2015). **Literatura de atitudine morală și civică:** *In memoriam...Colectiv, poeme* (2016). **Critica literară:** *Întâlnire cu o carte* (2016). Și cele patru volume de **poezie pentru copii:** *Zoo-alfabet* (2009); *Roade timpurii pentru voi, copii!* (2012); *Teatru scurt pentru copii* (2013); *Zoo-adevinanzas-Zoo ghicitori* (2013).

Șaisprezece cărți scrise de Lucia Pătrașcu. Scriitoare prodigioasă a literaturii brăilene, care reliefează stilul clasic ce poate fi oricând un „*beneficium alicui dare*” (a face bine cuiva), dincolo de individualitatea titanică a ne-mirării.

Poeme

Ion Sabin Cerna

Singurătate, singurătate

Singurătate zidită-n mine
prea devreme ți-ai arătat colții
într-un moment nedorit al
destinului,
care a pus stampa pe un suflet,
sfârtecându-l în spații de durere.
Cine-mi deschide fereastra
măine?

Vreau să zbor peste pădurile
munților Cernei,
aripile-mi sângerează și nu
mă pot desprinde
de țărâna pământului,
de apele Cernei,
tristețea coboară tot mai adânc
în mine
și dacă mai exist, încerc să
înțeleg
că timpul n-are nici o vină.

Geometrie arhetipală, 2015

La poarta cuvântului

Pășesc pe drumul purificării
c-o-ndoială a chemării
să-ncrustez în piatră țaria
cuvântului
rostit și nerostit pe orizontala
și verticala viețuirii.
Cuvântul respiră în tremurul
firului de iarbă
îmbătat de mireasma florilor
de crin
adormite-n spirala nopții,
el și numai el străbate spații
pe nervuri de frunze.
La poarta cuvântului poposesc
și poezii
să-i simtă bătăile inimii
în ecouri din goana cailor
sălbatici,
aducând ofrandă vieții
pe un petic de timp.

Prin labirintul vieții

Cel care gândește cerul
e mai senin decât cel care-l
privește,
apele Cernei tot curg,
uneori scad, uneori cresc,
viețile noastre curg și ele,
dar nu se mai întorc,
rămân doar umbrele.
Veacuri trec și vor mai trece
ducând spre infinite depărțări
tristeți și iubiri cu-ale lor visări;
roata lumii se va-nvârti mereu,

☑ timpul va cerne și tot va cerne,
doar cuvântul să rămână
averea lumii, iar omului de
mâine
dă-i, Doamne, splendorile Tale.
Albii de gânduri se vor scurge
prin infinite galaxii,
lăsând pulberi stelare
pe drumuri de cenușă.
Prin neînțelese taine
ne purtăm existența
prin labirintul vieții
pătrunși de fiorul divinității.

Închiderea în cuvânt

Între mine și existență
e un zid al tăcerii
îmbrăcat în haina așteptării.
Umbrele nopților coboară tainic
la margini de suflet
prin spații de vis,
lăsând vamă gândurile.
Prin nu știu ce miracol
mă-nchid în cuvânt,
să ard precum candela
în templul poeziei,
să-mi încarc ființa
de simțiri și tăceri adânci.
Dacă azi s-ar face mâine
aș scutura creanga de cais
întru adumbrirea al meului vis,
iar din „marea de amar”
aș stinge durerea cuvintelor
cu a mea durere
și din fiecare pietricică
întâlnită pe drumul vieții
aș face un mic giuvaer.
Tăcerea mea să-nfrunzească
din mugurii cuvintelor,
măcar pentru o zi
s-ascult cum magnoliile plâng
pe firul ierbii din pământ.

Poemul nescris

Ecou risipit în pașii umblați
ai poetului în diminețile cu rouă
din zorii zilelor de vară,
când nopțile se despart cu greu

de zilele care așteaptă lumina
închisă într-un ceas de taină
al răsăritului trecut într-un apus
și într-un colț de umbră
întristarea se-așterne pe sufletul
poetului.
Nici vară, nici toamnă nu mai
încap
în așteptarea care doare,
în freamătul copacilor care ascultă
cântecul ciocârliei la margini de
orizont,
doar poetul sângerează în
ceasul de meditație,
călcând pe umbre, privind lumina,
care rănește zarea în așteptarea
unui curcubeu răsfrânt peste
gândurile lui,
învinuit că poemul nescris se
lasă mult așteptat.

Te-ai dus

*Poetului Constantin Bunilă,
in memoriam*

Ai lăsat „fereastră deschisă”
Neuitatelor „ecouri de dor”,
Ai aruncat „lira măiastră”
Cu al ei „cântec lăsat tuturor”

Viața ta a fost mereu pe fugă
Închisă într-un timp de așteptare
Numai cerul știe să te plângă
Cu lacrimi stelare, cerându-ți
iertare

Te-ai înfrățit cu spicul de grâu
Lăsând rod frumoasele tale
poeme
Scrise-n nopți de tăceri cu sânge
albastru
Pe-o cruce de marmură cu al tău
nume

Te-ai dus ca frunza vestejită
Pe un drum fără cale de
întoarcere,
Într-o zi de martie viața ți-a fost
luată,
Lăsând loc umbrei într-o
adormire.

E necesară...

(continuare din pag. 1)

Iată cum evoluția se desfășoară în cerc (gândind în plan) sau (gândind spațial), într-o spirală care la capătul unui soi de generatoare se află punctul terminus al înălțării maxime, deci punctul de unde s-a pornit în existența lumii.

Dacă odinioară epocile se diferențiau prin modalitățile diferite de simțire afectivă, astăzi afectivitatea este ceva vag (sau chiar nu mai există), se zice că rațiunea, intelectul domină totul – și nu e departe de adevăr.

Zilele noastre pot fi asimilate cu un fel de OLIMP SOCIAL, cu multe puncte de decizie alandala, incoerente și fără unul punct eficient tutelar cu prestață, (cum nu era nici ZEUS atunci).

În contextul socio-uman, s-a ajuns azi la punctul cel mai de jos valoric, la un minim ce tinde spre *nimic*, de unde se așteaptă o explozie, ca în cazul BING-BANG-ului și întoarcerea la condițiile inițiale morale în primul rând și al credinței, tocmai al aceleia care ne va armoniza și ne va da posibilitatea să reiterăm adevăratele valențe ale existenței; să reascultăm muzica astrală care de fapt este un spectrum multicolor, jucăuș ca Aurora Boreală, mișcându-ne și îndumnezeindu-ne.

Magia artei, 2014

Gânduri de cititor

Vasile Ponea

Cu ocazia Atelierului Național de Poezie „Serile la Brădiceni” l-am întâlnit pe poetul hunedorean Dumitru Tâlvescu, care mi-a oferit ultima carte de poezie a D-sale, intitulată simplu **Alb**. Am citit-o și acum am să vă prezint gândurile mele de cititor.

Parcurgând filele cărții țin să mărturisesc că m-au „încântat fi-oros” (a se citi mi-au produs fiori) o parte din poeme. Vârsta îi dă potențe poetului să selecteze și să statueze legături între ființa-i sensibilă și caratele geniului nostru popular. E un sufletist mereu pătruns de dor și nostalgii. Are perspicacitatea de a se strecura cu blândețe în sufletele noastre. Face uzanță de miturile și sensibilitatea sufletului și eposului popular, de năzuințele semenilor săi și le distribuie acestora cu seninătate, fiindcă e cinstit în primul rând cu sine.

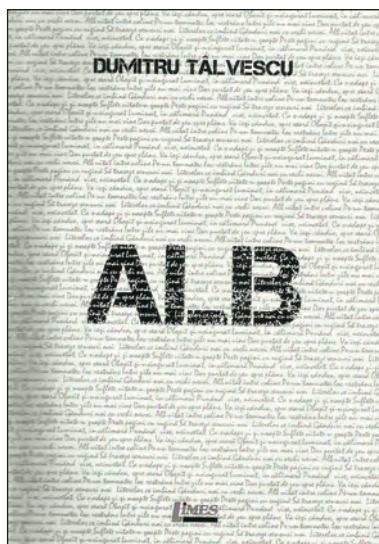
Cartea e ca un gherghef lucrat cu grijă spre desfătarea și înnobilarea sufletelor noastre. Totul pare tivit cu rouă, întâlnim o fericită îmbinare între poet – iubirea sa și toate cele din jur. Poemele sale sunt ca o adiere lină, îți stârnesc un zâmbet azurii agrest; par o simfonie de gânduri, vise, sentimente, idei. Din poemul de început **Piatra** pare să ne spună că totul în lume e nădejde, ce nu trebuie să dispară.

Albul uitat între coline/ .../ E s-adape zi și noapte/ Suflete uitate-n șoapte/ menționează autorul. Dumitru Tâlvescu este un fin observator al naturii în care se integrează perfect, vezi **Albina fără ac** pe care o *bocește* cu simțire în visele amărâte și **Greierele nedumerit**, care se trezește nedumerit că a venit vremea rea și va ajunge iarăși ca în balada **Greierele și furnica** a lui Topârceanu, plin de dorințe și de o moralitate tardivă. Compătimenteși sihaștrii ce colindă cu rugi multiple între pământ

și aștri. Să fie doar iluzii și gânduri pesimiste, se miră autorul! (vezi **Incertitudini**). Nostalgia pe toți ne cuprinde și dorul de a rescrie viața de odinioară, când hoinăream cu gândurile pline de speranțe. Se decantează răbufnirea dorului de dragoste, dintr-o inimă ce nu vrea să îmbătrânească (vezi poemele: **Dorințe tardive**, **Tăcere**, **Amintire**) care pare a fi într-o traducere fidelă-infidelă. Cu o sensibilitate acută ne vorbește stilizat despre un **Săcărâmb** de suflet când *...de la stâna din culme/ savurezi /stele cu nemiluita și o liniște/ de auzi timpul cum trece...//. Croiește noi palate din vise și dor/ în Vântul schimbării din Vatra bunicii.*

Trecând prin viață, orișicare o vede mereu ca pe o dulce încercare, ca în poemul **Bătrân Adonis**. Poemul **Paradox** într-adevăr întregește un tablou al omului.

Cred că vrea să spună: dorurile toate mă rod și mă dor, în poemele – **Cu visul în mână și Chemare**. Dualitatea la fiecare pas și dorurile multiple îl seduc și îl consumă și pare mereu să sugereze: „mi-e dor de dorul ce-l aveam când mi-era dor de dor”. În poemele **Politica și Resemnare** este adeptul cugetării regretatului George Pruteanu - ”Un cap ridicat la putere devine pătrat”.

Poeme

Dumitru Tâlvescu

Alb

Alb uitat între coline
Pe-un tomnatec loc restrâns
Între zile nu mai vine
Dor purtat de zeu spre plâns.
Va ieși cândva, spre seară
Obosit și-nsingurat
Luminat, în călimară
Punând vise, neîncetat.
Ca s-adape zi și noapte
Suflete uitate-n șoapte
Peste pagini cu rugină
Să traseze sensuri noi
Literelor ce îmbină
Gânduri noi cu vechi nevoi.

Dorinți tardive

Împliniri mai ioc
Gândul, la mijloc
Buze prea sărate
De lacrimi udate
Când taci și nu uiți
Că-n păr am arginți.

Poezioară la Săcărâmb

Aici e frig, dar nu mi-e frig.
E o seara serafică,
dulce și încărcată
de miresme ce curg
dinspre fumurile satului
și de la stâna din culme.
Stele cu nemiluita și o liniște
de auzi timpul cum trece...
Aici e frig dar nu ni-i frig.

Paradox

Sunt mai bătrân ca tata!
Viața a fost mai generoasă cu
mine
Trăind și anii lui, știu bine,
Un paradox în toate, pe drumul
vieții
Copiii trăiesc mai mult ca tații și
poetii.
Sunt mai bătrân ca tata!
Mă dor oasele vârstei lui.

Lazăr Popescu: Povestiri din Dealul cu Ulmi

– un comentariu de Ion Popescu-Bădiceni –

O povestire e o poveste ca o rostire în cazul lui Lazăr Popescu. Inepuizabil – trilogia „Eșecul cartofilor cruzi” nevedejându-i prospețimea narațiunii ca o vorbire și viceversa – prozatorul abordează genul scurt cam ca Liviu Rebreanu ori ca Eugen Barbu ori ca Marin Preda sau ca Zaharia Stancu.

Asta fiindcă Lazăr Popescu se raportează doar la mari modele, eliminând pe cele de conjunctură, conform principiului ori totul, ori nimic (Macondo al lui Marquez).

Personajele încearcă o locuire Kairotică/ Kenotică, să nu se supere locul pe om (Costică Ochiu). Ernst Cassirer comentează despre limbaj și la un moment dat zăbovește asupra copilului cu mania numelor, a transferului obiectiv înspre subiect și invers.

Asemenea copilului, Lazăr Popescu se menține în zona încă ingenuă a logosului semiotic îmblânzit hermeneutic cu modulații... fonologice, cu logica unei gramatici care se simte vinovată de propria-i arbitraritate și atunci recurge la un... metalimbaj dator tradiționalismului (vezi George Coșbuc pe care nu-l impresionau chestiile în stil occidental).

Onomaturg prin excelență, prozatorul se „țărănește” neaș cam ca Marin Sorescu în „La Lilieci” (căci un alt corespondent în România nu știu să i se potrivească – n.m.) de teamă să nu se fi depărtat prea mult de sine, de patrie, de neam etc.

Topofilia e și ea utilizată cu

succes. Valea cu trestie (e ceva în consonanță cu pascaliana trestie cugetătoare?) e una paradiziacă, ori una nostalgizantă psihologică? E una a tănuirii și a destăinuirii ori una a băznirii și policririi pe baza celebrului transfer metaforic al lui Saussure și Barthes?

Prozatorul se revendică – să-i fie limpede poziția – din epoca triburilor și a clanurilor, una veche (arhetipală, nu?) și trecută prin istorie fiind, noi, românii, amenințați mereu violent cu ștergerea identității noastre etnice și morale. În „Oameni supărați” parcă s-ar simți o adiere dinspre Fănuș Neagu ori Dinu Săraru. Mă refer la elementul satiric, la ironia care demască politica ipocrită, de circ decăzut și el în curată golăneală și debusolantă mascaradă.

Dealul și Valea se succed desigur mioritic (Lucian Blaga) iar Lucian Ionescu invocă programatic ro(s)tirea înceată și cosmosul rotitor. Iar Ion Capac e pentru Lucian Ionescu un soi de Vasile Porojan pentru Vasile Alecsandri și Țugurlan pentru Ilie Moromete.

Această lume pe care Lazăr Popescu o salvează de la riscul de a-și pierde memoria – una nescindată între natură și cultură – e până la urmă seducătoare prin latura pitorească, aparent nespectaculoasă, dar plină încă de diferite ciudățenii.

Lazăr Popescu și-ar dori să nu accepte jugul scriiturii intenționate. Idealul său e autenticitatea nonritualizată, adică se vrea doar metavocea colectivității, risipită, diseminată în moleculara acțiune brauniană.

Tineri poeți români de azi

Taina muntelui de fier

Ce mister poartă munții aceștia

Unde se leagă și se dezleagă

destine,

Sufletele vibrează empatic,

Ce energii sibiline?

Marmură și fier și sentimente

telurice,

O vrajă radioactivă

Înlănțuie spiritele gemene,

Frecvențele se acordează

La unison cu zborul rândunecilor,

Și munții sunt de cremene,

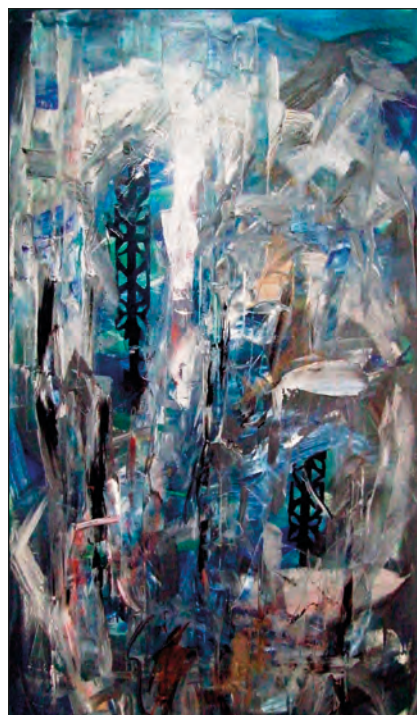
Foc aprins de săgeată,

Răscolește tainic,

Senzații incandescente,

Oxigen și vise.

**Mihai Victor Afilom
Hunedoara, Ardeal**

Simbol arhaic, 2010

Poemele Danei (1987)

Lazăr Popescu

Neașteptată ploaie

Ce ploaie frumoasă, Dana, ce ploaie mângâind
lumea
și frunza. Auzul vrăjit împletind-o
cu armonia nefiresc de dulce a glasului tău.
Și ce invenție și telefonul, ce fapt și momentul
acesta,
Iluminare ori luminare a ființei după carte numită...
Știi Dana, se oprește cuvântul și se transformă
în curgere nemaioprită de literă. În muzică
sinele se fericește pe sine. Omul clipește neașteptat,
miracolul e ca un început de visare a târziului.
Oricum melancolia e o față a fericirii
acum când ființa mea îți caută ființa,
când urechile se bucură de amintirea glasului tău,
când clipa face fluturii să rămână aproape de
dealuri
și versul se confundă cu eterul
în ploaia neașteptată și dragă
precum lumina poposind o clipă înceată
pe obrazul tău după care
toate amintirile mele tânjesc.

Acrostih

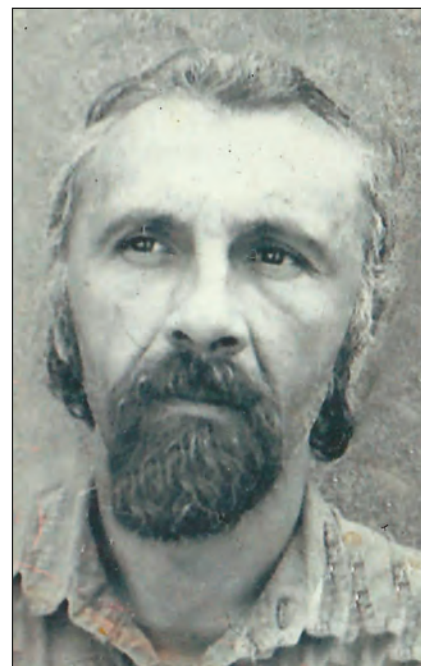
Din ceas oprit iubirea
Așteaptă șoaptele verii.
Noi adăugăm zilei cireșului
Această sărbătoare reluată pe lângă lume.

Ca o mângâiere, cuvântul

Explozie înceată în ochiul invizibil
al florii. O gamă neștiută, cristale desprinse
din sunetul glasului tău. Iubirea împresurând
literele, tăcută. Spre seară dorul de tine
închipuie sărbători pe sub brazi. Rămâne
cuvântul ca o mângâiere, șoapta precum
un cântec de pasăre. Imaginea aceasta
concretă într-o
mai mult ca realitate. Explozie înceată
în ochiul invizibil al florii.

Aieva sau valsând

Scriu pentru tine în zarea nefiresc de reală,
apropiată și prezență în lumina despărțită
de sunet. În ceasul încet în care ochiul
cuprinde miracolul dilatat. Scriu pentru tine
în freamătul ierbii când mă copleșește
invazia aceasta, izbucnirea cu verde.
În lumina curată a dealului pe unde

cântec de pasăre vine să trezească suflarea.
Scriu pentru tine și-mi lunecă
o mie de cuvinte printre degete. Îmi spune
cineva o poveste cu vrăbii. Zgomotul
încetează o clipă și mâna
face un pact cu el. Scriu pentru tine
printre genele lumii tremurătoare.

Prinsoare pe fluturi

Iubirea invizibilă se strecoară ușor
prin fața ochilor verii, privirea
adastă un singur punct și acela
nu se lasă rostit. Vorbind ca și cum
cuvântul ar fi suficient și el însuși
în vara aceasta s-ar pierde. Doar dealul
rămâne o clipă adormit, repetat
în visarea de frasen. Iubirea pe sub ziua
senină rămânând alături
ca un înscris al clipei. Ostatec în lanțuri
de transparentă mătase învingând
oboseala din ochi și din brațe. Un vis al
plantei adie ca o suflare
a vântului pe lângă ureche. Numele tău
face cu ziua prinsoare pe fluturi.

Ne mângâie viața

O vreme iubisem pădurea
imaginea ta necunoscută fiindu-mi...
Vânturi pornite dintru nimic ne mângâie viața
ori dealul privirea.
Existăm într-o secundă de frasen

în orele mirării.

Trăim într-un ceas translucid,
cristal mult aşteptat.

Eu singur mă întorc dintr-o călătorie acum
mângâiat de sărutul din aer;
numai pentru versurile acestea, Dana
s-au oprit razele.

Numai pentru sclipirea oglinzii
apa aceasta se trece la vale.

Eu singur îţi caut fiinţa în clipirea luminii
când s-ar mai putea scrie
cu gânduri un poem.

Într-o supralunară lume eterul
mai caută poliedre.

Într-adevăr o vreme iubisem pădurea
imaginea ta necunoscută fiindu-mi...

Din nou şi altfel totuşi

Porţile luminii peste oboseala din tine.
Zărilor noi, stanţele
suspendate în frunza tremurătoare...
Mai bine să pleci de unul singur pe dealuri
harta necuprinderii nu te mai vorbeşte...

Imposibil portretul artistului

Fantezia lui ascuţea
ironice şi neştiute pietre.
Brun-opac pământul greoi,
o mână ridicată
care cădea iarăşi la loc.
Ce depărtare, ce negură de stele...
Ce reprezentare absurdă
peste tot. Pomul
străjuia valea. Şi vânt –
bucurie a somnambulilor.
Fantezie fără licurici şi oceane...

Oameni şi ulmi

În aceste momente când degetele înnebunesc
pur şi simplu pe clapele maşinii de scris...
O muzică ciudată,
stridentă a zilei invadează
urechea neputincioasă. Încetul cu încetul
ca o revărsare de ape aievea, ca o prezenţă
anostă de păsări... O oboseală venită de oriunde
învăluie toate aspectele zilei. Încercată se vrea
doar această articulare posibilă de cântec
cu nostalgia unui sine strecurat
tipit pe uşa ce duce spre ieşirea
din casa cuvântului. Astfel şi asociat
fiind unui soare nesigur şi rar
luminător capricios pe deasupra îndepărtaţilor
oameni şi ulmi.

Poeme

Constantina Dumitrescu

Radiografia sufletului

Se citeşte în hartă ochilor,
În mersul trupului
Şi în zborul gândurilor.

Radiografia speranţelor

Se citeşte în stelele Universului,
Că şi în puterea iubirii
Şi a dorinţelor divine.

Radiografia trupurilor

Este doar un biet clişeu voalat
De timpul ce trece peste el
În adâncul necunoscutului.

Radiografia sincerităţii

Este în candoarea Luminii
Pe care o revarsă cei buni
Şi pe care o poartă mereu cu ei.

Radiografia iubirii

Se găseşte în emanarea energiilor
Din corpul uman
Ce se revarsă prin corpul astral.

Poziţia vieţii

Ce este viaţa?
Cine o cunoaşte?
Ce ştiţi voi despre viaţă şi trăirile ei?
Eu cred că este doar clorofilă
Ce face să se plimbe sângele,
Fie el verde sau roşu,
Galben sau albastru,
Prin venele pline de durere.

Această hârtie albă ce poartă cerneală
Are viaţă sau ce este cu ea?
Îmi puteţi răspunde exact
Sau şi ea conţine clorofilă
Şi este pătetică din tine,
Din zorile ce inundă planeta
Şi suflete ce zac în necunoscut
Pe acest pământ ce poartă
Visele vieţii eterne.

In Memoriam**PATRIA****Ștefan Baciu**

Patria e un măr
 Într'o vitrină de băcănie japoneză
 pe strada Liliha
 în Honolulu, arhipelagul Sandwich
 sau o placă de patefon
 ascultată în tăcere în Mexico
 -Maria Tănase lângă vulcanul Popocatepetl-
 patria e atelierul lui Brâncuși la Paris
 patria e peisajul lui Grigorescu
 într'o după-amiază de toamnă la Barbizon
 sau Rapsodia Română auzită într'o dimineață
 în Port au Prince în Haiti
 și patria e mormântul lui Aron Cotruș
 în California
 patria e o ciocârlie care se înalță
 oriunde
 fără frontiere și fără intenții
 patria e un concert de Dinu Lipatti
 la Lucerna, Elveția, într-o seară ploioasă
 patria e această adunare de fete
 de întâmplări și de sunete
 împrăștiate peste tot globul
 dar patria e
 mai ales
 o clipă de tăcere.

Asta e patria.

II.

Cu patria poți vorbi la telefon
 s'o porți, ca firmituri, în buzunare
 poți s'o ascuți în al distanței svon
 și s'o găsești decapitată'n ziare

nu-i numai cer sau piatră sau pământ
 ci e un svon ce vine de oriunde
 un miros, un obraz, un dans în vânt
 un glas ce besna nopții o pătrunde

căci patria nu-i un imn prescris
 împodobit cu ilustrații în chenare
 ea-i pâzna care-o țeși adânc în vis
 și se destramă'n zori c-o încântare

nu-i patria făcută din urale
 ci din tăceri, din doruri și distanțe;
 o strâng din praf, la tropic în sandale
 și-o'mprăștii'n lume în speranțe.

III.

Turla bisericii Sfântului Nicolae din Schei
 ecoul trenului lovindu-se, noaptea, de Tâmpa
 "Kefir Lukianoff" în Cișmigiu
 "Tempo, Facla și Credința"
 "fierbinte porumbielu', fierbinte!"
 domnu' Mișu dela "Cartea Românească"
 fularul ca un curcubeu al lui Emil Botta
 Maria Tănase cântând la "Neptun"
 în Piața Buzești
 Tata comentând "Război și Pace"
 sau o pagină de poezie din Nietzsche
 (răsfoia cartea cu degetul arătător)
 un caputiner la "Coroana"

și bancnota aceasta de 500 Lei
 aflată într'un fund de plic îngălbenit
 adus nici eu nu știu cum
 din Brașov în Brazilia
 și apoi în Honolulu-Hawaii
 Insula Oahu
 Arhipelagul Sandwich.

*Poem recitat de Alex. Cetățeanu, Canada, de Ziua Limbii Romîne

****Ștefan Baciu** (n. 29 octombrie 1918, Brașov - d. 6 ianuarie 1993, Honolulu, statul Hawaii, Statele Unite ale Americii) a fost un critic de artă, diplomat, eseist, memorialist, poet, profesor universitar, traducător și ziarist român din diasporă, stabilit în Brazilia și apoi în Statele Unite ale Americii.

Restituiri

O poveste minunată de care ne vom aduce aminte ori de câte ori vom asculta romanța

J.N. Manzatti

Îți mai aduci aminte, Doamnă?

3 septembrie 2016 de Rost Online

Când l-am cunoscut pe Cincinat Pavelescu, aveam doar douăzeci și cinci de ani, iar el vreo cincizeci. Venise în casa mea adus de bunii prieteni Aurel Garoescu, pe atunci secretar general al Ministerului Justiției, și Horia Oprescu, directorul Mișcării Culturale a Municipiului București. În ciuda diferenței de vârstă, m'am înfrățit dela prima strângere de mână cu maestrul epigramei românești, laureat al premiului național de poezie, cu cel care avea să îmi fie mai târziu un prețios și neasemuit colaborator. Prietenia noastră rămase la fel de puternică până în ziua morții sale.

Cincinat Pavelescu

Într'o seară, prin anul 1931, venise dela Brașov, unde funcționa ca procuror general la Curtea de Apel locală. Uitasem să adaog că Cincinat Pavelescu era de profesie magistrat. Sosise în aceeași seară, venind dintr'o cursă în Orient, Petrică Lateș, comandant de vas, pe care îl vedeam doar arareori, atunci când vaporul făcea escală pentru câteva luni. Întâlnirea tuturor era prea importantă pentru ca evenimentul să treacă nesărbătorit.

– Unde mergem, maestre? îl întrebaram pe Cincinat.

– Unde vreți voi. Să fie vinul generos, femeile frumoase și lăutarii buni.

Ne-am tocmit, ne-am răsucit, dar nu ne hotărăm. Vin bun și femei frumoase găseai pretutindeni

în București. Cât despre lăutari vestiți, erau câtă frunză și iarbă.

– Ce-ar fi dacă ne-am duce la „Puiul de Aur”?

– Se aproba, maestre! Haidem la „Puiul de Aur”!

Era o crâșmă micuță, așa cum întâlneai cu miile la București. Avea o curtică cu un singur arbore stufos la mijloc. Câteva mese de jur împrejur, iar pe pereți zăbrele de lemn alb încrucișate, cu zorele crescute ca niște șerpi verzui până la acoperișul caselor vecine. Specialitatea localului, precum glăsuia și firma, erau puii la frigare cu mujdei de usturoi. Rumeniți și mustoși, păreau de aur. Și dacă îți mai aducea patronul câțiva cartofi la fel de rumeni, ori vreo salată orientală cu tot soiul de verdețuri și mirodenii, sau niște murături în saramură, tari ca sâni de fecioară și lucioase ca merele domnești, apoi nu mai voiai să știi de durerile lumii. Bateria cu vin ruginiu și sifon la ghiață aștepta aburită pe scăunel să-i vie rândul, iar feliuțele de brânză albă de Brăila cu ceapă verde, tinerică, te îmbiau ca să-ți deschidă pofta de mâncare. Cât despre țuica bătrână de culoarea chilimbarului, se înșira pe tavă ca dorobanții, servită în ciocănele cu gâtul lung și burtă umflată.

Masa a fost împărătească. Cincinat dovedea o vervă de nedescris. Încântător cu fraza lui debordantă, torențială, părea un adevărat asalt de florete, cu împunsături și scăpărări, cu atacuri și eschive. A fost, dealtfel, unul dintre cei mai spumoși oameni pe care i-am întâlnit de-a lungul vieții. În prezența lui nimeni nu mai vorbea fiindcă toți îl ascultau fermecați.

Când s'a sfârșit masa cu niște clătite gălbioare umplute cu dulceță de vișini, apoi cu prune brumării dela Pitești și pepeni verzi de Ialomița, zămoși și dulci ca zahărul, apărură cu temenelele ca la comandă, venind unul după altul ca la armată, trei lăutari negri ca noaptea. Erau Oprea Colțatu, salutând respectuos cu chitara în mână, urmat de Mitică Ciuciu, țambalagiul, și de un viorist adus de șale. Apropiindu-se încet, insinuant, începură să cânte „la ureche”. Melodii bătrânești și altele noi, picurau în surdină. Vinul de Dealu Mare ungea gâtulejul și ascuțea mintea, iar cântecul lăutarilor ne

☑ învăluia unduios, precum o catifea. Să fi tot fost pe la ceasurile trei din noapte. Timpul zburase, cum zboară el de obicei când te simți tihnit, cu prieteni dragi alături, ori cu iubita lângă tine.

– Măi Opreo, băiatule, cântă-ne tu „Îți mai aduci aminte, Doamnă?” Dar ușor, ușor, de-abia să se audă.

– Să trăiți, Coane. Am înțeles. Vă servim imediat.

Se auziră estompate câteva acorduri de țambal, un plâns scurt de vioară, urmat de glasul insinuant și cald al țiganului. Nostalgica romanță, compusă pe însuși versurile lui Cincinat de către hoinarul atât de talentat, Ionel Feric, suna ca un psalm în noaptea blândă de vară, în grădinița din strada Doctor Felix, de lângă Piața Buzești. Ascultam mișcați, privind la poetul căruia ochii pierduți în necunoscut i se umeziseră de lacrimi.

Când s'a sfârșit cântecul, maestrul l-a îmbrățișat pe Oprea Colțatu, strecurându-i, după obicei, o sută de lei în burta chitarei. Cincinat era tulburat cum arareori îl văzusem.

– Ei, măi băieți! De-ați ști voi ce poveste are cântecul acesta!

– Hai și ne-o spune, maestre! suntem numai urechi.

Fără să se mai lase rugat, Cincinat își începu spovedania, cu glasul grav, baritonal, istorisind aproape în șoaptă o întâmplare de demult, cu zeci de ani în urmă.

Eram student în drept la Paris, acum treizeci de ani. Tânăr, încrezător și plin de speranțe, îmi purtam poezia prin saloane, cucerind cu câte un madrigal ori serenadă, răsfățat de prieteni și iubit de femei.

Într'un sfârșit de toamnă, o minunată zi parisiacă cu irizări albastre peste cupole, poduri și turlle de biserici, am pornit să-mi plimb nostalgia în minunea parcului dela Versailles. Căutam prilej de inspirație pentru un poem ce mă frământa de mult. Adia vântul desprinzând ultimele frunze din arbori, așternându-le ca un covor de foșnet peste aleile pustii și triste. Nici o ființă omenească în tot cuprinsul parcului. Doar șuerul vântului printre ramuri despletite, un ciripit fugar de pasăre sperioasă și câte o lebdă lunecând ca o pată albă pe oglinda lacului. Mă așezai pe o bancă. Începuse să se întunece. Trăiam melancolia acelei înserări – „l'heure bleue” – cum atât de sugestiv o denumesc francezii, când într'adevăr natura se îmbracă în albastru, roz și violet, mai înainte de a se cufunda în întuneric.

Deodată apărui, venind încet din zare pe alee, o siluetă feminină, grațioasă, cu pasul moale, fără de cadență. S'a apropiat și dând ușor din cap m'a întrebat dacă se poate așeza pe aceeași bancă. Apariția ei neașteptată mă tulburase adânc. Era frumoasă, foarte tânără. O rază de soare întârziată pe fruntea-i albă dădea părului auriu reflexe de cenușă iar ochilor albaștri licăriri de mare. Ea, cea dintâi, a rupt tăcerea. Avea accentul francezilor meridionali.

– Sunteți parisian?

– Nu, mademoiselle. Mă aflu la Paris doar pentru studii de drept. Sunt totodată un modest poet. Am venit la Versailles ispitit de acest sfârșit de toamnă, cu frunze moarte și alei singuratece.

– Atunci sunteți de undeva din provincie?

– Nu, domnișoară. Cu mult mai departe.

– Străin?

– Da.

– Din ce țară?

– Din România.

– Ești român, domnule? izbucni „franțuzoica” în cea mai perfectă românească, ridicându-se de pe bancă, parcă împinsă de un resort.

– Dar este imposibil! Și eu sunt tot româncă, domnule, studentă în litere la Sorbona.

Am rămas încremenit. Întâmplarea era într'adevăr extraordinară. În pustiul parcului de lângă Paris, să se întâlnească într'un sfârșit de toamnă doi oameni, singurii vizitatori rătăciți la întâmplare dintre milioanele de vizitatori ai Parisului și aceștia să fie amândoi români. Pe vremea aceia compatrioții din Franța se puteau număra pe degete.

Înserarea ne surprinse pe aceeași bancă, vorbind ca niște prieteni vechi. Sunt însă sigur că gândurile noastre se încrucișau în vârtoarea acelorași ispite. Sunt sigur că dorințe nemărturisite își făceau loc în mintea ei de fată, ca și în mintea mea năvalnică, tinerească. Apoi complice ne era și noaptea, singurătatea, întâmplarea. Răsărise luna și lumina argintie se reflecta misterios pe oglinda lacului ce tremura la fiecare frunză căzută. Am încercat să-i cuprind mâna. Nu s'a împotrivit. M'a lăsat câteva clipe să o mângâi. Era caldă și mătăsoasă. S'a ridicat deodată de pe bancă, spunându-mi hotărât:

– E foarte târziu și mă asteaptă gazda.

– Ai dreptate. Să plecăm.

După o oră trenul ne depunea în gara Parisului.

– Când te mai văd? o întrebai plin de speranțe.

– Lăsăm întâmplarea să decidă. Astfel cum a făcut minunea de a te găsi în parcul dela Versailles, sunt sigură că te voiu întâlni într'o bună ☑

☑ zi și pe străzile Cartierului Latin, pe scările facultății, ori la galeria vreunui teatru.

Avea dreptate. Era mai romantică viziunea ei decât dorința mea acută, nerăbdătoare.

Trecură zile, trecută luni întregi, și nu am mai văzut-o. Glasul ei grav și cald mă obseda. Mă urmărea lumina ochilor ei albaștri și fruntea de vis. Zădarnic îmi alerga privirea pe bulevarde, prin stații de tramvai și parcuri, zădarnic cercetam figurile trecătorilor grăbiți. Amintirea ei mă ispitea ca o muzică tulburătoare, ca o simfonie neterminată. Dar în zadar. Fata din grădina Versailles-ului dispăruse pentru totdeauna...

La capătul celor trei ani de studii, cu diploma de licență în buzunar, o porneam înapoi către țară. Numit în magistratură într'o comună din județul Muscel, am fost promovată după aceea judecătorească de ocol la Constanța și, mai târziu, procuror la Buzău. Trecuseră douăzeci de ani dela venirea în țară. Tinerețea rămăsese în urmă, departe. Părul la tâmpile încărunțise, iar chelia strălucea întocmai ca acum. Studentul de odinioară devenise domnul rotofei de astăzi, cu monoclu, baston și pretenții.

Într'o seară m'am pomenit invitat pe neașteptate în casa administratorului financiar împreună cu câțiva colegi de tribunal. Lume multă, lumină, dans, veselie. În mijlocul tumultului, auzul îmi fu atras de un glas ce îmi părea familiar. Erau niște noi veniți, salutându-se cu gazda. M'am întors curios să-i văd. Un colonel cu soția. S'au făcut prezentările.

– Procurorul Cincinat Pavelescu.

– Doamna și Domnul Colonel M.

Doamna păli subit, lăsând să-i scape o ușoară exclamație de surpriză. Vădit tulburată, în neputința de a se stăpâni, cu fața îmbujorată de emoție, m'a întrebat în franțuzește:

– Nu mă recunoști? Oare părul cărunț și ochelarii să mă fi schimbat atât de mult în douăzeci de ani?

Adresându-se soțului, îi spuse ascuzându-și cu greu neliniștea:

– Știi... îți amintești că ți-am mărturisit... despre întâmplarea aceea atât de bizară dela Versailles. Este domnul... este personajul de care îți povesteam...

Colonelul a surâs binevoitor și s'a depărtat discret, lăsându-mă în tovărășia doamnei. Ne-am privit îndelung, mișcați, învinși de povara celei mai grele amintiri: tinerețea.

Îmbătrânisem amândoi. Apoi, cu liniștea glasului moale, același ca și pe vremea când îl

ascultam înfiorat în înserarea albastră a parcului dela Versailles, mi-a povestit în fraze întretăiate, simple, existența ei de atunci și până acum. Ducea viață liniștită, având trei copii, un soț bun și devotat. Băiatul cel mai mare era student, precum fusesem și noi odinioară, când ne-am cunoscut. Cu păr cărunț, cu fața încă frumoasă, dar lipsită de strălucirea de altă dată, părea o mică burgheză resemnată, privind viața prin lentila ochelarilor, figură episodică desprinsă din romanele cu subiecte provinciale.

Când a sfârșit de povestit, boabe mari de lacrimi i se rostogoleau pe obraji. I-am strâns mâinile, am vrut să-i vorbesc, dar nodul din gât nu m'a lăsat să-i spun tot ce gândeam. S'a dus apoi senină, ca după spovedanie, să-și regăsească soțul. M-am strecurat nevăzut de nimeni și am ieșit în stradă. Eram tulburat și aerul nopții îmi făcea bine.

Ajuns acasă, în singurătate, am luat condeiul scriind, în amintirea celei din parcul dela Versailles, răscolitorul vers al unei tinereți apuse. Este cântecul pe care l-ați ascultat mai adineori, e romanța trăită al carei ecou mă va urmări neîncetat, până la capătul vieții:

Îți mai aduci aminte, Doamnă?

Era târziu și era toamnă
Și frunzele se'nfiorau
Și tremurau în vântul serii

.....
Ți-aduci aminte și de seara
Cu-amurgu'acela violet,
Când toamna-și acorda încet
Pe frunza-i galbenă, chitara.

Pe lac ce'n lună s'argintase
Încet o lebădă trecea
Și pata-i albă se pierdea
În noaptea care se lăsase.

.....
Era târziu și era toamnă ...
Îți mai aduci aminte, Doamnă?

Maestrul tăcuse. Un fior ne stăpânea pe toți laolaltă. Cerul se împurpura. O nouă dimineață își revărsa zorile asupra Bucureștilor.

La cimitirul Bellu, pe soclul bustului ce împodobește mormântul lui Cincinat Pavelescu, noi, prietenii din noaptea aceea îndepărtată, am pus să se graveze în piatră întrebarea unui singur vers atât de drag Maestrului:

„Îți mai aduci aminte, Doamnă?”

Cum au știut?! Mai presus de cuvinte...

Sunt mai sensibili și mai respectuoși decât noi și nu au nevoie de telefon mobil pentru a comunica...
de pe internet

Lawrence Anthony, o legendă în Africa de Sud și autor a trei cărți, inclusiv bestsellerul Elefantul Whisperer, a salvat cu curaj fauna contra atrocităților sălbatice ale omului, inclusiv s-a implicat în operațiunile curajoase de salvare a animalelor din grădinile zoologice din Bagdad, atunci când a fost invazia SUA în 2003 și a reabilitat elefanții în întreaga lume.

În 07 martie 2012 Lawrence Anthony a murit.

El lipsește soției, celor doi fii și doi nepoți și numeroșilor elefanți.

La două zile după moartea sa, elefanții sălbatici s-au prezentat la el acasă în două mari grupuri. Alte turme sălbatice au sosit separat pentru a spune la revedere prietenului lor uman iubit.

Un total de 31 de elefanți au mers cu răbdare mai mult de 20 km pentru a ajunge la casa lui în Africa de Sud. Martori la acest spectacol, oamenii au fost evident surprinși nu numai de inteligența supremă și exactitatea momentului în care acești elefanți au realizat moartea lui Lawrence, dar mai ales prin această manifestare de profundă emoție, pe care animalele iubite au arătat-o și au evocat-o într-un mod organizat:

Un marș lent din zona habitatului lor până la casa lui Lawrence, timp de câteva zile, în șir indian, dând o notă solemnă.

Și atunci, cum au știut de moartea lui Anthony acești elefanți din rezervație, care trăiau într-o zonă îndepărtată a parcului?

„Un om bun a murit subit „a declarat Leila Gal Berner rabinul, Ph.D.,” și la mulți kilometri distanță, două turme de elefanți, care au descoperit că au pierdut un prieten drag, au început să se miște ca într-o procesiune solemnă, aproape „înmormântare” până la casa persoanei decedate pentru a arăta respect familiei sale.

„Dacă am putea avea o dovadă a interdependenței minunate a tuturor ființelor vii, cum ar fi cu elefanții din rezervația Thula Thuja. Inima unui om se oprește, și inima a sute de elefanți este în doliu.

Inima acestui om a oferit vindecarea acestor elefanți, iar acum au venit să facă un omagiu afectuos prietenului lor.”

Soția lui Lawrence Francoise a fost deosebit de afectată, știind că elefanții nu s-au mai întors acasă de peste 3 ani! Dar totuși, ei știau unde merg.

Elefanții, evident, au vrut să arate respectul lor profund și să-și onoreze prietenul care le-a salvat viața, rămânând acolo, în fața casei timp de 2 zile și 2 nopți fără să mănânce nimic. Apoi, într-o dimineață, au plecat.

Colind

Tot prin ani aud venind
Zumzet dulce de colind.
Gazde de nu vă e greu
Ascultați colindul meu.
Dați-vă lângă fereastră,
Domnul să vă limpezească
În cugete și-n simțiri,
În străfunduri de priviri,
La feciori să dea putere
Și la fete mângâiere.
Prin miresme și prin rază
Copil Sfânt ne luminează
Și de vă uitați la grindă,
Taina-ncepe să vă prindă.
Doamne sfinte, ce să-ți cânt

Lângă moșii care pun
Basmе-n pomul de Crăciun?!...
Tot creștinul retrăiește:
Steaua cum călătorește
Și la iesle se oprește,
Tocmai... lângă Betlelm
Doamne, parcă Te vedem!...
Și de-atunci colinde vin,
An de an de ne alin
Și iar dalbe flori de măr
Colindele ni-s de-ajutor...
Peste-o lume de dihonii,
Ne-a sosit trimis de pronii
Fiul Tău, enigmă-n fire,
Să ne urce-n nemurire.

Doamne! Dacă ai venit
Din enigmă și din mit
Și la noi ai poposit,
Te rugăm, rămâi, pofteste,
„De la noi să-nfrupți ceva,
Om cina pe românește
Cu ce-o fi și ce-om avea...”
.....
Cu colindul și uratul
Ducem datina și leatul
Și ca drept colindător
Mă simt, Doamne, mai ușor
C-am serbat cu întreg natul
Pe Mesia Împăratul.

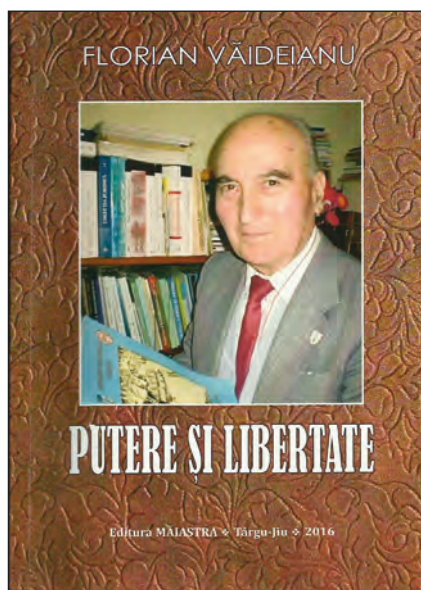
V.P.

Lansări de cărți

Vasile Ponea

Sâmbătă 03-09-2016 la muzeul județean de istorie a avut loc lansarea cărții **Putere și libertate**, autor Florian Văideianu, dedicată omului complex, cetățeanului de elită a Gorjului Ing. Titus Pânișoară. Pe marginea cărții s-au purtat discuții înfocate, dar fiind prea mulți vorbitori, subsemnatul a renunțat să se mai exprime, prețuind timpul participanților. Redau mai jos ceea ce voiam să menționez.

„Putere și libertate” de Florian Văideianu

Am purces la citirea cărții îndemnat de D-l profesor Ion Mocioi, cinstit fiind nu cu mare entuziasm, mai ales că eram într-o criză mare de timp. Țin să menționez că nu mi-a făcut plăcere nici titlul cărții **Putere și libertate**, care mă constrânge, este evident, că

aceasta incumbă o mare doză de subiectivism. Cred că era potrivit titlul – „O viață de om cu bune și cu rele”.

Dar după 25-30 de pagini citite, tocmai acelea unde sunt trecute aspecte din copilărie, am fost impulsionat să citesc mai departe.

Situația dramatică a unui copil de circa 10 ani, de a fi respins la admiterea în Liceul Militar din Craiova, cu două note de 10 la scris, respectiv la matematică și limba română, iar la oral să capete două note de 4 – inadmisibil – (pentru a se face loc unui fiu de general), mi-a trezit amintirea situației mele – de admitere la facultate, care tot la fel cu note mari la probele de scris – fizică și matematică – și cu note foarte mici la oral (se scriau notele în niște foi cu creionul negru), am fost respins, iar pe coperta dosarului în care erau actele de înscriere era trecut cu cerneală roșie, mare – *Respins, tatăl mort pe frontul de răsărit*. Mă gândeam ce traumă sufletească a suferit bietul copil, (eu aveam 18 ani, altfel gândeam și sufeream). De, în toate societățile nedreptăți se fac.

Autorul prezintă realist, cu respect și detașare, viața personajului principal al cărții, ceea ce este un

merit incontestabil, al său.

Copilăria ne-a fascinat și ne fascinează și acum, la bătrânețe, pe toți. Nu-mi pare rău că voi da în mintea copiilor, dar așa vrea să fiu și curat ca ei.

Din contextul cărții rezultă stima, respectul și recunoștința ce li se acorda învățătorimii satelor și mai apoi profesorilor din clasele superioare ...și astfel prin școli se începe călătoria prin viață, care îți oferă vrute și nevrute. Reușita în viață este coordonată de voință, dar și de calitățile intrinseci ale individului.

Cartea reliefează cum viața l-a purtat pe Ing. Titu Pânișoară, atât prin locuri pentru care avea o anumită afinitate, (zona Petroșanilor) dar și prin locuri impuse, însă peste tot și-a demonstrat calitățile profesionale și de voință, de patriot îndrăgostit de oameni, de om punctual și precis de Om scris cu O (mare).

L-am cunoscut pe D-l Ing. Titu Pânișoară, atât când era la Direcția Tehnică a județului Gorj, cât și mai apoi în Primărie, eu lucrând la fostul IRE și răspunzând de orașul Tg.-Jiu pe linie energetică.

Subscriu întrutotul la ce spune autorul: *viața bătrânilor se scurge încet, ei trebuie să se împace cu gândul singurătății*, care de fapt îi torturează.

Felicitări autorului Florian Văideianu pentru imparțialitatea redării aspectelor din viața personajului principal și vă recomand să citiți cartea pentru a vă ordona și liniști gândurile.

De asemeni în ziua de marți 06-09-2016, în cadrul Atelierului Național de Poezie Serile la Brădiceni, ediția a XX –a, în sediul bibliotecii județene Christian Tell din Târgu-Jiu, au fost lansate cu deosebit succes cărțile :

-**Poezia, mereu poezia** de Constantin Cubleşan, Ed. Limex, Cluj 2015 ;

- **Dodikai** de Adrian Frățilă, Ed. Măiastra, târgu-Jiu 2016 ;

-**Pasărea Dosoftei** de Alex Gregora, Ed. Pim, Iași 2016 ;

-**Istoria lui Abrasax** de Ion Popescu Brădiceni, Ed. Tipo Moldova, Iași 2016.

În rândurile de mai jos sub genericul **Gânduri de cititor** vom prezenta două comentarii : despre volumele de poezie **Dodikai** de Adrian Frățilă și respectiv **Pasărea Dosoftei** de Alex Gregora -

Nici în prezentul volum de poezie, **Dodikai** autorul Adrian Frățilă nu se dezmințe, utilizând cu brio stilul clasic, dar folosind sintagme originale pretențioase, rare. Citită cu atenție și cursivitate,

☑ cartea toată pare ca o rugăciune. Autorul fără a fi neticăloșit de păcate trăiește în poezie, chiar dacă întâlnește întâietăți nedrepte, are parcă infinități de adaptare, deci o putere înnăscută. Îngustimile întâlnite în creația sa sunt neesențiale. Întâlnim o fericită îmbinare între poet, iubirea sa și toate cele din jur. Este convins că suntem bogați în păcate. Poetul

de fapt ca noi toți, încă nu știe cine suntem și încotro ne îndreptăm: *Vreo frunză luminează veșted locul/ de tranzit de niciunde spre niciunde/ Și dacă ne târâm- nenață focul/ Acestei treceri strâmte prin secunde.*

Pare a se teme de lumina și harul cu care a fost îndrituit și asta e un lucru

bun, că e departe de autor mândria.

Poemele sale sunt ca o adiere lină – nu sunt zgomotoase. Nu a găsit însă cheia eternului mit și este flămând de împliniri mărețe care să se scalde într-o liniște plâpândă și adâncă pentru toți.

Iată câtă subtilitate întâlnim în exprimări: *În amurgul sângerând ca o pace subțire/ Deprindem jocuri marine/ Când numai la întretăierea/ A două trupuri ostenite/ Stă semnul unei insule fertile/.* Dar îi este caracteristică Încrederea în sine (citez): *Foșnește andoielii crudă floare/ Strivită-n rugă sub genunchii goi/ M-aș sprijini de-un umăr – dar mă voi/ Propti în sinea mea-n continuare// De-ar fi să pierd promisa înălțare/ Refuz doar cu smerenie s-o cer/ Și ard strigând că focul nu-i la cer/ Ci numai în ființa care doare/.*

Poetul crede cum - suntem niște clovni ai lumii toți: *Sunt clovnul/ În arenă bun la toate –/ Un zâmbet măturat sub reflector –// Care-și desfide/ Rănile pictate/ Și nu-ntelegi/ Că-ntr-adevăr îl dor.*

În poemul **Aducere-aminte**, dedicat prietenului Tudor Voinea, întâlnim o discernere și o suavitate deosebită (citez): *Deși a-ntărâtat a vremii fiară/ Și morții i-a trecut pe dinainte/ El parcă ne-ar fi părăsit aseară// Chemat de o aducere aminte/ Să mute cărămizile-n cuvinte –/ Făcându-ni-l „acum”*

pe-„odinioară”.

Poetul ne avertizează că există permanent lupta cu sinele, cu conștiința noastră, cea care ne mușcă – dar mușcătura ei e ca un sărut: *Eu sunt/ Un câmp imens/ De lupte grele –// Aceste răni/ Se mușcă/ între ele.*

Pasărea Dosoftei – Alex Gregora

În contextul întregii cărți autorul a păstrat legătura intrinsecă cu titlul cărții încercând să o explice, așa zice în chip aforistico-metaforic, dacă mă pot exprima astfel. Cartea este structurată în trei părți. 1- Poeme târzii; 2.-Pasărea Dosoftei, 3.-Dimineți, amurguri, nopți.

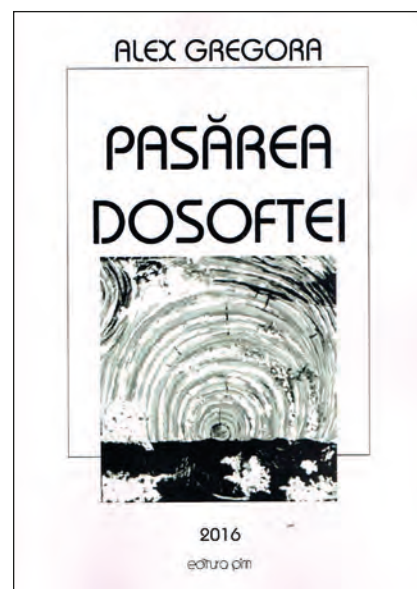
Respectiva carte este o idee de transcendere cu profunzime și pluri-ideatică.

Este o carte de bun simț în care într-o disperare – disperarea creatorului, tresaltă spunând: Dumnezeu meu,

te-am căutat, te-am strigat, te-am așteptat și te aștept mereu, deși te-am vânturat, te-am petrecut și în biserică te caut și te găsesc mereu în dangătul clopotelor. Existența nu este altceva decât o binecuvântare – spune poetul, iar *splendoarea supremă a soarelui, a amurgului și chiar a chiliilor este Dumnezeu.*

În poemul **Smerenie** este convins că totul ce se desăvârșește într-o zi, într-o viață, este legat de o supremă energie, de o supremă entitate, cu măsură întru și pentru toate și doar împreună cu ea ne putem desăvârși, putem fi fericiți fie noapte, fie zi, alături de îngerul păzitor care-ți urcă dealul în fiecare dimineață.

În poemul **Măslinul** întâlnim simțul patriotic nedesăntat: *ca un bărbat legendar ce ține pe grumaz o bucată de țară.* În poezia **Solia** întâlnim exprimări deosebit de sensibile și cu trimiteri la nestemate lingvistice: *adunate de pe puntea unei corăbii naufragiate în smerenie.* Ne spune cu modestie că prin anahoreți se veghează trecerea noastră peste dealurile vieții în nenumărate chipuri. Cred că folosește în exces cuvintele: sânge, gheață, umbre și *înger cu picioare de ied ca o diligență*, chiar dacă exprimarea este fantastic de frumoasă, precum și pustia

☑ și pădăia mustesc de sânge, iar liniștea ne însoțește spășită precum luna.

Poemele târzii cuprind o acumulare de figuri de stil : *cu parfumuri topite în icoane// poeme târzii cu arnici în chipuri de păsări imense purtătoare de ziduri de biserici//poeme târzii ca și cum un sfânt ne-a poruncit.../*

Pasărea Dosoftei și-a rânduit cuibarul în cronici // iar copilăria ca un cuprins dumnezeiesc al tuturor cuvintelor // Iar diminețile, cele sănătoase se roagă pentru coborârea din fiecare zi.

Poetul sugerează că arta nativă populară, pe ceramica unei căni de vin, este de o cerească frumusețe, la fel și clopotul bătut de doi porumbei cu ciocurile. Sau:

Ca pentru o țară bătrână în care pruncii plâng doar în legende cu glas de ornice.

În poemul **Mângâierea** poetul sugerează că sunt zile când Dumnezeu îl mângâie și-i lasă mângâielile în filocalii. Crezul poetului se desprinde din poemul **Pianul / când poemele și se închină, // ele lucrează în pâinea dospită cu numele lui Dumnezeu, iar eu îi adaug mirodenii/**. Autorul solicită: *primește, Doamne, dreapta mea și-i pune binecuvântare/*.

Capitolul II – Pasărea Dosoftei completează fericit cele menționate în prima parte intitulată Poeme târzii. Poetul sugerează că toate aspectele ființării au legătură cu începutul, gestionat de **Marele Anomin** și vrem nu vrem suntem tutelați de el.

Ca un hidalgo autorul vrea să îngenuncheze în fața Adevărului care e Unul singur.

Școala de Literatură de la Târgu Jiu

(continuare din pag. 1)

Voi aplica și exersa, evident, criteriilor exegetice aparent incompatibile, uneori opuse, de ordin chronologic și axiologic, pentru micro portrete concise și, sper, sugestive ale unor scriitori cu apartenențe gorjane, scriitori... în devenire: Nicolae Vânătoru, alias Nicola Visa, Radu Cârstoiu, Dumitru Tâlvescu, Ion Elena, Liviu Dănescu, Mirecea Tutunaru, Ion Sabin Cerna și Victorița Stolojanu.

Nicola Visa Vânătoru este, de departe și de aproape, veteranul acestora, congenerul meu, deoarece amândoi ne-am născut în ultimul an interbelic, 1939. Destul de mulți ani, repatriat în Gorj din Bistrița-Năsăud, Nicola Visa a slujit cu competență și devoțiune cultura, inclusive creația literară gorjeană. De aceea a rămas aproape anonim, situație ingrată în care se află și în prezent, cu altruism exemplar. N-a încetat să compună/ să scrie și să tipărească versuri, în cvasianonimat, poezii nutrite de lecture livrești, *fidele* și *infidele*, demne de un adevărat filolog. La *Clusium*, din anul 2001, Editura regretatului Valentin Tașcu, Nicola Visa a tipărit o carte de vreo 90 de pagini, cu 83 de poeme, doar 10 create în vers canonic, classic, toate adunate sub titlul inventiv și mitic *Festivalul zeilor*. Volumul debutează cu o *Prefață ca o postfață* semnată de macedonapoco-gorjeanul, scriitorul universitar Valentin Tașcu, cel care a fost un veritabil mentor al mai tinerilor scriitori de pe aceste meleaguri. Acest volum de debut editorial tardiv denotă deplina maturitate poetică a autorului de vreo 62 ani, după o experiență publicistică cu totul notabilă, afirmată decisiv în reviste literare de prestigiu precum *Steaua*, *Tribuna*, *Cronica*, *Ramuri* și *Amfiteatru*. Interesant este modul lyric prin care *Festivalul zeilor* apare demitizat cu mijloace stilistice livrești, șaptezeciste și postmoderniste. Nicola Visa conturează cu acest volum de debut un univers poetic prin care afinitățile firești sunt estompate de alambicul unor procedee de viziune

și stil, cu o originalitate frapantă. Pe urmele îndepărtate, ancestrale, ale lui Hesiod, zeii nu mai apar în conflict cu titanii, ci convocați în posturi și situații jubilatorii.

Alt moment important al poeziei lui Nicola Visa Vânătoru este *Trilogia Urllagania*, dedicată *lumii astral-roditoare*, o epopee postmodernistă și transmodernistă, în viziune parodică, ironică și sarcastică ancorată în realitatea politică și morală a prezentului imund postdecembrist, subintitulată *Atomik din politic urllagan* și urmată de un alt titlu, complementar, la fel de bizar, demn de universul corintic urmuzian și arghezian... *Simfoniada dezassstrală*. Trilogia a apărut în anul 2015 la Editura *Măiastra* din Târgu Jiu, cele trei părți având titluri distincte: *Samba Nero*, *Samba Terra* și... *SSSumbra Durra*, constituindu-se, în viziunea exacerbantă pamfletară a autorului, într-o *Cronică a tragediei skopului pervwersss*. Spațiul circumferențial de pe prima coperta a celor trei volume ale acestei ample diatribe în versuri este ornat cu substantivul *partid*, repetat de trei ori și urmat de puncte de suspensie, iar la mijlocul cercului, deasupra și sub posibilul diametru se afla trei înscrisuri: *La dispoziție Jaful*, *La dizpoziție Jaf-Ful* și *La dispoziție...* **Diaspora**. Deocamdată, se pot găsi elemente de continuitate și discontinuitate între cele două titluri de cărți în versuri ale lui Nicola Visa Vânătoru. Un element, evident și explicabil, de continuitate și coeziune, al acestor volume ar fi propensiunea poetului spre irezistibila inventivitate și invazie lexical-metaforică, conferind textelor poetice profunzime ideatică, dar și un coeficient destul de mare de mister și de ermetism. Tot în anul de debut editorial, 2001, Nicola Visa Vânătoru a editat la *Clusium*, instituție literară coordonată și patronată de regretatul scriitor Valentin Tașcu, un volum de *Sonete*, cuprinzând 37 de asemenea poezii cu forme fixe, care presupun o maximă concentrare ideatică și deplină virtuozitate prozodică.

Poeme satirice

Nicolae Brelea

Rondelul zilelor cotidiene

Pe-a vieții nesfârșită cale
Puține piste mai găsim
Ca etalon să-l folosim
Pe-un om cinstit azi din anale !

În universul vast, meschin
Cu mii și mii de găști rivale,
Pe-a vieții nesfârșită cale
Puține piste mai găsim.

Și zile-ntregi cu griji virale
La orice pas ne-mpotmolim
Iubirea când n-o mai simțim
Vedem doar răul dând ocoale

Pe-a vieții nesfârșită cale!

Rondelul regăsirii onoarei pierdute

Cu-nțelepciunea din străbuni
Să ne întoarcem la onoare,
L-a vieții fală și candoare,
Șirag de perle și cununi.

Din haita lumii de nebuni
Și buruieni otrăvitoare
Cu-nțelepciunea din străbuni
Să ne întoarcem la onoare !

În suflu toxic din străini
Cu gând parșiv să ne doboare,
Noi nu dăm stirpea de români
Pe sfaturi gri, amăgitoare

Fideli înțelepciunii din străbuni !

Rondelul minciunii naturalizate

Minciuna e la ea acasă
Că e slujbaș că-i președinte
Niciunul **rudă** nu-și desminte
Amfitrion cu ea la masă.

Cu spate-ntors la cele sfinte,
De-afurisenii nu le pasă...
Minciuna e la ea acasă
Că e slujbaș, că-i președinte.

În altercație spinoasă
Sau într-o dragoste fierbinte
Bazată ferm pe jurăminte,
Chiar într-o teabă ticăloasă,

Minciuna e la ea acasă !

Rondelul perenității

În viață totu-i trecător
Ascultă inima cum bate
Și-n spiritul curat de frate
În timpul crud neiertător !

Zadarnic luxul din palate
Mereu coclit și sfidător ;
In viață totu-i trecător
Ascultă inima când bate!

Dar faptele devin carate –
Cristale, apă de izvor,
Nici când, niciunde fără moarte,
Spre un liman izbăvitor...

În mersul vieții trecător !

Rubaiaturi

Prezent neglorios

Când dragostea-ntre oameni își
pierde conținutul,
Degeaba le-amintim **frăția** și

Încet, încet se rupe a lanțului
verigă,

Frăția că devine tăcută precum
mutul!

Timp și spațiu

Nu dăm **timpul** înapoi, când
mereu lungește pasul
Măsurându-și veșnicia, neluând
în calcul ceasul;

Închistați în dogme seci, încă
batem pas pe loc,

Cu speranța-n altă lume
moștenind chiar și **Parnasul!**

Punct de sprijin

Cugetul mereu vibrează cât
viața e în noi,
Întrebările curg gărlă ca torenții

în șuvoi;
Doar credința-i punct de sprijin
În economia lumii ce sporește ca
un roi.

Reverie optimistă

Nici timpul nu-i bătut în cuie,
Nici viața nu-i izvor peren,
Secunda o vedem și nu e,
Venind, plecând cu-același tren.

Și tot mereu o nouă zi
O așteptăm ca pe-o licoare,
Încrezători mereu de-a fi
Copii în zi de sărbătoare.

O nouă zi spre țeluri noi
De **Cronos** viața ni se-mparte -
Dăm gânduri negre înapoi,
Speranța merge mai departe...

Țepele lui Vlad

Pentru hoți deprinși să fure
Obiceiul să le-nghețe -
N-ar ajunge o pădure...
De păcate să-i dezvețe!

Epitaful unui cui

A murit handicapat –
Un erou între piroane,
Tot lovit neîncet
De nemernice... ciocane!

Axiomă

Uneori doar o greșeală
Năruie un eșafod,
Când pe scara socială
Are prostul...cap de pod!

Atenție români

Alegem noi, noi pretendenți
Din a minciunilor uzină;
Cei vechi mereu tot repetenți
Cei noi... pe cale să devină!

Politica abuzului

Nemernicia e o *artă*-
Pe scara vieții... ia amploare,
Abuzului croindu-i poartă
Călcând destine în picioare.

Avea bunica . . .

de Aurelia Panait

Avea bunica mea de toate:
 Avea o prispă cu mușcate,
 Avea fântână, pâine, sare,
 Avea putere și răbdare.
 Avea credință și iubire
 Și-un dor nespus de nemurie,
 Avea un cal la o căruță,
 Și lapte bun de la văcuță.
 Avea povești nenumărate
 Și cântece nemaicântate,
 Și le spunea adeseori
 La clacă și la șezători.
 Avea o sobă, un vâtrai,
 Avea și gura mea de rail...
 Nu mai găsesc ce a lăsat,
 Căci satul s-a modernizat:

Nu mai zărești ca altă dată
 La geamuri floarea de mușcată,
 Văd atârinate la balcon:
 Begonii și rhododendron....
 Fântâna e necurățată,
 Căci se consumă apă plată.
 Văcuțe sunt puține-n sat,
 Bem lapte pasteurizat.
 Căruțe vezi foarte puține,

Dar te-întâlnești cu limuzine.
 Nu mai există șezători,
 Cu basme și cu ghicitori,
 Pe potecuța spre vecini
 Crescut-au spini și mărăcini
 Căci avem facebook și așa
 Știm noi a socializa...
 Nu mai avem deloc răbdare,
 Bisericile sfinte-s goale,
 Porunca dată, să iubim,

Deloc nu ne-o mai amintim!
 Bunico, satul de poveste
 Azi îl vedem, dar nu mai este...

Obs.: Fumoasă și mișcătoare
 imagine în totalitate. Felicitări și
 gânduri curate de la noi pentru
 toți.

P.S. Și eu cu frate-
 meu mergând
 în satul bunicilor
 l-am perceput ca
 o istorie zgâriată
 pe toate fețele, iar
 noi ne-am simțit
 transferați din mit
 în istorie. Vasile
 Ponea

Gara

Radu Daniel

În mulții ani care trecuseră, mersese cu trenul de acasă la serviciu și de la serviciu acasă, încât nimic nu îl mai mișca în această gară monotona. Era un profesor care predase ani la rând atâtor elevi o materie devenită tot mai plictisitoare, generație după generație; filozofia... Venea cu același tren care oprește dimineața în gară și îl ia și pe el din locul acesta neimportant, apoi pleacă și îl duce, la fel, zi de zi, traversând un peisaj care a devenit atât de obișnuit, cu lucruri și oameni pe care îi revede, aceiași, încât a ajuns să nici nu-i mai observe.

O întregă lume îi păruse interesantă cândva, însă acum, din ce în ce mai mult, aceeași lume se retrăgea din memoria lui ca și cum nu ar fi existat, ca și cum timpul ar fi șters, încetul cu încetul, culorile acestui tablou ce exprima viața sa de bărbat însurat, cu trei copii, cu o nevastă pe care o iubea încă, cu tot ce se află în jurul unei ființe ca el.

Nimic nu-i mai atrăsese atenția de ani de zile, totul se transformase într-un automatism. Însă o gară mică poate câteodată să aibă parte și de lucruri care sfârâmă liniștea obișnuinței. De câte-va zile, dimineața când pleca de acasă, în urma sa mergea o femeie, întotdeauna îmbrăcată lejer, cu trăsături care nu au nimic special, ceea ce-l făcuse să nu fie interesat, dar, ca orice lucru care se repetă, chipul femeii îi invadase memoria și îl determinase să se concentreze mai mult asupra necunoscutei.

Se gândise inițial că poate e cineva care are același drum, merge cu același tren. Însă, ceva îl neliniștea, se simțea urmărit de o femeie care apăruse ca din senin în calea sa. Gândul acesta i-l alimentase și faptul că aceasta, în fiecare seară, la aceeași oră, apărea pe peron și se așeza pe banca din apropierea lui și aștepta același tren, fără să vorbească cu cineva, fără să privească pe cineva...

„Trebuie să aibă un program asemănător celui al meu dacă merge acasă cu trenul ăsta”, își spusese să-și alunge gândul bănuitor. „Mda”, continuă, „pentru un program normal de lucru, trenul acesta era exact ce avea nevoie să se întoarcă la familie”. Respinse restul gândurilor și se concentră asupra angajatului feroviar care lovea cu ciocanul în roțile unui tren ce sosise în gară și mergea în direcția opusă celui așteptat de el. Nu prea înțeleșese ce avea acest om de făcut, dar nu insistă în analiză

și își trecu privirea peste linia ferată din fața peronului al treilea, pe lângă acar și o fixă pe geamul chioșcului de ziare. Era închis. Știa. La ora asta, bătrânelul simpatic care vindea ziare și reviste - pe care le cumpărau din ce în ce mai puțini oameni din cauza imbecilităților ridicate la rang de adevăruri universale ce umpleau hârtia - trebuie să fi ajuns deja acasă.

Îi era foame. Puțin. Mâncase frugal, iar acum voia să ajungă acasă, să ia masa cu familia. Îi plăcea să fie la masă împreună cu soția și copiii. I se părea un ritual burghez de care nu avusese parte până avusese propria-i familie, însă acum putea da curs acestei plăceri simple. Care îl împlinea. Avea o familie unită. Se iubeau unii pe alții într-un fel pe care nu-l vedeai la mulți. Era un fel de nevoie de prezența celorlalți, sentiment pe care îl împărtășeau toți în familia sa.

Deschise geanta cumpărată de soție și copii anul trecut de ziua lui și-și scoase telefonul. Glisă pe ecran, apoi se răzgândi și îl închise. Îl băgă în geantă.

Realiza că făcea aceste gesturi doar pentru a nu se mai gândi la femeia pe care o vedea seară de seară, timp de o lună de zile, pe același peron cu el, așteptând același tren, așezată invariabil pe banca din apropiere, cât mai lângă el, auzindu-i respirația. Deși nu făcea decât să privească înainte, aiurea, într-o așteptare cuminte a trenului, îi simțea totuși privirea lipită de ceafa sa, chiar dacă era imposibil căci nu-și întorsese capul spre el deloc. Începea să îl deranjeze prezența acestei ființe lângă el.

Îi venea să se ridice și să meargă la ea, să-i zică în față de ce-l urmărește, „s-a întâmplat ceva?” dar nu, nu făcu asta. Ce l-a apucat, se apostrofă, femeia de lângă nici nu-l privește, iar ea este ca el, într-o gară, nici nu-i dă atenție, da, se înșeală, e o doamnă rezonabilă, cu o viață ca a lui poate, așteptând un tren să se întoarcă acasă după o zi de muncă, poate cu o meserie ca a lui, cine știe! Ce gânduri poate să-și facă! Se miră de el însuși.

Dădu vina pe rutină, pe plictisul care se instalează după atâta așteptare, iar pentru o vreme părăsi tot ce gândise cu privire la ea.

Femeia privea nemișcată. Aproape ca o statuie, o femeie pe bancă, într-o gară de

❑ oriunde, un simbol perfect al așteptării plictisite, resemnate.

Poate acasă o așteptau copii mulți, mâncare de făcut, haine de spălat, toate acele lucruri pe care le face o femeie angajată într-o căsătorie cu un bărbat obișnuit, cu o familie în care amândoi se sacrifică în numele copiilor, al mai binelui lor.

Ea tace și se uită în gol... Și, totuși, tăcerea ei are ceva misterios și neapărat în legătură cu bărbatul de pe banca din dreapta, cu profesorul de filozofie, care acum și-a aprins o țigară, și-a aranjat pălăria pe cap și a puffat lung.

Clipele trec greu într-o gară cu puțină lume, o lume absentă, cu chioșcuri închise seara devreme, cu lumină puțină și difuză, cu liniște desăvârșită între sosirea și plecarea trenurilor.

Gândurile referitoare la femeia străină îi revin bărbatului, aflat la un pas de a se ridica de pe bancă și a se îndrepta spre ea, dar neașteptat, chiar atunci, trenul se auzi alergând pe șine, șuierând de câteva ori scurt...

Urcă în tren și nu se mai uită în ce vagon urcase și ea. Nu voia să-l mai intereseze. Îi venise în minte chipurile celor de acasă și pentru moment dădu uitării pe necunoscuta care-l însoțea în călătoria sa obișnuită. Își spuse că mâine o s-o abordeze și-o să afle ce e cu ea...

*

Ca și cum i-ar fi citit gândurile, străina părea că voia să-i dea pace, căci a doua zi nu o mai văzu în drumul său spre gară. Își imaginează că are o zi liberă, însă, una peste alta, nu contează, era important că nu o mai simțea în spatele său, pretutindeni.

Același lucru se întâmplă în următoarea zi. Ea nu venise în gară, nu o văzuse cel puțin. Poate e bolnavă, își zise, apoi nu se mai gândi la ea. Nici seara, la întoarcere, nu o văzu.

Timpul și lipsa constantă a cuiva din imediata apropiere sunt prieteni buni și, invariabil, duc la uitare, la ștergerea din memorie a tuturor aspectelor legate de un lucru sau de o ființă, care nu a exercitat o profundă influență. Însă, de data aceasta, lucrurile nu stăteau așa. Femeia necunoscută îi afectase cumva existența, căci îi tot apărea în minte. Nu ca urmare a vreunei atracții, nu, deloc, ci altceva, neînțeleș, îl făcea să o caute cu privirea printre trecătorii prin gară, peste linii, prin fața chioșcurilor, de-a lungul liniei ferate, peste câmpii, ca într-un vis pastelat. Printre acei călători veniți ca și el în această gară neimportantă, un timp

asa de lung, încât acum îi erau aproape indiferenți. O lume mișcându-se în propria-i absență...

Poate că femeia aceea nu fusese decât o altă pată de culoare într-un tablou învechit. Cu gândul acesta, bărbatul își începu sfârșitul de săptămână, cele două zile libere, iar cei de acasă îl făcuseră să uite de cea care avea să devină o obsesie. O întâmplare ciudată. Pentru că nu era nimic din ce ar fi putut fi o întâlnire voită cu o femeie, nu putea fi vorba despre vreo atracție spontană, unilaterală sau reciprocă, intuită cel puțin, ci pur și simplu o întâmplare căreia, din cauza monotoniei vieții, ajunsese să-i dea conotații de supraveghere...

*

Luni dimineață, profesorul de filozofie plecă spre gară, în ritmul său obișnuit, cu un tonus proaspăt, cu același pas hotărât ce l-a ajutat să nu întârzie niciodată în toți acești ani. Însoțit de geanta sa plină de cărți și de alte lucruri pe care le așeza ordonat pe pupitru când preda. Pe care o schimba dintr-o mână în alta, la intervale aproape regulate.

Drumul spre gară, pe alei printre blocuri, pe străduțe înghesuite, îl parcurgea ca dintr-un vechi reflex, aproape că traversa fără să se asigure, fiindcă își reglase ceasul biologic încât acum ajunsese să traverseze în momentul când semaforul era verde.

Nu se mai gândise la străina ce parcă dispăruse. Însă, cumva și-ar fi dorit să vorbească cu ea, să se scuze că o bănuise degeaba, să afle ce lucra, din curiozitate, probabil că erau și vecini de cartier, da, ar fi întreat-o multe nimicuri care capătă importanță pentru un om ce-și trece viața într-o covârșitoare obișnuință, în spatele filozofiei neajutorate.

După o zi plină, predând aceleași lucruri de ani de zile și neștiind cât îl mai impresionează, când elevii acestor zile nu mai au răbdarea unei meditații, a unei transbordării din barca ce plutește pe apele unui lac pe puntea unei corăbii ce se leagăna amețitor, încărcată cu întrebări existențiale, pe oceanul răspunsurilor negăsite, seara îl ajunse pe profesor, ca de obicei, pe banca sa verde de pe primul peron, în așteptarea trenului spre casă.

Ca niciodată, nimeni în gară. Era ciudat. Se uită la ceas, aceeași oră la care ajungea tot timpul, nu mai devreme. „Unde sunt ceilalți?” se întrebă pasager, apoi își răspunse „cine știe!” ca și cum i-ar fi fost indiferent. Se uită spre lampa stălpului de iluminat din apropiere, în jurul căreia se agitau tot

☑ felul de insecte. Gândurile sale trecură ușor prin lumina difuză mai departe, departe...

La un moment dat, ținând geanta pe genunchi, se sprijini cu capul pe ea, punându-și obrazul drept peste mâinile încrucișate. Atunci, în stânga peronului, lângă tonomatul ponosit de cafea ordinară din care băuse dimineață de dimineață, o zări pe femeia pe care o crezuse dată uitării. De data asta nu pe banca de alături, ci acolo, lângă un tonomat de cafea. Privindu-l insistent. Nu ca până acum, când nu-și mișcase ochii într-o parte sau alta. Da, văzuse bine, femeia se uita la el cu o insistență ce ar determina pe oricine să-i adreseze banala întrebare „vă pot ajuta cu ceva?”

Nu mai stătu pe gânduri de data aceasta, profită de întinericul ce se înstăpânea, de lipsa altei persoane în jur, și se ridică de pe bancă.

„Bună seara!” spuse când ajunse în dreptul străinei.

„Bună seara!” răspunse femeia, continuând să-l privească fix.

„Nu v-am mai văzut de câteva zile”, zise bărbatul. „Mă gândeam că s-a întâmplat ceva, poate v-ați îmbolnăvit...Mă obișnuisem cu prezența zilnică”...

„Nu, nu am fost bolnavă”, îl întrerupse ea. „Eu nu mă îmbolnăvesc niciodată”.

„Aveți o sănătate de fier!” se arătă mirat profesorul de un astfel de răspuns, de siguranța în glas a acestei femei.

Tăcură preț de câteva clipe, apoi el o întrebă:

„Mergeți cu același tren, pe același drum... suntem vecini? V-ați mutat de curând în cartier? Iertați-mi curiozitatea!”

„Se poate spune și așa. Locuiesc demult acolo”, afirmă femeia.

„Dar nu v-am mai văzut”...

„Da. Nu m-ați văzut fiindcă nu a fost timpul”.

Nu înțelese ce spunea femeia asta misterioasă. Ea îl văzu nelămurit și, înainte ca el să o întrebe, îi explică:

„Eu am fost în apropiere de când v-ați născut, domnule profesor, vă însoțesc peste tot. Și, haideți, să ne tutuim, suntem de o vârstă. Nu mă faceți să mă doară veșnicia mea”...

„Cum adică?” rămase profesorul perplex.

„Nu toți ne naștem o singură dată”, accentuă necunoscuta.

„Adică?”, zise bărbatul. Tot ce știa despre filozofie era că nimeni nu abordase astfel problema

existenței, ca și cum cineva s-ar putea naște multiplu. Interesant! își spuse. Nu mai auzise o așa ipoteză. Deveni, însă, precaut.

„Eu m-am născut de mai multe ori și o să mă mai nasc tot de mai multe ori de acum încolo”, puse femeia sare pe rana din spiritul profesorului de filozofie. „De fiecare dată când un om se naște pe pământ”, continuă ea. „Doar așa pot trăi eu”.

Profesorul era uluit de asemenea minunăție, dar ceva neînțeles din interiorul său îi cerea să nu se grăbească cu concluzia în ce privea sănătatea mintală a femeii. Până la urmă nu făcea niciun rău, nu se manifesta altfel decât normal, ci doar susținea ceea ce și pentru un adolescent ar fi reprezentat aberații. În plus, apropiat fiind de ea, nu o bănuia de consum de alcool. Și, oricât de ursuz ar fi părut vreodată ca profesor de filozofie cuiva, nu era nici pe departe un tip fricos, ori veșnic interiorizat, ci era în stare să se aventureze în jocuri de felul ăsta și să participe activ la ele. În același timp, nu respingea ab initio pe cineva mai trăsnet la prima vedere în opiniile exprimate. Rămase totuși precaut și îi spuse necunoscutei:

„Deși este ciudată discuția asta, dată fiind pregătirea mea profesională, aș vrea să știu mai multe”, ceru profesorul. „De pildă, spune-mi dacă te naști o dată cu orice ființă, tot de atâtea ori mori?”

Femeia se uită la el ca la un copil mare, îl măsura, îi zâmbi pentru naivitatea sa, apoi îi spuse:

„Eu nu mor niciodată”...

Răspunsul îl blocă pe bărbat. Cine e nebuna asta din fața lui? Cu toate astea, nu pare sărită de pe șine! se gândi. Hotărî să continue jocul. Ce pierde?! Nimic. Și unde mai pui că îi plăcea la nebunie să discute pe tema asta la nesfârșit. Era ca o obsesie pentru el viața, moartea, toată această mișcare într-un ocean de liniște, care e acest neant, acest nimic care vrea cu tot dinadinsul să devină ceva, chiar și numai pentru o clipă... Se uită încă o dată la femeia ciudată din fața lui, căută urme clare de nebunie pe chipul ei frumos, în comportamentul ei de până acum, însă nimic, părea complet normală...

O interogă de dragul unei discuții pe tema lui preferată, căci, undeva în sufletul său, nu accepta că poate cineva să susțină asemenea grozăvie.

„Niciodată?!” întrebă ironic. „Ce rol ai pe pământ, de paznic al fiecăruia dintre noi?” continuă în același registru.

„Nu e cazul să-mi vorbești așa. Știi că analizezi dacă sunt nebună, dar gândește-te, aș putea fi cât timp vorbesc calm, nu îmi schimb starea atunci când mă contrazici, nu fac gesturi necontrolate? Pentru că știm amândoi la fel de bine că un om cu probleme psihice nu acceptă să fie contrazis și atunci își trădează adevărata capacitate de control, mai bine zis incapacitate. Ceea ce spun e adevărat. Cu fiecare nouă viață, cu fiecare nouă ființă, eu mă nasc din nou și din nou, la infinit și însoțesc acea ființă în priplul său pe pământ”.

„Dar cine”...

Nu apucă să termine, căci femeia se apropie de bărbat, îl luă de mână și-i spuse în timp ce el îi simțea răceala din palmă, din degetele ei înghețate: „Eu sunt moartea!” șopti ea.

Profesorul simți că se prăbușește, vorbise mult despre moarte, și-o imaginase în diverse moduri, dar niciodată... niciodată nu se gândise că s-a născut o dată cu el, că îl însoțește prin viață, că ar avea grijă să nu se rătăcească în drumul lui ce inevitabil trebuie să se sfârșească în brațele unei femei ca ea. Moartea stă în umbră tot timpul! Strașnic străjer! Neobosit! „Nu, nu poate fi adevărat”, gândi, încercând să-și revină. „E o iluzie, îi e foame, gara e goală astăzi”, continuă să-și argumenteze sieși starea sa ciudată și ce i se întâmpla, încercând să deslușească motivul răcelii mâinii ei, gheața pe care o simțea când îl atingea...

Se uită la propria-i mână și era adevărat. O ținea pe acea necunoscută de mâna ei sloi.

„Moartea?!” îi scăpă și începu să tremure ușor.

„Da, eu. Nu te speria, eu doar te însoțesc prin viață”.

„Nu e vremea să”...

„Nu”, îl liniști femeia, „am fost mereu lângă tine. Numai că nu m-ai văzut”.

„Dar”, se bălbâi profesorul de filozofie, „acum de ce te văd?”

„Pentru că de ceva timp te gândești intens la mine. Am vrut să mă cunoști. Numai să mă vezi. Atât. Professore, fii bărbat, nu e cazul să fii speriat. Ți-am îndeplinit o dorință mai veche. M-am arătat ție. Nu m-arăt oricui. Puțini sunt cei care au curaj să dea ochii cu mine să vorbim! Și, fie vorba între noi, nu te supăra, dar trebuie să-ți atrag atenția, niciodată nu te pierzi cu firea în fața unei femei, indiferent cine ar fi ea!”

Îl bătu ușor pe umăr, cu mâinile ei mici, albe, probabil reci, nu-și mai dădu seama, nu simțise nimic prin haine.

Bărbatul se liniști la auzul celor spuse de femeia care îl uimise. Încă cu glas tremurat, spuse:

„Mă gândeam că a sosit clipa... Toate teoriile mele despre acest eveniment s-au năruit. Am crezut tot timpul că nu e decât o trecere într-o altă dimensiune existențială, că nu se poate să nu mai existe nimic după noi, că sufletul se va întoarce de fapt în tot ce este universal, acest sine uriaș, acest...”

„Nu”, îl întrerupse ea, „eu nu te-am căutat. N-aș fi venit nici în seara asta, dar tu ai vrut să vorbești cu mine, nu ți-a fost de ajuns că m-ai văzut. Ai știut tot timpul că sunt eu, acolo în adâncul ființei tale, însă îndoiala adăpostită de conștiința ta te-a împins să faci pasul”.

„Ce se va întâmpla mai departe?” întrebă profesorul, încă nelămurit.

„Voi fi mereu în preajma ta pentru că nu voi ști niciodată când e momentul să plecăm împreună. Nu te mai gândi la mine și vei amâna suficient acest moment. Totul depinde doar de tine” adăugă și se îndepărtă, făcându-se nevăzută în întunericul ce se așezase peste lume, lăsând în urmă un miros puternic de cafea, revărsat din tonomat.

Profesorul se depărtă și el de acel loc. Auzi venind trenul, șuierând, apoi îl văzu apropiindu-se, tot mai bine conturat... intrând în gară. Un ultim șuierat, un pufăit puternic...

Deschise ușa vagonului. Același vagon. Își căută locul lui printre călătorii din tren. Se așeză. Își puse geanta pe genunchi, se sprijini de ea și-și rezemă obrazul drept de mâinile încrucișate. Trenul șuieră din nou, de plecare...

Întâlnirea 2008

Gânduri de cititor

Despre Cartea D-lui Saioc – „Cartea biruie somnul și moartea”

Vasile Ponea

Cronică ritmată

M-am trezit citind o carte
despre somn și despre moarte .
Termenii m-au incitat,
Iar poetul mult prea grav
Este cert că vrea să spună
Că moartea-i încă foarte bună.

Căci grăbește pe pământ
Dragoste, coșmar și gând.
Altă dată de era
Tot așa ni se-nvedera :
Altă viață-n altă stare.

Doamne, de-un adio ne ferește
Cu asocieri de idei trăsnite ,
Cu paradoxuri prea cernite,
Uneori chiar izmenite.
Iar când se debarasează
Pe noi ne interoghează.

Cade-apoi în nostalgie
Ce pe noi ne sâcăie...
C-a făcut multe în lume
Și de acum n-o să mai facă,
Că va pupa singur moartea
Și în veci el o să treacă.

Dă doar sfaturi stând pe-o cracă,
Știind că nimeni n-o să-i placă.
Legat de pământ străbun
Prea se crede de acum,
Că va fi-ntr-o bucurie
Pentru neamul nostru bun.

Cu iubirea prinsă-n stanțe
Într-o limbă strămășească.
Ne va cerne duhul nostru
De la prea mare distanță.
Noi vom duce ca el dorul
Cu-acel simbol... tricolorul.

Suntem noi prea inimoși
Dar vecinii-s veninoși.

Și ne spun că au pretenții,
Că-s mai mari și fac invenții
Și ca un avatar pe față
Suntem condamnați pe viață,
Fără drept de-apel și chiar
Fără să avem habar.

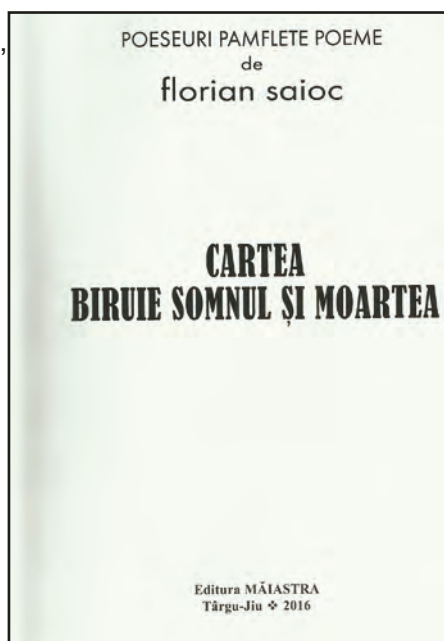
Pentru noi e de mirare
Pedeapsa cu suspendare,
Doamne, poate de la moarte!...
Dar nu de la-ndemănare.
Șefi avem destui în viață
Ce se târguie ca-n piață,
Iar noi, mereu tot la mijloc,
Până-odată luăm foc.

Paradoxul e și-a fost,
Ne conduce neamul prost.
Doar visători cu poezia
Fac cultură-n România
Și se roagă Celui Sfânt
Pentru pace pe pământ.

Toți trăim cu steaua noastră
Cu iubirea drept pavăză
Sunt destui – lume-i neroadă
Din adevăruri stă să cadă
Din ierarhia clasică.

Se cade mult în derizoriu:
Copii se nasc și n-au părinți,
Pe cei bătrâni îi scot din minți.
Mai mulți cei ce mor îs
Decât copiii nou născuți.

Și-n douăzeci de ani în țară
Vor fi numai cărunți la bară.
Și-o altă filă, să se înțeleagă
Că duh cu duh la noi se leagă
Țărână de țărână
Trecând așa probabil
În veșnicii mână în mână.

Florian Saioc

pământ străbun

scriu așa cu bucurie
 că odată într-un fel
 voi fi una cu pământul
 mă voi confunda cu el
 și atunci ca el fiind sper și cred
 că voi putea
 să-l transmit cum am dorit
 întru veci iubirea mea
 dee aceea vă rog eu pe oricare
 pe oricine
 când din viață mă voi stinge
 puneți mult pământ pe mine
 că trăiesc de pe acum
 bucuria cea mai rară
 pentru neamul meu voi fi
 râu și ram pământ
 și țară
 mă ce mândru am să fiu nu pot încă
 să vă spun
 când urmași fără de număr m-or
 numi **pământ străbun**

lațul papion

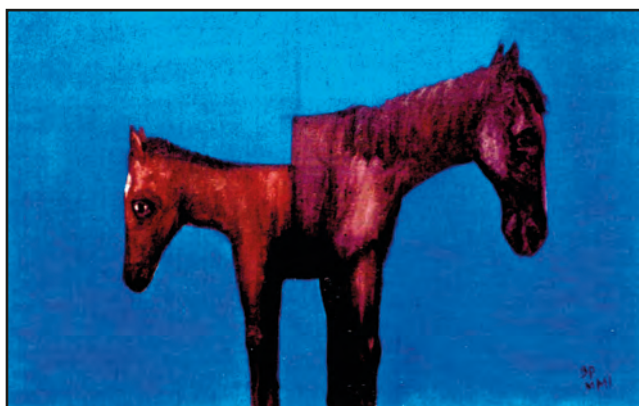
Motto : bă fraților durerea-n mine-i cât Muntele Parâng dar astăzi mă revolt și urlu nu mai plâng

politica lăsați-o să vă intre-n casă
 chiar dacă știți că-i c. că-i mincinoasă
 primiți-o studii-o că-l frumoasă
 când clasa care-o face are Clasă
 când însă-i proastă strâmbă inferioară
 pe cei ce-o fac să-i dați rapid afară
 corupții hoții și incompetenții
 ce vor s-o facă radicand pretenții
 vă duc de râpă chiar cu tot cu țară
 de-aceea eu – ba un popor întreg
 nu știm ce să alegem – ce s-aleg ?
 că nu mai cred în frate în coleg

păi dacă și de-această dată iar
 aplic ștampila pe-un viitor tâlhar
 car în loc să mă slujească să conducă
 pe ce va pune mâna apucă și apucă
 și fură tot întruna fură fură
 aș vrea să dea mai bine-o semnătură
 că dacă-i prind nu-i duc la **pension**
 că-i pun de gât un laț drept papion
 și de-o să verse lacrimi cu găleata
 tot i-nnodăm cu lațul beregata
 și-atuncea sigur – Dumnezeu cu mila
 când am în stânga lațul și-n dreapta mea ștampila
 parcă-aș avea mai multă siguranță
 în mine cel puțin și în instanță
 p.s. atât cât vor fura conducătorii
 nu o să ne fie bine nouă și nici țării
 de hoți și de corupți nu vom avea scăpare
 de nu-i aducem la spânzurătoare
 eu seama-mi dau că e barbar remediu
 dar ei ne-au readus în evul mediu

semne

simt brumă cum pe oase mi se pune
 și mă tratez cu picături de soare-apune
 zăpadă a căzut pe tâmpla mea
 și tâmpla mi-o aud troznind sub ea
 și anii-mi cresc în viașa mea numeric
 eu îi serbez band cupe de-ntunic
 toți îmi urează încă « La mulți ani ! »
 iar mie anii ăștia-mi par tirani
 în suflet mi-a-ncetat orice furtună
 și nimeni nu-mi urează noapte bună
 ba toți sunt puși pe chef pe dans pe glume
 eu-s copleșit de-un somn din altă lume
 ai mei tot să petre vor să mă-ndemne
 ei nu pricep ce semne sunt aceste semne
 iar lângă mine-i fosta depărtare
 cu-a sa irezistibilă chemare
 și parcăo aud strigând pe Clio
 Florian adio s-a sfârșit adio

Nașterea mânzului, 2000

Poeme

Adriana Tomoni

Cufere de argint

Să cauți în cufere de-argint,
gustând din jarul de cuvinte,
te arzi sau flăcări mari aprinzi,
din șoaptele zidite-n minte.
Aleși sau răstigniți să scriem poezie,
să-ntindem sufletele la mezat,
pedeapsă ni-i răsplata ce-o să vie,
că am atins în versuri stele, cu păcat.
Zăresc doar ochii perlelor din scoici,
nu sunt surfer ce știe valul,
spiralic, nechemate voci,
dureri în palme-mi pun
și îmi arată malul.
Lacrima ce-mi curge pe obraz,
o pun în rima unui vers,
aripi îi cresc și-apoi îl las,
să plece lin în univers.
Iubirea-n taină o cunun,
în catedrale de cuvinte,
cu poezia o adun,
în cufere de-argint,
păstrate-n locuri sfinte.

Cădem în lume

Cădem în lume, să urcăm,
purtând ecouri ancestrale,
înnobițați cu mare dar,
sufletul ce veșnic nu moare.
Semințe-n noi de bine și de rău,
lăsați să semănăm ogoare,
timp măsurăm mergând mereu,
cu umbra noastră-nsoțitoare.

Icari cu aripi ceruite,
țintim umili către lumină,
ca nuferii dorim, fragili,
să ne-nălțăm din rădăcină.
Adeseori, renaștem din cenușă,
când o scânteie-a mai rămas
și mai deschidem înc-o ușă,
cu chipul trist și-nlăcrimat.
Ne bucurăm de mâna-ntinsă
și zâmbetul ce-ți dă puteri,
zici că viața nu-i învinsă,
când, suspinând, mai poți să speri.
Spre Flori de colț întindem mâna,
cu privirea către cer,
precum corăbii ce înving furtuna,
convinși că visele nu pier.

Aezii

Sărmani aezi ce-nșiruie cuvinte,
Arcadia visând pe înserat,
Cu lacrimi tristețile-s tivite,
Dar drumul, de vers e luminat.

Își umplu ulcioarele din visuri,
Extrag esențe din sublim,
Se-afundă până în abisuri,
Scoțând lumini din tristul țintirim.

Deschid ferești și te îmbie,
Să bei din sufletul lor blând,
Din versul ce zborul îți învie,
Ei stând smeriți în tainic rând.

Își picură nisipul din clepsidră,
Urcând cu greu spre înălțimi,
Luptându-se cu-a vieții hidră,
Hrănindu-se din palme de Treimi.

Ești

Ești vechi, de veacuri multe, înnoit,
Din ancestralul vremii plăsmuire,
Cu-n hieros gamos nenuntit,
În țări dilmune altoire.

Pântecul iubirii te-a creat,
S-aduci pe lume împlinire,
Cu sacre lumini cuminecat,
Al universului, sfântă zidire.

Să ne-mpletim în azurii veșminte,
Izvoare revărsate-n râu,
Oglindite-n cerul blând, cuminte,
Cu aștri agățați la brâu.

În noi, povara dulce a iubirii,
Efluvii de lumini arzând,
Înaltă curcubeiele-mplinirii,
Semne spre zenit, în taină așezând.

Captiv

Captiv în cercul poeziei,
Salvat de slovă, vindecat,
Arde-n lumina prozodiei,
Cioplind în vers, cu sufletu-mpăcat.

Celestă risipă de vrajă ascunsă,
Din sipeți de suflet plângând,
Pe tăvi argintate adusă,
Prin ferestre deschise de gând.

Ne-mbie să bem din izvoare,
Din adâncuri de suflet rănit,
Fluturi de albă ninsoare,
Pe-altare, frumosu-a zidit.

Iubind, ne-mbracă în iubire,
Se dăruiește făurind,
Pășește-ncet spre devenire,
Cu-azur de cer, mereu în gând.

Poezia

Poezia,
amprenta sufletească a poetului.
Urmele tălpilor umblând prin visuri.
Siajul zborului spre înalțuri.
Rana dorului.
Roua inimilor, izvorâtă din lacrimi.
Ruga născută din cuvânt.
Anafura ce ne curățește.
Vindecarea alinătoare.
Împlinirea unui vis.

Stropi dumnezeești

Stropi dumnezeești trimiși în viață,
Privim uimiți și învățăm,
În fiecare zi e altă dimineață,
Murim încet și înviem.

Umplem ulcioare de lut, căutând,

Izvoare ce-ncet ne înaltă,
Cu pași mărunți și sperând,
Urmăm a cerului povață.

Orice piatră o facem treaptă,
S-ajungem cu fruntea la cer,
Acolo, casa ne așteaptă,
Doar sus, descifra-vom al vieții mister.

Doctore

Doctore, pune-ți urechea pe sufletul meu
rogu-te și ascultă-mi simțirea.
Este gălăgie mare în mintea mea
dar sufletul, sufletul mi-e liniștit, în pace,
ca o biserică veche, de lemn, din vârful muntelui.
Cuvintele se joacă pe pajiștile mele verzi,
ca și mieii primăvara.
Se înghesuie la gura sufletului,
să iasă, să le prind în horă.
Le pun aripi doctore și le las să zboare, ca fluturii.
Colorații mei fluturi!

Știi doctore, eu sunt poliglotă,
vorbec noaptea cu luna, să-mi vindece furtuna,
vorbec cu stelele, să-mi înșire mărgelile,
ascult șoaptele pământului
și mângâierea veșmântului vântului.
Murmurul florii când înflorește,
îl aud și inima-mi crește.
Al norilor îl știu și plânsul cocorilor,
semnându-se pe creștetul zorilor.
Simt pulsul pământului pe carotidele râurilor.
Mă oglindesc în bobul de rouă
și mâinile-mi le spăl pe amândouă.
Aud pașii iubitelui meu printre aștri,
și știi doctore, îl văd umblând cu tălpile goale,
pe vechile străduțe pietruite din Toledo,
punându-mi încă o piatră, să-mi fie treaptă și
așteaptă.
Mă dor zilele fără el și plâng înserările în focul
asfințitului.
Mânjii lui, neînhamății lui mânji,
aleargă tahicardic prin atriile și ventriculele noastre.
Emisferele mele, nu cred că sunt surori.
Una îl cheamă pe nume și una îmi șoptește să fug,
nu știu unde anume.
Mă doare pasul timpului doctore,
pasul ce calcă pe zilele mele - și piere.
Un lăstun mi s-a cuibărit
între claviculă și omoplatul stâng
și se zbate, târziu în noapte.
Pun căpăstru de argint visurilor doctore
și nu le las să spere.

☑ Nu vreau să plângă ca sălciile pletoase,
cu nuferi, în locuri duioase.
Mi-e frig doctore, mi-e iarnă și apoi mi-e vară,
cu macii arzând, frisoane doctore
și mai ales mi-e tristă toamnă.
Dorul? Aleargă nebunul, bunul,
între mine și el, pe un curcubeu de oțel.
Unii spun că am boala aceea cu sufixul „bună”,
Eu zic că sunt bolnavă de poezie, doctore.
Spune ceva! Hai, nu mai sta!
Lasă-mă doctore, nu mă trata de acest microb,
ce m-a făcut rob, mi-e bine așa,
cu mâna pe-o stea.

Am prins veșnicia

Te zăresc umblând prin odaie.
Podul palmei mele
a luat forma chipului tău.
Degetele mele
ți-au mângâiat zborul sprâncenelor.
Am prins veșnicia în
clipa când privirea ta caldă,
strălucea de iubire,
ascunzându-mă sub pleoape.
Îți simt căldura respirației pe tâmples.
Și-apoi, primii zori de zi
mi-au luminat visele,
trezindu-mă.
Era rouă pe flori
și florile plângeau.

Frumoasă...

Frumoasă, neasemuit de frumoasă,
perfidă, insistentă, îmi zâmbește
și-mi pune un mac sub sânul drept.
În ochi, direct mă privește
și-mi arde retinele cu farmecul său.
Valuri de mare aud între ciocan și nicovală
în seară, parcă-i o moară,
ce mă coboară într-o vârtoare,
fără asemănare... și doare.
Și-a uitat mâinile la mine în atrii și ventricule
și aleargă tahicardic, uneori, până-n zori.
Râurile de la picioare,
mi le-a presărat cu floare albastră de cicoare.
Căușele ce poartă apa vieții la mare,
sunt colmatate de dulceață amăgitoare și sare.
Îmi face inventarul lacrimilor
și-mi spune că n-am plâns destul,
mai trebuie să trec prin valea asta
cu nume-nlăcrimat o zi, o oră, un oftat,
nu știe bine, și-apoi o să mă cheme, la vreme.

Valsează frumoasa, prin toate sălile de bal,
întinzându-și trena mătăsoasă, parșivă, duioasă.
Îmi numără iar zilele și stă pregătită să mi le secere,
mi le cere, ca pe-o avere și pentru o vreme, iar
piere.

Mi-e dor de Tine

Mi-e atât de dor de Tine, Doamne,
și sunt atât de tristă!
Trimite-mi, rogu-Te, un înger
să mă țină între aripile lui.
Mi-e atât de frig de viață, Doamne,
și-mi sunt amare buzele de lacrimi.
Pe cărarea mea, sunt doar spinii rujilor,
cu florile veștede.
Îmi sângerează călcâiele de atâtea căutări
și umbletul mă doare.
Urc muntele și grohotișul îmi rănește gleznele.
În urma mea, înfloresc bujorii roșii de munte.
Văd, Doamne, Floarea de colț și n-o pot atinge.
Se-ndepărtează tot mai mult,
în timp ce mă apropii de ea.
De ce mă-ntorci iarăși la șesuri,
unde îmi ard tălpile de dogoarea soarelui
și-mi îngheață picioarele,
iernile cu priviri tăioase de gheață?
Urc și cad, la nesfârșit,
și mi-e dor de CASĂ, Doamne!
Arată-mi drumul.

Omul cu oul, sau Filozoful, 2001

O iarnă de coșmar

(Premiul al III-lea la Concursul „Alb Hoinar”, Ediția a II-a, februarie 2016, Vrancea)

Căsuța de la poalele muntelui părea gata să se prăbușească sub mormanul de zăpadă care o învelea. Veche și sărăcicioasă, cu zugrăveala scorojită peste tot și ferestrele afumate, prin crăpăturile cărora vântul se strecura cu nonșalanță, ori de câte ori prindea ocazia, se bucura acum de hăinuța nouă de nea, ca de un veșmânt neprețuit. O liniște de piatră plană ca o regină peste întinderea albă și pufoasă, neîntinată de picior omenesc, liniște tulburată, din când în când, de țipete și râsete de copii, care se auzeau din interiorul casei.

Deodată, ușa de la intrare se deschise cu un scârțâit scurt, izbindu-se cu putere de perete. O mogâldeată de băiețel cu ochii mari și verzi, ascunși sub gene lungi și stufoase de culoare roșcată, la fel ca sprâncenele, o zbughi afară. Era îmbrăcat într-un pulovăr vechi și scămoșat de atâta purtat și o pereche de pantaloni pe măsură. Să fi avut vreo zece ani, deși după privirea vioaie și șmecheră, îi dădeai mai mult, iar după trupul pipernicit, mai puțin.

- Unde fugi, mă Ionică? Vinoncoa, că te-oi răci și-apoi oi vede` ce curele ți-oi da! Parcă n-ai ave` alte încălțări, taman teneșii ăia ruptți i-ai găsât? se auzi o voce spartă de femeie, răcnind din toți rărunchii, de pe pragul ușii.

Băiețelul care tocmai avusese curajul să se aventureze pe covorul catifelat al iernii nu păru să se sinchisească de amenințările mamei. Se apucă tacticos să-și confecționeze, cu mâinile goale,

câțiva bulgări. Îi piti cu grijă după un butuc aflat în apropiere și așteptă, zâmbind ștregărește, cu ochii țintă la ușă.

Mama intrase deja în casă, bombănind de una singură ceva legat de „grijanie” și „brăcinar”. De la geam pândea o zgâtie de fată de vreo patru anișori, blondă cu ochii verzi, cu părul inelat și pielea albă ca laptele. Era Măriuca, sora cea mai mică a lui Ionică și frumoasa familiei, pe care o iubeau cu toții, ca pe ochii din cap. În curând își făcură apariția, unul după altul, de după ușa care se legăna ca o liană bătută de vânt, trei băieți, toți tunși la chelie, ca fratele lor.

- Haideți, bă, odată, să facem un om de zăpadă! le strigă Ionică nerăbdător. Cei trei se apropiară cu grijă. De la ultima șotie, când Ionică le turnase apă clocotită în cizmele de gumă, erau foarte precauți în ce îl privea.

Profitând de un moment de neatenție, Ionică își luă „proiectilele” făurite în ascuns și începu să-și împroaște cu ele frații. Pe unul îl nimeri drept în frunte, iar pe ceilalți, pe unde apucă. Se-ncinse o hârjoneală și o veselie de zile mari, veselie mai ales din partea lui Ionică, fiindcă iar le trase clapa. Trecură așa vreo trei ore, timp în care băieții se udară până la piele, fără să simtă frigul. Apucaseră chiar să clădească o jumătate de om de zăpadă, strâmb și vai de capul lui, săracul, dar cui îi păsa? În ochii lor, era cel mai frumos de pe fața pământului!

- Haidarâți la masă, că v-ajunge zbenguiala pe ziua de azi! Executarea! strigă hotărâtă mama din ușă. Era o femeie de

Camelia Ardelean

cel mult un metru și jumătate înălțime, destul de voinică și autoritară atunci când era cazul, altfel nu ar fi făcut față „armatei de prunci” lăsată în grijă de tatăl lor. Nu trebui să zică de două ori, că năzdrăvanii, lihniți de foame, intrară în fugă și se înghesuiră în jurul mesei, înghiontindu-se, de când se apucară de mâncat, până la ultimele resturi de mămăligă cu fasole din strachină.

Masa se termină, ca de obicei, în chiote și hârjoneli, dar nu înainte ca mama să-și toarne încă un pahar de pălincă (al câtelea o fi fost, al treilea?), nărav moștenit de la soacra ei, care o învățase că „pălinca îți înveselește viața și îți descrețește fruntea la nevoie”. Uită, însă, să-i spună că efectul „leacului miraculos” e de scurtă durată și că, după ce dispăre, pârdaľnica de viață e chiar mai cenușie decât înainte. Seara se încheie cu o rugăciune spusă de mamă cu voce tare, în timp ce băieții chicoteau și își dădeau ghionturi pe sub masă.

- Ia mai terminați, că acu` iau brăcinaru` la voi și vă croiesc de nu vă vedeți! se răsti ea. Băieții la adus lemne, fetele la spălat vase, executarea (ăsta era cuvântul ei „magic”, atunci când voia să se facă ascultată), că acuși ne trezim cu tată-tu că intră pe ușă

și la noi îi ca în grajd!

Argumentul fu suficient de puternic, ca să îi ridice pe toți deodată de la masă. Îl vedeau destul de rar pe tatăl lor, cam o dată la câteva luni, când venea de la pădure, unde lucra ca tăietor de lemne sau pe post de om bun la toate, iar zilele astea se împlinea sorocul să vină și nu voiau să îl supere tocmai acum.

- Ați venit, mă, cu lemnele, că acuși se stinge focul? insistă mama, când îl văzu pe Ionică moțând lângă soba din fier, care încălzea toată casa.

- Mamă, pe mine m-o cam luat cu frig! răspunse el zgribulit și se trase mai tare lângă plită.

- Ei, na, ia uite cum l-o pleznit lenea! spuse mama neîncrezătoare, mângâindu-l pe chelie. Mă copile, tu arzi! se neliniști ea, după ce-l atinse. Ia bagă-te-n pat, să-ți pun un ștergar ud pe frunte! Nu trebui să-i spună de două ori, că Ionică se și cuibări sub pătura de lână, tremurând ca varga.

- Eu ți-am zâs să te-mbraci, da' n-ai vrut, c-așa știi tu s-ascuți de mă-ta! se lamentă ea, vădit îngrijorată, în timp ce-i punea compresa. Hai, la culcare toți, că mi-ați mâncat zălele! Asta nu fu valabil însă și pentru ea. Toată noaptea stătu la căpătâiul copilului, care începu să tușească și să respire greu, dându-i ceai de soc și udându-i, din când în când, compresa. Degeaba, dimineața Ionică ardea ca focul și abia mai avea putere să se dea jos din pat.

Ziua decurse într-o liniște neobișnuită și fără nicio schimbare în bine pentru Ionică. Frații vorbeau în șoaptă, să nu-l obosească, cu ochii țintă la ușă, doar-doar o veni tatăl. Niciun semn, însă, liniștea trona peste întinderea albă, ca o regină mută,

aducătoare de nenorociri.

A treia zi, dis de dimineață, mama nu mai rezistă și le spuse fetelor mai mari:

- Sofică, tu vii cu mine, Lenă, tu rămâi să ai grijă de prunci! hotărî ea.

- Da' unde-om mere, mamă, pe vremea asta, că ninge de nu vezi la un metru nainte ochilor? întrebă Sofica, speriată.

- L-om duce pe Ionică în haltă, să luăm trenu' spre oraș, draga mamei, că altă cale nu-i! Acolo or fi doftori buni, să-i dea ceva leacuri, să-l facă bine, că acasă ne moare cu zăle! o lămuri ea. Se apucă să-l îmbrace grăbită pe băiat. Îl înfoli cât putu mai bine, apoi îl înveli pe deasupra într-o pătură de lână.

- Îs patru kilometri până-n haltă! Cum îl ducem, căruța îi la tata și afară îi neaua până la genunchi? întrebă Sofica, uimită.

- Nu-i bai, ne-om descurca noi, ne-o ajuta bunu' Dumnezeu! o încurajă mama, încurajându-se pe sine, în același timp. Apoi îl luă pe Ionică în spate și ieși afară.

Înaintau foarte greu. Peste noapte ninsese întruna și pătura de zăpadă avea aproape jumătate de metru înălțime. Sofica mergea înainte, să croiască drum, iar mama venea după ea gâfâind, cu Ionică în cârcă. Drumul dură câteva ore, cu tot cu pauze. Ajunseră în haltă către amiază. Mama era sfârșită, abia mai respira. Mai trebui să aștepte vreo jumătate de oră, până veni trenul. Făcură aproape două ore cu personalul până în oraș. Acolo găsiră un șofer care se îndură de ei și îi duse direct la spital. După ce îl consultă pe Ionică, doctorul fu destul de rezervat:

- Băiatu' ți-o răcit la plămâni, trebuie să rămână aici, să-i dăm leacuri! Vino peste

vreo săptămână, să vedem cum reacționează la tratament! Du-te să-ți vezi de prunci până atunci, de el avem noi grijă!

Ilona abia se stăpâni să nu-i dea lacrimile. Nu fusese niciodată despărțită de vreunul dintre copii. Îi mulțumi doctorului și îl rugă să-i facă băiatul bine, apoi îl sărută pe Ionică apăsător, de bun-rămas și fugi repede cu Sofica la tren. Ajunseră acasă frânte de oboseală și înghețate de frig, către miezul nopții, când dormeau cu toții.

A doua zi, dimineața, copiii se buluciră curioși în jurul mamei, nerăbdători să afle vești despre fratele lor. Ea îi liniști cum se pricepu mai bine, dar ochii îi trădau îngrijorarea, iar ei simțiră asta, motiv pentru care ziua trecu într-o tăcere chinuitoare.

Spre seară, se auzi zgomot afară, apoi pașii cuiva care se scutura de zăpadă în fața casei. Dintr-o dată, ușa se dădu de perete și un uriaș își făcu apariția, aplecându-se mult ca să poată pătrunde înăuntru.

- Tati, tati! țipară băieții cu bucurie, împingându-se unii pe alții, să-i sară în brațe.

- Haidarăți la tata, crailor! râse uriașul, scuturându-și hainele și părul de neaua înghețată. Apoi îi cuprinse pe toți deodată în brațele lui imense și îi sărută, pe rând. Da' unde-i Ionică? întrebă neliniștit.

- Bine că te hotărâși să mai dai pe-acasă, Niculaie, acu', în pragu' Crăciunului! interveni mama cu reproș. Unde să hie, acolo unde trebuia să-l duci tu! și îi po-vesti de-a fir a păr toată istoria.

- Da' tu de ce n-avuseși grijă de el, să nu răcească, doară altă treabă n-ai? îi întoarse Niculaie reproșul.

- Ia nu vă mai ciondăniți! sări

Lena, neștiind cui să-i țină partea. S-o face bine, că-i tânăr! De-al` dată să fie mai cuminte, ca să nu mai pățască de-aiestea! făcu ea pe dura, privindu-și frățiorii cu subînțeleș, ca un profesor care spera că elevii își învățaseră lecția.

Se liniștiră ca prin farmec și, preț de câteva clipe, se lăsă o tăcere deplină.

- Măi muiere, noi n-om duce-o bine cu comuniștii ăștia! schimbă Niculaie subiectul, de frică să nu se ia iar la harță cu nevasta.

- Da` ce-i baiu`? întrebă Ilona mirată.

- Nici n-or pus bine mâna pe putere, că vor să confiscă averile oamenilor, să-i lase în turu` gol! o lămurii el cătrănit.

- Poi și ce treabă avem noi? Suntem săraci lipiți, abia ne ducem traiu` de azi pe mâine, ce să ne ieie, zălele? întrebă Ilona, nedumerită.

- Mă femeie, da` ușoară mai ești de minte! își pierdu Niculaie iar cumpătul. De hectarele de pădure primite de la tată-tu uitași? Dacă ni le-or lua comuniștii, ce-om face? Alea îs siguranța noastră pântru zăle negre! Eu, decât să le dau ceva, mai bine mor, să știi! își vărsă el năduful.

- Taci, mă omule, nu mai grăi de-aiestea, că spării pruncii! îl ocări Ilona. Om vedea noi ce-om face, amu` du-te și mânâncă, doară oi fi flămând după atâta drum!

Niculaie se conformă, simțindu-se dintr-o dată sleit de puteri. Ciuguli ceva pe fugă, apoi merseră cu toții să se culce, mai devreme ca de obicei. Deși nu se văzuseră de vreo trei luni, evenimentele neplăcute din ultimele zile le cam tăiaseră chefel de vorbă.

A doua zi, abia se crăpă de ziuă, că se auziră bătăi zdravene în ușă:

- Niculaie, deschide, mă! Hai, că avem o vorbă cu tine! strigă o voce autoritară de bărbat.

Niculaie sări din pat ca ars, își trase repede nădragii pe el și deschise furios ușa, curios să vadă cine-i stricase odihna.

- Ah, tovarășu` Mitică, matalle erai? întrebă el cam neliniștit, nu de alta, dar de câte ori acest funcționar al Primăriei apărea pe undeva, aducea cu el numai ne-cazuri. Da` care-i baiu`, de mă sculași din somn` nainte de cântatu` cocoșilor?

„Tovarășu” nu așteptă să fie invitat, împinse ușa și intră, aducând cu el încă trei gealați, cu fețe ciudate și ochi iscoditori.

- Niculaie, am auzât că te lăudași pe la vecini că nu vrei să dai dărăbu` tău de pădure la stat! Drept îi? Acu` îi dată lege, mă, statu` suntem noi, nu mai avem chiaburi! Să faci bine să te supui, că de nu, meri la pârnaie! Adusărăm cu noi niște hârtii, să le semnezi! spuse Mitică și dădu să pună un dosar pe masă.

- Ba n-oi semna nimic! se oțărî Niculaie mohorât. Eu nu-s chia-bur, am șapte prunci, pădurea o fân pântru ei! Statu` ce mi-o dat mie? Nimic! I-oi vinde-o, dacă îmi plătește bine, da` pă dejaba nu!

- Da` cine te-o pus să-ți faci atâția plozi, te-am pus eu? Asta nu-i treaba noastră! Auzi, ce obrăznicie, să încerci să faci comerț cu tovarășii de la partid! Nu ți-i rușine? Semnezi au ba? insistă Mitică, căruia îi sărise muștarul rău de tot.

Niculaie dădu ferm din cap, arătând că hotărârea lui e deja luată. Mitică făcu un semn discret însoțitorilor lui, care

atâta așteptară: puseră mâna pe Niculaie și-l traseră cu putere spre ușă. Acesta se împotri-vi vehement, iar gealaților nu le fu ușor să-l țină, căci aveau de-a face cu ditamai omul. Se luptară așa câteva secunde bune, până ce Niculaie reuși să scape din strânsoare și-l trânti pe unul dintre ei de perete. Omul, furios, scoase un pistol din buzunarul hainei și îl îndreptă spre el. Lui Niculaie atâta îi trebui, ca să se înfurie și mai tare:

- Te pui cu mine, mă hoțule? Grijania mamei voastre de bandiți! Nu vă mai satu-ră Dumnezău! și sări ca un ghepard la atacator, să-i ia arma din mână.

- Niculaie, ogoaie-te, mă! Dă-o-ncolo de pădure, ducă-se pă pustii! strigă Ilona cât o ținu gura, încercând să-i despartă. Copiii începură să țipe și ei de-a valma. Era un vacarm îngrozitor, presărat din belșug cu înjurături din toate părțile. Deodată, se auzi o împușcătură. Pistolul se descărcă brusc în abdomenul lui Niculaie, străpungându-i ficatul. În secunda următoare, acesta căzu ca secerat, iar cămașa de pe el se îmbibă de sânge, un sânge negru și gros.

Ilona scoase un țipăt și se prăbuși pe podea, lângă soțul ei. Copiii începură să plângă în cor, iar Măriuca îl strângea de mână, rostind printre lacrimi:

- Tati, trezește-te, tati! Nu înțelegea ea prea bine ce se întâmpla, dar după reacția celor din jur, bănuia că era vorba despre ceva grav.

Tovarășu` Mitică și însoțitorii lui ieșiră val-vârtej pe ușă, făcându-se nevăzuți, înainte de a mai apuca cineva să le adreseze vre-un cuvânt. Niculaie gemu încet, apoi mișcă puțin degetele, semn

că voia să spună ceva. Făcură cu toții liniște.

- Să ai grijă de prunci, că eu m-oi duce... la Tătuca! rosti el abia șoptit, cu o grimasă de durere pe chip, fixând-o cu privirea pe Ilona. Să nu semnezi nimic, orice ți-or zăce! Auzi? Nimic! Ionică... Doar atât mai apucă să spună, în timp ce îi mângâie cu privirea pe toți, apoi își dădu duhul, strângându-o pe Măriuca ușor de mână, ca de rămas-bun.

*

Crăciunul și Anul Nou trecură pe nesimțite, într-o liniște mormântală. Cu hainele și sufletele cernite, locatarii căsuței uitate printre troiene nu mai trebuiră să-și facă griji cum îi vor da lui Ionică vestea neagră despre moartea părintelui său. Se stinsese în spital, la o zi după tatăl lui, chiar de Crăciun, când împlinise zece ani, fiind prea slăbit să suporte tratamentul.

Ilona stătea împietrită la masă, înconjurată de cei șase copii rămași. Era tot ce mai avea și numai datorită lor nu înnebunise de durere. Credea că i se terminaseră necazurile, dar se înșelase. Peste câteva zile, avea să-i trimită pe băieți la o casă de copii din județul învecinat, la insistențele fratelui ei, care i spusese că aceasta era singura soluție, ca să nu moară cu toții de foame. Fetele cele mari urmau să-și caute de lucru la oraș, să-i poată trimite bani, ca să o crească pe Măriuca.

Numai Dumnezeu știa ce le mai rezerva viitorul! Cu sufletul destrămat, familia de la poalele muntelui se ținea de mână, într-o rugăciune mută, ca un scut viu împotriva încercărilor ce aveau să vină...

Entropie 1 (Focul), 2010

Poeme într-un vers

Paula Romanescu

Ce sensuri stranii ascund cuvintele ! Ascultându-le cu sufletul, afli neconținuta lor zbatere de a se întoarce în lumina dintâi din care s-au ivit...

Étrange le sens que les mots cachent ! En les écoutant de son cœur, on apprend leur peine incessante de retourner dans la lumière première dont ils naquirent.

Autobiografie

Eu trec sub cerul lumii – umbră printre cuvinte.

Autobiographie

Je passe sous le ciel du monde – ombre parmi les mots.

Abecedar

Întâia înclinare a frunții sub cuvânt.

Abécédaire

Première inclination du front sous le poids du savoir.

Bătrânețe

Să vezi cu ochii minții, s-auzi cu inima.

Vieillesse

Voir par les yeux de la raison, entendre par le cœur.

Bogăție

Să arunci în patru vânturi agoniseli de gând.

Richesse

Jeter aux quatre vents les graines de la pensée.

Cer

Răsfrângere-n albastru a zborului de gând.

Ciel

Au vol de la pensée, reflet de l'infini.

Credință

Să știi că veșnic norul se-ntoarce la izvor.

Certitude

Savoir que les nuages rentrent tous à la source.

Destin

Inutil orice zbuțum. Facă-se voia Ta !

Destin

Plus rien à faire, mon âme, tout est déjà réglé !

Dimensiune

O, Doamne, ce înaltă e ruga robului...

Dimension

Seigneur, combien grande la prière des petits...

Dumnezeu

Ne-a dat chip după chipu-l și totuși nu-L cunoaștem...

Dieu

Visage de Son visage, nous sommes Ses fils aveugles.

Elev

Culegător de roade ce-or înflori cândva.

Élève

Cueilleur des fruits amers qui vont fleurir un jour.

Generozitate

Să pui viță de vie la margine de drum.

Générosité

Planter la vigne pour la soif de tous les inconnus.

Imanență

Ori cerșetor, ori rege, o vamă tot te-așteaptă.

Immanence

Clochard ou roi, la mort ne s'en soucie nullement.

Iubire

Senină taină-n care pasărea-suflet cântă.

Amour

Mystère serein dans lequel l'âme-oiseau chante toujours.

Iris

Pajiște a privirii cu jaruri albăstriei.

Iris

Pré du regard aux flammes bleues de fraîcheur.

Înfruntare

În orice zbor căderea pânđește răbdătoare.

Confrontation

Dans chaque envol la chute attend patiemment.

În ANUL BRÂNCUȘI, prin strădania scriitorului gorjean Valeriu Butulescu:

„INFINITUL BRÂNCUȘI”, de la Petroșani la Salonic...

Proiectul „Infinitul Brâncuși” a demarat la începutul anului 2007, sub patronajul Institutului Cultural Român, cu ocazia semicentenarului morții marelui artist Constantin Brâncuși. Proiectul are la bază piesa de teatru „Pasărea de aur” de Valeriu Butulescu, publicată în anul 2004 la Editura „Sitech”, Craiova. Despre această piesă, criticul Adrian Țion

scrie în prefața volumului: „Pasărea de aur beneficiază de un discurs linear, frumos, meșteșugit

Despre această piesă, criticul Adrian Țion scrie în prefața volumului: „Pasărea de aur beneficiază de un discurs linear, frumos, meșteșugit din punct de vedere stilistic. Piesa este un fin adagiu despre creația și menirea artistului. Simbolul păsării este subtil susținut prin împletirea unor

replici preponderent aforistice. (...) Evocarea lui Brâncuși ajuns la capătul unei vieți de umil slujitor al harului său genial, prilejul de a ne reîntâlni cu universul său fascinant și prin mijlocirea textului dramatic de data aceasta este un act de temeritate artistică nu tocmai la îndemâna oricui. Felul în care Valeriu Butulescu reușește să cuprindă în puține pagini un crâmpei reprezentativ din acest vast teritoriu într-o creație marchează, fără îndoială, o etapă nu neapărat importantă, cât necesară, din procesul de glorificare a marelui, inegalabilului Brâncuși”

Pe 12 martie 2007, la Teatrul „Majestic” are loc prima audiție a spectacolului radiofonic „Infinitul Brâncuși” în regia lui Mihai Lungeanu, o producție a Teatrului Național Radiofonic, cu actori de talie: Constantin Codrescu, Zoltan Octavian Butuc, Mihai Niculescu, Radu Amzulescu, Florin Anton, Maria Buză, Vlad Ivanov. Rolul principal este interpretat magistral de maestrul Ștefan Iordache. Marele actor a declarat la sfârșitul spectacolului: „Mulțumesc în primul rând dramaturgului Valeriu Butulescu, apoi colectivului de actori de la Teatrul Național Radiofonic București. Vreau să-l asigur pe autor că piesa sa în spectacolul radiofonic va avea o audiență mult mai mare, decât dacă s-ar fi jucat pe orice scenă bucureșteană. Mi-a plăcut acest rol, acest Brâncuși aforistic, scris cu atâta măiestrie. Am putut să mă identific perfect cu personajul, poate și pentru faptul că și eu sunt oltean.”

NE AUZIM LA MAJESTIC

Radio România Cultural, Teatrul Național Radiofonic și Hotel Majestic
Vă invită luni, 13 februarie 2016, de la ora 11:00 - barul Majestic
la audiția spectacolului prezentat în cadrul proiectului „Biografii, memorii”

INFINITUL BRÂNCUȘI
de Valeriu Butulescu

Adaptarea radiofonică și regia artistică: Mihai Lungeanu
cu: Ștefan Iordache,
Constantin Codrescu, Zoltan Octavian Butuc, Mihai Niculescu,
Radu Amzulescu, Florin Anton, Maria Buză, Vlad Ivanov
Regia de studio: Mișca Creineanu Regia muzicală: Patricia Prundea
Regia tehnică: Ing. Luiza Mateescu
Redactor și producător: Magda Duțu

Prin strădania Institutului Cultural Român, textul a fost tradus în portugheză, iar spectacolul a fost prezentat la Festivalul de Teatru Radiofonic

☑ de la Lisabona.

Intrat în Fonoteca de Aur a Societății Române de Radiodifuziune, spectacolul este difuzat anual, de mai multe ori.

În anul 2009, piesa „Infinitul Brâncuși” este republicată, în condiții grafice excelente, de către Editura „Măiastra” din Târgu Jiu. Pentru această carte Valeriu Butulescu primește Premiul pentru Dramaturgie al Uniunii Scriitorilor din România, filiala Sibiu, pe anul 2009.

La rândul său, autorul Valeriu Butulescu declara

imediat după premieră: „Am încercat să redau frământările unui mare artist, copleșit de vârstă și glorie, la capătul drumului său pământean, conștient de moartea sa iminentă, dar și de nemurirea sa. Un patriotism decent răzbate ușor din replici. Brâncuși și-a iubit pământul natal pe care, paradoxal, l-a părăsit tocmai pentru a-i sfinți numele. În capitala culturală a Lumii de atunci el a rămas același țaran sfătos de odinioară. Brâncuși, pur și simplu și-a mutat coliba sa din bârne cioplite, la Paris.

În discuțiile purtate, ca și în arta sa, Brâncuși rămâne adeptul rostirii esențiale. Replicile sale sunt sapiențiale, scurte și încărcate de sensuri. Vorbește aforistic, în dodii, fără a fi însă sentențios. Se știe că opera sa are și o componentă literară, ce-i drept, de mică întindere, dar de o mare densitate filosofică, alcătuită exclusiv din aforisme.

Apoteoza lui Brâncuși din finalul acestei piese are la bază un aforism autentic brâncușian: „O sculptură desăvârșită trebuie să aibă darul de a-l vindeca pe cel care o privește.” Artistul părăsește viața terestră, privindu-și Pasărea de Aur. Opera îi conferă forța desprinderii de lumea pământeană. Opera îi asigură zborul spre cerul nemuririi sale, dar și pe meleagurile iubite ale copilăriei.”

Biografia lui Brâncuși se intersectează cu orașul Petroșani în anul 1937. Aici artistul, venit special de la Paris, a conceput Coloana fără Sfârșit,

care a fost proiectată și executată la Atelierele Centrale din Petroșani. De aceea, Brâncuși este constant sărbătorit și la Petroșani.

Cum anul 2016 a fost declarat „An Brâncuși” de către Ministerul Culturii, Conducerea Teatrului Dramatic „Ion D. Sîrbu” din Petroșani, cu sprijinul Consiliului Județean Hunedoara a hotărât montarea unui spectacol „Infinitul Brâncuși” în regia valorosului regizor clujean Gelu Badea. Premiera a avut loc în data de 14 mai 2016 la Petroșani. Cităm din cronicile consemnate pe marginea acestui eveniment:

...”Spectacol extraordinar, spectacol pentru care Radu Tudosie s-a pregătit și fizic și psihic. Și-a lăsat plete, barbă și pe scenă l-am găsit desculț, cu un toiag în mână. Ne-a mărturisit, însă, că nu este ușor să fie Constantin Brâncuși. „E greu, pentru că s-a format așa o imagine a lui Brâncuși și toată lumea se așteaptă la imaginea lui, dar cred că aici este vorba despre spiritul veșnic al lui Brâncuși. Asta am vrut să facem, să fie uman, cu bune, rele, ca fiecare om. E provocator, e greu, mi-e frică... Da, sunt din Târgu Jiu, am trăit lângă operele de acolo și știu că aici s-a turnat Coloana. Toate sunt provocări pentru acest rol”, a spus Radu Tudosie, cel care joacă rolul lui Brâncuși. Constantin Brâncuși este infinit și inegalabil, iar Valeriu Butulescu tocmai acest lucru a vrut să arate. „Infinitul Brâncuși” va fi o piesă în care toată lumea îl va regăsi așa cum și-a imaginat autorul pe cel mai mare artist al tuturor timpurilor. „Este o piesă modernă, proiectată într-un spectacol foarte modern, despre cel mai mare artist modern al culturii române. În consecință, mesajul transmis de acest spectacol este cel așteptat de spectatorii obișnuiți cu teatrul modern. Este destinul tragic al unui mare om, un dialog despre viață și moarte și despre menirea artei, proiectat într-un ton foarte potrivit. Nu este o resemnare, în fața morții, ci o privire demnă, care mă trimite cu gândul la cimitiru vesel de la Săpânța”, a menționat și Valeriu Butulescu, autorul piesei, care ne așteaptă la premieră.

Dana Mitrache – Servus Hunedoara)

Acest veritabil și modern eveniment artistic în regia lui Gelu Badea, avându-i ca actori pe Radu Tudosie, Amelia Toaxen, Daniel Cergă, Sergiu Fîrte, Mihai Sima, Alexandru Cazan, Mihai Alexandru, Adelin Ilie și Scenografia fantastică și ultramodernă a distinsei Vioara Bara. Toate acestea

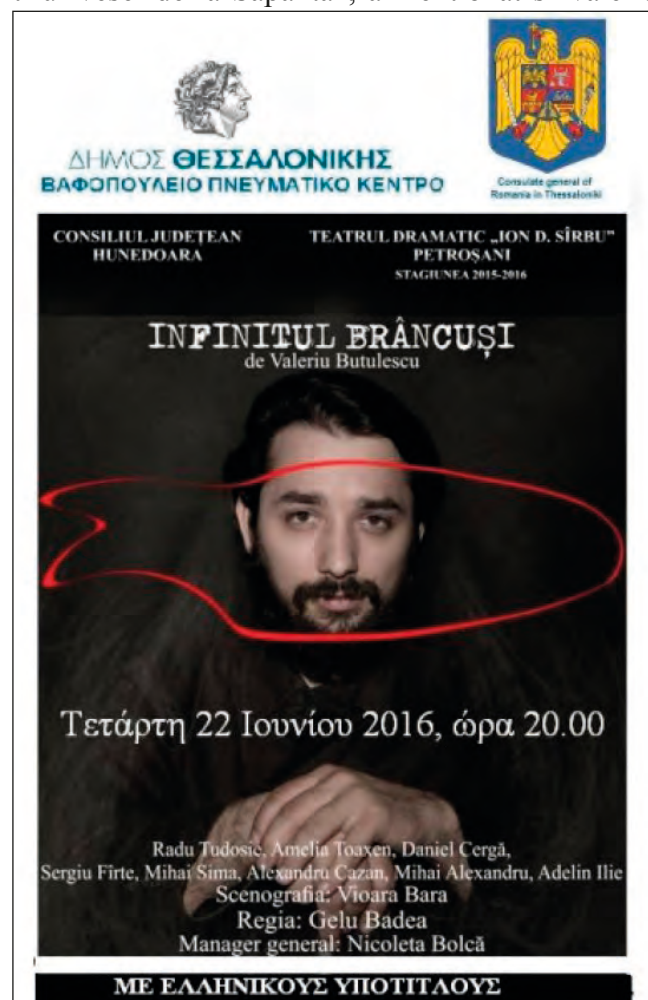

☑ au fost posibile și datorită Managerului general Nicoleta Bolcă și desigur, și a unui secretar literar cu dragoste de Nemuritorul Constantin Brâncuși. Suntem în Anul 2016, considerat și în Gorj și în România “Anul Brâncuși”. Totuși, acest excepțional eveniment artistic a avut loc sâmbătă seara, pe 14 mai 2016, la Petroșani. Ca gorjenii suntem mândri că măcar în Valea Jiului fu posibilă punerea în scenă a unui spectacol teatral pe măsura Creatorului Sculpturii Moderne Universale. Finalul din piesa scrisă „Pasărea de aur”, diferă față de cel din spectacolul gândit modern, ca pentru Mileniul III de talentatul regizor Gelu Badea. Care, dacă nu mă-nșel, a cochetat, dacă nu cumva a și lucrat la Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu” din Târgu Jiu. Replicile aforistice abundă, Valeriu Butulescu excelând, cum spuneam, în aforisme. Totuși, în spectacolul eveniment „Infinitul Brâncuși”, Titanul de la Hobița nu moare, ci își pregătește merindele și revine acasă. O spune și replica lui Brâncuși: „Mă duc la Hobița! Acolo sunt nepoții mei! Băiatu’ Fârsâniî își face casă de lemn! Are nevoie de un dulgher bun... Trebuie să-l ajut... Îmi iau sculele!...”.
ION PREDOȘANU (Cotidianul “Gorjeanul”, Târgu Jiu, 29 mai 2016)

Pe scena de la Petrosani a fost o nouă premieră, iar Valeriu Butulescu, autorul piesei, a stat la un pas de scenă, atent la tot ce se petrece acolo sus. Acolo, însă, l-am găsit pe Radu Tudosie, descult, cu plete și barbă, întruchipându-l pe Constantin Brâncuși, în ultimele sale zile de viață. „Infinitul Brâncuși” a avut un text greu, dar care l-a făcut pe actorul din rolul principal să se detaseze complet de ceea ce a fost până acum și să interpreteze fără cusur un rol pe care l-as numi fenomenal. Valeriu Butulescu și-a imaginat cum Brâncuși a trecut în lumea celor drepti, cu gândul că pleacă acasă la Hobita, printr-o poartă dintre lumi, aidoma celei pe care a creat-o la Târgu Jiu. Replicile au curs fără cusur între Radu Tudosie, Amelia Toaxen, Daniel Cergă, Sergiu Firte, Mihai Sima, Alexandru Cazan, Mihai Alexandru și Adelin Ilie, ultimii doi, venind chiar spre final, în chip de americani. Butulescu l-a închipuit pe Brâncuși ca pe un veritabil român, care, de acolo, de la Paris, și-a iubit țara, neamul și nu l-a trădat, în ciuda tuturor insistentelor, lăsând ca cea mai importantă capodoperă a sa – Coloana fără sfârșit – să rămână unică în lume.

Butulescu a inserat în text și câteva dintre

aforismele sale cele mai importante și nu a uitat că Brâncuși ne-a lăsat „săraci și prosti și ne-a găsit și mai săraci și mai prosti”. A făcut legătura între pesti și păsări și l-a lăsat pe eroul său principal să ne poarte prin lumea lui Constantin Brâncuși, cu muzica lui preferată, arta sa de excepție și lumea care l-a apreciat poate prea puțin în timpul vieții sale. „Este o piesă modernă, proiectată într-un spectacol foarte modern, despre cel mai mare artist modern al culturii române. În consecință, mesajul transmis de acest spectacol este cel așteptat de spectatori obișnuiți cu teatrul modern. Este destinul tragic al unui mare om, un dialog despre viață și moarte și despre menirea artei, proiectat într-un ton foarte potrivit. Nu este o resemnare, în fața morții, ci o privire demnă, care mă trimite cu gândul la cimitirul vesel de la Săpânta”, a menționat și Valeriu

Butulescu, autorul piesei, înainte de premiera de sâmbătă seară.

Diana Mitrache (Cronica Văii Jiului, 15 mai 2016)

Piesa intrase în atenția autorităților centrale încă de la publicare, fiind susținută de Institutul

☑ Cultural Român, dar și de Ministerul de Externe, care au văzut în acest text o oportunitate de promovare a României, iar includerea ei în Festivalul de Teatru de la Lisabona a fost un succes pe măsură. Nu e de mirare că imediat după premiera din luna mai, Teatrul din Petoșani a primit mai multe invitații de a susține acest spectacol peste hotare. Din motive de logistică (dar și de natură sentimentală) directoarea Nicoleta Bolcă acceptă invitația Ministerului de Externe (transmisă prin Consulatul General al României de la Salonic) de a juca această piesă în Grecia, patria teatrului mondial.

Spectacolul, subtitrat în limba greacă, umple sala Centrului Cultural „Vafopouleio” și ridică în picioare publicul. Întors în țară, autorul acordă un interesant interviu, consemnat de publicistul Corneliu Bran, din care vă prezentăm câteva aspecte,

Corneliu Bran: Cum s-a născut ideea deplasării Teatrului din Petoșani la Salonic?

Valeriu Butulescu: Conducerea teatrului nostru a avut inspirația ca în !Anul Brâncuși» să monteze piesa „Infinitul Brâncuși”. Comunitățile românești din multe țări și-au exprimat intenția să vadă acest spectacol. S-a optat pentru Grecia, unde Ministerul nostru de Externe, prin Consulatul de la Salonic, s-a implicat oficial, într-o manieră entuziastă. Consulul general, dr. Martin Ladislau Salamon, este un mare sufletist. La buna desfășurare a

evenimentului un aport decisiv a avut și „Carpatia”, Asociația Românilor din Salonic, condusă de dna Silvia Dima.

Corneliu Bran: De ce cu o piesă de Valeriu Butulescu?

Valeriu Butulescu: Dacă nu mă înșel, e singura piesă de teatru care a abordat acest subiect, extrem de dificil: Brâncuși! Am scris-o acum nouă ani. Textul a fost valorificat de Institutul Cultural Român. În spectacolul înregistrat în 2007 de Teatrul Național Radiofonic, regizat de Mihai Lungeanu au jucat actori mari: Ștefan Iordache, Constantin Codrescu, Maria Buză. A fost un succes. Am participat atunci la premieră, la Teatrul „Majestic”, București. Prin efortul Institutului Cultural Român piesa a fost tradusă în engleză și portugheză. A reprezentat România la Festivalul de teatru radiofonic de la Lisabona, organizat în colaborare cu Institutul „Goethe”. Pentru această piesă, la Sibiu mi s-a decernat Premiul Uniunii Scriitorilor pentru teatru, în 2009. Cu modestia care mi-a mai rămas, doresc să subliniez aceste aspecte: spectacolul se bazează pe un text peren, atent elaborat. Brâncuși nu poate fi abordat printr-un text oarecare...

Corneliu Bran: Nu era mai firesc să facă această deplasare Teatrul „Elvira Godeanu” din capitala Gorjului? Se spune că municipiul Târgu Jiu este orașul lui Brâncuși...

Valeriu Butulescu: Sunt născut la Preajba, localitate componentă a municipiului ☑

☑ Târgu Jiu, la câțiva kilometri de Coloana lui Brâncuși. Mă simt legat sufletește de acest oraș. E adevărat, aici geniul de la Hobița ne-a lăsat o operă monumentală. Dar Brâncuși e prea mare pentru a putea fi legat exclusiv de numele unui oraș. El poate fi revendicat și de alte centre: Craiova, București, Paris etc. Și, de ce nu? De Petroșani...

Corneliu Bran: Glumiți?

Valeriu Butulescu: Vorbesc foarte serios. Coloana Infinitului, bijuteria artistică a Gorjului, a prins aripi materiale în Valea Jiului. La 1 august 1937 Brâncuși a venit, de la Paris, direct la Petroșani. Aici, o lună întreagă a lucrat la acest proiect, cot la cot cu specialiștii de la Atelierele Centrale. Deci, într-o măsură mai mică, desigur, suntem și noi orașul lui Brâncuși. Chiar dacă unii susțin că suntem orașul lui Miron Cozma...

Corneliu Bran: Cum a fost receptat spectacolul?

Valeriu Butulescu: Bine. Actorii s-au mobilizat excepțional. Radu Tudosie a creat un Brâncuși inedit, departe de orice convenție. Iar publicul a reacționat emoționant. Acțiunea piesei este de așa natură. Sensibilizează diaspora, oamenii care trăiesc departe de România. Iar în Grecia sunt foarte mulți români. Acțiunea piesei este centrată pe frământarea unui mare artist, care se stinge departe de țara lui. Brâncuși a fost și el un emigrant. Dorul de pământul natal inundă replicile. În spectacol, Brâncuși nu moare. Își ia sculele de dulgher și se întoarce la Hobița, să-și facă „pernă din oasele mamei” sale. Întoarcerea acasă înainte de moarte este visul oricărui emigrant.

Corneliu Bran: Spectatorii au fost români?

Valeriu Butulescu: Au fost și români, dar au fost și mulți greci. Pentru că s-a asigurat subtitrarea, în limba greacă. S-a aplaudat îndelung. Spre bucuria noastră, au fost prezenți și actorii teatrului profesionist „DEN” din Salonic. Felicitări ne-a transmis conducerea teatrului, dl. Lazaros Theodorakopoulos, dl. Sideris Nanoudis.

Corneliu Bran: Există o legătură veche între teatrul grec și cel românesc.

Valeriu Butulescu: Indiscutabil! Grecia este patria teatrului mondial. Aici s-au născut tragedia și comedia. Toate teatrele își trag seva din pământul elen. Iar dramaturgul nostru național, Caragiale, era grec la origine. Un urmaș al lui Aristofan...

Corneliu Bran: Am aflat de pe internet că ați

vorbit despre Brâncuși, imediat după piesă...

Valeriu Butulescu: Piesa în sine a fost o construcție dramatică despre Brâncuși. Dar în final, după ce s-au epuizat aplauzele, s-au rostit alocuțiuni. Dl. consul general a vorbit despre celebrarea „Anului Brâncuși” în diferite orașe din lume, prin Ministerul de Externe. Eu m-am referit la un aspect mai puțin cunoscut: legătura dintre

Photo by Cristina Spataru

Brâncuși și Petroșani. Chiar dacă suntem percepuți ca oraș al minerilor, am subliniat aportul însemnat al municipiului nostru în ridicarea grandiosului ansamblu monumental de la Târgu Jiu. Institutul Cultural „Vafopouleio”, care ne-a fost gazdă este subordonat Primăriei din Salonic. În discuția cu reprezentanții acestei instituții le-am transmis salutul prietenesc al municipalității din Petroșani, al domnului Primar Tiberiu Iacob Ridzi. I-am asigurat, iar actorii le-au demonstrat pe scenă, că suntem și noi centru de cultură.

Corneliu Bran: La ce proiect lucrați în prezent?

Valeriu Butulescu: Finalizez adaptarea unui scenariu de teatru „Caragiale, Caragiale!” O comedie totală, de mare actualitate, în care spectorii trebuie să râdă întruna, pe toată durata piesei. Motto-ul comediei e relevant: „Caragiale, Caragiale! / Dac-ai învia matale, / Să vezi azi, ce Haimanale...” Continui astfel seria de piese de teatru dedicate unor mari români, începută

☑ cu Ștefan cel Mare (Ștefan cel Viu) și continuată cu Brâncuși (Infinitul Brâncuși) și Vasile Voiculescu (Rugul aprins). E datoria mea de dramaturg, față de niște mari înaintași ai istoriei noastre.

Corneliu Bran: Vreți să transmiteți un mesaj final?

Valeriu Butulescu: Am de adus mulțumiri la multă lume. Consiliului Județean Hunedoara, Primăriei din Petroșani, colectivului de actori de la Teatrul Dramatic „I.D. Sîrbu” și directorii Nicoleta Bolcă (pentru abordarea unei piese deloc ușoare), Teatrului „Vafopouleio” și Primăriei din Salonic pentru găzduire, domnului Consul General al României la Salonic dr. Martin Ladislau Salamon, distinselor doamne Nicole Salamon și Antonia Vancea, care ne-au ajutat cu traducerea, doamnei Silvia Dima și Asociației „Carpatia”. Aduc mulțumiri aici și altor susținători morali ai colaborării culturale româno-elene, doamnelor Angela Bratsou, Ana Țuțuianu, Mariana Conduraru, Cristina Spătaru, Carmen Irimia etc. Am beneficiat direct de sprijinul lor. Sunt oameni care, deși trăiesc departe de România, gândesc și simt profund românește.

Dincolo de Carpați, la Petroșani, memoria lui Brâncuși este omniprezentă. În anul Brâncuși, Ziua Națională a României coincide aici cu Festivalul de Teatru «La mulți ani, România!». **Pe 1 Decembrie, de Ziua Întregirii Națiunii Române, pe scena Teatrului din Petroșani se joacă “Infinitul Brâncuși”!**

Generația '70 - Cazul Valentin Tașcu

(fragment din volumul: Valentin Tașcu, solidarul promoției 70, în curs de apariție la editura Vremea din București)

Andrei Novac

Valentin Tașcu se distinge într-un mod fermecător de generația din care face parte poate și datorită faptului că în spatele boemiei sale de un firesc absolut, se ascundea o muncă literară și de cercetare fabuloasă pentru un om care abia depășise șaiszeci de ani. Activitatea sa științifică atinge aproape toate sectoarele esențiale ale acesteia, consecvența este cea care i-a lipsit, probabil, și lipsa interesului de a se implica decisiv de multe ori, peste toate, cu siguranță, a fost și dorul de ducă al lui Valentin Tașcu, dor care a lăsat prin fiecare loc prin care a trecut urme adânci și esențiale în domeniul cultural și nu numai. Din păcate, multe dintre ele au rămas încă prea puțin vizibile, asta nescăzând cu nimic meritele și efectul lor. Ultima sa perioadă de viață a fost marcată de o descoperire pe care, până în ultimul moment, a considerat-o esențială, lumea Gorjului, o lume pe care nu o putuse stăpâni nici măcar Constantin Brâncuși, a sperat că o să răspundă la gesturile sale de o suavă noblețe pe care a încercat, și în mare, a reușit să le facă față de ea. Au existat o serie de planuri pe care le avea pentru a da o mai mare vizibilitate zonei din punct de vedere cultural, în acest sens dorea crearea unui

Academii Culturale Constantin Brâncuși, care să înceapă să funcționeze la Târgu-Jiu, doar că viitoarea capitală balcanică a culturii avea să îi demonstreze că nu era pregătită pentru așa ceva, din niciun punct de vedere. Cu toate acestea, a reușit, în anul 2005, să înceapă unul din cele mai importante proiecte ale sale, crearea unei secții de arte plastice în cadrul Universității Constantin Brâncuși, începând cu acel an a fost decanul acelei secții, renunțând la catedra sa de la Facultatea de Litere. În vara anului 2008, anul în care Valentin Tașcu a murit, prima promoție a Secției de Artă ieșea de pe băncile facultății, examenul de licență avea să fie susținut în stilul caracteristic al lui Valentin Tașcu, chiar în casa de vacanță a sa de la Tismana, loc care îl făcea să creadă că se relansase în literatură. I s-a părut esențial să sprijine mișcarea literară prin publicarea a numeroase cronicile de carte ale aparițiilor semnate de scriitorii din Târgu-Jiu. Organizarea de întruniri artistice la casa sa din Tismana, acolo unde plănuia că o să se relanseze atunci când se va pensiona, devenise ceva obișnuit. Proiectul pe care îl începuse la Universitate avea să fie definitivat de una dintre cele mai mari donații de carte pe care, probabil, instituția avea să o primească vreodată (15.000 de volume cu ajutorul Rodicăi Paleologu, de la Paris), donație datorită căreia atât Universitatea, cât și Biblioteca Județeană au trebuit să înființeze noi secții, din păcate, niciuna din ele nu îi poartă numele.

În ceea ce privește ☞

activitatea sa literară, creația lui Valentin Tașcu se distinge de generația din care face parte, o generație care a avut marele dezavantaj de a se afla după fermecătorii scriitori ai generației '60 (Nichita Stănescu, Ana Blandiana, Adrian Păunescu) și înainte de zgomotul și agitația generației '80 (Mircea Cărtărescu, Florin Iaru, Ion Stratan, Liviu Ioan Stoiciu, Alexandru Mușina), astfel că a existat o ușoară neglijare a acestei generații care are în rândurile ei scriitori de prim raft, pe care, în marea ei parte, istoria literară îi plasează într-una din cele două generații. Valentin Tașcu este coleg de generație cu scriitori foarte importanți, mulți dintre ei ar putea fi catalogați ca fiind așa numiții scriitori care nu pot să fie încadrați în nicio generație literară. La o analiză amănunțită a operei sale, Valentin Tașcu poate să fie încadrat foarte ușor în această categorie de scriitori, reușind să dea o notă personală fiecărui text literar pe care l-a semnat, de la cronicile literare, la cronicile de artă sau de teatru și până la poezie și roman, mai mult decât atât, a reușit să dea naștere unor artificii literare demne de luat în seamă. Dacă începutul activității sale literare se leagă de Cluj, care este, fără îndoială, unul dintre cele mai importante centre universitare și, implicit, capitala culturală a Ardealului, Valentin Tașcu alege pentru perioada sa de maximă creativitate să se mute la Târgu-Jiu, loc din care a crezut că ar putea să fie mult mai vizibil decât la Cluj, lucru care, din păcate, nu avea să se întâmple, astfel că, pe finalul vieții, Valentin Tașcu repeta de nenumărate ori că valoarea sa o să fie conștientizată mult mai târziu.

Valentin Tașcu nu s-a bucurat nici de vizibilitate și nici de respectul și recunoașterea așteptată, cu toate că a reușit în perioada în care a locuit acolo să dinamizeze viața culturală din Târgu-Jiu. Din păcate, cel mai mare proiect al său, declararea Târgu-Jiului capitală culturală în Balcani și realizarea unei Academii Constantin Brâncuși nu au reușit să devină realitate. Însă, după eforturi susținute la Târgu-Jiu, în anul 2005, a început activitatea prima promoție a Facultății de Arte. Cu toate acestea, deși era implicat într-o serie de proiecte, atât culturale, cât și sociale, existența lui Valentin Tașcu a trecut aproape neobservată în spațiul public din Gorj, poate și pentru faptul că arena publică lipsește în spațiul gorjean și pentru că structura lui era una categoric mult diferită decât ambientul din județ. Dragostea pe care a arătat-o celor din județul

unde se mutase era sprijinită de teoria sa, conform căreia, în Târgu-Jiu s-ar fi născut a doua oară, pentru că la Târgu-Jiu, mama sa gravidă, care venise din Petroșani pentru a renunța la sarcină, se răzgândise în ultimul moment. În aceste condiții favorabile, Valentin Tașcu scrie cele mai multe cărți ale sale și reușește să demareze câteva proiecte ambițioase care, după dispariția sa, se opresc sau capătă o intensitate din ce în ce mai mică. Firea extrem de boemă și libertină avea să îl împiedice pe Valentin Tașcu să scrie, poate, o istorie critică a literaturii române pentru că avea capacitatea de a o face, cu siguranță, mai mult decât atât, era unul dintre puținii contemporani preocupați de lectură, astfel încât se apleca asupra tuturor cărților pe care le primea, considerând asta o obligație pe care și-o asumi în momentul în care primești o carte cadou.

Unul dintre cele mai importante proiecte pe care le demarase la Târgu-Jiu era realizarea Academiei Constantin Brâncuși, academie care trebuia să revitalizeze viața culturală de aici. Aș putea spune că proiectul cultural al lui Valentin Tașcu la Târgu-Jiu a eșuat doar în ce îl privește, pentru că, din păcate, a fost singurul care nu a putut să beneficieze de eforturile muncii sale, viziunea sa culturală amplă nu a putut să aibă ecoul dorit. Mai mult decât atât, indiferența cu care au fost tratate reușitele și încercările sale culturale a dus spre finalul vieții sale la o resemnare în privința propriei persoane. Activitatea lui Valentin Tașcu a fost una efervescentă și fermecătoare, pe măsura personalității sale, una cu adevărat fascinantă, volumele sale de poezii publicate nefiresc de târziu au adus în prim-planul poeziei de azi un spectacol al limbajului bine ales, un echilibru și o consistență valorică, uneori, explozivă, mai ales că aceste cărți au apărut într-un context dominat de cu totul altă modalitate de scriere și de exprimare.

Studiile amănunțite pe care le-a realizat pe evoluția romanului românesc sunt și vor rămâne elemente principale ale cercetării în acest domeniu al literaturii pe care avea să îl abordeze și el în anul 2000, în romanul autobiografic *Miluta*, roman care trebuia să fie urmat de alte două romane, adică un jurnal despre tot ce nu se găsește, probabil, în jurnalul literar pe care Valentin Tașcu l-a ținut timp de aproape patruzeci de ani, dar pe care familia evită să îl publice, considerând că l-ar expune la foarte mari riscuri pe scriitor. Cele două romane nu vor vedea niciodată lumina tiparului, tocmai pentru că,

în ultima perioadă a vieții, scriitorul își salva scrierile pe propriul email, așa că, mare parte din cele două romane erau salvate în acest fel. Cu toate că erau două persoane apropiate care cunoșteau parola de acces la contul său, Valentin Tașcu a ales să o schimbe cu o zi înainte de trecerea sa către cealaltă lume, eforturile făcute de fiul său pentru a redescoperi parola nu au fost încununate cu o reușită, astfel că s-a pierdut mare parte din cele două romane.

În ce privește scrierile de artă care îl preocupau foarte tare în ultima parte a vieții, mai ales că renunțase la catedra de la Litere în favoarea celei de la Arte Plastice, acestea păstrează farmecul și melancolia scrierilor sale din domeniul teatrului.

Valentin Tașcu ar putea prin publicarea acestui jurnal să devină unul din scriitorii remarcabili ai generației sale din care fac parte scriitori foarte importanți, unici prin limbaj și exprimare, scriitori de prim plan ai literaturii române. Vorbind despre Valentin Tașcu, în cartea sa, *Un compendiu critic*, Ion Trancău îl descria astfel: „Prin descendența lui nobilă, etnic, etic și estetic, Valentin Tașcu confirmă ipoteza și concluzia după care etnogeneza noastră s-a desfășurat istoric și s-a împlinit spiritual în spațiul nord-sudic-danubian și carpato-pontic”. „Privindu-i chipul împodobit, de veritabil intelectual situat ferm la confluența dintre tradiție și inovație, mi-a surâs cu tristețe privirea sa blând macedonă și ardelean-gorjană, emanată de ochi melancolizați de un spirit creativ polivalent, capabil să-și cenzureze și să își subtilizeze reacțiile malițioase ori sarcastice, atenuate și inofensive de inteligența ironiei. Izbutea astfel să-și manifeste arhicunoscuta lui urbanitate de gândire, sensibilitate și stil, chiar și atunci când recurgea la aprecieri critice”²¹. Publicistica sa constând în studii și articole de critică, istorie literară, critică de artă și de teatru, cuprinde peste o mie cincisute de titluri. Numărul acestora crește, dacă avem în vedere colaborarea sa de aproape trei ani, substanțială și generoasă, la revista săptămânală *Polemika*, din Târgu-Jiu. Colaborarea sa la realizarea unor dicționare: *Dicționarul scriitorilor români*, coordonat de Mircea Zăciu, Marian Papahagi și Aurel Sasu; *100 cei mai mari scriitori români*; *Dicționarul cronologic al romanului românesc de la începuturi până în 1989*; *Dicționarul romanului tradus în limba română*; *De la Nicolae Filimon la George Călinescu-studii de sociologie ale romanului românesc*; îl plasează pe Valentin Tașcu în

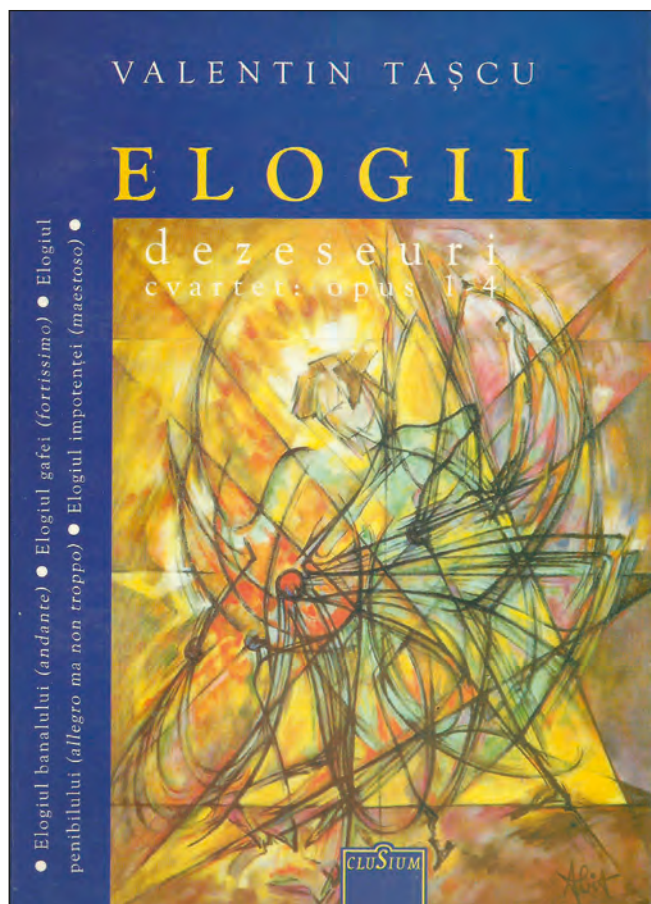
categoria scriitorilor totali, cu un larg și aprofundat orizont artistic și cultural, opera sa se edifică între cei doi poli, livresc și ludic.

Valentin Tașcu face parte din categoria oamenilor rari, acei oameni care aproape că nici nu există niciodată, ei trăiesc în inima, ochii și palmele celor care știu, că, în această lume, se poate trăi și altfel. Discreția sa a încercat să o imprime spre sfârșitul vieții sale unui loc care este dominat de oameni de cele mai multe ori mărunți, într-un loc în care, deși se găsesc cele mai importante opere ale sculpturii moderne, se zbate în cel mai jalnic anonim cultural. A simțit asta și a încercat să schimbe toate problemele artificiale cu care se confrunta acest oraș. A fost cel mai important critic care s-a zbatut într-un efort, fără precedent, pentru creația literară a acestei zone, se simțea, oarecum, onorat și o vedea ca pe o obligație pentru locul în care considera că avuse-se cea mai bună legătura cu inspirația. A reușit prin cronici și prin facilitarea unor turnee în străinătate sprijinirea mișcării teatrale din Târgu-Jiu, o deschidere fără precedent, atât în țară, cât și în străinătate. Însă, una dintre cele mai mari realizări de care se leagă numele său, este înființarea unei secții de artă plastică și decorativă în cadrul Universității Constantin Brâncuși. Această reușită a lui Valentin Tașcu este cu atât mai mare, cu cât cele mai apropiate secții de profil se găsesc la Cluj, București sau Timișoara. Tot aici a reușit să deschidă o secție a UAPR, secție pe care a și condus-o pentru un an de zile. Însă, în realitate, au fost foarte puțini oameni care și-au dat seama ce a însemnat, cu adevărat, Valentin Tașcu și, mai ales, cât de mult a sprijinit el actul de cultură, în general, cu generozitatea specifică lorzilor sau aristocraților de un rafinament cu totul și cu totul fabulos. Era o prezență, parcă, din altă lume, s-ar fi pliat pe orice alt spațiu, mai puțin pe cel care este la Târgu-Jiu și, cu toate astea, se atașase atât de mult de această zonă, încât își dorea cu ardoare să fie considerat unul de al locului. Spiritul său elitist se asemana mai mult cu atmosfera de libertate a Parisului, cu puterea lui tămăduitoare și curățenia lui în ce privește ordinea valorilor în societate. Pe lângă toate acestea, activitatea sa de istoric și critic literar este una care îl recomandă ca fiind unul din pilonii unei generații '70, așa cum o vedea Laurențiu Ulici, prea puțin luată în seamă. Astfel, Valentin Tașcu a fost parte activă la realizarea celor mai importante dicționare apărute în ultimii douăzeci de ani, printre acestea se numără: *Dicționarul cronologic al romanului românesc de la*

origini până în 1989, apărut la Editura Academiei Române, *Dicționarul cronologic tradus în România de la origini și până la 1989*, apărut tot la Editura Academiei Române, *Dicționarul general al literaturii române*, Editura Univers Enciclopedic. Toate aceste lucruri nu aveau cum să fie cunoscute de cei mai mulți dintre oamenii care îl înconjurau la Târgu-Jiu, și care, de obicei, se consideră pe ei centrul universului. Însă, Valentin Tașcu se împăcase cu ideea că nu avea să fie înțeles, își dorea foarte mult realizarea la Târgu-Jiu a unei academii care să îl aibă pe Brâncuși ca bază, credea, cu o tărie ieșită din comun, că Târgu-Jiul trebuie să devină o ade-vărată capitală culturală în Balcani, tocmai datorită lui Constantin Brâncuși.

Însă, așa cum se întâmplă cu toate lucrurile frumoase, și acesta s-a terminat foarte repede și brusc, parcă, la fel de discret cum a trăit, la fel a și murit Valentin Tașcu, iar majoritatea dintre cei pe care îi ajutase au contribuit la această trecere aproape neobservată. Spre exemplu, niciuna dintre instituțiile la a căror dezvoltare contribuise, nu a crezut de cuviință că, pentru câteva ore, sicriul scriitorului trebuie să poposească și pe acolo, tocmai pentru ca oamenii să poată să își ia rămas bun de la el.

Scoala de Literatură de la Târgu-Jiu

Diana Pînzaru și iubirea ei față de poezie

Ion Popescu-Brădiceni

Continuarea proiectului meu, cumva de pură cercetare, istorie literară (și sau ne-critică), re-poziționare și recuperare a „columnismului” semi-centenar s-a bucurat, zilele acestea, de un nesperat miracol: reieșirea, la lumină, a Dianei Pînzaru (82 ani, deci născută în 1934).

Între 30 și 35 de ani (1964-1969) a fost membră activă a Cenaclului „Columna” fondat de magistrul Titu Rădoi într-o perioadă de relaxare politică și de debut al „domniei” lui Nicolae Ceaușescu. Era de preferat ca fenomenul literar să poată fi astfel strict controlat de partid, securitate etc. Așa că, în virtutea unei tradiții solide în România, a fost inventat Cenaclul „Columna” și s-a vădit, constat acum, a fi o idee strălucită căci, dacă primul val nu a convins suficient, cel de-al doilea val se constituie azi într-un grup reprezentativ, capabil să fie întemeietorul unei veritabile Școli de Literatură la Târgu-Jiu – concept drag mie, ferm susținut, în întreaga-mi carieră de literat, istoric, cercetător, critic, publicist ș.a.m.d.

Diana Pînzaru – repet – a aparținut generației fondatoare, publicată, selectiv, de Titu Rădoi în „Gorjul literar. Versuri, proză (I)”; ediție îngrijită de Titu Rădoi; Comitetul pentru cultură și artă al Județului Gorj, Casa creației populare, 1969; coperta și ilustrațiile de Paul Plopa, în care au intrat texte de Ilarie Popescu, Ion Cănașvoiu, Carmen Cherciu, Zizi Chițimia, Ștefan Cucu, Nicolae Diaconu, George Iorgulescu, Pavel Popa Misăilă, Ilie Mucioniu, Petre Pănescu, Diana Pînzaru, Lia Senin, Lucian Tăloi, Cheorghe Vlădoianu, Gheorghe Nicolăescu, Sabin Velican, Stelian Sterescu.

Diana Pînzaru are, în acest prim număr de „Gorj literar”, un „Cântec”. Recent, nepotul ei mi-a încredințat încă cinci poezii (În noaptea sufletului, Omule de piatră, Fiule, Cu farurile aprinse, Din lumină), prin intermediul poetului George Drăghescu.

Textele sunt muzicale, de un modernism

moderat. Au un fel de „cumințenie” a metaforei, grefată pe o sensibilitate autentică. Atmosfera de o prozodie „heraclitică” te vrăjește discret. Poeta e tributară melancoliei feminine, imaginația lirică vehiculează teme, motive și toposuri specifice columnismului inaugural iar locul ei e în paradigmă cu Ion Cănașoiu, Sergiu Cosciud, Constantin Duică, Petre Pănescu, Iunian T.Ciobanu, Ion Mocioi, Ion Sanda ș.a.

Le fac loc în contextul demersului meu editorial (în sens de apariție la Editura Academica Brâncuși a Universității târgușiene) și firește în această pagină a cotidianului „Gorjeanul”, de altfel singurul atașat literaturii și artei din Gorj, cu numeroși cititori devotați deopotrivă peisajului cultural-creator actual.

În noaptea sufletului meu

În noaptea sufletului meu,
M-am rătăcit și-mi este greu,
Fără lumină, drumul bun
Să-l regăsesc, să mă adun.

Tu scăpăraseși un chibrit,
Probabil să-ți aprinzi țigarea,
Lumina lui m-a năucit
Și nu am mai găsit cărarea

În urmă ți-a rămas acum
Țigarea ta făcută scrum
Și noaptea de la început
De parcă nici n-ai fi trecut!

Omule de piatră

Omule de piatră, de-aș plânge
în inima ta,

Nu s-ar frânge granitul,
Nu m-ai ierta?
De-aș trece fierbinte
Prin roca uitării
Râul luminii
Din albia zării
Cu stele fluide
Și drumuri de foc
Nu s-ar deschide
Sub piatră un loc
Ca fruntea mea plânsă
Să viseze și ea
După atâta uitare
În inima ta?

Cântec

(*Fiicei mele*)
Fată mândră și frumoasă,
Cu costiță neagră deasă,
Pune-ți luna semilună
Peste fruntea-naltă brună
Și pe mâinile-amândouă
Rupe universu-n două;
Cu brățări și cu inele,
În fereastra casei mele
Să arunci cu praf de stele.

Fată mândră și frumoasă,
Trece-ți voalul de mătasă
Într-un foșnet lin de ape,

Poeme

Diana Pînzaru

Gândul meu să se adape;
Tremurat adânc în unde,
Nici o umbră nu-l ascunde,
Glas de aripi să mi-l prindă
Și izbit de-a lumii grindă
Rug de flăcări să se-aprindă.

Fiule

Fiule, va trebui într-o zi să treci
Peste privirea mea întoarsă-n
pământ,
Din osul meu ulcele să încerci
Pe roata de olar un legământ.

Și, dacă soarele îți va ieși în cale
Cu pâine și cu sare la răscruți,
Fiule, să guști din fiecare
Prinos la rădăcină să aduci.

Cu farurile aprinse

Cutez volanul timpului să-l
mânui,
Să micșorez distanțele solare,
Prin spații ca un fulger să mă
mistui
Cu farurile aprinse de-ncordare!
Și sub tăișul erei ce mă poartă
Să-ngenunchez întinderi
necuprinse
Iar teama de mă va fereca
în poartă
Să năpustesc cu farurile aprinse.

Din lumină

Din lumina care vine
De la ochii tăi cerești
Fac icoană pentru mine
Să mă-nchin când tu nu ești.

Și din vorba ta blajină
Caier lung de amintiri
Am să torc ca să-mi revină
Mângâierea ta-n simțiri.

Dacă o lacrimă va cade,
Tremurând pe mâna ta,
Înțelege! În mine arde
Un dor viu, nu mă uita!

Fragment din romanul Dalila - vol II**Intervenția****Aneta Pioară**

La spitalul de urgență din Paris, Vivane, care stătuse în tot acest timp lângă tatăl ei, aștepta cu nerăbdare un telefon din România. Văzând că n-o sună nimeni, formă ea numărul lui Alex. Acesta, auzind telefonul, ieși pe hol și depărtându-se cât mai mult de ușă răspunse și-i dădu lui Viviane toate detaliile, privind starea Dalilei. Îi spune că nu mai are răbdare, crede că ceva în neregulă este, deoarece fata ar fi trebuit să se trezească până acum, așa că îi spune să ia legătura cu senatorul Vicol, să-i explice situația și să-l roage să caute urgent un chirurg neurolog din Paris, căruia să-i ceară părerea. Viviane întrerupe legătura cu fratele ei, îl sună pe d-l Vicol și-i relatează tot necazul din România.

Așa cum îl cunoaștem pe senatorul francez, un suflet mare, cel mai bun prieten al pictorului, nu stă prea mult pe gânduri și-l sună pe medicul neurolog André Visat de la Hopital SAINT ANTOANE 184- rue - DU FGB SAINT ANTOINE, regiunea administrativă ILE DE FRANCE-0149282886. După ce a ascultat toate informațiile, de la senatorul Vicol, referitoare la cazul din România, la situația gravă în care este Dalila, acesta a cerut numărul de telefon al doctorului român care a operat-o pe fată și, auzind că sunt atâtea ore de când pacienta a fost adusă în rezerva de la reanimare, medicul André Visat a spus acestuia să-l aștepte că vine în România cu primul avion. E mai bine să n-o miște, să nu-i schimbe deloc poziția. L-a mai întrebat dacă spitalul are anumite instrumente medicale strict necesare acestui tip de intervenție și a închis telefonul. A reluat legătura la telefon cu senatorul Vicol și la orele 22 și 30 de minute cei doi binefăcători au decolat spre România.

La orele două, în aceeași noapte, după patru ore de zbor, francezii sunt în cabinetul doctorului Carol, care între timp a stat mai mult lângă Dalila, făcând totul spre a nu-i agrava starea. Sala de operație este pregătită, așa că, într-o jumătate de oră, medicul francez André Visat și Carol Deleanu, după un scurt dialog cu echipa medicală română, unde Alex are rolul de translator, îmbrăcat și el în echipament adecvat momentului, cu toții intră în sala de operație și se pun pe treabă.

După trei ore, intervenția se termină cu bine și Dalila este adusă în rezerva de la reanimare, unde e din nou conectată la aparate și cu perfuzia la mână.

În tot acest timp, Victoria a dormit pe un pat de spital sub influența unui sedativ puternic pe care i-l administrase o asistentă cu multă discreție, încât aceasta nu-și dăduse seama.

Cei doi doctori au discutat apoi despre ceea ce se întâmplase, de ce fata nu se trezise, ce rămăsese ne-rezolvat la prima intervenție și medicul Carol îl privea acum pe francez cu admirație și recunoștință, propunându-i că ar dori să mai colaboreze și pe viitor.

- Ce ai fi făcut dacă nu veneam și fata nu se trezea? Până când o lăsați în coma aia profundă? zise francezul după câteva minute de relaxare.

- Întotdeauna, înaintea fiecărei intervenții de asemenea gravitate, iau legătura cu mentorul meu din Viena și transfer pacientul acolo, dacă e cazul, dar până acum nu mi s-a întâmplat, am rezolvat noi, medicii din acest spital. Venirea d-voastră m-a scos și din această grea încercare și mă bucur că am avut prilejul să vă cunosc, dar mai ales să lucrez cu d-voastră.

- Acum nu putem pleca până nu se trezește! zise francezul. A trecut o oră, mai așteptăm încă una și apoi o lăsăm în grija celorlalți medici și a rudelor. Sunt convins că totul e bine și n-am făcut acest efort de a veni în România să vă ajut cu intenție ostentativă, de a mă pune pe mine în valoare, te rog să reții asta, ci pentru că vă iubesc pe voi, pe toți românii, dar mai ales că Dalila este fiica unui senator francez...

Alex îi lăsa pe cei doi medici să-și bea cafeaua, adusă de o asistentă, își ceru scuze și merse s-o caute pe mama lui care se trezise și nu știa nimic din tot ce se petrecuse în timp ce ea a dormit.

- Ce face Dalila, Alex? S-a trezit? Ai vorbit cu ea? Cât e ceasul? întrebă Victoria pe Alex ,

☑ văzându-l intrând pe ușă.

- Nu, mamă, nu s-a trezit că a fost operată a doua oară. S-au petrecut multe, în timp ce tu ai dormit.

- Doamne, Dumnezeule, de ce am dormit atâta? Ce mi-ai pus în ceaiul ăla?

- A fost mai bine așa, mamă! N-aș fi putut avea grijă și de tine, am stat și eu în sala de operație. Un accident cerebral a avut loc după prima intervenție și un mic cheag de sânge se fixase pe centrul nervos al vorbirii... A venit din Franța un specialist neurochirurg și s-a rezolvat...

Victoria asculta năucită, ce-i spunea băiatul, cuvintele parcă i se paralizaseră pe limbă, încât nu mai putu formula nici o întrebare. Începu să se închine și să-i mulțumească Creatorului, că și de data asta îi salvase fata. După ce își mai reveni puțin adăugă:

- Dar de ce zici că ai stat în sală? Te-au primit ?

- Sigur, au avut nevoie de mine, să le traduc celor doi medici, deoarece, doctorul Carol nu știe bine franceza, iar francezul nu știe românește, așa că le-am fost de mare ajutor.

- Acum avem voie s-o vedem pe Dalila? zise Victoria după o vreme și se uită la ceasul de pe telefon.

În acest timp, telefonul lui Alex sună și se auzi vocea lui Viviane.

- Alex, spune-ne, ce se întâmplă! nu mai putem aștepta, cum a decurs cea de a doua intervenție? Tata mă întreabă din cinci în cinci minute...

- Viviane, așteaptă un sfert de oră și vă sun eu, acum sunt orele 7 fără un sfert. Sunt cu mama, căreia îi povestesc ce s-a întâmplat deoarece ea a dormit în tot acest timp, înțelegi?

Victoria și Alex intră în rezervă la Dalila și acum așteaptă cu toții ca aceasta să-și revină. Suspansul n-a mai durat foarte mult, la 7 fără două minute fata s-a trezit și a deschis ochii. Doctorul Carol i-a pus mâna pe frunte, i-a luat pulsul la mâna dreaptă și i-a zis:

- Nu te speria, ai depășit nenorocirea, nu te mișca! Suntem toți cu tine... Uite, au venit din Franța fratele tău și domnul doctor André Visat pentru a ne ajuta, ca totul să fie bine...înțelegi? N-ai voie să vorbești, să te miști, până nu ți se spune...

Ochii mari, verzi ai Dalilei se umplură de lacrimi, și, chiar dacă pe partea stângă predomina culoarea vineție, totuși, ea părea o zână coborâtă dintr-o carte de povești .

Îi reveni în minte momentul când s-a urcat în tren din Ploiești, îl vedea pe Matei pe peron, făcându-i cu mâna și-a adus aminte frazele care i-au spălat creierul până la Focșani, cuvintele care au îndemnat-o spre acel gest necugetat... „Oare ce-or fi crezut anchetatorii ? Și-or fi dat seama că am vrut să mă omor? Dar mama, ce-o fi gândit? Unde o fi Matei, o fi aflat? Ce-o să spun la anchetă? De ce bunul Dumnezeu m-a salvat? De ce nu m-a lăsat să merg în ceruri, la tatăl meu?!” Asemenea întrebări se derulau în mintea încă încetoșată a Dalilei și răspunsurile veneau ca niște scene dintr-un film, când, auzi vocea medicului Carol ce o întreabă pe un ton familial:

- Dalila, dacă mă înțelegi, te rog să-mi răspunzi la trei întrebări, fără să faci vreo mișcare, deoarece nu ai voie, deocamdată, două ore. Îmi răspunzi cu DA închizând ochii o singură dată și cu NU clipind de două ori, bine?

- Cunoști pe doamna și pe domnul? zise doctorul, arătând cu mâna pe Victoria și pe Alex.

Fata clipi din ochi, rămânând apoi o clipă cu ochii închiși. Când îi deschise, culoarea lor era inundată de lacrimi.

-Simți vreo durere? Te doare capul sau piciorul?

Fata clipi apăsător de două ori, dovedind că totul e bine. Privirea ei se îndreptă către stativul unde era agățată punca cu serul, în care erau diluate medicamentele, care se scurgea regulat în vena ei prin brana fixată acolo pentru a-i proteja vasele de sânge și spre ecranul unde se derulau undele magnetice. Acestea indicau funcționarea normală a organelor vitale ale pacientei.

Victoria și Alex s-au apropiat timizi de Dalila, au sărutat-o pe frunte, au mângâiat-o ușor, spunându-i că toți sunt alături de ea și totul va fi bine. După ce doctorii au încurajat-o, aceștia au ieșit, nu înainte de a menționa faptul că peste trei, patru ore, va veni un polițist care îi va lua un scurt interviu, ca să poată continua ancheta cazului...

Alex ieși cu doctorii, iar pe hol i-a întâmpinat senatorul francez Vicol, care primind vestea cea

☑ bună, strânse cu putere mâinile celor doi doctori, îi felicita, le mulțumi și intră și acesta s-o vadă pe Dalila.

Medicul român, Carol, se retrase în camera de gardă, pentru a se odihni, iar André îi așteptă pe hol pe Alex și pe d-l Vicol. Senatorul Vicol i-a zis și el Dalilei câteva vorbe de îmbărbătare, felicitând-o că a depășit momentul critic, a ieșit, lăsând-o acolo pe Victoria alături de asistenta care tocmai a intrat în tură. Cei trei au plecat apoi spre hotelul Dacia, unde fusese rezervat un apartament pentru ei, pe perioada cât vor rămâne în România. În timp ce se deplasau către hotel cu un taxi, telefonul senatorului francez sună:

- Alo, alo, d-le Vicol, spuneți-mi vă rog, care e starea copilei, că Viviane mă amână mereu, fapt ce mă face să cred că e foarte grav... se auzi vocea aproape sugrumată a pictorului, Alexandru Petreanu din Paris.

- Tout c'est très bien! Avons nous patience! Le moment difficile est passé! Colega, ai încredere în ce-ți spun, acum o jumătate de oră Dalila s-a trezit, după cea de a doua intervenție chirurgicală și este foarte bine supravegheată. Medicul român este încă în spital, cu toate că trebuia să plece, după o tură așa de lungă și grea. Va rămâne atâta timp cât e nevoie, lângă Dalila, iar noi vom sta aici până când fata va fi în afara oricărui pericol, stați fără grijă!

După ce pictorul mulțumi lui Vicol, zise o rugăciune și adormi, supravegheat de fiica sa, până a doua zi când, cardiologul Alain Martin îi înmână biletul de ieșire din spital, asigurându-l că totul va fi bine dacă va urma tratamentul prescris cu rigurozitate. Acesta mulțumi doctorului și părăsi spitalul însoțit de Viviane. A doua zi de dimineață, la ceai, pictorul sună pe Victoria, iar când auzi vocea acesteia, se lumină la față și întrebă:

- Spune-mi, dragă! Spune-mi tu, cum e cu Dalila? Cred că ceilalți mă mint, cu gândul că mă protejează, dar nu, vreau să vin și eu în România, să văd cu ochii mei, ce s-a întâmplat...

- Nu, nu Alex, nu, pentru numele lui Dumnezeu, nu e cazul să vii, nu vreau să te îmbolnăvești și tu ... te rog! Fața Dalilei s-a mai luminat, acum, de dimineață, doctorul i-a dat voie să vorbească... Aseară a vorbit puțin cu anchetatorii și am înțeles că atunci când ea a sărit de pe treapta trenului, a pus doi pași și a alunecat pe o cărămidă ce ar fi fost acolo, aruncând-o sub roțile trenului care pleca de pe loc. Plouase bine în zonă, că era acolo și o băltoacă. O să ne dea ea mai multe detalii, dar nu vrem s-o oboșim deocamdată.

- Dar piciorul, piciorul cum e? spune-mi? că mor de groază... fata ar putea să rămână infirmă?

- Nu, stai liniștit, piciorul evoluează bine, acum a ieșit din rezervă doctorul Dinu, ortopedul, care a operat-o, a venit cu o grupă de studenți, cărora le-a explicat cazul și am înțeles tot... I-a făcut radiografia și spune că vasele de sânge din mușchiul afectat au început să funcționeze, s-a mai absorbit și sângele ce colora mușchiul piciorului, are deja voie să miște degetele... de la picior, peste 15 zile va începe exercițiile de recuperare.. pentru a putea să meargă cu cadrul, dar nu mai devreme de o lună., deoarece trebuie să așteptăm să se sudeze oasele sfărâmate..

După aceste detalii, pictorul se mai liniști puțin și-și luă medicamentele. Viviane, care lipsise de la cursuri aceste zile, acum și-a sunat prietena și a plecat, nu înainte de a-i lăsa pe noptieră un mesaj tatălui ei: **PRENDRE TES PASTILE, S' IL TE PLAÎT ! AU REVOIR!** Ta petite, Viviane.

Cât a stat la spital cu tatăl ei, Viviane nu a încetat să reconstituie în minte viața grea de la orfelinat a fratelui ei vitreg. Și-a reamintit de fapta oribilă a pedagogului, pe care copiii au fost obligați să o îndure și de modul cum s-au răzbunat cei doi colegi, Alex și Matei. „Aceștia și-au riscat libertatea pentru toți, știind că ei, copiii ai nimănui, n-ar fi fost crezuți de nimeni, pedagogul și-ar fi pus un avocat bun și l-ar fi scăpat, dar ar fi suferit în continuare, ba i-ar fi acuzat că poate ei sunt homosexuali. Câți deăștia n-au fost în România și peste tot în lume, care au înfăptuit asemenea orgii, dar cu bani, au ieșit cu față curată.. Se gândea, cum de nu s-a făcut anchetă mai riguroasă, că de, ăla era un profesor titularizat pe funcție de pedagog... poate își alesese acest post, cu scopul de a putea să-și exerseze „hobiul”, aici era cel mai bun loc și cea mai propice locație în care să-și facă de cap... Deci Matei și Alex au procedat bine... Ce curaj au avut!” gândea Viviane.

După trei zile, medicul francez, André, senatorul Vicol și fratele Dalilei au părăsit România, după ce medicii au declarat că fata e în afara oricărui pericol, totul merge bine, iar mama Victoria

☑ a rămas cu fata la spital până la externare ca s-o ajute.

Alex și d-l Vicol au fost cei care n-au crezut o iotă din declarația Dalilei, ei au făcut imediat legătura cu povestea de la Paris. Faptul că ea se îndrăgostise de Matei la prima vedere, că băiatul ăsta atât de sensibil a putut să facă așa ceva, adică, s-o oblige să se prostitueze, să se vândă pe mulți bani, încât să-i ajungă pentru transplantul de inimă al mamei sale și după aceea s-o ia de nevastă a depășit orice înțelegere. Deci, ea, sigur, a vrut să se omoare...

Arhitectul a meditat profund asupra acestor supoziții, în toate aceste zile, de când a plecat din Strasbourg, în avion, pe holurile spitalului, la hotel, tot timpul., Colosala dezamăgire la care a fost pusă fata asta, la prima ei iubire, a zdruncinat-o în asemenea măsură, încât ea, sigur, a vrut să moară.” își zicea Alex.

Cu o zi înainte de plecare, Alex a trimis-o pe mama, pe Victoria să facă niște cumpărături, să se mai odihnească la hotel și să le țină companie celor doi francezi, mai ales că ea se descurcă și cu limba, doar e profesor de franceză, spunându-i că rămâne el cu Dalila. S-a bucurat fata că fratele ei stă cu ea, iar Alex i-a spus tot ce gândește el despre accident, fără să-i ceară fetei să recunoască, el, intuind totul. În timp ce îi vorbea de Matei, de familia lui, de faptul că, într-adevăr e vinovat de ceea ce a făcut, dar ea trebuie să înțeleagă că toți copiii crescuți în rigurozitatea de la orfelinat, nu sunt ca ceilalți, aceștia au niște goluri în educația lor și numai în familie se pot recupera, din ochii fetei, se scurgeau pe perna albă de spital, lacrimi amare, lacrimi de dezamăgire. După o vreme Alex a tăcut, iar ea l-a întrebat:

- Ce-o să fac eu acum Alex? La facultate, n-o să pot merge, anii trec peste mine și eu o să fiu o povară pe capul vostru, al mamei, mai ales...

- Stai cuminte, nu-ți fă probleme, suntem în iulie, la 1 octombrie tu deja o să mergi cu cadru, am înțeles că ai medie mare la bacalaureat, așa că, mama te va înscrie la o facultate particulară, la Hyperion, de exemplu, o universitate serioasă, iar anul viitor te transferi la Universitatea de Stat București, dacă se poate.

- Da, dar cum o să merg la cursuri? Cu cadrul?

- Nu, o să mergi foarte bine pe un scaun cu rotile pe care ți-l voi trimite din Franța, bine? Un scaun performant, încât să nu ai nevoie de nimeni, înțelegi? Contează pe fratele tău și nu te mai gândești la asta... Tu trebuie să fii doar atentă la cursuri, să citești tot ce e necesar, că memorie ai cu duiumul...

- Bine, să dea Domnul să pot merge așa cum zici tu și n-o să vă dezamăgesc. Despre Matei să nu-mi vorbești, nu știu dacă am să-l pot ierta vreodată... înțelegi?

- În acest moment, când Alex voia să-i spună că nu trebuie să se mai gândească la incidentul din Franța, se auzi Rapsodia I de George Enescu... Alex scoate din buzunar telefonul, și când vede pe ecran numele lui Matei, ezită să răspundă, dar Dalila, care a înțeles îl îndeamnă să apese pe tastă.

- Răspunde-i, știu că este el. Curios că n-a sunat până acum, deoarece știrea s-a dat în toată țara... L-am visat în noaptea asta și eram convinsă că va suna... zise și-i făcu semn fratelui ei să vorbească.

- Alo, da,.....da, așa este.... dar tu, abia acum ai aflat?..... Sperăm să fie bine..... Nu știu..... încearcă..... Noi plecăm mâine..... Rămâne cu mama până la externare.... Acum nu poate să vorbească..... Salut!

Alex a închis telefonul, a oftat și s-a uitat la Dalila, care, foarte atentă la convorbirea celor doi, îi zise lui Alexandru să o sune pe Ioana și pe David că îi e tare dor de ei... Acesta îi spune că a vorbit cu ei dimineață, că le-a dat toate detaliile și că mâine seară vor fi la Strasbourg, dar uite, vorbește și tu cu ei!... și-i dădu telefonul lui, după ce formă numărul Ioanei.

- Dalila, ce mă bucur să te aud... draga noastră, dragă... cum te simți?

- Bine Ioana, nu mai am dureri mari și apoi mi se administrează tratament cu analgezice... Voi ce faceți? Mi-e dor de voi! David, cred că s-a făcut mai mare, e la grădiniță?

- Da, acum e la școală, dar diseară o să ți-l dau la telefon, bine? Mare cumpănă ai avut, trebuie să fii puternică și să lupți... Domnul din ceruri te-a salvat.. Ne vom vedea în curând ... te pup!

- Vă îmbrățișez și eu și vă sărut! răspunse Dalila și oftă, închizând în același timp telefonul pe care îl dădu înapoi fratelui ei.

Când au rămas iar singuri în rezervă, Dalila l-a rugat pe Alex să-i spună lui Matei să nu vină la spital, că nu e pregătită pentru o întrevvedere cu el și nici nu vrea să afle ceva mama ei despre întâmplarea de la Paris.

Cronici de carte:

Mircea Tutunaru

1. „Scrimă în rime și catrene în zig zag” de Nicolae Dragoș

Personalitate complexă a culturii românești, cu o operă vastă de o inestimabilă valoare, scriitorul Nicolae Dragoș a intrat în patrimoniul cultural național al poporului român. Jurnalist complet și poet desăvârșit, domnul Nicolae Dragoș este autorul a peste 50 de volume de versuri. A realizat, de asemenea, scenarii de film dar și proză. Mănuind arta cuvintelor cu meșteșug de adevărat maestru, scriitorul Nicolae Dragoș a fost, rând pe rând, redactor șef și redactor al mai multor publicații românești. Niciodată, însă, nu i-a uitat pe gorjenii săi, pe locuitorii din satele Gorjului și meleagurile natale. Apa Motrului și satul copilăriei sale, meleagurile Glogovei și valea Motrului sunt ilustrate în poeziile sale. Versuri precum „*Motrule, ți-am căutat/ Valul repede, curat/ Cum curgea ții minte când/ Luceau stelele pe prund*” sau „*Și ce mai face Motru?! Tot curge și tot seacă.*” ilustrează dragostea poetului față de frumusețea locurilor în care s-a născut și a crescut.

Munca în slujba cuvântului, așa cum spunea scriitorul într-un interviu, este o muncă uriașă pe care o face cu pasiune și trudă în același timp, este ca o vindecare a sufletului. În postura sa de poet Nicolae Dragoș se arată preocupat de restituirea condiției umane în alt orizont mult mai permisiv triadei Adevăr – Frumos – Bine. Ascultând heracliticul Motru poetul i-a dedicat de-a lungul timpului ode, elegii, imnuri și meditații. Trebuie însă să precizăm că în opera sa vastă scriitorul Nicolae Dragoș nu i-a uitat nici pe cei mici, pentru care a scris câteva volume de poezii. Și-a creat un drum în universalitate domnul Nicolae Dragoș, trecând prin școala marilor lirici ai generației de aur a poeziei românești. Este foarte greu să vorbești în câteva cuvinte despre o asemenea mare personalitate a literaturii și a culturii românești. Poetul Nicolae Dragoș face cinste culturii gorjene și culturii naționale iar noi ne mândrim pentru că suntem contemporani cu domnia sa – unul din marii titani ai creației literare românești contemporane.

Atent și fin observator al vieții sociale și politice românești, în această carte, intitulată *Scrimă în rime și catrene în zig zag*, autorul, cu armele și mijloacele sale, observă, analizează și satirizează persoane, lucruri și aspecte ce se petrec în societate. Nu scapă din vedere cele mai importante aspecte din

societate, iar în această carte se reflectă ineluctabila legătură ce există între autor și lumea în care trăiește și, ca un magician al cuvintelor, reușește să spună mult: *Prin versuri, când nu-s simple glume,/ Viața în zbor o traversezi/ Pe drumuri ce privesc spre lume/ Să poți de sus lumea s-o vezi.* Ca un Platon al zilelor noastre Nicolae Dragoș constată că singura moneadă bună este înțelepciunea; cu ea se cumpără orice: *forță, temperanță, justiție: Ades, Dreptatea rău omparte/ Iar Adevărul îl răpune/ Și-i mulțumit că are parte/ Mereu, în cont, de sume bune sau În voie poți să te înfrunți/ Din bunuri ce nu-s ale tale,/ Că s-a găsit o dreaptă cale:/ „Corupți să judece corupți”.*

Această carte merită să fie citită pentru că are o notă de originalitate iar mirajul versurilor provine din contemplarea exhaustivă a lumii înconjurătoare dar și din filosofia proprie a spațialității și temporalității. Așteptăm în continuare și alte cărți căci, așa cum Nicolae Dragoș spunea la o manifestare culturală, un îndemn pe care și l-a dat mereu este acela de a nu lăsa condeiul din mână, dacă e teafăr, să tacă vreodată. Dorința poetului este ca cel puțin o strofă de poezie, dacă nu se poate mai mult, să liniștească sufletul și să dea bucurie cititorilor săi. Reflectând asupra destinului și a trecerii implacabile a timpului, poetul scormonește adevărul, își pune întrebări și așteaptă răspunsuri. El este singur cu arta sa, cu limbajul, cu cuvântul, pentru că aici își are libertatea sa deplină, aici este patria sa.

Autoportret sau portretul unui taran sarac, 2007

2. „Cartea a cincea” de Ion C. Duță

Domnul Ion C. Duță este un poet și un prozator care străbate lumea din trecut până în prezent. Poezia sa este vibrația romantică a unui suflet aparte, care contemplă propria existență stând între vis și realitate, iar amintirile sale curg pe frunte-i ca un izvor: *Ciudate amintiri bizare/ Curg azi sub fruntea mea izvor/ O lume rămasă-n depărtare/ Învăluită-n ceață și în dor. (Curg amintirile).*

Autorul este profund implicat în viața socială a comunității în care trăiește, așa cum rezultă de altfel din creația sa lirică dar și din creația în proză. Este frământat de gânduri, se identifică cu trăirile și suferințele oamenilor din comunitatea sa, îi analizează și îi immortalizează în versurile sale. Aceste sentimente se reflectă și în versurile. *Din lada ei cu avere/ Că are puse comori/ Plante, ierburi și licori/ Ce le dă dacă le ceri (Baba Țuna) sau O știu copilă boboc, dar și în floare/ Când colinda colindele întinse/ Din geamul ei și până dincolo de zare/ Prin strat de flori pe pajiștile-aprinse.*

Ion C. Duță se trage dintr-un mediu rustic în care fluierul aduce prin sunetele sale doinele bătrâne, cântecul de durere, de noroc, dorul de sat, dorul de viață și de pădure dar și dorul de moarte: *Fluier, fluieraș/ Fluier drăgălaș/ Care faci să sune/ Doine bătrâne/ Cântec de dureri/ Dor de primăveri/ Peste coame sure/ Prin crâng și pădure (Fluier. Fluieraș).*

Iată cât de frumos surprinde în versurile sale toate aspectele legate de viața omului. Aceste versuri au o muzicalitate folclorică de o simplitate zdrobitoare și sunt doar un ecou al unei sărbători itinerante. Poetul scrie poeme cu o dantelărie muzicală proprie, căci el scrie pe mătasea cuvintelor sentimentele sale care îi provoacă o frământare interioară. A străbătut tumultul vieții cu sufletul plin de griji, dar a rămas un om vertical, traversând o viață zbuciumată, iar astăzi peste lume zburdă și nebunia: *Azi peste lume zburdă nebunia/ Întreținută cu grijă, tehnic, de potenți/ Ce-și etalează-n zgomote mândria/ Ajunși la cârmă tot mai prezenți (Viitor sumbru).*

Reflectând asupra trecerii implacabile a timpului își pune întrebări și scormonește continuu adevărul, apoi meditează la fagul aplecat asupra trecutului și viitorului pe care el îl vede sumbru: *Tu, Fagule Aplecat, să spui mereu istorii/ Despre străbunii noștri acoperiți de glorie/ Să afle și copiii*

de astăzi ce-a fost pe-acest pământ/ Care li-i rădăcina, de unde vin și sunt! (Meditații la Fagul Aplecat).

Poet al simbolurilor dar și profund meditativ, I.C. Duță abordează o tematică variată în poemele sale și o umbră de nostalgie îl poartă mereu spre meleagurile natale, spre apa cristalină a Gilortului și spre stejarul bătrân cu mușchi pe brațe: *Stejar bătrân cu mușchi pe brațe,/ Răboj al vremurilor semn/ Loc timpului un' să-și agațe/ Al vrăjmășii-lor însemn (Stejar bătrân).*

Cartea a cincea a autorului I.C. Duță este împărțită în cinci secțiuni: *Poeme pentru țara mea, Casa mea e casa mea, Dintr-un colț de cer, Diverse și Doamne, voia Ta să fie.* Toate formează un întreg în sens platonician iar cartea este o ardere latentă a sufletului și o înălțare a spiritului. Meditând asupra cosmogoniei și escatologiei universului, crezul artistic al poetului se află așezat în centrul acestui univers: *Dintr-un colț de cer de vară/ Într-o seară/ M-a privit clipind o stea/ Și-am simțit întâia oară/ Că-s îndrăgostit de ea (Dintr-un colț de cer).*

Observăm că titlurile unor poezii sunt metafore bine alese, care stârnesc curiozitatea cititorului: *Mi-a bătut în geamuri luna, Augustul amintirilor, Toamna viilor, Viitor sumbru, Țara ca un vis etc.*

Poetului nu-i este nimic străin din ceea ce este lumesc pentru că în viața sa a iubit, a cântat „ca un mierloi”, a umblat ca un zănatic dar iată că vremea a trecut ușor peste pervaz (A fost odată, Mă mai aștepți) și aflat la vârsta senectuții observă autorul că satul său este pustiu, întrucât copiii au plecat în țară sau în străinătate iar părinții îi așteaptă cu lacrimi în ochi: *Copiii ne-au plecat, pustiu e satul/ Și noi bătrânii stăm în porți bocind/ Atât de grea e starea cu-așteptatul/ Ni se usucă ochii lăcrimând.*

Poet al cugetărilor profunde, căutător al tainelor sufletului, I.C. Duță, în creațiile sale, a abordat o tematică variată: filosofică, patriotică, de dragoste, de natură etc. Înelit de cuvânt poetul este singur cu limbajul și, așa cum spunea Hugo Friedrich, aici își are el patria și libertatea. Va rămâne scris pe aripa timpului numele poetului iar poezia sa reflectă legătura ineluctabilă pe care opera oricărui creator o are cu lumea în care există.

Poeme

I.D.SICORE

REALITĂȚI (DIN PĂCATE)

„Românii sunt deficițari în ce privește ubirea de sine. Din cauza aceasta Emil Cioran și-a formulat impresia celebră: Rușinea de a fi român”

– Vasile Dem Zamfirescu / prof.
român de psihanaliză

Alegătorilor:

... Vom alege tot ca orbii
cum o facem (Ehei!) cam demult,
sperând (Pthiu!) precum
neghiobii
că ne-ntoarcem la ce-am vrut!..

„Canibalism politic”:

Partidele ce se deoache...
găsit-au iarăși păcăleala:
când vor ca țara s-o îngroape,
își schimbă sigla, și „tocmeala”!..

Dreptatea din ziua de azi:

... Justiția îi tare „dreaptă”,
precum balanța cumpănește...
și-ajunsă așa de „înțeleaptă”,
că și pe sfinți îi pedepsește!..

României:

Îți vindem solul și subsolul ȚARĂ –
o, „și iarba verde de acasă...”
ridică-ți fruntea și declară,
că nu te vrei CENUȘEREASĂ!..

„Dezertări”:

CUM sirienii noi plecăm
de-acasă
ne luăm lumea în cap ca să
trăim,
de bombe ei o fac, noi să
muncim –
nici visul nostru nu ne iasă!..

Dâra...

„Carpe diem / bucură-te de
prezent” – Expresie antică

Vor cânta iar cucii primăvara,
stelele vor fi la locul lor,
tradițiile cum și ocară
se vor schimba până și-n dor!..

Și fi-va rău și fi-va bine
iar tu vei fi un vis trecut,
ce-și lasă dâra-n amintire...
o cicatrice tot pe vânt;

Un gol în urma ta rămâne...
cum și la alții ce trecură,
și ia aminte că ce vine
îi poate dragoste sau ură.

... Paharu-i veșnic gol ori plin,
și mersul vieții îi pe măsură!..

Sfârșit de toamnă...

ÎNCĂ un octombrie a trecut
... și pe acesta-n urmă îl lași,
Și-adună toamna propriii pași –
decembrie-i iarnă de-nceput!..

PRIETENII se-mpuținară
... îi pierzi treptat (drumul e lung)
și-n jurul tău multe se strâng –
destule vin, ce le zici boală!..

FRUMOASĂ fu vara trecută
... ți-o reamintești cu zile bune,
Însă căldura prin ea-n sine...
devine boală de-i prea multă!..

DE-ACUMA iarna iar urmează
... căci frunza-n codru îi căzută,

și soarele calea-și strămută...
de crezi că iarna-l ruinează!..

AȘA-I și viața de-o gândești
... mai temătoare de ți-e frig,
norii se scutură și ning...
fulgi reci, că sincer te-ngrozești!..

NIMICA simți că nu mai merge
... și luna parcă-i amorțită,
de-ntregul cer îi plictisită –
nici sufletul nu-l înțelege!..

ÎNCĂ un octombrie a trecut
... cu el, firește, treci și tu,
în urmă-ți simți viața ce-ți fu –
ce fi-va mâine,-i de văzut!..

Cercul...

„Cine nu-l vede pe Dumnezeu,
aici pe pământ,
nu-l va întâlni nici în ceruri”
– Arsenie Boca

Orice început
are și-un sfârșit,
oricât ai trudit...
să schimbi ce-i sortit!..

Binomul acesta
nu-i de evitat,
joacă veșnic festa...
celui ce-a încercat!..

Se nasc azi Puteri
de le crezi neînvinse,
iluzii, păreri...
mâine toate-s plânse!..

Mișcarea-i perpetuu
de la mic la mare,
inversu-i sinistru...
fără vreo scăpare!..

Cine știe Doamne
ce mâine-i ivit,
totu-i zbat și toane...
rămâi amăgit!..

N-aștepta răspunsuri
nici vreo mângâiere,

citește în plânsuri...
dacă-s cu durere;

Nu-i vreo dezlegare
cum nu-i nici oprire,
viața-i răbdătoare...
are regăsire!..

Singură reînvie
cum îi dat de sus,
totdeauna-i vie...
dar cercul e închis!..

Poticnirea...

*„NU poți plânge de două ori
cu aceeași lacrimă” – Marcel Mureșeanu*

RESPIRĂ depărtările schimbare...
da, și soarele privește cu melancolie,
în aer simți că vremea-i pe cătare –
altă tocmire mâinele învie!..

PALOAREA toamnei se întinde-n suflet...
tristețea surdă își reia iar cursul,
sincer, mi-e teamă pentru tine umblet,
greșiții pași din veac frământă omul;

ȘI florile le simți că-s triste...
nici greierii nu mai cântă-n iarbă,
atâtea vise-s fataliste –
iar omenia-i doar o vorbă!..

TRECI în revistă timpul scurs...
ți-e greu să dai zorilor șanse,
frigul de vine închide orice curs –
mirosul iernii toate cuase;

TE rogi și tu plecat lui Dumnezeu...
că de-i e dragă această LUME,
să fie altfel mersul său –
căci ce vedem e o rușine,

... ne poticnim, în prag de bine!..

Groparul...

*„României i-ar trebui un Minister al
stimei de sine, care s-o ajute să-și
ridice moralul” – Tudor Gheorghe*

CUVÂNTULE tu formulezi gândirea...
ștergi haosul din om și-l reînvii,

tristețe îi aduci, dar și iubirea –
rămâi, cuvântule, un „dascăl” printre vii!..

FĂRĂ cuvinte omul n-ar gândi...
tu l-ai făcut să fie judecat,
din animal spre om pașii-și porni –
o, l-ai pus da, pe picioare nu doar la figurat!

CU toate acestea, cuvântule, ascunzi...
și gânduri ce cinste zău nu-ți fac,
că-adeșea te afli (uf!) și printre surzi –
n-auzi și sensuri, Doamne, care plac!..

ȘI, ce-i mai rău, că-aceste resurziri...
se-ntind vai, la oameni prea sus puși,
dar TUCIDIDE ne-a dat, cum știm de știri –
... că boala-i veche, nu-i tocmai de acuși!..

CĂ, Doamne, atâtea au fost și sunt...
făr’-de vreun sens în astă LUME,
că-l judecăm de-acuma pe cuvânt –
că-i un gropar, de RAȚIUNE!..

Visul...

*„O, tineri, cărțile ce-am scris
pe voi sigur vă cheamă...
că-n ele am lăsat fugar,
cum fac copiii, atunci când mușcă o poamnă,
din dinții mei o mușcătură, doar.”
– Ana Brâncoveanu de Noilles*

IUBIRILE adolescente nu se mai întorc,
le-aștepti și tu de acuma regretând,
și amorul tău, tu îl vezi zăcând –
timpul totdeauna-i cum un iarmaroc!..

UNDE-MI sunteți voi anilor în floare
când viața o vezi că-i numai a ta,
noptilor senine cu luna ce sta...
la fereastra mea, parcă temătoare!..

FRUMUSEȚI zăiești prea ispititoare
unde mi-ați plecat de nu vă mai văd,
ați fugit de mine (o, asta nu cred!)
eu v-aștept și azi, ca o sărbătoare!..

PRECUM Penelopa nici eu nu disper...
Ulise din mine simt că îmi șoptește:
„fii tot răbdător, graba ruginește,
ori tu vrei, din nou, să aspri la cer –

... Ești legat de vis și te adâncește,
tu nu poți să fii, cărnii, temnicier!..”

Aurel Rău și Constantin Cubleșan Marii laureați ai A.N.P., S.L.B.”, 2016

Ion Popescu-Brădiceni

1. Precum Arhimede în Cartagena

Aurel Rău este adeptul elogiului, al ritualului liric. Are o scriitură farmakonică și o noblețe impecabilă a dicțiunii poetice.

Înzeit sau terestru, limbajul său frapează mereu orizontul de așteptare întrucât poeții vor fi sfinții Rostirii, pururi Revenitorii. Căci ei revin ca anotimpurile.

În viziunea sa metapoetică poemele sunt „flori lungi peste izvoare adânci”. Sunt păstrători „în etern românesc” însă atât la nivelul minții cât și la cel al imaginarului literar ca atare.

Însă poetul el e cel care trebuie să rămână cu orice preț. Când „vine un curent din pădurea verde. Povestind, (și) ne prinde târziul”, poetul, scrib și terezorier al naturii și culturii, deci cu dublă factură spiritual-creatoare, are cutezanța să îmbrace avatarul „grădinarului” inventator de cu totul alte lumi în cu totul alte spațio-timpuri. Pentru că, iată, viața se scrie singură în grădină și-i zău, „mai bună decât moartea, oricum încă pe pământ” viind.

„Lucrările gospodărești” ale lui Aurel Rău caută acordurile fine, se simte atras de „fotografiile la minut”, contemplă „jocurile de apă” precum Ion Barbu, practicând, finalmente, un sincretism revoluționar în ultimă instanță „în ale sale regăsite grădini ale marii poezii”.

Reverii, horele, terținele sunt mărci ale unei personalități cu experiență dar parcă și cu o veșnică tinerețe.

2. Din mansarda lui Cioran

Constantin Cubleșan este realmente un ilustru critic, istoric și cercetător literar ba și un redevabil teoretician. Apoi este un intelectual cu brazdă înaltă și adâncă. Și în plus de toate ne cunoaștem de peste 20 de ani.

Mi-a trimis din când în când câte o carte și am ajuns să-i cunosc opera până la a-i rezerva un capitol masiv într-o viitoare carte a mea, dedicată în

exclusivitate criticii și teoriei literare. Comentându-i de pildă studiul despre „Moara cu noroc” care este o exemplară aplicație meto- și meta-didactică ori pe cel despre Pavel Dan, o exemplară restitutio in integrum pe planul recitirii recuperatoare.

Preocupat de clasicii „Junimii” îl revizuieste ca tafatic pe Eminescu în orizontul criticii, ba deopotrivă și sub semnul consecvenței cu sine însuși în orice demers întreprins cu devoțiune și atentă investigație documentară, științifică, epistemologică, estetică. Și tot în conștiința criticii este readus în actualitate Ion Creangă. Discursul tot metacritic al lui Cubleșan, un magister impecabil al metadicțiunii „translucide” până la atât de cioraniana nuanță infinitezimală (de altfel universitarul prodigios își mărturisește atracția față de Cioran – o carte chiar se numește „Din mansarda lui Cioran”) are distincție academică și rectitudine morală, pe linia

către un orizont mereu deschis, mereu provocator. Fiecare carte a sa este o operă aparte, căci modelul trădat (in)voluntar – vorba lui Eugen Negrici – este unul european dar de un patriotism și de un românism de o rară noblețe sufletească. Și fiecare aplicație metacritică – de la un timp încoace și tran-

sritică – e de un eroism pilduitor și in/formativ. Dar și de o naturalitate de invidiat în stil, metaforă, textele fiindu-i mirabile „efigii pe nisipul vremii” (așa se cheamă o altă carte de-a sa).

Personal, îl felicit pentru studiul dedicat lui Urmuz și apoi pentru cel dedicat lui Delavrancea, un clasic decisiv al literaturii române dar și un temut publicist al epocii sale. Dar mai ales pentru cărțile în care îi cronicărește cu același rafinament pe poeții contemporani, gest deseori riscant într-o reinventată paradigmă postcălinesciană și în ton cu alți mari critici actuali precum Nicolae Manolescu, Eugen Simion, Gheorghe Grigurcu, Mircea A. Diaconu, Mircea Bârsilă, Vasile Spiridon (ultimii patru fiind laureați ai Atelierului Național de Poezie și Critica Poeziei „Serile la Brădiceni”, ediția a XX-a – n.m.).

Impertinente

Ion Pribeagul

La 27 octombrie 1887 s-a născut în târgușorul Sulița, Isac Lazarovici, acel ce mai târziu avea să devină poetul umorist Ion Pribeagul. A scris foarte mult în viața lui: piese, reviste, cronici și în proză, dar mai ales în versuri. Ca poet și umorist a fost deseori tentat să scrie mai liber, mai fără perdea, așa cum au făcut la vremea lor Creangă, Eminescu,

Alecsandri și alții. Ion Pribeagul a scris și el “pentru sertar”, dar aceste realizări le ținea numai pentru el, strânse într-un dosar și ferite de priviri indiscrete. Rareori citea ceva “conspirativ” și poznaș vreunui prieten bun.

În decursul a peste 60 de ani de activitate fecundă, a publicat aproape tot ce a realizat în afară de aceste creații intitulate chiar de el “impertinente”. Vremea a trecut, multe s-au schimbat și ceea ce se considera în urmă cu 30-40 de ani ca material picant, impertinent, astăzi nu mai impresionează pe nimeni.

Mai 1975, Louis Gallian

P.S. Poetul Ion Pribeagul a fost textierul comic permanent, al marelui actor Constantin Tănase, pe care publicul îl cunoaște îndeosebi din filmul artistic “Actorul și sălbaticii”.

Autoportret

Ca un savant din vremuri vechi
Îmi plimb prin cafenele mutra
Am păr în nas și în urechi
Și-aduc puțin cu Brahmaputra

Mi-e capul bleg și lătăreț,
Picioarele: două prăjine,
Și-un singur lucru am măreț
Și-mi pare foarte bine!

Deși sunt tont și fonf și slut
Și am o mască incoloră
De cimpanzeu sau de mamut,
Tote femeile m-adoră.

De sunt urât și nătăflet
De n-am nici mușchi, nici intestine
Un singur lucru am măreț
Și-mi pare foarte bine!

Sunt mare cât un năpârstoc
Și poți să mă măsoari cu cotul
Din loje, nu mă văd deloc
Și în tramvai mă pierd cu totul.

Și-așa cum sunt de fleculeț
Încât în palmă mă poți ține,
Un singur lucru am măreț
Și-mi pare foarte bine!

Sunt știrb și tâmp și am pistrui
Și o alură imbecilă.
În loc de nas am un cucui
Și-s cocârjat ca o gorilă.

N-am simpatii și n-am dispreț
Și n-am nici maniere fine;
Un singur lucru am măreț
Și-mi pare foarte bine!

Am trupul plin de vânăta
Și pe chelie, fire crețe
Și am luat chiar premiu-ntâi
La un concurs de frumusețe.

Și dacă n-am profil semeț,
Nici umeri lați, nici șolduri pline,
Un singur lucru am măreț
Și-mi pare foarte bine!

Când intru-n baie, voluptos,
Urmat de membrele-mi confuze,
Mă simt atâta de frumos
De parc-aș fi ales de muze.

Mă oglindesc și-n mod glumeț
Mă felicit și-mi zic în mine:
Un singur lucru am măreț
Și-mi pare foarte bine!

În fine, sunt un specimen
Cum nu-i al doilea sub soare,
De n-am la Academie jeț
Și n-am smaralde sau rubine,

Un singur lucru am măreț
Și-mi pare foarte bine!

Juridicește

Și veni ră din Craiova
Și din Iași, din Roșiori
Toți juriștii, toți maeștrii
Și-ai dreptății slujitori

Unii slabi, cu favorite,
Alții sluți ca Tutankamen
Toți cu tomuri și cu scripte
Să asiste la examen.

Sala-i plină de discipoli
Și celebrități savante
Numai capete ilustre
Și figuri interesante.

Când, deodată Domn Profesor
Chel și cu priviri absente
S-adresează cu prestanță
Unei nostime studente :

-Cum e termenul juridic-
Zice el zâmbind agale-
Dacă eu aș pune mâna
Sub rochița dumatăle?

Fata, roșie ca macul
Dup-o scurtă meditare
Îi răspunde:
-Este maestre
Atentatul la podoare!

-Foarte bine-a spus maestrul,-
Însă fii bună și spune
Dacă dumneata, mi-ai face mie,
Această chestiune,

Cum ar fi juridicește
Domnișoară-n trei cuvinte?
Și răspunde domnișoara:
-Profanare de morminte!

Pandele

Bunicuța lui Pandele
De pe strada Ghica Tei
A băgat discret de seamă
Cum că nepoțelul ei
Când nu-i observat de nimeni
Nici de Țonc, nici de Rodica
Se cam joacă cu puțica.

Și i-a spus:-Pandele dragă

Vai de mine, nu-i frumos!
Vezi pe domnul cel de colo,
Ăla grasu și burtoș?
Tot așa o burtă mare-
I-a spus tainic bunicuța-
O să-ți crească de vreodată
Ai să te mai joci cu puța!

S-a speriat grozav Pandele
Și ofta cu-nfrigurare
Când gândea că o să-i crească
Tot așa o burtă mare.
Dar primind cadou o tobă
Și un cerc și-o muzicuță
De atunci niciodată
N-a mai pus mâna pe puța.

Într-o zi, fiind la plimbare
Pe șoseaua-nrouată
A văzut șezând pe-o bancă
O femeie-nsărcinată
Drept la ea s-a dus și-i spuse,
C-a roșit și bunicuța:
-Vezi ce ai pățit cucoană
Dacă te-ai jucat cu puța?

Trei Dorințe

De la Hudson înspre Kansas
Într-o zi de mai frumoasă
Tomy Bill, cowboy din Texas
Vesel călărea spre casă.

Urâtel era băiatul
Și înalt n-a fost deloc
De aceea el la fete
N-a avut nicicând noroc.

I-ar fi drag și lui să fie
Fericit câteva clipe
Cu o fată și s-o strângă
În grădina cu tulipe.

Dar cum din vecinătate
Fetele l-au ocolit
Fiindcă e ciupit la față,
Șleampăt și pipernicit.

Ce să facă bietul Tomy?
Deși i-a venit cam greu
S-a lăsat în voia soartei
C-așa a vrut Dumnezeu.

Și cum străbătea șoseaua

Plină de nisip și veche
Simte că ceva îl pișcă
Dinspre ceafă spre ureche.

Duce-o mână peste umăr
Și prin boarea de lumină
Vede-n juru-i cum se-nvârte
Și cum bâzâie o albină.

L-a pișcat din nou; atunci
Tomy mâna a întins-o
Și-așteptând să-i zboare-
aproape

Într-o clipă a și prins-o.

Și cum o ținea în palmă
Încă fără a o închide
El aude o voce:-Tomy,
Fii uman, nu mă ucide.

Că eu nu-s albina care
Zboară din floare în floare
Ci o zână fermecată
De o ursită vrăjitoare.

Și dacă mă lași în pace
Vie, fără suferințe
Îți voi împlini prin vrajă
Într-o oră, trei dorințe.

-Bine! spuse Tomy-bine!
Vreau să fiu, dacă-i pe alese,
Mai frumos ca Richard Burton
Și la fete s-am succese.

Să mă vrea, să mă dorească
Și să vie fericite
Mai cu seamă să se lase
Sărutate și iubite.

-S-a făcut! A doua care-i?
-Cum sunt mic și n-am fason
Să fiu zdravăn și puternic
Ca și biblicul Samson,

Să dărâm c-un pumn o casă
Și de-o fi să lupt cu hoții
Dintr-o singură scatoalcă
La pământ să-i culc pe toți!

-Se va face! zise-albina,
Dacă așa ți-a fost ideea
Dar să nu ne pierdem vremea
Spune-mi și dorința-treia.

-Mi-e cam greu-răspunse Tom.
Stai să mă gândesc mai bine...
Vreau să fiu viril întocmai
Ca și calul de sub mine.

-Și-asta ți-oi îndeplini-o!
Zise albina cu emfază,
Și acum te du cu Domnul
Să te aibă el în pază.

Ajungând la han se uită
În vitrină și se vede
Înalt, frumos ca un Adonis
Chipeș, că nu-i vine-a crede.

Fetele îi dau târcoale
Cu-nțelesuri anumite
Toți rivalii de-odinioară
Vin spre el să-l felicite.

Vasăzică, din dorințe
Două i s-au împlinit
Repede aleargă acasă
Se dezbracă gol, grăbit

Și uitându-se-n oglindă
De necaz obrazu-i crapă
Fiindcă calul de sub Tomy
N-a fost armăsar, ci iapă!

Dispută religioasă

Deși port o mare stimă
Și am respectat mereu
Și pe popă și pe pastor
Și pe rabinul evreu.

Totuși, eu am o remarcă.
Deși nu-i paradox,
Însă cel mai vesel popă
Este popa ortodox.

Fie praznic, nunți, botezuri,
Sau la orice slujbă sfântă,
Chiar și la înmormântare
Popa cântă, popa cântă.

Dar cel mai deștept dintrânșii
Mai dibaci, mai diabolic
Este fără îndoială
Bruder, pastorul catolic.

Auziți, iubiți prieteni
Ce abil, ce diplomat
Pe toți tinerii-i însoară;
El rămâne ne-nsurat.

Cel mai crud însă-i rabinul,
Ăsta merge-n contra Firii,
Vrea morțiș ca să distrugă
Fericirea omenirii.

Auziți, ce barbarie,
Zău că merită bătaie,
Unde trebuie s-adauge,
Rabinul, de-acolo taie!

Lupte greco-romane

Se plimbau Avram și Leibul
Într-un bâlci cu panorame
Cu menagerii, și-n față
C-o mulțime de reclame.

Șarpele boa-constrictor
Armăsarul Ducipal
Tot ce-i zugrăvit afară
Înăuntru-i natural.

Leoparzi, cămile, zebre
Din Uruguay și Niș
Și în fața unui circus
Au citit pe un afiș:

“500 de lire premiu
Va primi acela care
Dacă într-un sfert de oră
Va putea să mă doboare”

Iar pe podium un Hercule
Sta cu pieptu-i să mă-nfrunte
Mușchiulos și-nalt și mare
Ca un taur, ca un munte.

Eu mă duc,-a zis Avrami-
Tot sunt eu băiat sărac.
Ș-apoi 500 de lire
E o sumă, nu e-un fleac!

Ești nebun?-Exclamă Leibul
Tu plâpând și subțirel
Cum poți să te iei la trântă
Cu o namilă ca el?

-Nu se știe! Dacă-am șansă
Într-o clipă ești salvat
Parcă mititelul David
Nu l-a-nvins pe Goliat?

Și s-a dus.lată-i pe-arenă
În chiloți pe amândoi
Ca un tanc este atletul
Iar Avram ca un brânzoi.

După doua-trei minute
Se încolăcesc vârtos
Se trântesc, se-mping de-a
tumba
Și se tăvălesc pe jos.

Nici Avrami nu se lasă
Deși spart, ghiontit și rupt
Ba că iese iar deasupra
Ba că-i iarăși dedesubt.

Cam după un sfert de oră
Ca un trăznet uriaș
Avrămel e scos afară
Ca gunoiul pe fărăș.

-Ce ți-a trebuit Avrami?
Leibu trist l-a întrebat
-Știu și eu? Credeam că prinde.
Ei, și cum s-a întâmplat?

-Cum stăteam covrig sub dânsul
Mototol, strivit, năuc
Mă gândeam:ca să mă apăr
De unde dracu să-l apuc?

Și deodată o minune!
Îi văd alea...alea două
Pe la noi le spune altfel,
Dar aici, le zice ouă;

Și știind de la tăticu
Că de-l strângi de ouă-odată
Cade jos și se întinde
Ca o cârpă leșinată.

Într-o clipă, ca un fulger
Mă înfing cu mâna-n ele....
-Ale mele sunteți!-urlu-
Și erau chiar ale mele!

Gânduri de cititor

despre „Samuraiul critic”

Vasile Ponea

De curând am citit cartea, ce cuprinde cronici și epistole, îngrijită de poetul-actor George Drăghescu, intitulată **Samuraiul critic** și am rămas foarte încântat deoarece mi-au fost devoalate confesiunile a doi titani contemporani, ai culturii noastre – Nicolae Steinhardt și Gheorghe Grigurcu. Cartea își deschide paginile cu o cronică a lui Nicolae Steinhardt la volumul de versuri **Contemplații**, a poetului Gheorghe Grigurcu, în care cronicarul îi prinde toate fațetele poetului, înțelegându-i sensibilitatea, absconsul metaforizat, cu o delicatețe uimitoare, frica de a nu fi luat în serios de confrăți și cititori în general, tinerețea inimii zburdalnice și neprihănite și care se rușinează să nu fie stridentă, candoarea superfiltrată de un suflet de copil de bună credință, tendința spre concentrare și sinteză chiar cu un vădit neastâmpăr și o dorință exagerată de sugere printr-un soi de poeme pastel în stil aforistic.

Gheorghe Grigurcu vădește o sumă imensă de aspecte sentimentale legate de iubire, de tristețe, de moarte. Este un creator prin multiplele definiții ce încearcă să le dea înseși poeziei, literaturii, creației artistice în general, prin legătura acestora cu transcendentalul, ca un suflet în transhumanță, modest cu o năzuință perpetuă și un talent înnăscut pentru poezie și arta scrisului în general. Dovedind o acuitate deosebită, generează o poezie filosofică concentrată.

În cartea de critică **Între critici** Gheorghe Grigurcu îl numește pe Nicolae Steinhardt «Samuraiul critic» (de unde și titlul acestei culegeri) mai ales pentru înțelepciunea de care a dat dovadă în lucrarea *Incertitudinilor literare* (Ed. Dacia, 1980). Criticul insistă pe decriptarea stării interioare a eseistului care are o ținută morală, demnă și elegantă, este curajos, ferm și fidel unor principii de rang superior, acoperit de o mare stăpânire de sine – ca un samurai. Denotă de asemeni o trăire

intelectuală printr-o meditație străfulgerătoare, generând certitudini dintr-o finețe veritabilă și grațioasă a spiritului. Nicolae Steinhardt are capacitatea de generalizare a aspectelor ce ne definesc viața, cu un remarcabil simț al onoarei. În labirintul vieții, al creației este limpede că participă cu o « însușire patriarhală » frizând paradoxul, izbind conștiința cititorului.

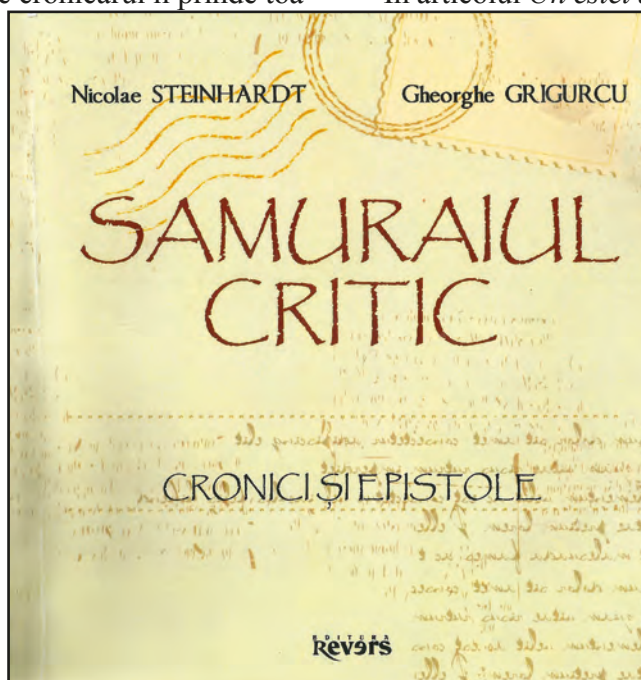
În articolul *Un estete al ființei* Gheorghe Grigurcu

polemizează cu I. Negoitescu, de regulă pe marginea eseului lui Nicolae Steinhardt *Critică la persoana întâi*, Ed. II, Dacia, 2001, în care sunt puse în discuție o serie de autori din țară și străinătate după mai multe criterii, iar după o oarece tevatură Gheorghe Grigurcu statornicește câteva idei : «Nicolae Steinhardt discută despre literatură cu pasiune, cu pricepere și competență, evidențiind emoția artistică cu toată cuprinderea sa» ; iar în

eseul *Escalor în timp și spațiu* Nicolae Steinhardt «caută cu delicatețe puncte de tangență între sacru și profan» pentru a face loc bucuriei ce frizează vădit desăvârșita contopire între materie și spirit, iar în final criticul Gheorghe Grigurcu conchide că «Nicolae Steinhardt are un timbru personal în critica și estetica românească și rămâne un reper de seamă al acestora».

Între paginile cărții întâlnim o serie de epistole, de regulă din partea eseistului Nicolae Steinhardt, către criticul Gheorghe Grigurcu – de mulțumire pentru atenția pe care i-a acordat-o în diverse articole și studii critice, manifestându-și o aleasă afecțiune pe care o nutrește pentru personalitatea sa și îl invită de mai multe ori la mănăstirea Rohia, pentru a se sfătui și a-și împărtăși din ale vieții încrângături.

Nu pot să închei aceste gânduri, fără a-l felicita pe George Drăghescu pentru inițiativa și realizarea sa.

Poeme

Nicolae Gugu

Transcrieri

Și credem Doamne, Doamne sfinte,
Trădarea nu-i decât minciună
Vom merge Doamne înainte
Căci calea ta e calea bună.

Ne-om închina la tine Doamne
Și vom aprinde lumânare
De ne-o fi rău sau ne-o fi bine
Vom asculta a ta chemare.

La învierea lui vom merge
Și-i vom aduce rugăminți
L-om pomeni după a ta lege
Pe Domnul nostru între sfinți.

Ne vom ruga la greu și bine
Ne-om îndrepta privirea sus
Acolo unde-l ai cu tine
Și îl ții Doamne pe Iisus

Reculegere la mormântul părinților

Acolo-n RAI gândesc că vi-e mai bine
Căci ocrotiți de Domnul Bun și Sfânt
Nu mai cerșiți ca noi un colț de pâine
Nu mai aveți nici grija unui mâine
Cum noi avem aicea pe pământ.

Acolo-n RAI voi ați scăpat de toate
De vremuri grele, lipsuri și nevoi
Și ne-ați lăsat să dăm din mâini și coate,
Ne-ați părăsit pentru eternitate
Până murim, să suferim și noi.

Vom suferi căci asta ne e soarta
Unii mai mult și alții mai puțin
Toți așteptând să se deschidă poarta
Până vom spune toții suntem gata
Să fim iar împreună, noi venim.

Și va veni la rându-i fiecare
Sătui de suferință, boli și bătrânețe
Vom aștepta cumiți la poarta mare
Cu scârțâitul ei din balamale
Să se deschidă să vă dăm binețe.

Recviem pentru fiica mea

Ești trup din trupul meu și poate odată,
De remușcări cuprinsă, tu vei plânge.
Va fi târziu atunci că niciodată
La mine plânsul tău nu va ajunge.

Un an sau doi, sau poate chiar și zece,
Cât voi avea pe lume să trăiesc,
Mă voi lupta. Durerea vine, trece,
Dar nu voi înceta să te iubesc.

Ți-am spus povești în leagăn, pe picioare,
Când în călătorii fantastice porneam.
Pe micul glob, erai o călătoare,
Și mână-n mână lumea colindam.

Ți-am dat tot ce-am avut mai bun în mine,
Dar să nu uiți că acolo unde ești,
Un merit am și eu și se cuvine
Măcar din când în când să-ți amintești.

Aș vrea acum, la greu, să mă înțelegi,
Și să-mi aduci o clipă de alinare,
De vrei sau nu, rămâne să alegi,
E dreptul tău. Dar, crede-mă, mă doare.

Când n-oi mai fi, zadarnic tu vei plânge,
Că doar în vis veni-voi înapoi.
La mine plânsul tău nu va ajunge.
Voi fi pământ, spălat de vânt în ploii.

Vreau doar dacă-ai putea, din când în când,
Spre cimitir ca pașii să te îndrume.
S-aprinzi o lumânare la mormânt.
La crucea care poartă al meu nume.

Și poate, într-o viață viitoare,
Spiritu cu spirit ne vom întâlni.
Te-oi legăna din nou iar pe picioare,
Și unul lângă altul vom dormi.

Dacă-am greșit, te rog ca să mă ierți,
Dacă-am fost rău, ai dreptul să mă cerți,
Dar fă-o acum, cât încă mai sunt viu,
Când n-oi mai fi, zadarnic, și-i târziu.

Zidire*Radu Arbore*

Prin fapte mă zidesc a doua
oară
Și urc sau mă cobor pe-a vieții
scară,
Și-s creator de bine și frumos,
Doar dacă sunt pe calea
lui Hristos.

Și alte cărămizi pentru zidire
nu-s
Afară de iubirea Domnului Iisus.
Kenoza cea smerită, chemată-n
ajutor
Mă-apropie prin Har de Bunul
Creator.

Pe cei ce s-au pierdut de
Dumnezeu,
Nu-i tolera, indiferent ca un ateu,
Mai bine prin cuvânt, fii biciul lui
Iisus
Și-i îndreptează, de ai ceva de
spus.

Dar nu uita obolul, iubirea ta s-o
lași,
Precum Hristos, crucificat pentru
vrăjmași,
Că osteneala cea dreaptă, spre
zidire,
E prin iertare, slujire și iubire.

Răspunsul plin de umor al unui elev inteligent

Răspunsul plin de umor al unui elev la o întrebare propusă de un profesor excentric a ajuns să aibă milioane de vizualizări pe internet. Chiar și profesorul a răspuns la glumă: i-a dat elevului nota A+ și a publicat întreaga explicație pe internet.

La un examen la chimie, un profesor al Universității din Arizona a pus următoarea întrebare. «Este Iadul exotermic (cedează căldură) sau endotermic (absoarbe căldură)?». Întrebarea inedită a fost dublată de un răspuns de-a dreptul genial. Îl redăm mai jos, în traducere în română:

«Mai întâi, trebuie să știm cum se modifică masa Iadului de-a lungul timpului. Pentru aceasta, trebuie să știm rata de mutare a sufletelor în Iad și rata de plecare a sufletelor din Iad, ceea ce este destul de greu de stabilit. Cred însă că putem estima că, odată ce un suflet ajunge în Iad, nu mai pleacă de acolo. Așadar, niciun suflet ajuns în Iad nu mai pleacă de acolo. Iar, în privința numărului de suflete care intră în Iad, diferitele religii care există astăzi pe lume ne pot da o mână de ajutor.

Aproape fiecare religie din lume pretinde că, dacă nu ești membru al acelei religii, vei ajunge în Iad. Având în vedere că există mai multe religii, iar fiecare individ aparține cel mult unei singure religii, putem concluziona că toate sufletele merg în Iad. Având în vedere natalitatea și mortalitatea de pe Terra, putem concluziona, de asemenea, că numărul de suflete din Iad crește exponențial. Acum, putem analiza rata de schimbare a volumului Iadului, întrucât Legea lui Boyle prevede că, pentru ca temperatura și presiunea din Iad să rămână la același nivel, volumul Iadului trebuie să se mărească proporțional cu numărul de noi suflete sosite în Iad.

Așadar, avem două posibilități:

1. Dacă Iadul se extinde cu o rată inferioară celei de intrare a sufletelor în el, atunci temperatura și presiunea din Iad vor crește până când întreg Iadul se va dezlănțui.

2. Dacă Iadul se extinde cu o rată superioară celei de intrare a sufletelor în el, atunci temperatura și presiunea vor scădea până când Iadul va îngheța.

Așadar, care este varianta corectă?

Dacă acceptăm postulatul oferit mie de Teresa, în primul meu an la universitate, «Voi face dragoste cu tine atunci când va îngheța Iadul» și dacă luăm în considerare și amănuntul că am făcut dragoste cu ea azi-noapte, atunci varianta doi este cea corectă, astfel încât sunt sigur că Iadul este exotermic și a înghețat deja. Corolarul acestei teorii este că, având în vedere că Iadul a înghețat, nu mai primește noi suflete și, în aceste condiții, cei dispăruți nu pot ajunge decât în Rai, dovedind existența divinității. Ceea ce explică de ce, azi noapte, Teresa țipa întruna «Oo, Doamne!».

Un elev nu numai plin de umor...dar și foarte inteligent!

Redacția de pe net

Burebista și Deceneu citându-l pe Camille Jullian

Antigona Grecu

Un trib modest la început. Dar un complex de împrejurări fericite și câțiva șefi abili

*făcură din acești daci, pe vremea lui Pompei, cea mai mare putere a Europei. Olbia, care până atunci rezistase nu mai puțin de cinci secole, la migrația popoarelor, fu cucerită de ei — și distrusă — și de atunci înainte stăpâni ai țărmului mării, ai gurilor marilor fluvii (din Nord-vestul Pontului Euxin) și stăpâni încă peste pământurile roditoare din sudul Rusiei de astăzi, putură ridica pretenții pentru un rol suveran (...). Din Viena și până la Odesa de astăzi, statul dacilor stăpânea cele mai importante drumuri și vaduri comerciale, ca și teritoriile cu solul și subsolul cel mai bogat din Europa Centrală. În jurul lui Burebista și al lui Deceneu, dacii fremătară de entuziasm și de încredere în puterile lor timp de trei decenii, în care aceste trei decenii — cât a durat domnia lui Burebista — acesta și cu dacii lui nu fură învinși nici măcar o singură dată: *Ils ne furent vaincus pas une seule fois*. Academicianul Simeon Mehedinți citând pe istoricul francez Camille Jullian (1859-1933)*

Și-apoi precizând:

*Este așa de frumos scris pasajul acesta (v. mai ales originalul scris în limba franceză!) încât parcă ți-e teamă că scriind astfel, marele istoric a sacrificat — sau cel puțin a exagerat — dacă putem spune așa — adevărul. Ar fi adică ceva în felul reproșului adus lui Eduard Suess de unii adversari ai lui, că geniala operă principală a acestuia: *Das Antlitz der Erde* nu e geologie, ci ... geopoezie — și aceasta pentru motivul, se vede, că — după aceștia — știința ar exclude poezia ca și când...; Ca și când ar trebui (așa cum observă undeva geologul francez Pierre Thermier tocmai în legătură cu acest caz) să-i reproșăm vulturului că... de ce zboară vulturește, adică în slăvilă cerului și nu zboară ca păsările de curte: cu puțin deasupra gardului. Să nu ne lăsăm, deci, nici noi furați de frumusețea pasajului despre daci din Camille Jullian și să încercăm câteva comentarii asupra lui convinși de la început că marele istoric francez n-a avut niciun motiv să scrie în legătură cu dacii decât adevărul, că — adică — tot ce se spune în acest pasaj este adevăr istoric, făptuitorii acestui extraordinar film eroic de la Olbia (de atunci) la Viena (de azi) au fost dacii, primii strămoși ai poporului român.*

*Explicația — dacă istoricul francez ar fi fost în situația de a trebui să ne-o dea (dar n-a fost!) ar fi găsit-o... aici aproape, adică la Strabo, pe care l-a urmat el și în prezentarea desfășurării epopeii dacice de la Olbia la Viena. În adevăr, Strabo este și cel care vorbind despre Burebista, ne spune — între altele — și câți luptători ar fi putut acesta ridica în totul din neamul lui dacic la caz de nevoie: două sute de mii! Cifra care pe unii l-a speriat: Cum? Două sute de mii numai luptători?, când toți geții și dacii nu par să fi fost mai mulți — cu bătrâni, femei, copii — mai mulți de... o sută de mii?. Cunoșc discuțiile. E clar însă că peste părerea lui V. Pârvan nu se poate trece: «Tradiția literară antică acordă regatului geto-dacic al lui Burebista o forță ofensivă de două sute de mii de soldați (Strabo, pag. 315), ceea ce face — după sistemul de mobilizare barbar — cam a cincea parte a populației totale care astfel s-ar fi ridicat la circa un milion de locuitori. Având în vedere desimea așezărilor preistorice din regiunea carpa-to-danubiană, această cifră nu e exagerată, în plus și mai degrabă modestă — tot așa cum cifra păs-trată pentru illyro-pannonii dintre Adriatică și Valea Moravei (Appian, *De reb. Illyr.*, 22) de o sută de mii de luptători, respectiv cinci sute de mii populație, e de asemenea sub realitate». (v. Vasile Pârvan, *Getica*, pag. 30).*

Și ca argument aici survine Tucidide, despre traco-odrisi, care cu drept patru secole mai înainte de Burebista putuseră ridica o armată de o sută patru zeci de mii de luptători. Astfel că afirmația lui Pârvan în adevăr nu trebuie considerată ca exagerare, ba mai degrabă modestă. Iar concluzia ultimă — și tot odată explicația pe care am căutat-o trebuie să fie aceasta: faptele de arme — expedițiile și cuceririle geților sub Burebista, desfășurate pe imensul spațiu care se întinde între gura Bugului și Viena — nu au putut fi decât opera unui popor mare; mare, adică în primul rând prin numărul lui; numai așa putându-se explica, încă o dată, cum dacii ajunseră — atunci — vorba lui Camille Jullian — «cea mai mare putere continentală a Europei». Dar prin toate cele până acum spuse noi n-am arătat altceva decât că este extrem de probabil că Strabo, ca și învățații moderni care-l urmează, nu face decât să spună adevărul atunci

☑ când afirmă că Burebista putea ridica la nevoie până la două sute de mi de ostași geți și daci, de unde — indirect — concluzia pentru noi că **poporul geților și dacilor număra cel puțin un milion de locuitori**. Dar aceasta vine cu o altă întrebare: de unde un popor atât de numeros atunci, aici, în cetatea carpatică și la gurile Dunării? Răspunsul nu poate fi decât acesta: **numărul mare se explică desigur, în primul rând, prin vechimea mare a geto-dacilor, prin adâncimea lor istorică**.

Să amintim însă aici și ce spune un om de știință străin, antropologul Eugène Pittard – cu privire la vechimea geților și dacilor în țara pe care ne-au lăsat-o. Era în timpul Primului Război Mondial când apărea lucrarea lui E. Pittard: *La Roumanie* (Paris, 1917) la a cărei pagină a 17-a iată ce se poate citi asupra vechimii poporului român: «Le peuple roumain est d'une très ancienne origine, plus ancienne encore peut-être que nous ne le pensons aujourd'hui» Iar un popor atât de vechi trăind într-o țară întinsă și atât de înzestrată cu tot ce este necesar vieții («Le pays est extrêmement fertile en tout ce qui est nécessaire à la vie» - avea să spună Marsigli către 1690 cu privire la [Principatul n.n. A.G.] Transilvania) nu putea fi în vremea de care vorbim altfel decât foarte numeros, un popor — cu alte cuvinte — care nu putea fi... exterminat în cele două războaie de romani (cum spune Eutropius că a fost), de unde concluzia că **supraviețuind, trunchiul etnic al dacilor a constituit baza etnogenetică a poporului român**.

Acesta ne este motto-ul, Distins Auditoriu.

Doamnelor și Domnilor, o precizare este binevenită. Întrucât PROFESORUL nu ne-a lăsat scris/nu aduce precizări: sensul **get** fiind a se înțelege ca *sfânt*. Și **dacul** ca *luptător; demn și neînfricat/vlah/pe-lasg-blas-vlas, olac, welsh, dutch și deutch. Vă rog, să rețineți etimologia noastră [Antigona Grecu] la care mai adăugăm: **trac** cu cele două accepțiuni, trac nemuritorul, generic și epitet pentru cei din lumea veche și diferit de teac cel hulit de Herodot ca locuitor la sud de Dunăre; cu sens de *cel-ce-este-nemuritor, trăiește-veșnic-el, este-veșnic-viu*; **skit** ca *misionarul pornit la drum/el AR=pămînteanul/el negrul* (cu Pămîntul lui numit chiar Negrul=Egiptul, la începuturi s-a numit Negrul) dîndu-i pe *yelino=(elinii)*. Iar domnii-din-vechi ai acestui Pămînt, din-vechi-bine-întrădăcinații, să-i recunoaștem pe **agatârși și burii**-numai suflet ei, asemeni lui Boreas. Toate acestea le regăsim în sfârșit astăzi, *Sensuri-de-demult. Sensuri pierdute, sensuri regăsite*. Înșiruite toate cu metodă cu ani buni în urmă.*

Și dacă unii cercetători cred în cerneală și hârtie și-n fața lor ai document, bine; n-ai document, nu ai nici cuvânt, *Sunt însă și cercetători care în lipsa documentelor din arhive mai caută mărturii nenumăratele apelative cu care neamul lui Burebista și Deceneu apare menționat pas cu pas de istoricii antici pe parcursul timpului și în geografie, etnografie, antropologie, filologie, preistorie, folclor, (...). Și nici toponimia nu e de lăsat laoparte (...)*.

Pe seama acestor adânci observații ale Profesorului, aducem și o ultimă precizare. Ce este Transilvania?

Este o denumire în latina medievală. Din timpul când **silva,-ae** însemnase *munte* (v. *Dicționar de latină medievală*). Și iată cum denumirea primitivă/dată de invadator acestui măreț Pămînt-**Înalt=ARDEAL situat dincolo de Porțile Mezeșene la Răsărit de Munții-de Carpații Apuseni și-a luat de-o vreme doar în coace numele de Țara de peste munți/cea de după munți** — Ultrasilvania/Transsilvania. Dar în limba vorbită azi la Budapesta, Ardeal *astăzi* înseamnă pădure. Reținem: Transsilvania este Țara-de-dincolo (privită din Pannonia), de dincolo de Carpații Apuseni. Și mai mult, cere ca numele căpătat cândva să-i fie scris cu-atenția cuvenită păstrând pe cei doi de s. Și ca numele Principatului prin invazie și ocupare denumit Principatul Transsilvania odată așezat așa cum se cade în Istoria Romînilor. Rămîne de adăugat și că și astăzi minoritatea revendicativă, după tendința ei neobosită du unguire a rumînului ardelean autohton este una ungară. Precum Ungaria este Țara învecinată nouă spre Apus. Situată azi ca și la începutul existenței ei în străvechea Pannonie-mănoasă, cea râvnită la acel timp de-o viitoare dinastie franco-napolitană cunoscută cu numele de Ungaria lumii întregi așa cum/astfel cum se află ea astăzi înregistrată la O.N.U., anume cu numele de Republica Ungară, La Hongrie, Hungary, Ungarn, Ungaria, Vengria și Ungheria în câteva din limbele apusene și răsăritene europene. Cu capitală ungară Budapesta. Și tricolorul roșu-alb-verde este tricolorul ungar. Iar limba vorbită de populație este limba ungară: deopotrivă pentru noi și pentru statele enumerate — limbă ungară.

Și cum am vorbit de Transilvania — Principatul Transilvania, după invazie apuseană în Ardeal — cuvine-se a aminti în grabă de măreția Pămîntului-Înalt=ARDEAL/Țara Ardealului surprinsă cu un secol și mai bine în urmă: *Pe culmea cea mai înaltă a Munților Carpați se află o țară mândră și binecuvântată* ☑

☑ *între toate țările presărate de Domnul pe pământ. Ea seamănă a fi un măreț și întins palat cap d'operă de arhitectură (...).* (Ardealul văzut de Nicolae Bălcescu, *Istoria Românilor supt Mihai Vodă viteazul, Cartea IV*).

Palatul Corona Montium pare a fi adunat într-însul toate frumusețile și bogățiile *presărate cu dărnicie de Domnul pe pământ*, ne mai spune Bălcescu.

Corona Montium — după antici pomenită spre aducerea aminte de Pr. Cercet. ist. Dumiru Bălașa în memorabila Țara Soarelui sau ISTORIA DACO-ROMÂNIEI (București, Ed. Semne 2001).

Alcătuire — Ardealul, Corona Montium, străjuită de munți falnici la Răsărit, purtând fie și în latină medievală numiri încărcate de simbol, de simboluri străvechi. „În lumea veche — am mai spus cândva în fața Domniilor Voastre — TOTUL este SIMBOL”.

Harghita — *Munte-Sfânt cum este* denumit masivul-muntos-de-veghe prin structura-i și prin poziționare Pămîntului-Vechi (Pămîntului Vechi am scris cu majusculă!) pentru Șumuleu și Ditrău (Somlyó azi în ungară) (cele două bastioane catolice ale ordinului franciscanilor) după înaintarea constant a ocupantului apusean, păstrează transpus în latina medievală denumirea proprie încărcată de simbol, cu... prefixare consonantică pe potrivă. O cercetare amplă va pune la îndemână și alte străvechi sensuri întâlnite/păstrate în zonă — Hăghimaș, Gurghiu și Giurgeni și Ghiorgheni, Ghimeș și altele.

O țară mândră și binecuvântată între toate țările presărate de Domnul pe pământ... și locuită din vremi imemorabile de un Radu-Bogdan = Bucur/nume dat la naștere în Țara Loviștei și azi celui-nou-născut/care au înfruntat vremile și chiar și tendința susținută a celor care punându-le un y în coadă la sfârșitul numelui (Radul-cu-toți-ai-lui a dat Raduly) se visează stăpâni peste Țara Ardealului, ba-i visul lor frumos cuprinzând pămîntul departe, până la Marea-cea-Mare.

Țară a lui Ana — a strămoșului de demult, cu oameni destoinici și neînfricați.

Țară-a-Moșului (țara lui Ana/Luana s-a zis) = Țara-dintru-nceputuri: cu Urieși — Giganți, Titani, Jidovi, Groși, Tătarii-Tartari li s-a zis și au lăsat și urme mai pe peste tot locul, care ne-au populat dintru-nceput pământul; stăpâni peste Pămîntul-Mamă = peste Sfîntul-Negrul Pămînt.

Cu așezări străvechi, cu tezaure impresionante și nenumărate cetăți dacice.

Transilvania-Ardealul — *Acropola Dacică*

Astfel nu e de mirare că centrul puterii politice a geților și dacilor se rezema îndeosebi pe Carpați.

Privind faptele mai de aproape, vedem că numele de Sciția Mică e un laps toponimic cum găsim multe în literatura geografică, în hărțile mai vechi. Porecla s-a născut dintr-o iluzie a marinarilor greci. [elini, n. n. A.G.]; greci fiind tas din gurg=lup, la fel și gruzin și Gruzia cu eroul cel de demult Gorgosali ca și Gru pentru oameni.

Arătând locul pe care îl ocupă (vezi n. n. A.G.) Transilvania-Ardealul Sfânt — Transilvania în viața poporului și a statului român am ținut socoteală și de unii factori sufletești, ca temei al rezistenței seculare a românilor.

*De aceea, pentru a ne apropia cât mai mult de adevăr vom ține seama întâi de toate de mărturii neutrale. Începem cu cele mai vechi. În antichitate, neamul din Carpați ajunsese vestit prin aceste însușiri: prin statornicii (**Montibus Inhaerent**), prin credința în nemurire (Herodot întrebuițează epitetul „nemuritori”) și prin idealism. **Doctrina lui Zamolxe** afirma primatul sufletului: **numai cine are sufletul sănătos poate păstra și sănătatea corpului**. Ca urmare a acestui principiu, admirat și de înțeleptul pedagog Socrate, și a credinței în nemurire, dacii mergeau la război cu cel mai mare curaj (**ad mortem paratissimi**). După lupta de la Tapae, împăratul Traian a trebuit să-și dea și cămeșile sale ca să ajungă pansamente pentru numărul mare al legionarilor răniți. Mai târziu, alt împărat, Julian Apostatul socotea pe daci drept cei mai viteji ostași. (lupi adevărați –N.N.A.G.)*

*Și în Evul Mediu latura sufletească a jucat un mare rol în păstrarea neamului din Carpați. Pe lângă ușurința de a merge la moarte, doctrina lui Zamolxe cu privire la primatul sufletului a mai avut și o altă urmare: o parte dintre daci duceau o viață foarte frugală (capnobații) înclinată spre **ascetism, un fenomen necunoscut în țările Mediteranei**, și cu atât mai puțin la barbarii din Nordul Europei. Astfel, poporul din Carpați s-a aflat mai pregătit decât altele pentru primirea Evangheliei. **Am putea spune că dacii erau „aproape creștini înainte de creștinism” (...)** Aici subliniem numai faptul că **elementul sufletesc a fost și el un factor care a contribuit la închegarea și consolidarea neamului românesc.** Iar lucrul acesta* ☑

☑ se poate vedea mai bine și din analiza folclorului, o fântână de informație nu se poate mai autentică.

În adevăr, e caracteristică pentru români cumpătarea după biruință și **resemnarea** în timpuri grele. Cel mai vestit ostaș al neamului, Ștefan cel Mare, a sărbătorit toate biruințele sale în chip stereotip: zidind o biserică după fiecare izbândă asupra dușmanilor, **iar după luptă poruncind post și rugăciune în toată țara!** Oprea cu cea mai mare asprime să i se atribuie lui victoria, măcar că lua parte în persoană la lovitura decisivă și chiar moartea dintr-o rană i s-a tras. Relevăm această atitudine fiindcă nu e numai o trăsătură individuală, e caracteristic pentru întregul neam carpatic; **dovadă că românii n-au făcut nici o expediție de cucerire,** (ci) numai război defensiv pentru apărarea pământului lor.

Tot așa de caracteristic e faptul că românii n-au cunoscut în țara lor **niciun război confesional**. Neutralitatea față de credințele altora este exprimată prin zicătoarea populară: **fiecare cu legea lui** (adică cu religia lui). Atât de reală e toleranța încât chiar ereticii, persecutați aiurea, au fost primiți în țările românești fără nicio condiție [n. n. ban Hus].

Lucrul acesta e cu atât mai impresionant cu cât la români biserica a ținut loc chiar de lege civilă. După retragerea legiunilor romane, tradiția juridică romană și **creștinismul arhaic al locuitorilor din Carpați au format un fel de Constituție nescrisă, care s-a numit mai târziu „legea românească ori obiceiul pământului sau jus valachicum în documente”**. Câtă valoare avea **dreptul nescris** și cât de intim era legat de credințele religioase se poate vedea din acest fapt: când nici judecătorul (jude sau județ) ajutat de bătrânii satului („oameni buni și bătrâni”), nici Domnul nu putea dezlega un proces încurcat, atunci se făcea apel la ultima instanță; autoritatea (...).

Am citat aceste fapte să se vadă că rezistența atât de îndelungată a românilor a avut un mare temei și-n **coeziunea lor sufletească**.

Întrebare, doar o singură întrebare, ar mai rămâne acum pentru omul de știință: cum s-a dezvoltat la neamul din carpați această unitate de caracter?

Pe lângă anumite dispoziții sufletești, moștenite din tulpina dacică, și relevate încă din antichitate (de Herodot, Strabo și de alții), de bunăseamă lucrul se explică și prin suferințele inevitabile la un popor așezat „în calea răutăților”, adică a invazilor.

Mărgărilarele [n. n. Perlele], după cum se știe sunt produsul unor răni cicatrizate. Ca o compensare pentru atâtea nenorociri câte s-au perindat pe pământul Daciei, neamul carpatic a ajuns până acum la următoarele rezultate:

Un folclor de o bogăție excepțională: o poezie populară cu creații unice, prețuite și de străini; o muzică cu melodii de o duioșie rară; un port rural de o valoare artistică (cusăturile) aproape fără egal; o pictură bisericească considerată de istoricii artei (Strzygowsky) ca un tezaur neprețuit

O literatură în plină dezvoltare care a dat la iveală pe unul din cei trei-patru poeți-filosoofi ai omenirii (tradus în 25 de limbi europene și extra-europene).

În latura politică, a izbutit de trei ori să facă unitatea neamului într-un hotar corespunzător cetății carpatice și vechii Dacii a lui Traian (sublinierea n. A.G.).

În rezumat:

Transilvanin [n. n. Ardealul-Transilvania] stând în mijlocul cetății muntoase cu care se termină Europa în fața Istmului Ponto-baltic și deci a Asiei este cum s-a spus „bastionul” răsăritean al continentului nostru (**das Bollwerk Europas;**).

Din punct de vedere orografic, climatic, hidrografic, antropogeografic, preistoric, istoric și etnografic, ea este **sâmburele statului român** iar poporul român înconjurat de neamuri „slavo-mongolice” împlinește prin așezarea sa la capătul diagonalei din Rin-Dunăre o sarcină de interes geopolitic asigurând libera circulație prin gurile celui mai însemnat fluviu european.

august 1940

Astfel încheia Profesorul

În sfârșit, Doamnelor și Domnilor, sistematizarea odată aici adusă în fața Domniilor Voastre, rămîne ca salahorii să dezvolte pas cu pas (să înalțe) zidurile în chip armonios peste temelie trainică spre-a împlini zidirea străvechiului adevăr științific. Este o datorie sacră a oricărui dintre noi să ia cunoștință de istoria sa și să-și cinstească neamul. Și mai mult încă vom spune noi azi: este o datorie a omenirii de a lua cunoștință de începuturile vieții în Europa.

Breviar publicistic

Ion Trancău

Revista cultural-literară trimestrială *caiete* Columna apare de cel puțin un deceniu în *Amarul Târg*, avându-i animatori și coordonatori pe scriitorii Vasile Ponea și Ion Popescu-Brădiceni. Un colaborator tenace am fost și sunt și eu, cu cele două pagini intitulate cu sintagme cvasipersonale: *La prima lectură* și *Breviar publicistic* sau *Adnotări publicistice*. Sper să nu fiu suspectat și acuzat de patriotism ori de protocronism local, gorjean, dacă debutez acest breviar publicistic amintind de un *Eveniment editorial omagial* tipărit sub semnătura mea în ampla și prestigioasă revistă *Miracol de Brădiceni* *MdB* nr. 19/2016, lansată în zilele de 7-8 septembrie ale acestui an pe meleaguri brăncușiene. Reproduc din pagina 64 un citat mai lung: *Anul 2016, în care scriitorul Gheorghe Grigurcu este aniversat ca octogenr, l-a animat pe actorul, poetul și editorul George Drăghescu să realizeze la Editura Revers din Craiova Samurail critic, purtând ca titlu o metaforă revelatorie, blagiană, merită să ne aproprie până la identitate empatică personalitatea și opera excepțională a lui Nicolae Steinhardt, martir al literelor noastre. Metafora aparține lui Gheorghe Grigurcu, un alt samurai în donmeniile poeziei, criticii, memorialisticii și aforisticii literare din perioadele postbelică și postdecembristă. Alăturat lui Argezi și Blaga, Nicolae Steinhardt formează o înaltă și sacră treime care a marcat ființa și opera lui Gheorghe Grigurcu în circumstanțe politice ostile, comuniste, sub cele două dictaturi, dejistă și ceaușistă. Samurail critic editat cu evlavie omagială de George Drăghescu cuprinde **Cronici și epistole**, o cronică eseistică de maximă și tandră originalitate steinhardtiană referitoare la volumul **Contemplații** al poetului Gheorghe Grigurcu, apărut la Editura **Cartea Românească**, în anul 1984, două cronici portretistice, **N. Steinhardt ori Samurail critic** și **Un est et al ființei**, ca răspunsuri grigurciaen, și mai multe **epistole** lapidare scrise cu grațitudine de monahul de la Mănăstirea Rohia, autorul cărții **Jurnalul fericirii**, scrisori și felicitări adresate confratelui de suferință*

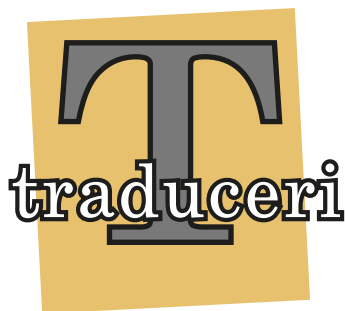
și *speranță creștin-ortodox*, *Gheorghe Grigurcu*. Am satisfacția, poate și orgoliul, de a fi întâmpinat eu primul această carte cu totul inedită în contextul sau peisajul editorial al anului ce trece ireversibil. Au apărut apoi recenzii sau cronici literare laudative în mai multe reviste cu renume și de incontestabil prestigiu: *România literară*, *Tribuna* și *Acolada* și *Viața Românească*.

România literară, nr. 46 din 28 octombrie 2016, ne informează în legătură cu *Gala Scriitorii Anului*, care va avea loc la Iași în ziua de 4 noiembrie. Sub frontispiciu ni se fac cunoscute numele și fotografiile celor doisprezece scriitori, virtual câștigători: Mircea Cărtărescu, Ana Blandiana, Gheorghe Grigurcu, Gabriel Dimisianu, Radu Cosașu, Matei Vișniec, Livius Ciocârlie, George Bălăiță, Ioan Es. Pop, Ovidiu Genaru, Andrei Oișteanu, Mircea Mihăieș. În pagina 3 din același număr citim poemul *săptămânii de gheorghe grigurcu*, intitulat **Rugăciune**, o poezie modernă și transmodernă cu accente psalmice, care debutează cu două versuri memorabile: *Du-mă Doamne spre trecere dumă înainte/ ca și cum m-ai duce înapoi*. Poetul valorifică în aceste versuri metafora revelatorie blagiană despre **Marea trecere** a timpului, care sporește sentimentul melancolic al morții. Cronică literară de Nicolae Manolescu are titlul *Întoarcerea lui Ulysse* și cuprinde magistrale considerații critice despre cartea lui Mircea Mihăeș de peste 1000 de pagini, cu titlul *Ulysses, 732. Romanul romanului*, apărută la Editura *Polirom* din Iași în anul 2016, însumând 1016 pagini. *Cartea*, precizează Mircea Mihăeș, *e fiziologia (adică studiul vieții) unui roman de 732 de pagini publicat în 1922, care n-a murit deloc, deși romanele mor câte puțin, și nu va muri niciodată*. Este o referință critică binemeritată, chiar dacă apologetic, despre romanul lui James Joyce, unul dintre scriitorii universali ai sec XX, laureat al Premiului Nobel pentru literatură.

Atentă cu aniversările și comemorările personalităților clasice ale literaturii române de la origini până în prezent, după celebra sintagmă călinesciană, revista *România literară* anticipează cu

semnătura lui Nicolae Manolescu *Anul Titu Maiorescu, 2017*, când se va comemora centenarul trecerii în eternitate a cititorului criticii noastre, culturale și literare. Nicolae Manolescu semnează un editorial omagial în nr. 46 al *hebdomadaru* literar național amintit anterior. În revista *Apostrof*, anul XXVII, nr. 11 (318), 2016, publicație a Uniunii Scriitorilor din România, *Marta Petreu* semnează în paginile 2-3 *eseul critic intitulat Maiorescu*, pare-se prea sobru, în care ne oferă aprecieri critice judicioase, biobibliografice, promaioresciene, *maiorescianismul și junimismul structurând cultura noastră și, complementar, înlăturând alte posibile variante de evoluție culturală*. Cu două numere anterioare, aceeași revistă transilvană, demnă de tradiția altora, precum *Tribuna*, *Steaua* și *Echnox*, poate surprinde în mod plăcut cititorul cu paginile 20 și 21, prin care Ion Pop readuce în dezbatere cartea cu titlul *Poezia criticilor*, apărută la Editura *Eminescu*, Buc. 1971, cu semnătura lui Florin Manolescu. Nu știam că teoreticianul, criticul și istoricul literar șaizecist Matei Călinescu este autorul celor patru volume de poezii. *Semn*, 1968, *Versiru*, 1970, *Umbre de apă*, 1972 și *Tu*, 2004. Se observă ușor că în anul 1968 au debutat cu volume de poezii doi mari critici literari: Gheorghe Grigurcu, *Un trandafir învață matematica* și *Semn* de Matei Călinescu. Paginile intitulate *Matei Călinescu*, *Poetul* de Ion Pop, trebuie să fie citite în mod obligatoriu de profesorii de română. Altă surpriză de lectură putem afla în revista *Tribuna*, din august 2016.

Academicianul Alexandru Boboc semnează un studiu erudit cu titlul *Limbă și limbaj în rostirea filosofică*, cu subtitlul *C. Noica de spre universal și specific în limbajul filosofic*. Tot în *bimensualul Tribuna*, Valentin Chifor semnează un interesant eseu critic intitulat *Perpessicius-un sentimental inpenitent*. Acest eseu omagial aniversează 125 de ani de la nașterea și comemorează 45 de ani de la trecerea marelui critic și istoric literar, poet și prozator mai puțin cunoscut, Perpessicius, pseudonimul lui Dumitru S. Panaitescu (*per patior*, înseamnă în latină cel deprins cu suferința.

Toamna în haiku

TOAMNA / AKI

*grele desfrunziri –
inutilă recolta
de-nțelepciune*

riche le défeuillage
inutile la récolte
de grande sagesse

*

*crâng de Măiastră –
în aurul din frunze
cântul tăcerii*

bois de Maiastra –
dans l’or des feuilles mortes
le chant du silence

*

*ultima frunză –
între ramuri de arțar
plin cuibul gol*

la dernière feuille –
entre les rameaux du chêne
plein le nid désert

*

*măcieșe roșii –
pe gardul de nuiele
stolul de vrăbii*

cynorrhodons rouges –
entre les rameaux d’épines
nouée de moineaux

*

dansândă frunza

*se așterne-n cărare
să moară puțin*

la feuille dansante
se couche dans le sentier
pour mourir un peu.

*

*clepsidră de nori –
nisipul plajei cerne
pustietate*

clepsidre des nuages –
le sable de la grève
crie solitude

*

*cade o frunză –
pisica prinde-n gheare
umbra zborului*

tombe une feuille rouge
le chat attrape de ses griffes
l’ombre du vol

*

*dincolo de nori
croncănit de cocoare –
mai săraci c-un vis*

au-delà des nues
croassement des cigognes –
nous un rêve de moins

*

*ciorchini neculeși –
viespile și bondarii
ocupați foarte*

des grappes oubliées –
les bourdons et les guêpes
à la cueillette

*

*mărăcinișuri –
în foste sere cioburi
zdrențe de soare*

hautes les broussailles –

dans les feues serres de légumes
haillons de soleil

*

*solie din larg –
fără ramul de măslin
porumbelul gri*

message du grand large –
une colombe grise arrive
sans branche d’abricotier

*

*înpumat valul –
la mal de mare moartă
cochilii negre*

blanche la vague –
au bord d’une mer morte
des coquilles noires

*

*cântecul frunzei
în vântul de octombrie –
tăcut poetul*

le chant de la feuille
dans le doux vent d’octobre –
muet le poète

*

*la moartea frunzei
pădurea-n sărbătoare –
țipăt de cocori*

morte la feuille –
la forêt est en fête
long cri des oiseaux

*

*vechiul carusel –
în rotitoare frunze
nouă poveste*

le vieux carusel –
sur les feuilles qui tournent en
rond
une nouvelle histoire

T

traduceri

*nici corb nici vulpe –
în crângul rămas umbră
zvon de fierăstrău.*

*ombre la forêt –
crissement aigu de scie
ni corbeau ni renard*

*

*crâng retrocedat –
peste vârful croncănit
scrâșnet de joagăr*

*zboară cocorii –
pe deal cocenii-n stoguri
și vână vântul*

*s'en vont les cigognes –
les meules dans le blanc
brouillard
et violet le vent*

*

*cât vezi cu ochii
pustiul de zări cenușii –
armate de nori*

*

*pași pe alee
poarta întredeschisă –
palidă luna
des pas dans l'allée*

(expl. pag.8)

Foto Felicia

*la petite porte entrouverte –
tremble la lune*

*

*turma sub brumă
în jurul stâniei câinii –
urletul haitei*

*troupeau sous la brume
chiens de garde tout autour –
hurlement des loups*

*

*bois rétrocedé –
échos de croassements
crissement de scie*

*

*muntele-albastru
rece umbra corbului –
să grăbesc pasul*

*la montagne bleue noire
l'ombre du corbeau glisse –
faut se dépêcher...*

*

*jusqu'à l'horizon
des grands armées de nuages
nous couvrent de gris*

*

*un singur greier
în cenușa din vatră –
liniștea-n țandări*

*une seule cigale
dans les cendes du foyer –
cri de l'absence*

**creație și traducere
de Paula Romanescu**